Št. 8 (2011) Leto XXXIX
NOVO MESTO četrtek, 25. februarja 1988
Cena: 500 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

ZAUSTAVITEV JE KRŠKO

KRŠKO — V torek dopoldne ob 9.15 se je delovanje Jedrske elektrarne Krško avtomatsko zaustavilo. Zaustavitev elektrarne so povzročile vodne črpalke na Savi, ki črpajo vodo za hlajenje elektrarniških kondenzatorjev. Do zaustavitve je prišlo zaradi tega, ker so vodne črpalke ostale brez tesnilne vode. Delavci JE Krško so takoj začeli iskati napako in odkrili, da je prišlo do zaustavitve črpalk zaradi izrabljenih kontaktov bimetalne zaščite motorjev črpalk tesnilne vode. Kot je bilo rečeno v sporočilu za javnost, naj bi elektrarno še istega dne spet vklopili v omrežje in to po ugotovitvi, da avtomatska zaustavitev elektrarne ni povzročila nobenih drugih poškodb. Sicer pa v JE Krško to napako na klasičnem delu jedrske elektrarne že poznajo in pripravljajo spremembe, s katerimi naj bi se v bodoče izognili takim zaustavitvam.

V RIKU STROJ VELIKAN

RIBNICA — Vodoravno-navpični rezkalni CNC (krmiljen s trakom) stroj je začel minuli teden delati v Riku. Ta stroj omogoča obdelavo lesovinskih predmetov do 10 m dolžine, 3,5 m višine in do 50 ton teže. Uporabljali ga bodo v glavnem za izdelavo delov za stiskalnice, ki so težki do 35 ton. Z Vzhoda uvoženi stroj je s carinskimi dajatvami in montažo velja čez prek 2 milijardi din.

KARDELJEVA IN VIPOTNIK V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — Prejšnjo sredo sta v Črnomelj obiskala Pepca Kardelj in Janez Vipotnik. Kardeljeva si je ogledala nov črnomaljski tozd Beti, Vipotnik pa je bil med dijaki v centru srednjih šol. Najprej jim je prebral dva odlomka iz svojih literarnih del, potem pa je stekel pogovor o njegovem literarnem ustvarjanju, revolucionarni in politični dejavnosti.

40-LETNICA PIONIRSKEGA LISTA

LJUBLJANA — V Cankarjevem domu bo danes ob 11. uri prijateljsko srečanje ob 40-letnici Pionirskega lista. Ob tej priložnosti bo pripravilo uredništvo tega edinega tedenskega časopisa, namenjenega osnovnošolski mladini od 4. do 8. razreda, večmedijsko prireditev mladih za mlade. To bo hkrati tudi zahvala vsem sooblikovalcem popularnega Pila, s katerih pomočjo je časopis prek slikanic, z Veselo šolo ipd. vzpostavil tesen stik z bralci. Pil je prejel doslej med drugim red zasluga za narod s srebrnimi žarki, nagrado Pionir, nagrado vstaje, zvezno nagrado kurir Jovica in Bevkov kipec.

Agraria nikoli v izgubi

40-letni jubilej

BREŽICE — Jutri bo natanko 40 let, odkar so v Šentlenartu ustanovili Kmetijsko zadrugo Brežice — okolica, predhodnico današnje Agrarie. Njena prva oblika pospeševanja je bila nabava plemenske živine za postopno zapolnitev med vojno izpraznjenih hlevov. Članstvo se je postopoma množilo, zadruga je uvajala nove dejavnosti in se je že tedaj razširila na območje, ki obsega štiri petine zemljiških površin v občini. 1952 sta se zadrugi priključili mestna vrtnarija in mesarija.

Ime Agraria si je zadruga nadela 1967, ko se je organizirala v podjetje. Danes zaposluje 541 delavcev in vključuje 410 združenih kmetov. Za gospodarski razvoj Agrarie je najpomembnejše obdobje od 1961 do 1975. Takrat je pridobila 500 ha zemljišč in zgradila kmetijske obrate v Cerkljah, v Trnju in v Globokem. Obnovila je klavnico in trgovino v Brežicah ter postavila osrednje skladišče za sušilnico hmelja. V istem letu so na Čatežu zasteklili pet hektarov rastlinjakov in začeli s cvetličarstvom. Delovna organizacija je v občini razpredla maloprodajno mrežo za oskrbo z reprodukcijskim materialom, mesom in živili, Tozd Cvetje pa je postavil na noge močno trgovsko mrežo in kooperacijsko vzgojo cvetja in lončnic po vsej državi.

Po zagotovilih direktorja Stanka Rebernika se nadejajo v naslednjih letih bistvenega povečanja pridelkov na melioriranih površinah. Na 1000 ha so ta dela že opravili, na 2000 ha pa jih še planirajo. Ob praznovanju jubileja se v kolektivu veselijo uspehov, do katerih so se dokopali z velikimi napori. V zadoščenje jim je, da niso niti enega poslovnega leta končali z izgubo.

J. T.

Politične razmere še slabše

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko o razmerah v regiji — Seznam najvažnejših nalog — Pomisleki k ravnanju Krškega in ukinjanju tozdov Kolinske

NOVO MESTO — Politične razmere se na Dolenjskem slabšajo. Zaradi ukrepov ekonomske politike, ki je zelo poslabšala položaj avtomobilske, tekstilne in elektroindustrije ter kmetijstva, je vse več nezadovoljstva v vseh družbenih slojih. Narašča kritika družbenopolitičnih organizacij in funkcionarjev, predvsem onih na zvezni ravni, medtem ko je izražena podpora slovenskemu vodstvu. Zaradi draginje je velik pritisk za povečanje osebnih dohodkov, pri ljudeh je apatija, vendar so še vedno pripravljeni sodelovati pri konkretnih akcijah...

To je del besedila iz informacije o razgovorih predstavnikov medobčinskih družbenopolitičnih organizacij s političnimi aktivi posameznih dolenjskih občin. 17. februarja jo je obravnaval tudi medobčinski svet SZDL za Dolenjsko ter sprejel nekatera dopolnila.

Da bi izboljšali politične razmere in bili bolj učinkoviti, je medobčinski svet SZDL izdvojil nekatere najpomembnejše naloge. Predvsem bi bilo treba okrepiti medobčinsko sodelovanje, da bi hitreje urejali nekatera odprta skupna vprašanja, kot so organizacija zdravstvene službe Dolenjske, razvoj višjega in visokega šolstva, založništva, spomeniškega varstva, kmetijstva, trgovine, turizma ter gradnja nove atomobilske ceste. Za kako aktualne stvari gre pri tem, dokazuje primer Zdravstvenega centra Dolenjske, ki po toliko letih še vedno nima urejenega odnosa z zdravstveno skupnostjo v Krškem. Le-ta je še za lansko leto dolžna novomeški bolnišnici velik znesek, ne da pa tudi soglasja k srednjeročnemu načrtu razvoja zdravstva na Dolenjskem in izsiljuje druge občine.

Medobčinski svet SZDL se je dalj časa zadržal tudi pri kampanjskem ukinjanju tozdov. Tudi na Dolenjskem so primeri — navajali so predvsem Kolinsko — ki gredo v drugo skrajnost in brez pomislekov ukinjajo tozde, ne da bi temeljito strokovno in družbenokeonomsko pretehtali, kaj to pomeni zlasti za tiste tozde, ki imajo sedeže delovnih organizacij v drugih občinah.

• Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko je sprejel tudi poročilo o varstvu okolja v dolenjskih občinah. Začetek tovrstnih akcij je bil obetaven, pa tudi ekološka zavest ljudi se je zelo izostrila, vendar smo glede varstva še vedno na začetku. »Navdušenja« ni zlasti pri delovnih organizacijah, ki so največje onesnaževalke. Zato se je medobčinski svet pridružil mnenju, da mora biti skrb za varstvo okolja sestavni del vseh programov gospodarskih in družbenih dejavnosti.

Seveda bo treba v prihodnje tudi politično drugače ravnati. Ni se mogoče načelno zavzemati za večjo samostojnost podjetij ter večjo vlogo trga, hkrati pa še naprej politično vtikati se celo v strokovne zadeve. V političnem delu bo treba narediti pravi »salto mortale«, kot je dejal novi član predsedstva SZDL Slovenije Franci Cvelbar.

M. LEGAN

KONEC LETA 1990 ŽE ELEKTRIKA IZ HE VRHOVO? — Številni stroji Gradisa in SCT, zlasti tovornjaki slednjega podizvajalca zemeljskih del za HE Vrhovo, hrumijo na gradbišču prve izmed sedmih spodnjesavskih elektrarn. Gradbena jama na desnem bregu Save bo nared do maja, ko bodo začeli s prvim betoniranjem. Zaenkrat potekajo dela po načrtih, zato inž. Janez Nučič, odgovoren za projekte pri Smeltu, pričakuje, da bodo najpozneje septembra 1989 pričeli z montažo strojne opreme; spomladi 1990 naj bi napolnili bazen, ob koncu tega leta pa naj bi HE Vrhovo priključili na omrežje. Naložba naj bi veljala okrog 90 milijard dinarjev, tretjina tega denarja pa je zagotovljena za letos. Če bi bilo denarja več, bi lahko malo pohiteli, najbolje pa bi bilo, če bi čez eno leto že lahko pričeli z deli za HE Boštanj. Na sliki: stroji, zaposleni v gradbeni jami. (Foto. P. Perc)

V Kovinarsko zdaj spet vsi zaupajo

Lani spet brez izgub

KRŠKO — V krški Kovinarski so se odločili, da se bodo zanašali predvsem na svoje sile in sposobnosti ter da se zato ne bodo za svoje težave izgovarjali na zvezno vlado. Očitno je tak recept kar učinkovit, če za njim stojita volja in znanje. Obojega pa začasnemu kolektivnemu poslovodnemu organu ne manjka, na kar kažejo tudi rezultati, ki so bili doseženi lani, in kaže, da bodo tudi letos.

»Mislim, da bosta zaključni račun in pa naš proizvodni rezultat dovolj zgovoren dokaz, kaj smo v času ukrepa družbenega varstva naredili,« meni Vinko Trafela, predsednik ZKPO Kovinarska. Iz 1,35 milijarde dinarjev minusa so v Kovinarski prišli na 1,2 milijarde dinarjev plusa, proizvodnjo pa so z 200 manj zaposlenimi povečali za 1000 ton. To so rezultati, ki jih je pod predsedstvom Trafele dosegel kolektivni poslovodni organ v preteklem letu. Ker pa proizvodni rezultati le niso vse, zlasti ker tako v Kovinarski kot v občini menijo, da dokončna sanacija Kovinarske še dolgo časa ne bo opravljena, so se v občini odločili, da se ukrep družbenega varstva podaljša do konca letošnjega junija. V času, ki je sanatorjem še na voljo, bodo predvsem uredili samoupravne odnose, zlasti bo treba v red spraviti samoupravne akte. Te težke naloge se bo kot član ZKPO lotil Tone Podgoršek.

Zelo pomembno je seveda tudi, da Kovinarska pridobiva nazaj zaupanje na trgu, naročniki pa spet verjamejo, da bodo naročila, ki jih delovna organizacija prevzema, tudi izpolnjena. Vse to se seveda pozna tudi pri številu ponudb, ki so jih doslej zbrali. Teh ponudb je za 37 milijard dinarjev, in če jih bo dve petini izpolnjenih, potem bo Kovinarska lahko izpolnila letošnji plan. Ta pa se drži resolucijskih usmeritev: 4000 tonam izdelkov lanskega leta bodo dodali samo 1,5-odstotno povečanje. Poslovna in proizvodna sanacija pa seveda ni mogoča brez kadrov. Trafela je povedal, da je Kovinarski uspelo pridobiti nove strokovnjake z znanjem in celo s programi. Ta pa se bo obogatil z izdelki, namenjenimi zahtevam ekologije, medtem ko bo 70 odst. zmogljivosti še naprej zavzemala procesna oprema. Med pomembne naloge, ki se jih bodo do konca prvega polletja lotili v tovarni, sodi tudi izboljšanje notranje ekonomije. S še boljšo tehnološko in delovno disciplino naj bi povečali dohodek in čisti dohodek do te mere, da bi potem lahko povečali tudi osebne dohodke.

J. S.

BERITE DANES!

na 3. strani:
- Bo Kolinska ostala brez tozdov?

na 4. strani:
- IMV: plače so izsilile sestanke

na 6. strani:
- Nevedneži ničesar ne cenijo

na 7. strani:
- Imeli smo Prešernov februar

na 9. strani:
- Stadion, ki je živel dve uri in pol

na 14. strani:
- Šola, ki jo prizna ves svet

na 17. strani:
- Nuklearne ščuke ali krapi

na 18. strani:
- Gradbena afera se je preselila v Ljubljano

na 19. strani:
- Nezakonito v obnovo stadiona

Delo, pamet in široki čevlji

Pogovor Janeza Stanovnika s črnomaljskimi gospodarstveniki

ČRNOMELJ — V okviru praznika občine Črnomelj je bil tudi pogovor poslovodnih organov delovnih organizacij iz te belokranjske občine in tistih, ki imajo v črnomaljski občini svoje temeljne organizacije združenega dela. Tega pogovora — bil je v črnomaljskem domu počitka, ki so ga slovesno odprli za praznik — se je udeležil tudi Janez Stanovnik, član predsedstva SR Slovenije.

Najprej sta predsednik občinske skupščine in predsednik izvršnega sveta predstavila občino, njene dosedanje uspehe in načrte. Črnomaljska občina je po velikosti na 11. mestu med slovenskimi občinami, po številu prebivalcev pa na 42. mestu. Danes je v tej občini, ki šteje blizu 18.500 prebivalcev, zaposlenih več kot 7.000 ljudi, leta 1960 pa jih je bilo le okoli 2.000. Več kot 500 občanov pa je na začasnem delu v tujini. V lanskem letu je črnomaljska občina na gospodarskem področju dosegla sicer boljše rezultate, kot je povprečje za dolenjsko regijo, vendar s tem niso zadovoljni, saj niso uresničili planskih ciljev. Še vedno je skoraj polovica krajevnih skupnosti nerazvita, kar še posebej velja za celotno Obkolpje. Zato si v Črnomlju prizadevajo, da bi spodbudili vlaganje ostale Slovenije v to območje, saj bo le tako moč zaustaviti nadaljnje izseljevanje iz teh krajev.

Stanovnik je najprej obudil spomine na 19. in 20. februar leta 1944, ko je bilo v Črnomlju 1. zasedanje SNOS, katerega udeleženec je bil tudi on. Po 44 letih se je Stanovnik za letošnji občinski praznik prvič vrnil v Belo krajino.

Janez Stanovnik, član predsedstva Slovenije

Stanovnik je po tistem, kar je slišal in videl, ugotovil, da je Bela krajina v teh letih naredila ogromen napredek. »Vesel sem, da pri vas slišim tudi spodbudne besede, ne pa tako kot drugje, na primer v Ljubljani, kjer vidijo vse samo črno, brezizhodno. Pravi pristop k rešitvi je vaš, ki se trudite in ste prepričani, da vam bo tudi uspelo. To in pa pridne roke Belokranjcev so gotovo magnet, ki bo pritegnil tudi vlaganja iz drugih predelov Slovenije. Kot občina ste gotovo pozitivna izjema, in to ne samo v Jugoslaviji kot celoti, ampak tudi v Sloveniji. Slovenija je lansko leto končala brez akumulacije, izgube so tolikšne kot akumulacija, v celotni Jugoslaviji pa je še huje.« Stanovnik se je dotaknil tudi zadnjih intervencijskih ukrepov zvezne vlade in dejal, da so za slovensko gospodarstvo strašen udarec. Slovenija že 11 do 12 odst. svojega družbenega proizvoda daje za Zvezo.

Z anekdoto iz partizanskih let je Stanovnik povedal, kakšna je danes njegova »zadolžitev« v predsedstvu SR Slovenije. »Luka Leskošek ga je vprašal,

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBISK IZ PRIJATELJSKE ITALIJANSKE OBČINE

ČRNOMELJ — Za občinski praznik je bila na dvodnevnem obisku v Črnomlju delegacija pobratene občine Terzo di Acquleio z županom na čelu. Gostje so si ogledali Gače, pogovarjali so se o sodelovanju obeh prijateljskih občin v tem letu, prisostvovali pa so tudi več prireditvam v počastitev praznika občine Črnomelj.

Besede izpred 40 let

19. in 20. februarja 1944 je bilo v črnomaljskem sokolskem domu prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS), ki je tam postal prva slovenska vlada. Eden od udeležencev tega zgodovinskega dogodka je bil tudi Janez Stanovnik, danes član predsedstva SR Slovenije. Po 44 letih je Stanovnik prav na 19. februar letos ponovno prišel v Črnomelj in ob tej priložnosti obudil spomine na takratne dogodke. »Ob današnjih razpravah o ustavnih spremembah se je dobro in koristno spomniti tistih časov, ki smo jugoslovansko federacijo gradili od spodaj navzgor, slovenska delegacija pa je na drugem zasedanju Avnoja nastopila kot delegacija suverene države.« Ni odveč citirati nekaj stavkov iz Deklaracije o potrditvi dela slovenske delegacije na drugem zasedanju Avnoja, v kateri je poudarjena pravica slovenskega naroda do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve, in Izjave slovenskega narodnega osvobodilnega sveta o pravicah in dolžnostih slovenskega ljudstva. Oba dokumenta sta bila sprejeta v Črnomlju, v drugem pa med drugim piše: »Slovenski narodni osvobodilni svet na svojem prvem zasedanju slovesno izjavlja: 1. Da je slovensko narodno gibanje, po svoji vsebini globoko demokratično in pristno človečansko, kot sestavni del enako demokratičnega in človečanskega jugoslovanskeganarodnega osvobodilnega gibanja zapisalo na svoj prapor — ustrezno doslednemu pojmovanju človekove in narodne svobode — borbo za naslednje pravice slovenskega ljudstva: zakonitost, enakopravnost ne glede na spol, narodnost in raso, svobodo vesti, besede, tiska, zborovanja in združevanja, nedotakljivost osebnosti in stanovanja, pravico do dela, oddiha in starostne preskrbe.«

A. BARTELJ

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo spremenljivo vreme z občasnimi snežnimi plohami.

SODOBEN DOM POČITKA — Za občinski praznik so v Črnomlju slovesno odprli dom počitka, enega najsodobnejših v Sloveniji. V domu je prostora za 187 gojencev, stal pa je okoli 2 milijardi dinarjev. V začetku bo v domu okoli 60 ljudi, do konca leta pa naj bi bil po predvidevanjih povsem zaseden. (Foto: A. Bartelj)

Mladi prodornejši

S programske seje ZSMS Trebnje — Uspeh ekološke akcije

TREBNJE — »Mladinske organizacije tudi v večjih krajih, kot sta Šentrupert in Mokronog, ni čutiti, uspešno pa delajo mladi na Čatežu in še kje. Posebno pozornost smo v Trebnjem posvetili varstvu okolja. Predsedstvo občinske konference ZSM je glede azbesta posredovalo jasne usmeritve, ki so jih krajani zvečine sprejeli. In s tem smo preprečili gradnjo obrata, ki bi onesnaževal okolje,« je povedal predsednik OK ZSM Trebnje Nace Hribar na programski seji občinske mladinske organizacije.

Nasploh tudi za trebanjsko mladino velja, da so njena stališča prodornejša, če se določenih družbenih problemov loti z mladim lastno zagnanostjo in tej doda vsaj ščepec preudarnosti in obilo javnosti. Ne bi bila odveč tudi čvrstejša povezanost mladinskih vrst.

Trebanjski mladinci ugotavljajo, da slabi rezultati gospodarjenja odkrijejo še vrsto drugih slabosti, začenši od medsebojnih odnosov,

• Mladinsko prostovoljno delo že leta stagnira tudi v trebanjski občini. Lani je bilo na mladinski delovni akciji v Brkinih le 8 Trebanjcev. Tudi pokroviteljev za svoje brigade ne najdejo zlahka. Z anketo bodo skušali vsaj letos ugotoviti, kaj sploh mladi mislijo o mladinskem prostovoljnem delu.

kar se je nazorno pokazalo nazadnje v Trimu, kjer sprva mladinci niso dali zaupnice večini prijavljenih za vodilna delovna mesta, ki so že doslej opravljali podobna dela kot vršilci dolžnosti. Predsednik občine Nace Dežman je menil, da vodstvo, ki je v Trimu speljalo novo organiziranost, zasluži podporo mladine. V nasprotnem primeru bi morali že tedaj povedati, kaj ni prav, in se vprašati, ali je to vodstvo v Trimu sposobno peljati voz naprej. O njegovi izjavi, da je občina Trebnje na lestvici slovenskih občin napredovala po narodnem dohodku na prebivalca od 55. na 46. mesto, ni bilo do konca seje nikakršne polemike.

P. PERC

PRIČAKUJEJO POMOČ DELOVNIH BRIGAD

BIRČNA VAS — Kot napovedujejo, naj bi v kratkem položili prvih 700 metrov primarnega vodovoda od Težke vode proti Rakovniku, saj se je Gradbenik Žužemberk zelo izkazal pri izvajanju zemeljskih del na tej trasi. V birčenski krajevni skupnosti sicer upajo, da bi do konca leta lahko napeljali 7 kilometrov vodovoda, vendar so prepričani, da bi jim to uspelo le s sodelovanjem mladinskih delovnih birgad in z več sredstvi za pomoč nerazvitim. Za pomoč se obračajo tudi na organizacije združenega dela, ki zaposlujejo prebivalce te nerazvite KS.

Delo, pamet in široki čevlji

(Nadaljevanje s 1. strani)

kaj govorijo ljudje, ko je partizanska vojska prekoračila Krko čez most v Straži, pa sem mu povedal, da jim ni prav, ker se niso spopadli z Italijani. To, da Italijani niso streljali na partizane, so si ljudje razlagali tako, da so bili med sabo dogovorjeni,« mu je poročal Stanovnik. Leskovšek pa ga je ozmerjal z branjevko, ki hodi po »placu« in potem govorice, ki jih tam sliši, »gor nosi«. »To počnem še danes. Poslušam, kaj ljudje pravijo in potem to ‚gor nosim'. Ljudje pa ponavadi prav vidijo, vejo in povejo.«

Tudi iz Črnomlja bo lahko marsikaj »gor nesel«. Predstavnik semiške Iskre je dejal, da izvozniki nikakor niso zadovoljni z zunanjetrgovinskimi predpisi, ki bolj zavirajo kot spodbujajo izvoz. Prav tako ne z zapletenimi predpisi o sovlaganju tujih partnerjev, katerih se tujci ustrašijo in prej odnehajo. »Pri nas govorimo eno, delamo pa popolnoma drugo. V takih pogojih v izvozu ni moč dolgo preživeti,« je dejal. Stanovnik je na to odgovoril, da bi morale biti spremembe v zakonu o združenem delu veliko korenitejše, kot so bile predlagane. »Ugotovil sem tudi, da smo imeli lani 1.200 zveznih intervencijskih predpisov. Človek bi si moral vzeti daljši dopust, da bi vse sploh lahko prebral. Teh predpisov je toliko, da jih zvezni tiskarni še ni uspelo vseh niti natisniti! Birokratska intervencija prehiteva in spodkopava samoupravno odločanje. Pri nas hočemo s predpisi regulirati stvari, ki jih lahko ureja le življenje. Velika napaka je tudi, da pri nas govorimo o uvozni usmerjenosti. Jaz pa trdim, da uvozne usmerjenosti ni. Taka usmerjenost pomeni le: ‚Lako ćemo', oziroma eden bo delal, drugi užival. Stalno govorimo samo o tem, kaj vse moramo uvoziti, da bomo lahko izvažali. Karikirano bi se temu reklo, da moramo uvoziti take stroje, ki bodo sami delali, in šele potem bomo imeli pravi socializem. Usmerjenost je le izvoz, za to pa je potrebna zdrava konkurenca. Dokler se ne bomo prisiljeni vsak dan meriti z drugimi, bomo izvažali meso, kosti in kri namesto proizvode našega dela znanja, »gornjega nadstropja«. Od 55 glavnih skupin, ki izvažajo v EGS, je 51 takih, ki na tem trgu dosegajo podpovprečno ceno na enoto izvoza. Cenovno stalno izgubljamo in vedno hitreje moramo teči, da ostajamo na istem mestu. Naš cilj pa mora biti napredovanje. V Sloveniji smo na tem področju že precej naredili, a živimo v Jugoslaviji in nujno je pogledati, kakšne so tu relacije. V Sloveniji živi 8 odst. jugoslovanskega prebivalstva, izvozimo pa tretjino jugoslovanskega konvertibilnega izvoza in ustvarimo 20 odst. družbenega prizvoda. In ta naša tretjina celokupnega jugoslovanskega konvertibilnega izvoza ima nadpovprečno količino kvalitetnega človeškega dela. Najbolj uspešne pri takem izvozu pa so predvsem manjše enote in celo zasebniki.« Pri tem je omenil še eno jugoslovansko »posebnost«, ko izključni proizvajalec neke surovine, tako rekoč monopolist, določa pogoje za morebitni uvoz te surovine. Tako jeseniška železarna za proizvodnjo jekla nujno potrebuje nikelj, proizvajajo ga v Glogovcu, prodajajo pa po trikrat višji ceni kot je na svetovnem tržišču. Tako je že v osnovi jeseniško jeklo cenovno nekonkurenčno na svetovnem trgu, in če ga hočejo izvažati, ga morajo pod lastno ceno. Uvoz niklja pa preprečuje domači proizvajalec.

V pogovoru so se dotaknili tudi vprašanja kmetijstva. Stanovnik je dejal, da je zemljiški maksimum nerazumljiv dogmatizem, intervencijski uvoz pa čisti absurd. »Zvezna vlada se pritožuje, da ima premalo kompetenc. Če ima kdo oblast nad cenami, večjih kompetenc ni. Trg je ukinjen in tu ne republika ne občina ne morejo nič več.«

Direktor Kolinske, ki ima v Črnomlju svoj tozd Belsad, je povedal, da so zadnji ukrepi zvezne vlade Kolinsko v eni noči stali 8 mesečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih. »Kako je mogoče, da se močno podraži sladkor, cena marmelade pa je zamrznjena?« Stanovnik je navedel še drug primer take nerazumljive neumnosti: jeklena žica se je podražila za 100 odst., cena ograje, ki je narejena iz te žice, pa je zamrznjena. »Ko sem bil dekan ljubljanske ekonomske fakultete, nismo učili take ‚alpinistične ekonomije' in tudi Mikuliću nismo nikoli dali diplome.«

Svoj pogovor je Stanovnik sklenil z besedami: »Za pravo osvoboditev dela bo potrebno še veliko dela, pameti, dobre volje, potrpljenja pa tudi — široki čevlji.«

A. BARTELJ

Ne gre brez računalnikov

S srečanja dolenjskih geodetov — Novo vodstvo

RADOHOVA VAS — Da bi se seznanili z možnostmi uporabe računalnikov v geodeziji, so se te dni zbrali geodeti in drugi člani Dolenjskega geodetskega društva v Storovju pri Radohovi vasi. Prek sto udeležencev si je najprej ogledalo zanimivo osrednjo geodetsko zbirko na obnovljenem Valvasorjevem Bogenšperku in se tako seznanilo z vsemi tremi deli zbirke, to je z razvojem geodezije do konca 2. svetovne vojne, s starejšimi geodetskimi instrumenti in napravami ter z novostmi, posebej novejšimi dosežki v kartografiji in zemljiškem katastru. Po ogledu te zbirke, ki so jo leta 1987 uredili geodeti iz vse republike s prostovoljnimi prispevki ter s pomočjo geodetskih delovnih organizacij, Kulturne skupnosti Slovenije in drugih, so udeleženci prisluhnili predavanju o računalnikih v geodeziji. Inž. Tone Kogovšek iz Grosupljega jim je na razumljiv način odkrival tehnične zmogljivosti IBM računalnikov in predstavil široko paleto primernih programov.

Popoldan so na občnem zboru izvolili nove organe. Tako bosta Dolenjsko geodetsko društvo vodila novoizvoljeni predsednik Franci Bačar iz Novega mesta in tajnik Damjan Gregorič iz geodetske uprave Črnomelj. Društvo se je tudi številčno okrepilo s priključitvijo geodetov iz Grosupljega in Litije. Tako zdaj združuje geodete iz občin Grosuplje, Litija, Trebnje, Črnomelj, Metlika, Sevnica, Krško, Brežice, Kočevje, Ribnica in Novo mesto. Pravijo, da je v slogi moč, in tega se zavedajo tudi dolenjski geodeti. samo s povezovanjem delovnih izkušenj in na osnovi medsebojnega strokovnega sodelovanja bo geodetska znanost imela v naši družbi tisto mesto, ki ji brez dvoma tudi pripada.

FRANCI KONCILJA

Sodelujejo z Agrokomercem

Eurotrans najel 46 vozil tega velikokladuškega giganta, ki je zdaj v težavah — Prišlo že 20 vozil

RIBNICA — Ribničani in drugi, ki so se zadnje tedne vozili mimo Eurotransovih prostorov v Prigorici, so bili nemalo začudeni, ko so videli tam parkirana vozila z napisi »Agrokomerc Velika Kladuša«. Na ta račun je bilo tudi precej govoric.

Agrokomerc je imel skoraj 800 neizkoriščenih raznih vozil (tovornih, avtobusov, osebnih), hkrati pa je Eurotransu Ribnica vozil primanjkovalo. Tako so hitro prišli do dogovora, po kateem bo Eurotrans postopoma (z ozirom na svoje potrebe) dobil v najem 46 vozil. Pogodba pa je taka, da jo med letom lahko spreminjajo v korist enega ali drugega partnerja. Doslej je Eurotrans prevzel že 20 Agrokomerčevih vozil (med njimi 7 hladilnikov) in hkrati tudi k vsakemu voznika in sovoznika. Polovica teh vozil vozi v tujini. Osebni dohodki in druga izplačila obračunavajo tudi za Agrokomerčeve voznike po istih merilih kot za domače, Eurotransove.

Kljub nekaterim začetnim pomislekom zdaj sodelovanje med Eurotransom in Agrokomercem dobro poteka. Kažejo se tudi možnosti za še tesnejše sodelovanje v bodoče in tudi za nove oblike sodelovanja. Sodelovanje bo seveda tako, da bo koristno za obe pogodbeni stranki.

F. ŽELEZNIK

AGROKOMERC ZA EUROTRANS — Tovornjak na fotografiji je prej vozil za razviti Agrokomerc iz Velike Kladuše (in njegova last je še vedno), zdaj pa vozi pogodbeno za ribniški Eurotrans, ki ga je tudi že opremil s svojim napisom. Za Eurotrans vozi že 20 tovornjakov Agrokomerca. (Foto: Mohar)

V KOČEVJU NOVA ODKUPNA POSTAJA

KOČEVJE — Poslovni prostori odkupne postaje Koto-Koteks Tobus niso primerni iz lokacijskih in ne sanitarnih razlogov. Po daljših pripravah so pred časom pričeli na Trati v Kočevju graditi nove prostore, ki bodo predvidoma dokončani v tem polletju.

O MIROVNIH PRIZADEVANJIH

LJUBLJANA — Rdeči križ Slovenije je pred časom izdal publikacijo »Tisoče metuljev — izjemna dejanja humanosti«, ki predstavlja nekatera miroljubna prizadevanja te človekoljubne organizacije. Kot piše v brošuri, so ljubljanski osnovnošolci in mladi člani Rdečega križa risali razglednice in pisali na temo mednarodnega leta miru. Najboljše od teh ustvarjalcev je Rdeči križ nagradil s potovanjem v Beograd na srečanje s predstavniki Lige za mir. V zahvalo za pomoč pri mirovnih akcijah je Rdeči križ Slovenije izročil plakete »Metulj« OŠ dr. Jožeta Potrča iz Ljubljane, Jugoslovanski ligi za mir, Rdečemu križu Jugoslavije, Tanjugu Ljubljana in Adrii Airwaysu. Publikacija je delo Ivana Jančarja, predgovor ji je napisal predsednik RK SZDL Jože Šmole.

Operacija je uspela, bolnik umrl

Zakaj je mariborski delavec prikrajšan

MARIBOR — Delavski razred v Mariboru (spet) čuti, da je v primerjavi z Ljubljano prizadet. Nima namreč poslopja republiške skupščine in tako nima kam, ko štrajka. V prestolnici je vse tako preprosto: greš pred skupščino, v najslabšem primeru te še lahko pošljejo v Cankarjev dom, toda v vsakem primeru ti je publiciteta zagotovljena. Kdo pa se bo v Mariboru zmenil, če greš na primer štrajkat pred občino ali pred teater — saj ima še zlasti slednji toliko težav s samim seboj, da mu za težave koga drugega najbrž ni veliko mar. In tako — za zdaj — mariborski štrajki ostajajo za zidovi tovarniških plotov in menz. Nobenih delavskih pohodov po ulicah — razen za pusta je bilo nenavadno veliko Mariborčanov maskiranih v delavce v modrih kombinezonih — nobene potrebe, da bi miličniki zaradi spontanih izlivov delavske ozaveščenosti morali prerazporejati promet. Stanje nestabilnosti je stabilno.

Primerjava z Ljubljano ni naključna. V istih dneh, ko so grosupeljski gradbeniki zahtevali svoje domnevne pravice s protestnim shodom pred republiško skupščino in s tridnevnim štrajkom, so v Mariboru stavkali gradbeniki Gradisa, oziroma njegovega mariborskega tozda Nizke gradnje. Kot v ljubljansakem primeru je tudi tu šlo pretežno za ljudi iz drugih republik, njihove zahteve pa niso bile mačji kašelj: povečanje plač za 100 odstotkov, zamenjava nekaj vodilnih, poračun za januar, boljša prehrana, več stanovanj in stanovanjskih posojil.

Ob tem je zanimivo, da je v slovenskih medijih imela ljubljanska stavka veliko večji odmev kot mariborska, četudi so gradisovci zahtevali od svojih vodilnih »in širše družbene skupnosti« veliko več kot Grosupeljčani. Zanimivo je tudi ,da so kljub manjši publiciteti na koncu »dosegli« več od svojih ljubljanskih kolegov: slednjim so, kot je znano, plače zvišali za 20 odstotkov, njim pa kar za 40, s tem da je vsak prejel še 80 tisočakov poračuna za prvi letošnji mesec. Nekaj pa le imajo skupnega: niti eni niti drugi po zatrjevanju njihovih direktorjev nimajo dovolj denarja za takšno povišanje. Operacija je uspela, bolnik je umrl!

In po istem scenariju teče vsejugoslovansko novovalovsko mezdno gibanje naprej v nove uspehe. Najbolj me ob tem veseli, da je sindikat izdelal stavkovna pravila, saj je bilo res nevzdržno, da smo tej delavski spontanosti doslej dopuščali toliko spontanosti. Tudi če jezni delavec pošlje med štrajkom svojega šefa tja, od koder je privekal na svet, mora to navsezadnje potekati po pravilih. Saj smo vendarle dežela kulturnih, urejenih in organizirano spontanih ljudi.

MILAN PREDAN

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 36 z dne 22. februarja 1988

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	966,93	968,38	969,83
Avstrija	šiling	100	11310,36	11327,35	11344,34
Kanada	dolar	1	1062,73	1064,33	1065,93
Danska	krona	100	20772,85	20804,06	20835,27
Finska	marka	100	32757,84	32807,05	32856,26
Francija	frank	100	23497,71	23533,01	23568,31
ZR Nemčija	marka	100	79365,12	79484,35	79603,58
Grčija	drahma	100	993,23	994,72	996,21
Irska	funt	1	2114,42	2117,60	2120,78
Italija	lira	100	107,78	107,94	108,10
Japonska	jen	100	1039,28	1040,84	1042,40
Kuvajt	kv. dinar	1	4882,02	4889,35	4896,68
Nizozemska	gulden	100	70648,15	70754,28	70860,41
Norveška	krona	100	21073,18	21104,84	21136,50
Portugalska	escudo	100	965,42	966,87	968,32
Švedska	krona	100	22310,79	22344,31	22377,83
Švica	frank	100	96865,59	97011,11	97156,63
V. Britanija	funt	1	2367,03	2370,59	2374,15
ZDA	dolar	1	1356,32	1358,36	1360,40
	ECU	1	1640,02	1642,48	1644,94
Belgija	frank/F	100	3780,66	3786,34	3792,02
Belgija	frank/C	100	3792,33	3798,03	3803,73
Španija	pezeta	100	1178,37	1180,14	1181,91

Naša anketa

Hinavsko obnašanje

Zadeva Waldheim buri avstrijsko in svetovno javnost že ves čas, kar je Kurt Waldheim avstrijski predsednik oz. odkar je v volilni kampanji prišla na dan njegova medvojna kariera poročnika nemške vojske predvsem na ozemlju Jugoslavije, ki se je Waldheim sicer nikakor ne more verodnostojno spomniti. K razsvetlitvi te njegove preteklosti bi lahko veliko prispevala prav naša država, a se naši pristojni organi še naprej obnašajo dvoumno kot že vse od vojne sem. Waldheima je Jugoslavija takoj po vojni namreč uvrstila na listo vojnih zločincev, kasneje je bilo vse to pozabljeno in celo dobil najvišje jugoslovansko državno odlikovanje, tudi pri volitvah za generalnega sekretarja OZN smo bili brez pridržkov zanj. V zadnji volilni bitki za mesto avstrijskega predsednika, ko je začela prihajati na dan Waldheimova vojna preteklost, je bila to za nas avstrijska notranja zadeva. Nič bolje se nismo izkazali sedaj z razkrivanjem dokumentov iz naših vojnih arhivov, ki bi najbolje pokazali resnico. Kljub vsemu se Waldheimu maje njegov stolček, Jugoslavija pa se je še enkrat pokazala svetu v kaj čudni luči.

VINKO LIBENŠEK, upokojenec iz Krškega: »Kako smo se borili za resnico in pravico in kaj imamo sedaj? Če je bil Waldheim med vojno v Jugoslaviji — in vse tako govori, da je bil — je verjetno počel vse tisto, kar mu očitajo. Naše obnašanje mi je nerazumljivo. Zakaj smo dopustili, da je postal generalni sekretar Združenih narodov, ko smo vedeli, da je vojni zločinec? Zakaj smo mu dali odlikovanje? Dlje ko bomo vztrajali pri dosedanji vlogi, večjo sramoto si bomo skuhali.«

MARKO PICEK, živinozdravnik iz Novega mesta: »Vojne grozote nikoli niso pozabljene. Tudi Waldheim ne sme ostati nekaznovan, če se dokaže, da je kriv. Čudim se, da smo mu Jugoslovani dali najvišje priznanje. Za Avstrijo vsekakor ni ugledno, da ima takšnega predsednika. Mislim, da ga bo Avstrijcem, ki na veliko demonstrirajo, uspelo spraviti s položaja. Jugoslovani pa bi morali pokazati dokumente, če obstajajo, ne pa se iti slepe miši.«

NACE KAMŠEK, upokojenec iz Rudnika pri Kočevju: »Do zadeve Waldheim se obnašamo kot hinavci. Po vojni smo ga uvrstili na seznam vojnih zločincev, ko je bil sekretar OZN, pa smo mu podelili najvišje odlikovanje. Posebna čvetka je, da lahko izginejo dokumenti iz vojnozgodovinskega arhiva. Vse homatije v zvezi s komisijo in izgovori našega vodstva so le velika hinavščina.«

CVETKA DEBELAK, vodja Blagovnice v Ribnici: »Sprašujem se, če je prav, da šele zdaj razčiščujemo zadeve za 40 in več let nazaj. Pošteno bi bilo, če bi to storili takoj po vojni ali vsaj takrat, ko je bil Waldheim predlagan za odgovorne dolžnosti v OZN in Avstriji. Žalostno je tudi, da se iz krvave zgodovine nismo nič naučili in da tudi danes govorimo o oboroževanju, vojni, da vse to podpiramo.«

MIHA HALER, upokojenec iz Artič: »Že na začetku afere sem dobil vtis, da se nočemo zameriti Avstrijcem, ker imamo že tako stalne konflikte zaradi koroških Slovencev. Vlada se po mojem drži v ozadju zaradi dobrih sosedskih odnosov. Osebno mislim, da je Waldheim izgubil veliko ugleda, in ne odobravam tega, da je zamolčal, kje je bil in kaj je počel. Prepričan sem, da se je s tem zameril tudi Avstrijcem in je vprašanje, kako dolgo ga bo še podpirala njegova stranka.«

MILAN KOVAČIČ, upokojenec iz Gradca: »Čudno je, da je primer Waldheim prišel na dan šele sedaj, ko smo v Jugoslaviji že ves čas vedeli zanj in za njegovo dejavnost med vojno. Ni pošteno in prav, da naša država tega vprašanja ni sprožila že veliko prej, saj bi se morali prav mi prvi oglasiti, ne pa, da smo še pred kratkim govorili, da je to notranja zadeva Avstrije. Tisti, ki so vedeli, pa so molčali in vso stvar prikrivali, niso pošteni! Jaz kot predvojni komunist, borec in državljan to obsojam. In takšnemu človeku smo dali še naše najvišje priznanje.«

FRANC ŠVAJGER-PACE, upokojenec iz Črnomlja: »Za politiko se sicer ne zanimam, a za primer Waldheim sem slišal. Čudi me, da je to šele sedaj prišlo do nas, ki smo za to vseskozi vedeli. Po moje bi morali naši to sprožiti že veliko prej, ne pa, da so temu človeku dali najvišje jugoslovansko priznanje. Zakaj ga naši ves čas ščitijo? Kaj je za tem? Vsaj takrat, ko je bil kandidat za generalnega sekretarja Združenih narodov, bi se morali naši oglasiti in povedati o njem, kar so vedeli.«

LOJZE PETRIN, delavec iz Sevnice: »Mislim, da je Jugoslavija tudi v aferi Waldheim padla v kaj čudno luč. Leta 1947 smo ga uvrstili med vojne zločince, kasneje smo gospoda Kurta kot generalnega sekretarja OZN sprejemali pri nas z največimi častmi in mu podelili visoko državno odlikovanje. S tako dvoličnostjo se ne morem strinjati. Zakaj ne poskrbimo, da bi z verodostojnimi dokumenti dokazali njegovo krivdo, v nasprotnem primeru pa ga pustimo pri miru.«

MARTINA KOROŠEC, upravna delavka iz Trebnjega: »Zakaj niso stvari okrog Waldheima prišle že prej na svetlo? Kot da ni le on izgubil svojega zgodovinskega spomina, ampak tudi naši pristojni organi! Najprej ga razglasimo za vojnega zločinca, potem na to pozabimo in mu izročimo visoko državno odlikovanje. Ko zadeva že buri duhove po Avstriji in po svetu, smo neverjetno mlačni, kot da se nas to ne tiče. S takšnim obnašanjem si zagotovo nismo pridobili ugleda.«

kmetijstvo

PONOVLJEN PRIKAZ VZGOJE

NOVO MESTO — Srednja kmetijska šola Grm bo zaradi velikega zanimanja ponovila praktični prikaz vzgoje sadnega drevja in vinske trte. Prva demonstracija bo v četrtek, 3. marca, ob 15. uri v sadovnjaku šole, prikaz vzgoje vinske trte, ki ga bo opravil inž. Jože Simončič, pa bo 4. marca, prav tako ob 15. uri, v vinogradu kmetijske šole na Trški gori. Ob slabem vremenu bodo prikaz prestavili za teden dni. Vabljeni!

2.200 ZAŠČITENIH KMETIJ

NOVO MESTO — V novomeški občini je lani 10 kmečkih gospodarstev na novo pridobilo status zaščitene kmetije, eno pa ga je izgubilo. Ob koncu leta je bilo tako v občini skupaj 2.200 zaščitenih kmetij. Lani je šlo v dedovanje 76 zaščitenih kmetij, dedovanje pa je bilo opravljeno v skladu z zakonom.

PREDAVANJE ZA SADJARJE

KRŠKO — Agrokombinat TOK kooperacija je pretekli teden organiziral strokovno predavanje za svoje sadjarje kooperante. Predavali so mag. Gustav Matis in France Lombergar iz Kmetijskega zavoda Maribor o zdravstvenem varstvu sadnih rastlin oziroma o tehnologiji nasadov, hkrati pa je slednji praktično prikazal rezanje. Delavec kombinata inž. Peter Jankovič pa je predaval o fizioloških boleznih jablan in gnojenju tal. Zanimivega predavanja se je udeležilo 55 kooperantov krškega Agrokombinata.

SREČANJE VINOGRADNIKOV

CERKLJE — V nedeljo, 28. februarja, bo ob 14. uri v gasilskem domu v Cerkljah Društvo vinogradnikov Dolenjske — podružnica Cerklje ob Krki priredilo tradicionalno srečanje vinogradnikov s pokušnjo vin lanskega letnika. Vabljeni!

Bo Kolinska ostala brez tozdov?

V tovarni na Mirni začeli razpravo o programu nove organiziranosti — IS SO Trebnje pogreša programske usmeritve in mikro organiziranost

MIRNA, TREBNJE — V HP Kolinska, kjer v petih tozdih dela okrog 1000 delavcev, v delovni skupnosti skupnih služb pa več kot 500, s sedanjo organiziranostjo delovne organizacije niso zadovoljni. Še več — vodstvo Kolinske je celo prepričano, da današnja organiziranost predstavlja zavoro za nadaljnji razvoj delovne organizacije.

Z izjemo tozda v Slovenj Gradcu druge temeljne organizacije skoraj izključno opravljajo le proizvodno funkcijo. Za mnoge prihaja tod do največjega protislovja: tozd, ki opravlja le eno od poslovnih funkcij — proizvodnjo, je po predpisih odgovoren za uspešnost svojega poslovanja, ki se potrjuje na trgu. Skoraj vse odločilne tržne funkcije pa so ob tem centralizirane v skupnih službah. Občine, v kateri delujejo posamezni tozdi, še stopnjujejo zahteve po poslovni uspešnosti tozda, terjajo njegov lastni razvoj za vsako ceno, tudi na račun racionalnosti in ekonomičnosti poslovanja. Nihče pač ne bi rad zgubil pravno samostojne organizacije združenega dela!

»Izrazita je težnja po uspešnosti novega programa zaradi pomanjkanja odgovornih nosilcev, vse prenizka je stopnja poslovnega tveganja pri izbiri programov. Sedanja organiziranost ne omogoča optimalne izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti in denarnih virov. Ob proizvodnih in prodajnih konicah je težko koncentriranje razpoložljivih delavcev. Informacije, potrebne za odločanje, so zaradi dolgih upravnih in samoupravnih poti počasne, pomanjkljive in nezanesljive. V naši delovni organizaciji je vse bolj prisotno tudi protislovje: imamo zmogljivosti in želimo proizvajati, da izkoristimo svoje pravice do dela, vse manj pa je tržnih in poslovnih možnosti, da to uresničimo in spremenimo v dohodek,« razmišlja generalni direktor HP Kolinska Lojze Deželak.

Zavod za organizacijo poslovanja je v sodelovanju z razširjenim strokovnim kolegijem Kolinske izdelal posnetek stanja sedanje organiziranosti in različne inačice nove organiziranosti. Prva inačica je še najbližja današnji organiziranosti s tozdi in skupnimi službami, zadnja (5.) varianta v tej analizi pa predpostavlja enovito delovno organizacijo s samostojnimi razvojnimi, prodajnimi in proizvodnimi programi. Vodstvo Kolinske je predlagalo za razpravo in sprejem to zadnjo inačico organiziranosti, ki je izrazito tržno usmerjena.

P. P.

• Program o izboljšanju organizacije HP Kolinska so prejšnji teden dali v javno razpravo tudi v tovarni otroške hrane in krompirjevih kosmičev na Mirni. Občinski izvršni svet v Trebnjem ni prepričan o družbeni in ekonomski upravičenosti namere Kolinske, da ukine tozd na Mirni. Občinske družbenopolitične organizacije in izvršni svet niso imeli priložnosti za tvorno sodelovanje že pri nastajanju elaborata ali vsaj pred njegovo obravnavo v delavskem svetu Kolinske.

DOBRODOŠLA PREDAVANJA — Kmetijska šola Grm na Trški gori že nekaj let zapored v spomladanskem času pripravlja predavanja o sadjarstvu in vinogradništvu, za katera je veliko zanimanja, saj so mnogi dandanašnji obdelovalci zemlje brez vsakršnega znanja in izkušenj. Ves minuli teden se je po tej poti teoretično in praktično izobraževalo več kot 150 slušateljev. Predavanje in demonstracijo rezi sta vodila Jože Simončič za vinogradništvo (na sliki) in Franc Kotar iz Agrokombinata Krško za sadjarstvo. Kot kaže, bodo zaradi velikega zanimanja tovrstno izobraževanje prihodnji teden ponovili. (Foto: J. Pavlin)

PREDAVANJE V SEVNICI

SEVNICA — V nedeljo, 28. februarja, bo ob 8.30 v sindikalni dvorani (za Ljubljansko banko) strokovno predavanje za člane društva vinogradnikov Sevnica in Boštanj. Predaval bo inž. Alojz Pirc iz Krškega, in sicer o uvajanju novih sort v vinogradništvu.

MALKOVEC BO POKUŠAL

MALKOVEC — Lokalna pokušnja vina lanskega letnika bo 4. marca v gostilni Malus, dvolitrske vzorce zanjo pa je treba prinesti že 1. ali 2. marca k Ivanu Pungerčarju ali Igorju Malusu. Razen tega podružnica dolenjskega društva vinogradnikov še sporoča, da bo zbor vinogradnikov in objava rezultatov v nedeljo, 20. marca, ob 14. uri v Malusovi zidanici. Vsi tisti vinogradniki, katerih vino bo doseglo 14,5 in več točk in se bo s tem uvrstilo na osrednjo degustacijo, morajo prinesti še liter vina in 2.000 din za plačilo stroškov. Vabljeni!

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Uredja: Tit Doberšek

Trsni izbor

Ko navajam sorte novega trsnega izbora in njihove značilnosti, opozarjam vinogradnike, da trte cepljenke niso poljudno trgovsko blago, ki si ga po želji izbiraš v trgovini. Trsničar mora eno leto prej vedeti, katero sorto želi posamezen vinogradnik saditi in gojiti. Zato naj vinogradniki, ki želijo prihodnjo pomlad saditi eno ali dve izmed sort trsnega izbora, to sorto že sedaj naročijo pri trsničarju oziroma delovni organizaciji, ki organizira pridelovanje trt cepljenk, da bodo trsničarji vedeli, kaj naj cepijo in koliko.

Nesmiselno je tudi, da nekateri vinogradniki posadijo od posamezne sorte le nekaj trt. Ker sorte različno zorijo, jih je težko ob trgatvi vključiti med sorte, ki jih je v vinogradu več. Vinogradnik naj od posamezne sorte posadi vsaj toliko trt, da se mu splača sorto posebej potrgati in predelati, to je, da pridela najmanj 50 do 100 litrov vina.

• Podružnica Društva vinogradnikov Straža — Toplice vabi vse vinogradnike svojega okoliša na občni zbor in srečanje, ki bo v soboto, 27. februarja, ob 15.30 v gasilskem domu v Straži. Po zboru bo najprej inž. Simončič predaval o sodobni obdelavi vinogradov, potem pa bo ob zakuski objava rezultatov pokušnje vin lanskega letnika. Vabljeni!

Sorte za bela vina

CHARDONNAY (izgovori: šardoné) je kot beli pinot naveden v trsnem izboru kot priporočena sorta v vseh 14 vinorodnih okoliših Slovenije. Ime sorte je za vinogradnike novo, zato jo bom ampelografsko opisal enkrat pozneje, in to po opisu prof. dr. Hrčka. Sedaj navajam le ugotovitve mag. inž. Zore Korošec z Biotehnične fakultete, ki je v 11. številki Sodobnega kmetijstva leta 1983 o tej sorti med drugim napisala: »Chardonnay je genetski različek sorte beli pinot, poznana že v prejšnjem stoletju v Franciji. V register sort je bil vpisan pred nekaj desetletji. Moram povedati, da je po vseh avtorjih to kvalitetno boljša sorta od sorte beli pinot. Opisan je pod zelo različnimi imeni. Viala in Vermorel navajata 30 sinonimov (raznih imen). V Italiji so ga poznali pod imenom pinot giallo, v Alzaciji Weisser Clevner (bela klevna). Izvor sorte ni povsem znan. Verjetno ima ime po vasi Chardonnay blizu kraja Uchizy (Bourgogne v Franciji).«

Po dosedanjih izkušnjah je šardoné zgodnja sorta, zori že sredi septembra, pridobi visok odstotek sladkorja (kot beli pinot), je rodovitna, razmeroma močne rasti. Vino te sorte sodi v sam vrh belih vin. Predlagatelji trsnega izbora so ravnali pravilno, ko so to sorto priporočili vsem slovenskim vinogradnikom.

SIVI PINOT, znan pod imenom rulandec, v trsnem izboru ni predviden v nobenem izmed naših vinorodnih okoliševv. Kot priporočena sorta je naveden v 2., 3., 5., 6. in 11. vinorodnem okolišu, kot dovoljena sorta pa še v 1., 4., 13. in 14. okolišu. O sorti, ki zgodaj dozori in pridobi velik odstotek sladkorja, je treba povedati to, da daje vrhunsko vino, ki po trditvah mnogih enologov celo prekaša vino renskega rizlinga. Že pred vojno je bilo cenjeno vino rulandca iz Peker pri Mariboru. Edina pomanjkljivost te sorte je razmeroma skromna rodnost. Če bodo naši trsničarji cepili to sorto s klonom Wädenswil iz trsnice Auer v Švici, bo tudi ta pomanjkljivost odpadla. Vinograd rulandca, zasajen s tem klonom, sem imel priliko videti preteklo jesen pri vinogradniku Janku Magdiču pri Ljutomeru. Tako bogato in enakomerno z zdravim grozdjem obloženih trt še nisem videl, čeprav sem videl že marsikateri vinograd. Zaradi bogate rodnosti in izredne kakovosti vina bo ta sorta postala gospodarna tudi pri nas (vsaj za ljubitelje) in je napačno, da so jo predlagatelji trsnega izbora prezrli za naše vinorodno območje.

(Drugič dalje)

T. DOBERŠEK

Priporočeni koruzni hibridi

Iz nedeljske kmetijske oddaje regijske radijske postaje Studio D

Za dober pridelek koruze je glavni pogoj dobro seme. Znano je, da dajejo posevki koruze, ki so posejani z domačim semenom, 40 — 50 odstotkov manjše pridelke kot hibridi, v nekaterih primerih pa je še večja razlika.

Dobro seme krouze je tisto, ki ima dobro kalivost (vsaj 95 odst.), posebno še kalivost v slabših rastnih razmerah, kadar je temperatura dlje časa nižja, oziroma kadar je zemlja slabše pripravljena — imeti mora dober hladni test (vsaj 85 odst.).

Zaradi mehanskih sejalnic pa mora biti seme kalibrirano, po velikosti in po obliki. Najboljše seme je srednje debelo in ploščato, izbrano iz sredine storža, brez zrn začetka in konice storža. Tako seme ima najboljšo kalivost in največjo energijo kaljivosti.

Pri nabavi semena je potrebno paziti, predvsem na primernost hibrida za posamezno območje. Na podlagi poskusov v Sloveniji, posebno še na območju Dolenjske in Bele krajine, so se za naše območje pokazali najboljši hibridi po naslednjih zrelostnih razredih, izraženih v številkah od 100 (najranejše sorte) do 500 (najpoznejše, primerne le za toplejše belokranjske in krškopoljske lege):

	Priporočeni hibridi	Alternativni hibridi (če ni priporočenih)
1. FAO 100	BC 175	BC 183
2. FAO 200	BC 191	BC 188
	BC 272 ETA	BC 28-11
	BC 278	ZP 212
	PIONEER DEA	ZP 209
		ZP 299
3. FAO 300	BC 312	ZP 330
	BC 318	ZP 388
	PIONEER MIRNA	(OSSK 247)
		(ZP 37 t)
4. FAO 400	PIONEER EVA	OSSK 4-377
	ZP 404	
	ZP 42	
	BC 462	
	BC 492	
5. FAO 500	ZPSK 58 C	NS 444
	OSSK 596	OSSK 594
	DORADO 588	ZPSK 511

Od navedenih priporočenih hibridov so se še posebej izkazali v poskusih na Dolenjskem: v razredu 200 sorta BC 272 ETA, ki je zelo podobna pioneerju DEA, saj je olistana do tal, zelo stabilna glede poleganja in daje visoke pridelke z gostim sklopom. V makro poskusih je dal dobre rezultate hibrid ZP 212, ki je manjši in precej roden.

V razredu 300 sta od domačih hibridov najboljša BC 312 in BC 318, ki sta tudi zelo podobna sorti pioneer. Sta olistana, zelo odporna proti poleganju, prenašata gostoto, dajeta visok pridelek, ki je lahko silaža ali zrnje, saj je steblo zeleno, ko je zrno voščeno zrelo. Iz razreda 300 je treba opustiti OSSK 247 in ZPSK 37 t, saj dajeta iz leta v leto slabše pridelke, polegata in napada jih koruzna vešča. V tem razredu sta dobra tudi ZP 330 in BC 388, ki dajeta dobre pridelke, sta pa nekoliko manj odporna proti poleganju.

V razredu 400 sta poleg hibrida pioneer EVE posebno primerna domača hibrida ZP 404 in ZP 42, ki sta najbolj stabilna in primerna za silažo. Visoke pridelke dajejo tudi hibridi BC 462, BC 492, OSSK 3 4-377, ki so nekoliko višji in manj odporni proti poleganju.

Za silažo v Beli krajini so primerni ZP SK 58 C, NS 444, ZPSC 511, ki je tudi precej odporen proti poleganju, ter OSSK 596, dorado 588, OSSK 594.

Kmetijski zavod Ljubljana
Inž. TONE HROVAT

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 225 pujskov, starih do 3 mesece, in 31 prašičev, starih nad 3 mesece. Lastnika je menjalo 165 prvih in 16 drugih živali. Kilogram žive teže mlajših je stal 2.000 din, starejših pa 1.600 din.

Kmetijski nasveti

Lani odločeno za letos

Kakšna bo letos sadna letina, je bilo v pretežni meri odločeno že lani. Že leto poprej poteka namreč nastajanje (diferenciacija) cvetnih brstov. Za jabolka bi lahko rekli: ker je bila lani letina slaba, je dosti hranilnih snovi ostalo za tvorbo cvetnih brstov, to pa pomeni, da lahko letos pričakujemo boljšo letino. To sicer ni nič novega, saj v sadjarstvu pojav poznamo kot izmenično rodnost.

Za sadjarja bo zanimivo vprašanje, kako je možno povečati ali zmanjšati tvorbo cvetnih brstov, ki poteka osem do deset mesecev pred cvetenjem, torej letos za naslednje leto. Z agrotehničnimi ukrepi se da marsikaj narediti in uravnotežiti rodnost. Prav to je morda največji dosežek sodobnih plantažnih nasadov, ki znajo premagati izmenično rodnost.

Sadno drevo zastavi cvetne brste predvsem, če ima na voljo dovolj svetlobe. Neobrezano drevo rodi pretežno le na osvetljenih zunanjih delih krošnje. To narekuje, da je potrebno z obrezovanjem omogočiti osvetlitev tudi v notranjih delih krošnje. Tudi fosforna in kalijeva gnojila pospešujejo tvorbo cvetnih brstov, prav tako zadostna oskrba z vodo.

• Posebno učinkovito je upogibanje mladik v položno in vodoravno lego (pod kotom 40 do 50 stopinj). S tem se delno zavre rast, kopičijo se ogljikovi hidrati in spodbudi se rodnost. Upogibanje je priporočljivo in lahko izvedljivo v mladem nasadu. Pri mladem drevesu je mogoče povečati cvetno diferenciacijo tudi z obročkanjem lubja in prevezovanjem debla, s tem se doseže podoben učinek kot z upogibanjem.

Najprimernejši čas za obročkanje ali prevezovanje je 4 do 6 tednov pred tvorbo cvetnih brstov, ta pa je pri jablanah in hruškah nekako sredi maja. Zaradi priporočenih ukrepov je dobro poznati čas diferenciacije cvetnih brstov tudi pri drugih sadnih vrstah: breskev in češnja tvorita cvetne brste v juniju, Višnja in sliva v začetku julija, jablane in hruške v začetku avgusta itd.

Inž. M. LEGAN

Nepotreben mejni spor

Pri posegih je treba upoštevati tehnična pravila

Bralec K. V. iz Dol. Jesenic pri Šentrupertu piše, da so mu pri komasaciji odmerili zemljo, s tem da si je vodna skupnost pridržala del njegove parcele ob potoku v izmeri 3 kvadratne metre zaradi vzdrževanja. Odmero tega je vodna skupnost opravila tako, da je v obsegu odvzetega zemljišča podaljšala parcelo v sosedovo. Zanima ga, kako sedaj urediti zadevo, da ne bo prihajalo do sporov, saj ga sosed sploh ne pusti na tisti del zemljišča, ki bi moral v bistvu pripadati njemu kot lastniku odvzetega zemljišča.

PRAVNI NASVETI

• Odgovor: Predvsem bi bila vodna skupnost dolžna, da s svojimi posegi ne dela zmede, to pomeni, da spoštuje tehnična pravila glede ureditve mej med posameznimi zemljišči. V ta namen predlagajte, naj vodna skupnost pozove delavca iz Geodetskega zavoda, da na kraju samem izdela ustrezno skico, izračuna potrebne meritvene podatke in opravi zamejničenje. Ves ta postopek je potreben za poznejšo izvedbo vpisa v zemljiškem katastru.

Navodilo za ugotavljanje in zamejničenje posestnih meja parcel ureja zakonski predpis v Uradnem listu SRS št. 2/76.

MARTA JELAČIN, dipl. iur.

PREDAVANJA V BELI KRAJINI

Društvo vinogradnikov Bele krajine vabi člane in druge vinogradnike, naj se udeležijo strokovnih predavanj o vinogradništvu in kletarstvu, hkrati pa tudi zborov vinogradnikov. Predavala bosta mag. Julij Nemanič in Tone Pezdirc, in sicer v petek, 26. februarja, ob 18. uri v zadružnem domu v Dragatušu, v soboto, 27. febr., ob 18. uri v gasilskem domu v Črnomlju, v nedeljo, 6. marca, ob 9. uri v kulturnem domu v Semiču in v nedeljo, 13. marca, ob 9. uri v vinski kleti v Metliki.

Izvršni odbor

IZENAČEN BO ZA VRH — Na sobotnem tekmovanju mladih v kmetijstvu v prosvetnem domu v Tržišču so tekmovalci zvečine pokazali, da veliko vedo o kmetijstvu. Zlasti za sam vrh je bil boj sila negotov. Potem ko so med 8 ekipami Šentjanž 1, OŠ Tržišče in Vrh nad Boštanjem po rednem delu zbrali največje možno število točk, je v dopolnilnem krogu najprej izpadel Vrh, po 5. krogu vprašanj pa še učenci OŠ Tržišče. Na kvizu Mladi in kmetijstvo je torej zmagal Šentjanž 1 (na sliki) v postavi Marta Knez, Roman in Jožica Lindič. Tekmovanje sta pripravila M-KK tok Kooperacija in OK ZSM Sevnica, za zabavo pa je poskrbel ansambel Objem iz Šentjerneja. (Foto: P. Perc).

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Na ponedeljkovi tržnici je bila solata naprodaj po 1.600 din kilogram, za merico regrata pa je bilo treba odšteti od 500 do 1.000 din. Skuta je stala okrog 2.500 din, sir v kolačih 5.000 din, za kilogram ocvirkov je bilo treba odšteti 4.000 din. Fižol je bil po 2.000 din kilogram, orehova jedrca pa po 10.000 din. Jajca so bila okrog 150 din. Za kilogram česna je bilo treba odšteti 6.000 din, čebule 1.000 din. Precej je bilo domače smetane, cene pa so bile okrog 3.000 do 3.500 din za večjo merico.

IMV: plače izsilile sestanke

Preteklo sredo več prekinitev dela — Napake v obračunu

NOVO MESTO — V novomeški IMV je preteklo sredo, 17. februarja, dan po izplačilu januarskih osebnih dohodkov prišlo do več krajših prekinitev dela in izsiljenih sestankov, na katerih so delavci izrazili nezadovoljstvo zaradi prenizkih osebnih dohodkov.

Kljub izrednim lanskim proizvodnim rezultatom, predvsem v zadnjem tromesečju, ko jim je uspelo na dan izdelati kar 190 avtomobilov in so dosegli povprečje kakovosti, kakršno je bilo vse doslej le sen, so v zadnjih mesecih v IMV z osebnimi dohodki nekoliko »zaspali«. Zaradi novembrskih ukrepov ZIS, ki tudi tej tovarni ne priznavajo proizvodnih stroškov, tečajnih razlik itd., so v IMV zašli v dohodkovne in likvidnostne težave, ki jih imajo še sedaj, saj se položaj ni še nič izboljšal. Na vrsto protestnih pisem na najodgovornejše naslove v republiki in federaciji pa ni bilo doslej še prav nikakršnega odgovora.

Kljub vsemu so v IMV z januarjem le povečali neto vrednost točke za obračun osebnih dohodkov s 312 na 390 dinarjev ali za četrtino. Delavci so seveda pričakovali vsaj približno toliko debelejše plačilne kuverte, kar pa se ni zgodilo. Za to je vrsta razlogov. Z novim letom so prešli na nov način nagrajevanja, v prvem takem obračunu pa je prišlo do mnogih spodrsljajev. V januarju so tudi delavci en dan manj, kot so načrtovali, pa se je poznalo tudi to. Poleg tega so bili dopusti — v povprečju gre za en dan na vsakega delavca — obračunani za 18,45 odstotka manj, kot bi morali biti, ker v računalniškem obračunu niso mogli takoj popraviti sprememb v prispevnih stopnjah zaradi novih zakonskih določil. V tovarni avtomobilov so ostali brez desetodstotne dodatne stimulacije, ki je bila v zadnjem tromesečju 1987 vezana na dodatne delovne dneve. Vse skupaj je večinoma povsem pojedlo 25-odstotno zvišanje vrednosti točke, mnogi pa so dobili v kuverti tudi manj kot še pred mesecem. Sicer so bili povprečni osebni dohodki v tovarni avtomobilov za januar 321.000 dinarjev, proizvodno delo pa je bilo plačano okrog 275.000 dinarjev. V IMV so še ugotovili, da so delavci za povrh slabo informirani o celotnem sistemu nagrajevanja, čeprav je izšlo o tej temi tudi nekaj Informatorjev. Da bi to popravili, je poslovodni odbor zahteval za delavce pripraviti natančno razlago načina obračuna, ki je že bila na ogled na oglasnih deskah.

• Vse ugotovljene napake v obračunu osebnih dohodkov za januar in premalo plačane dopuste pa naj bi v IMV poračunali ob dodatnem izplačilu 29. februarja. Takrat naj bi tudi poračunali za 15 odstotkov višjo neto vrednost točke (450 din) ter delavcem, ki so do tega upravičeni, izplačali 5-odstotni dodatek na minulo delo. Vse te sklepe bo danes obravnaval še delavski svet IMV, vodstvo, ki je pri oblikovanju sodelovalo s sindikatom, je prepričano, da naj bi zadovoljili. Zaradi izsiljenih sestankov izgubljeni delovni čas pa so delavci že v sredo sklenili nadoknaditi.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Miha Božič: »Telefon lahko vplača vsak, čeprav se mogoče prej še ni prijavil.«

Nove telefonske naročnike še sprejemajo

Telefon v Brusnicah

BRUSNICE — Medtem ko ponekod v t. i. kulturnih središčih telefonski priključek občanom vgrajujejo v hišo pravzaprav kot del opreme, je pot do prvih in dodatnih telefonskih številk v podeželskih krajevnih skupnostih veliko težja. Tega najbrž ne bi nihče zanikal tudi v Brusnicah, kjer tako rekoč že širijo telefonsko omrežje.

»Za akcijo, ki jo vodimo skupaj z gabrsko grajevno skupnostjo, je v zadnjem času veliko zanimanja. Tako upamo, da posameznemu gospodinjstvu ne bo treba plačati več kot milijon; toliko je bilo predvideno tudi v predračunu na osnovi prvotnega števila prijavljenih. Računamo, da bo šla širitev telefonskega omrežja samo v breme naročnikov. Pričakujemo tudi pomoč pošte, vsaj v obliki premostitvenih posojil. Če bo pripravljena kakor koli pomagati, bi prek nje kupili tudi telefonsko centralo. V vsakem primeru je dobra njena strokovna pomoč, s katero se je med drugim že izkazala pri izdelavi predračuna za naše omrežje,« pravi predsednik gradbenega odbora za razširitev telefonskega omrežja v Brusnicah Miha Božič.

Glede prostora za centralo so v kraju dosegli načelno soglasje. Novo krajevno telefonsko vozlišče naj bi bilo v družbenem domu v Brusnicah. Če bodo za centralo vplačali akontacijo do 31. marca, imajo po Božičevi oceni možnosti, da jo dobijo brez dodatnih podražitev. »Zato smo določili za plačilo prvega obroka, to je 200.000 din, kot zadnji rok 28. februar,« pove Božič in doda, da so formalni zadržki za začetek del odpravljeni.

L. M.

HITREJE DO DOKUMENTACIJE

NOVO MESTO — V občini Novo mesto je bilo lani izdanih 444 lokacijskih dovoljenj, od tega 361 za zasebno gradnjo, in 436 gradbenih dovoljenj, pri čemer je šlo za zasebno gradnjo v 367 primerih. Glede urejanja te in podobne dokumentacije velja ocena, da so upravni organi v novomeški občini lani izdali skoraj petino manj dovoljenj kot leto poprej. Veliko število izdanih dovoljenj v letu 1986 gre na račun dejstva, da so tedaj rešili kar 300 zadev iz preteklosti, kar pomeni, da so v letu 1987 izdelovalci dokumentacije delali že bolj tekoče.

Za raziskave manjka denarja

Novomeška raziskovalna skupnost letos s skoraj enakimi sredstvi kot lani — Sofinancirali bodo lahko le 29 raziskovalnih nalog od 50

NOVO MESTO — Združeno delo novomeške občine je lani združilo v blagajno občinske raziskovalne skupnosti, katere osnovni namen je podpirati in pospeševati raziskovalno in inovacijsko dejavnost, ki je v kriznih časih še pomembnejša za obstoj in razvoj družbe kot sicer, 226,5 milijona dinarjev ali 35 milijonov manj, kot je bilo predvideno.

Pretežni del denarja, 187,6 milijona dinarjev ali skoraj 83 odstotkov, je novomeška raziskovalna skupnost namenila za program raziskovalnih nalog, v katerega so lani uvrstili 32 nalog. S tem so odstopili od usmeritve iz sporazuma o temeljih plana, da gre za sofinanciranje raziskovalnih nalog največ tri četrtine sredstev skupnosti. Kljub temu niso mogli zadostiti vsem tovrstnim potrebam v občini, kar morda tudi napoveduje hitrejši in večji napredek na področju raziskovalne dejavnosti, ki sedaj v občini še ni razvita tako, da bi bilo upravičeno zadovoljstvo. Za pospeševanje raziskovalne dejavnosti — gre predvsem za pomoč raznim šolam pa društvom, klubom in ustanovam, ki imajo v programu tudi pospeševanje razvojnoraziskovalne dejavnosti — je skupnost lani namenila 13,5 milijona dinarjev, za pospeševanje inovacijske dejavnosti z nagradami za tovrstne dosežke pa 3,86 milijona dinarjev.

Letos se prav gotovo ne bo zgodilo, kot se je včasih redno dogajalo, da bi ob koncu leta imela skupnost v blagajni kaj neporabljenih sredstev. Kot rečeno, bo morala iz letošnjih sredstev plačati še nekaj lanskih obveznosti, glede na vse spremembe v zvezi s financiranjem in slabši položaj ter manjši dohodek gospodarstva pa bo tudi zbranega denarja zagotovo manj, kot bi ga želeli in potrebovali. Ob zidu finančnih možnosti pač padejo vse parole o pomembnosti tega področja za naše preživetje in razvoj.

Sprva so v skupnosti računali, da bodo pod plan prihodkov lahko zapisali od 320 do 350 milijonov dinarjev, a vse kaže, da bo kar dobro, če jim bo uspelo zbrati na koncu v planu zapisanih 260 milijonov dinarjev. V takem položaju odbor za družbeno planiranje in svobodno menjavo dela skupnosti ni imel prav lahke naloge pri sestavi predloga programa. Uspel je po nekajkratnem usklajevanju, vso prednost pa je v programu dal sofinanciranju raziskovalnih nalog. V ta namen naj bi letos porabil 207 milijonov dinarjev ali slabe štiri petine vseh sredstev. V program je letos uvrščenih 29 nalog, od tega 12 s področja tehnološko-tehničnih raziskav, 5 s področja usmerjanja družbenega razvoja, 4 s področja kmetijstva in živinoreje, 4 s področja družboslovja, 2 s področja raziskav naravnih bogastev in po ena s področja varstva okolja ter medicine. Na razpis je sicer prispelo kar 50 prijav v skupni predračunski vrednosti preko 1,5 milijarde dinarjev, medtem ko so sredstva skupnosti za ta program nominalno dejansko na isti ravni kot v letu 1987. Sofinancerski delež skupnosti bo tudi zelo nizek, od 20 do 45 odstotkov. Zaradi tega doslej še noben predlagatelj naloge ni odstopil od naloge oz. od sofinancerskega deleža, lahko pa se zgodi tudi to. Za program pospeševanja raziskovalne dejavnosti je letos predvideno 15 milijonov, za pospeševanje inovacijske dejavnosti 8 milijonov, za druge naloge skupnosti pa 30 milijonov dinarjev.

Z. L. D.

RAZPRAVO JE TREBA PODALJŠATI

NOVO MESTO — Ko je strokovni svet medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko obravnaval predloge glede sprememb ustave SFRJ, seveda predvsem tiste, ki so najbolj neposredno povezani z dejavnostjo gospodarske zbornice in njenih članic, je sprejel stališče, da je treba zahtevati podaljšanje javne razprave o ustavnih spremembah vsaj do konca leta ker je še preveč nerazčiščenih stvari, da bi spremembe lahko sprejemali morda še spomladi in to kar v paketu, kot očitno želijo nekateri forumi.

DANES O ANGAŽIRANEM NOVINARSTVU

NOVO MESTO — Občinska konferenca ZSMS Novo mesto pripravlja za danes, 25. februarja, ob 18. uri v mali dvorani novomeškega doma JLA okroglo mizo o angažiranem novinarstvu. Organizatorji vabijo vse zainteresirane, da se je udeležijo.

Mercator emona SOZD dolenjka

DEŽURNE PRODAJALNE

V soboto, 27. februarja, bodo odprte do 19. ure naslednje prodajalne živil:

- **v Novem mestu:** Market, Kristanova 20
- **v Šentjerneju:** Market Dolenjka
- **v Dolenjskih Toplicah:** prodajalna Rog
- **v Žužemberku:** Mercator KZ
- **v Straži:** Market Dolenjka

Vse ostale prodajalne živil bodo odprte do 13. ure.

COPATARJI NA POMOČ KRAJANKAMA — Štiriinosemdesetletna Rodičeva Franca in njena hči Pavla iz Seča v krajevni skupnosti Uršna sela sta letošnji mili zimi še posebej hvaležni, saj sta jo preživeli tako rekoč brez strehe nad glavo. Minulo nedeljo se je ob njuni hiši, ki jo imata že vsa leta po vojni v najemu, zbralo 20 članov copatarskega društva iz Uršnih sel. Pripeljali so ves potrebni material za prenovo strehe in do večera jim jo je uspelo popolnoma prenoviti. To je le ena od akcij pred občnim zborom društva, ki obstaja dve leti, vodi pa ga Lado Rauh. Uršenski mučeniki so se dobro odrezali tudi z letošnjim programom in sprevodom Pusta, popravljajo makadamske poti, skakalne tekme, seveda pa najbolj spoštujejo likof po napornem delu. (Foto: J. Pavlin)

Dovoljenja za pozidavo

Sprejete spremembe prekategorizacije 19 hektarov slabših kmetijskih zemljišč — Dela še veliko

NOVO MESTO — Skupščina kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto je na seji pretekli petek potrdila spremembe in dopolnitve elaborata razvrstitve kmetijskih zemljišč v kategorije in območja. Spremembe se nanašajo na 10,66 hektara zemljišč prvega območja, 7,55 hektara zemljišč drugega območja in na 0,81 hektara gozda v vsej novomeški občini. Dejansko gre pri vseh spremembah kategorizacije le za zemljišča, ki so v naravi slabše kakovosti, tudi deli parcel, prostorsko pa so sestavni del naselij. Spremembe območja upoštevajo spremembe kategorizacije, posege na zemljišča drugega območja, na kmetijska zemljišča tretje kategorije in na zemljišča prvega območja, če so manjša od 2.000 m² in pozidava s treh strani. S temi spremembami, ki niso v nasprotju niti z zakonskim varovanjem kmetijskih zemljišč, so lahko rešili 135 prošenj občanov za pozidavo teh zemljišč.

Pred kmetijsko zemljiško skupnostjo pa je sicer še odgovorna naloga sprememb in dopolnitev kategorizacije in coniranja kmetijskih zemljišč v okviru dopolnjevanja občinskih planskih dokumentov. Če tega ne bi storili, in to pravočasno, bo tri četrtine prostorsko izvedbenih zadev od individualnih gradenj naprej v občini zamrznjenih do leta 1990, ko se bo z novimi plani začelo novo plansko obdobje. Precej spornih zadevščin (na Cikavi, v Bršljinu, Žabji vasi, Češči vasi, v Ločni, Straži, Prečni, Šentjerneju itd.) je ostalo nerazčiščenih še iz plana 1981—1985. Verjetno ne bo lahko najti rešitev, ki bi zadovoljile tako proklamirano varovanje kmetijskih zemljišč kot interese in potrebe drugih, nekmetijskih porabnikov prostora, a če kompromisa ne bo, ki ga mora na koncu tako ali tako požegnati še republiška komisija, bo v naslednjih letih še marsikoga v občini hudo bolela glava.

Za kabelsko televizijo

Odločitev do 20. marca — Več ko bo interesentov, ceneje bo

METLIKA — Te dni bodo dobili lastniki televizijskih sprejemnikov v metliški občini pismo usklajevalnega odbora pri SZDL za priključitev na kabelsko televizijo. Besedilu, ki pojasnjuje namen, smisel in potek izgradnje kabelske televizije, bo priložena tudi prijavnica. Do 20. marca se bodo morala gospodinjstva oziroma posamezniki odločiti za kabelsko televizijo v metliški občini ali proti njej. Ker gre pri celotni zadevi za samofinanciranje, bo vsaka pozitivna odločitev še kako dobrodošla. Predvideni prispevni znesek bo možno plačati tudi v treh obrokih. Zadeva bo cenejša, če se bo zanjo odločilo več TV naročnikov, sorazmerno z manjšim številom prijavljenih pa bodo rasli tudi stroški. Nejasnosti in pomisleke ob vsem tem bodo razčistili na sestankih po krajevnih skupnostih, usklajevalni odbor, ki mu predseduje Juš Mihelčič, pa se bo posluževal tudi sredstev javnega obveščanja. Pripombe, da v občini nimamo rešenih še veliko življenjsko pomembnejših reči (vodovod, gnojnica po vaških dvoriščih, telefoniada, elektrifikacija itd.), pa da se gremo že kabelsko televizijo, so, milo rečeno, odraz zastarelega razmišljanja. Razvoj bo šel naprej tudi brez nas, če to hočemo ali ne.

T. G.

Novomeška kronika

OPERACIJA — Iz novomeškega Elektra je šele zdaj prodrla novica, da se je pred časom pri njih vehementno oglasil neki dolenjski zdravnik, ki mu je omenjeno podjetje zaradi neplačevanja elektrike izključilo tok. Kot pripovedujejo, je doktor izjavil, da mu je zaradi izključitve šlo v nič nekaj mesnine, neprimerno večje pozornosti pa je vredna izjava, da bo prvemu delavcu Elektra, ki bo zašel k njemu, s topo stranjo skalpela odrezal j....! Upamo, da bo ta edinstveni kirurški podvig pravočasno najavljen, gotovo bi mu z zanimanjem prisostvovali nekateri vodilni svetovno znani mojstri noža.

OLJE — Varčen občan je na avtu sam zamenjal olje. Ker se ni vozilce po treh litrih sveže krvi obnašalo nič bolje, se je oglasil na servisu Pionir, kjer so mu tudi zamenjali olje, napravili servis na 15.000 km in povedali, da je avto nekoliko betežen zaradi napake v uplinjaču in da to lahko popravijo samo v servisu Novotehne. Tam so napako z dovodom bencina res odpravili, zraven pa naredili še servis na 15.000 km, ki vključuje tudi menjavo olja. V nekaj deset urah je torej omenjeni avto doživel tri menjave olja in dva servisa na 15.000 km, kar je bilo že za Guinnessovo knjigo rekordov.

DOBIČEK — Z avtomobili je povezana tudi tale zgodba. Občan je pred nekaj leti občanu prodal avto za 50.000 din. Kupec je odštel denar, kmalu pa si je premislil, z avtom namreč ni bil zadovoljen. Seveda prodajalec o razdrtju kupčije ni hotel nič slišati. Zadeva je šla na sodišče, vendar so tamkajšnji mlini mleli počasi. Na koncu je le zmagala pravica, prodajalec je moral kupcu in sodišču odšteti 170.000 din. Seveda mu gre (prodajalcu) nasmeh, zanj je v teh letih na veliko delala inflacija. Omenjenih 50.000 din je bilo v svojih časih skoraj 1000 mark, poleg tega pa je prodajalec med čakanjem na pravico avto razprodal po delih. Samo za motor je dobil 400.000 din. Kljub izgubljeni pravdi se je zadeva končala najmanj 1,4 milijona din naspram 170.000 din v korist stranke, ki je na sodišču klavrno propadla. Konec koncev inflacija sploh ni tako slaba zadeva.

Ena gospa je rekla, da različne občinske strukture različno vstopajo v zgodovino. Nekdanje so z gradnjo šol in mostov, sedanja pa z nabavo pajka, ki bo čistil avtomobile z Glavnega trga in bližnje okolice.

Sprehod po Metliki

LETOS BO VINSKA VIGRED 20., 21. in 22. maja na vseh treh metliških trgih, v grajski kleti Belokranjskega muzeja, po gostilnah in še kje. Odgovorni že sestavljajo program, tuhtajo, kaj bi se dalo izboljšati, popestriti, polepšati. Dogovorjeno pa je že, da obsega prireditve ne gre krčiti, četudi časi niso najbolj naklonjeni. Toda mar se ne veseljači, pije, je in poje najbolj takrat, ko je najmanj cvenka v žepu? Skrbi je treba preobrniti v dobro voljo, pa se zdijo tudi najtežji problemi lažje rešljivi.

PONOČI JE VIDETI METLIKA, kot bi pričakovala bombni napad iz zraka. Veliko cestnih svetilk ne gori, ker so pregorele, žarnice pa se same nočejo zamenjati. Cesta bratstva in enotnosti bi bila zaradi teme primerna za kakšne ilegalne akcije, bolj odmaknjene ceste, ulice in uličice pa za ljubezenske scene. Odgovorni pa mirno: »Ulična svetila menjamo dvakrat na leto, ker potrebujemo za takšna opravila poleg ljudi tudi mehanizacijo.«.

PRED NEDAVNIMI LETI so prali metliške ulice in ceste vsako soboto. To je bilo še takrat, ko nam skrb za čistočo še ni bila vsak dan na jeziku, ampak so bile besede še dejanja. Dandanašnji operejo Metliko kvečjemu še za Vinsko vigred ali pa še takrat ne, če so na komunali slučajno slabe volje. Res smo čudni: lepe navade opuščamo, krčevito pa se oprijemljemo grdih razvad. Gradivo za psihologe.

NAPOVEJMO ŠE NEKAJ KULTURNIH PRIREDITEV: 4. marca bo v Kulturnem domu Edvarda Kardelja posebna predstava za učence SŠTU in osnovnošolce. Nastopili bodo operni pevci s Silvestrom Mihelčičem. Naslednji dan bo imela samostojen koncert metliška Mestna godba, 16. marca pa bo dobrodelna prireditev za Belokranjsko društvo prizadetih. Povejmo, da bo nastopila kopica belokranjskih umetnikov, od gostov pa bo blestel evropsko priznani čarnovnik Karlo Sajovic iz Črnomlja.

KAKOVOSTEN CVIČEK IZ METLIŠKE KLETI

METLIKA — Prejšnji teden so začeli v metliški Vinski kleti polniti cviček lanskega letnika. To vino je na mariborskem kmetijskem zavodu dobilo izvrstno oceno — 16,6 in tako po oceni sodi v kakovostni razred. Lanskega pridelka je le 67.000 litrov, tako da se za prodajo res ni bati, gotovo bo hitro pošel. Poleg cvička je iz metliške kleti od lanskih vin na trgu le lanski rosé v litrskih steklenicah, v buteljkah pa bo v prodaji te dni.

Velike težave majhne skupnosti

V metliški zdravstveni skupnosti se otepajo še z lanskimi težavami, pa so se začele že nove, kot kaže, še večje — Plačujejo naj tudi izgubarji

METLIKA — V lanskem letu je imela metliška zdravstvena skupnost na voljo nekaj več kot 1,65 milijarde dinarjev, kar je nekaj manj kot so načrtovali. Iz glavnega vira financiranja zdravstvene skupnosti, prispevkov iz bruto osebnih dohodkov, se je zbralo nekaj manj kot 1,44 milijarde dinarjev, to pa je za dobrih 76 milijonov din manj, kot so načrtovali. Ta manjko se tako majhni rizični skupnosti, kakršna je metliška, krepko pozna. Lanskoletni prihodki zdravstvene skupnosti so se v primerjavi z letom poprej povečali za 127 odst., stroški pa so rasli hitreje in od tu vse zagate in težave metliškega zdravstva.

Zagate in težave na tem občutljivem področju še povečujejo zadnji intervencijski ukrepi, ki vso zadevo postavljajo na glavo. Tako se je glede na plan zbralo za 76 milijonov dinarjev premalo denarja, glede na določila intervencijskih ukrepov pa je imela skupnost celo 40 milijonov dinarjev več dotečenih sredstev. To so sicer v skupni občinski porabi uskladili, tako da presežkov ni, izguba pa je. To izgubo ocenjujejo na 90 milijonov dinarjev, v kar je všteto že 40 milijonov dinarjev letošnjih sredstev. Seveda bo ta izguba bremenila skupnost v letošnjem letu, ko bo stanje v zdravstvu gotovo še težje, kot je bilo lani. Teh 90 milijonov dinarjev izgube bo ostalo toliko le v primeru, če skupnosti ne bo treba pokrivati izgub izvajalcem, katerim so za lani poravnali vse obveznosti po sporazumu, njihovi dejanski stroški pa so bili višji. Vse lanske obveznosti do izvajalcev je skupnost poravnala deloma že na račun letošnjega dotoka sredstev. Letošnje težave pa so se začele že takoj na začetku leta, tako da so izvajalcem za januar lahko nakazali le pol za ta mesec pripadajočega jim denarja. Poleg tega je v sedanjih razmerah skoraj nemogoče izdelati realen plan.

Največ denarja zdravstvene skupnosti gre za novomeško bolnico, lani je bilo tega okoli 500 milijonov dinarjev, za metliški zdravstveni dom so dali 310 milijonov dinarjev, močno pa se je povečal odliv, ki je lani znašal 320 milijonov dinarjev. Večina odliva gre v ljubljanski Klinični center.

Čeprav sta občini Lenart in Metlika edini v Sloveniji brez odpisanih prispevkov za zdravstvo, se pravi, da v teh občinah ni izgubarjev, ki jim ni treba plačevati prispevkov za zdravstvo, je metliška zdravstvena skupnost na republiški predlagala, da izgubarjem ne bi odpisovali prispevkov za zdravstvo. V Metliki si ne upajo niti pomisliti, kaj bi se zgodilo z družbenimi dejavnostmi, če bi zašla v težave Beti, od koder pride več kot pol sredstev za te dejavnosti. To bi, če bi obveljal sedanji zakon, da izgubarjem ni treba plačevati teh prispevkov, pomenilo konec družbenih dejavnosti in s tem tudi zdravstva v metliški občini.

A. BARTELJ

ZDRAVSTVENI PREDAVANJI

METLIKA — Občinski odbor Rdečega križa Metlika prireja ta teden dve zdravstveni predavanji. Dr. Radojka Ivošević bo danes, 25. februarja, ob 18.30 v suhorski osnovni šoli predavala o boleznih in motnjah v starejšem življenjskem obdobju, jutri ob isti uri pa bo predavanje v gasilskem domu v Drašičih. Po predavanju bo medicinska sestra Ankica Došen udeležencem meril krvni pritisk. V nedeljo, 28. februarja, ob 15. uri pa bo dr. Elizabeta Srebočan na Radovici predavala o otroških boleznih.

Črnomaljski drobir

ŠTRAJK — Lani za občinski praznik so štrajkali oziroma prekinili delo, oziroma izsilili sestanek, oziroma izrazili nezadovoljstvo, oziroma bili slabo informirani, oziroma zahtevali pojasnila v Beltu, letos pa v črnomaljskem tozdu Beti. Za naprej bi bilo prav, ko bi plačilni dan prestavili iz bližine praznika, če bo to sploh še kaj pomagalo. Najbolje pa bi bilo štrajk kar vključiti v program prireditev v počastitev praznika.

LJUBEZEN — Da gre ljubezen skozi želodec, potrjuje tudi zanimanje za kuharski tečaj. Sedaj tečaj v vrtcu v Loki, ki traja skupaj 40 ur, obiskuje že druga skupina žensk in od trinajstih jih je kar 12 poročenih. Zanimivo bi bilo vedeti, kolikim so tečaj plačali možje.

HOT DOG — V restavraciji črnomaljskega gradu je od začetka tega tedna moč dobiti tople hrenovke, imenovane hot dog, kar v angleščini pomeni vroči pes. Te dni pa bodo začeli prodajati še pommes frittes, se pravi ocvrt krompir. Za to potezo so se odločili zato, da bi popestrili svojo ponudbo s temi na hitro pripravljenimi in po vsem svetu priljubljenimi jedmi, pa tudi zato, ker se je pokazalo, da je pizza, ki je zlasti med mladimi priljubljena jed, postala v teh časih za to populacijo že precej draga.

• *Samo umetno cvetje se boji dežja.*

KRILOV

Drobne iz Kočevja

ODPUŠČENI GREHI — Letos pravih pustnih norčij v Kočevju ni bilo. Zato naj omenimo le obisk maškare v črnem v »rdeči hiši«, kjer je sedež občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Maškara je vseveprek delila odpustke za storjene grehe. Verjetno je šlo za maškaro iz vrst tako imenovane »meščanske desnice«.

NA KIPI SPET GORI — Na rudniških sipinah, ki jim pravijo domačini »kipa«, spet gori. Zaradi lepega vremena je trava suha, zažigajo pa jo, kot domnevajo, otroci. Ti požari uničujejo gnezda rac, fazanov in drugih ptic, ki jih je tu veliko, saj je postalo to območje pravi raj zanje, vendar ga požigalci spreminjajo v pepel. Mnogi sklepi o prepovedi požiganja na rudniških sipinah ne zaležejo. Sicer pa se tudi drugim sklepom ne godi bolje.

MOJSTROVINE BABIC — Jutri, 26. februarja, bodo v domu starejših občanov v Kočevju odprli razstavo kruha, pogač in drugega peciva, kot so ga varovanci doma pripravljali v mladih letih in kot so ga pekle njihove mame in stare mame. Nekaj jedil bo možno tudi pokusiti ali dobiti recepte zanje. Kupili pa boste lahko poslikane lončarske izdelke, ki bodo na tej razstavi. Ta bo odprta tri dni (do 28. februarja), posvečena pa bo dnevu žena.

Ribniški zobotrebci

MALO MAŠKAR — Na pustni torek je bilo po Ribnici le malo maškar. Še največ jih je bilo iz vrtca. Bilo pa je tudi nekaj »nalitih«, ki bi prav tako potrebovale spremstvo. »Burovža«, ki je najbolj značilna ribniška maska, ni bilo videti.

DOVOLJ ZIMSKE ŠPORTNE KONFEKCIJE — V Ribnici je šla to zimo v prodajo bolj zimska konfekcija in trgovci so se v glavnem teh zalog znebili še med redno razprodajo; zelo malo zanimanja pa je bilo za zimsko športno konfekcijo in to seveda zato, ker ni bilo snega. V največji trgovski hiši, Blagovnici, imajo še vedno kar tri četrtine zaloge zimske športne konfekcije neprodane. Še največ zanimanja pa je bilo za prodajo s popustom med nedavnim gospodinjskim tednom.

VELIKO VPRAŠANJ, MALO ODGOVOROV — Delegati na sejah zborov občinske skupščine zastavljajo vrsto vprašanj, dokončnih odgovorov, ki bi bili tudi zadovoljivi, pa je malo. Med nezadovoljive štejejo občani tudi tiste, ki se nanašajo na cestne in železniške prehode, blok v Majnikovi ulici, zemljišče GD Lipovec, avtobusno postajališče Žlebič, kanalizacijo v Prigorici in Dolenji vasi, potoke in pitno vodo itd.

Trebanjske iveri

ZAŽGALI ŠE DESNO STRAN SMETIŠČA — Vse, ki so tokrat sodelovali pri požiganju desne strani smetišča, kjer so spet opazili velike zalege ščurkov, kaže tokrat pohvaliti za učinkovito akcijo. Ob lanskem požigu leve polovice smetišča so se Trebanjci hudo jezili, ker naj bi požig pregnal ščurke na njihove domove, za nameček pa so se še dolgo dušili v strupenem dimu. Zdaj so ubili dve muhi na en mah: za požig so komunalci, pripadniki civilne zaščite in drugi izkoristili hladen dan, ko naj bi že kar znameniti trebanjski ščurki ždeli globlje v smeteh, takoj nato pa so smetišče na desni polovici prekrili z zemljo. Poslej bodo Trebanjci verjetno ponosni, ker imajo smetišče urejeno skoraj kot njivo, in se ne bojijo obiskov inšpekcij. Iz zanesljivih virov pa lahko povemo, da nima nikakršnega ideološkega predznaka to, da so najprej požgali levo stran smetišča.

TURISTIČNI BIRO — Na trebanjski avtobusni postaji je Dušanka Troha odprla turistični biro. Ukvarja se z organizacijo izletov, rent a carom, posreduje pa tudi splošne turistične napotke. Nismo še slišali, da bi se Putnik ustrašil zasebne pobude; da bi obrtnica postala nosilka turizma v občini gotovo ni nevarnosti, je pa zasebni turistični biro dobra spodbuda in dokaz, da imamo v našem turizmu še mnogo neizkoriščenih možnosti.

Delavnica kot ogledalo družbe

Leto dni dela črnomaljske delavnice pod posebnimi pogoji, kjer je dobilo delo 12 duševno prizadetih ljudi — Denarja za razširitev ni

ČRNOMELJ — Pred letom dni, za občinski praznik, so v Črnomlju odprli delavnico pod posebnimi pogoji, ki deluje v okviru osnovne šole Milka Šobar-Nataša, šole s prilagojenim programom. Za to delavnico si je več let prizadevala tako ta šola kot belokranjsko društvo za pomoč duševno prizadetim.

»V naši delavnici je dobilo delo 12 duševno prizadetih oseb v starosti od 18 do 37 let,« je povedala vodja delavnice Nada Barič. Za delo v delavnici skrbita dva strokovna delavca, poleg Baričeve še Stane Križ. Medtem ko so se pred odprtjem te delavnice mlajši duševno prizadeti ljudje usposabljali v oddelkih za delovno usposabljanje v šoli s prilagojenim programom, so bili starejši doma, brez dela in prepuščeni le skrbi staršev. »Tu so ti ljudje zelo srečni, saj so med sebi enakimi, delajo tisto, za kar so sposobni. To delo pa jim veliko pomeni, saj imajo tako občutek, da so koristni.« Seveda je delo v tej delavnici prilagojeno posamezniku in njegovim sposobnostim. Štirje od dvanajstih prizadetih, ki delajo v tej delavnici, niso sposobni sami prihajati na delo, bodisi zaradi stopnje prizadetosti, bodisi zaradi oddaljenosti, in živijo v dijaškem domu, eno dekle vsak dan pripeljejo in odpeljejo starši, ostali pa prihajajo sami, seveda vsi zelo radi. Delo poteka od 7.30 do 12.30.

MED SEBI ENAKIMI — V črnomaljski delavnici pod posebnimi pogoji je 12 zaposlenih našlo drugi dom, opravljajo svojim sposobnostim prilagojeno delo, pri katerem potrebujejo nenehno pomoč, skrb in razumevanje. (Foto: A. B.)

Delo v delavnici temelji na lastnem programu in sodelovanju z delovnimi organizacijami. Imajo stroj za termotisk, tiskajo posetnice, čestitke ipd. Poleg tega vezejo belokranjske motive na domače platno, izdelujejo lesene podstavke za posodo, za semiško Iskro so kovičili tesnila za kondenzatorje, za Novoteks odstranjujejo ostanke volne s tulcev, delali so še za črnomaljsko pekarno, dobro sodelujejo tudi z zasebnikoma Satoškom in Kolbeznom. Za svoje delo dobijo manjšo nagrado, vsi pa imajo priznan status invalida in dobivajo nadomestilo za invalidnost, kar jim je glavni vir dohodka.

• V Beli krajini je še nekaj duševno prizadetih ljudi, ki bi lahko delali v tej delavnici, vendar za sedaj ni možnosti, da bi tu dobili delo, kajti denarja za širitev delavnice ni. Potrebe pa so čedalje večje, saj se tisti, ki zapuščajo posebno osnovno šolo, glede na svojo prizadetost in vedno večje zahteve zmeraj težje zaposlujejo pod normalnimi pogoji.

Seveda je delavnica pod posebnimi pogoji v največji meri odvisna od dela, ki ji ga dajo delovne organizacije. Pripravili so samoupravni sporazum, po katerem naj bi delovne organizacije združile sredstva za posodobitev te delavnice, s čimer bi si zagotovili stalno in ekonomsko upravičeno delo. Zbrali naj bi okoli 20 milijonov dinarjev — na zaposlenega v črnomaljski občini pride 3.002 dinarja — s čimer nameravajo kupiti dva stroja za sitotisk na neravne površine in nekaj dodatne opreme.

A. BARTELJ

Načrti krajevnih skupnosti

RIBNICA — V krajevnih skupnostih ribniške občine se pripravljajo na uvedbo novega samoprispevka za naslednjih pet let. Pripravljajo tudi načrte komunalnih del, ki jih bodo finansirali iz samoprispevka in s pomočjo SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti. Po posameznih KS so načrti, ki jih bo treba še »oklestiti«, taki:

KS SODRAŽICA: je izdelala načrt najbolj podrobno, in sicer kar za posamezne vasi: Žimarice: posodobitev asfaltnih in makadamskih cest, dokončanje gasilskega doma, načrti za kanalizacijo; Podklanec: ureditev cest, avtobusnega postajališča in mostu v Podstenah; Globel: cesta do Peska in do vrha Globeli; Zamostec: posodobitev ceste v Podgori, ureditev avtobusnega postajališča, načrti za kanalizacijo; Jelovec: protipožarni bazen, manjša komunalna dela; Lipovščica: zamenjava vodovodnih cevi, posodobitev ceste Lipovščica-Ravni dol in Lipovščica-Nova Štifta; Gora: posodobitev ceste do Betonovega, odcepa v Kržetih in ureditev avtobusnega postajališča na Vagovki; Vinice in Zapotok: posodobitev ceste do Sv. Marka, ureditev protipožarnega bazena, dokončanje ceste in ureditev kanalizacije v Malem Zapotoku; Sodražica: podporni zid in dokončanje ceste na Strmici, nadaljevanje urejanja kanalizacije in posodobitev preostalih ulic. Za naselja po KS načrtujejo še napeljavo luči in nakup kontejnerjev za odvoz smeti in odpadkov. Vsa ta dela so ocenili na 600 milijonov dinarjev. Predvidevajo, da bodo s samoprispevkom na leto zbrali po 65 do 70 milijonov dinarjev.

KS VELIKE POLJANE: posodobitev ceste Gornje Podpoljane; Dolnje Podpoljane, Elektrifikacija Sv. Tomaža, dograditev gasilskega doma in razširitev pokopališča.

KS SV. GREGOR: cesta Sv. Gregor-Slevica, prenova ceste Ograja-Hudi konec, popravilo nekategoriziranih cest, popravilo mostu v Luknji, popravilo osnovne šole in cesta Vintarji-Pugled.

KS RIBNICA: mrliška vežica v Jurjevici, čistilna naprava v Sušju, tri avtobusna postajališča, vodovod Sajevec, parkirni prostori pri pokopališču ter več cest in poti (Bukovica-Dane, Otavice-Ograda, Zapuže-Dolenji Lazi, Nemška vas).

J. P.

V Ribnici so dobro gospodarili

S seje OK ZK

RIBNICA — Gospodarski položaj se slabša, kljub temu dosega ribniška občina v regiji najboljše gospodarske rezultate in je tudi med najuspešnejšimi občinami v republiki. Večje težave imajo le v Donitu (Sodražica).

To je ena izmed ugotovitev, izraženih v poročilu in razpravi na seji občinske konference ZK občine Ribnica, ki je bila 19. februarja. Na njej so opozorili tudi na težave na področju družbenih dejavnosti, predvsem zdravstva (600 milijonov din dolga, ki ga niso sposobni letos sami odplačati), pa tudi v šolstvu in otroškem varstvu.

V razpravi je bilo izrečenih več zanimivih, tudi novih in celo nasprotujočih si mnenj. Tako so nekateri menili, da je potrebno število zaposlenih zmanjševati in tako varčevati, drugi pa, da imamo že zdaj preveč zaposlenih v tujini in da je treba doma namesto odpuščanja izboljšati kakovost in količino proizvodov. Iz težav nas vse in tudi kmetijstvo lahko reši le uveljavljanje tržnih zakonitosti, ne pa razpravljanje o njih. Samoupravljanje bo prestalo preizkušnjo, če bomo donosno gospodarili. Nujen je spopad med birokracijo in samoupravljanjem. Odločitve naj sprejemajo tisti, ki bodo nosili posledice.

J. P.

DEVET NOVIH KANDIDATOV

RIBNICA — Na letošnjih volitvah v ribniški občini bodo v glavnem sedanji nosilci dolžnosti ponovili kandidaturo. Nanovo je predlaganih doslej le 9 kandidatov (evidentiranih je bilo več), in to vsi za dolžnosti v SIS: za predsednico SIS za izobraževanje Olga Tanko, za predsednika zbora uporabnikov te SIS pa Alojz Ruparčič; za predsednico zbora uporabnikov v skupnosti socialnega skrbstva Verica Tanko, za predsednico skupnosti socialnega varstva Nada Rus-Kovačič; v telesnokulturni skupnosti za predsednika skupščine Dušan Erčulj, za podpredsednika skupščine Janez Žuk, za predsednika zbora izvajalcev Alojz Dezordo in za podpredsednico zbora izvajalcev Milena Košir; v stanovanjski skupnosti pa za podpredsednika zbora izvajalcev Alojz Šilc.

Zakaj so »prestavili« vas Onek

Odgovor republiškega komiteja za promet

KOČEVJE, ONEK — »Kakor vem, je bilo dogovorjeno, da bo asfaltirana cesta skozi našo vas Onek. Potem so položili asfalt, a ne od table Onek na začetku vasi do tiste na koncu, ampak so prav odsek mimo moje hiše in še v dolžini okoli 200 m pustili neasfaltiran. Ko sem opozoril, da to ni prav, so tablo z označbo kraja preprosto prestavili za 200 m, kot da moja hiša ni več v vasi Onek, in le zato, da jim ne bi bilo treba asfaltirati tega dela ceste,« tako se nam je potožil že lani Stipe Jurič iz Oneka 1 pri Kočevju, vendar se doslej ni nič spremenilo.

Za pojasnilo o tem smo zaprosili na SIS za komunalno in cestno dejavnost občine Kočevje. Tam so povedali, da oni pravzaprav za to zadevo niso pristojni, vendar so prav te dni dobili v vednost odgovor na pritožbo, ki jo je Stipe Jurić naslovil sredi januarja na izvršni svet Slovenije. Nanjo odgovarja republiški komite za promet in zveze, ki Juričevo pritožbo zavrača kot neutemeljeno, češ da je bila tabla z oznako naselja Onek prestavljena na osnovi veljavnih predpisov. Republiški inšpektor, ki je bil poslan na ogled na Onek, je ugotovil, da je Juričeva hiša 200 m pred začetkom gostega naselja Onek in da je bil prometni znak prestavljen na pravo mesto, kjer se začne gosto naselje Onek. Do te prestavitve je prišlo zaradi nove prometne ureditve na tem območju, ko so uredili tudi obvoznico za Onek in asfaltirali del ceste.

Na SIS za komunalno in cestno dejavnost (nanjo se Jurić tudi najbolj jezi) so povedali še, da bi v primeru, če bi asfaltirali še preostalih 200 m ceste mimo Juričeve hiše posodobljenje veljalo nadaljnjih preko 10 milijonov dinarjev.

J. PRIMC

NOVI V VODSTVU

RIBNICA — Na zadnji seji občinske konference ZK Ribnica so v organih konference razrešili nekatere člane in namesto njih izvolili nove. V občinski komite ZK: Dušana Čuka, Jožeta Lebana, Staneta Hafnarja in Zdravka Mikuliča; v statutarno komisijo Aleša Abrahamsberga, Staneta Kromarja in Slavico Oven, v tovariško razsodišče Jagodo Erčulj in v nadzorno komisijo Rudija Zajca. Novi komite se je že sestal in dopolnil sedanje 9-člansko predsedstvo OK ZK s kar šestimi člani, in sicer z Dušanom Čukom, Stanetom Hafnarjem, Miranom Lavričem, Jožetom Lebanom, Ladom Orlom in Lucijo Starčevič.

Dosti hude krvi zaradi ceste na Velikem Cirniku

Skrajno zanemarjena je proti Jesenicam

VELIKI CIRNIK — Vaščani na Velikem Cirniku in okolici so hudo nejevoljni, ker so ceste na njihovem območju zanemarjene.

Jože Kos

»Medtem ko na cesti proti Šentjanžu, kjer vozi delavski avtobus, cestarji še kar dobro delajo, je cesta Veliki Cirnik — Spodnje Jesenice skrajno zanemarjena. Vožnja po tej cesti je pravo uničevanje vozil. Pesek že več let prerašča trava, kanali so zasuti s peskom in listjem, vodovodne cevi so zamašene in voda si utira pot po sredini cestišča. Stanje je nevzdržno za vse, ki so vezani na vsakodnevne vožnje v službo in šolo. Vsi pa smo vezani na lastna vozila, saj ni v to smer nobenega javnega prevoznega sredstva. Za tako stanje so naju s Stanetom Krncem ml., ki sva člana sveta KS Šentjanž, krajani hudo karali.

Vaščani se sprašujejo, zakaj smo v tem predelu sevniške in delno tudi trebanjske občine tako zapostavljeni. Za ureditev te ceste so dali že več pobud tudi lastniki parcel na našem območju, ki so pripravljeni prispevati po svojih močeh. Vaščani tudi sprašujejo, kam je šla razlika stroškov med planiranim in porabljenim asfaltom na Velikem Cirniku, je povedal Jože Kos.

P. P.

Kdo pristaja na kandidaturo?

Za predsednika občinske skupščine Kočevje kandidira Alojz Eržen, za predsednico OK SZDL pa Anica Kosten — Izbire pri volitvah spet ne bo

KOČEVJE — Veliko evidentiranih, malo pa bo izvoljenih, saj so le redki evidentirani tudi pristali na kandidiranje. Evidentiranje ni bilo opravljeno v vseh KK SZDL in tudi v vseh OZD NE: Zaskrbljujoče je, ker se v evidentiranje niso vključile večje OZD. Izjema sta le LIK in Tekstilana. Tudi v SIS evidentiranje ni bilo posebno uspešno, saj ga niso opravile niti za vse tiste, ki ne morejo ponoviti mandata. Razen tega niso ocenili dela dosedanjih nosilcev odgovornih dolžnosti.

Razgovori z evidentiranimi so bili povečini opravljeni do konca minulega tedna. Velika večina evidentiranih kandidaturo odklanja, za to objavljamo le imena tistih, ki so na kandidaturo pristali.

• Hkrati je bilo opravljeno tudi evidentiranje za predsednika OK SZDL, ker prvi predlagani na prejšnji seji OK SZDL ni bil izvoljen. Za to dolžnost je bilo v ponovljenem postopku evidentiranih 6 možnih kandidatov, s kandidaturo pa se strinja le Anica Kosten iz Avta Kočevje, medtem ko z enim izmed evidentiranih razgovor še ni bil opravljen. V postopku evidentiranja za dolžnost predsednika pa je bil evidentiran za člana predsedstva OK SZDL še akademski kipar Stane Jarm. Evidentirati in kandidirati pa je možno nove še na kandidacijskih konferencah, ki potekajo te dni.

Predsednik občinske skupščine: evidentiranih 11, pristal le Alojz Eržen (z enim evidentiranim razgovor še ni bil opravljen).

Podpredsednika občinske skupščine Danilo Škulj in Rudi Gruden bosta mandat ponovila, novih predlogov pa ni bilo.

Predsednik zbora združenega dela OS: od štirih evidentiranih ni pristal nobeden. Z enim razgovor še ni opravljen. Povsem enak je položaj pri evidentiranih za podpredsednika tega zbora.

Predsednik DPZ: Od petih evidentiranih sprejema kandidaturo le Marjan Kozinc. Od 7 evidentiranih za podpredsednika še nihče ni sprejel kandidature. Z enim razgovor še ni bil opravljen. Pristal pa je na sprejem kandidature za to dolžnost Rudi Orel, ki je bil sicer evidentiran za predsednika tega zbora.

Predsednik zbora krajevnih skupnosti: Od 5 evidentiranih je pripravljen ponoviti mandat Boštjan Fabjan. Z enim razgovora še ni bilo. Podpredsednik tega zbora Božidar Popović pa je pripravljen mandat ponoviti.

Podatkov za kandidate v posameznih SIS ne objavljamo, saj povsod, kjer je možno, dosedanji funkcionarji v glavnem ponavljajo mandat. Nekateri se o kandidaturi še niso izjavili. Izjema je SIS za telesno kulturo, kjer Srečko Kovačič sprejema kandidaturo za predsednika skupnosti, Brane Dekleva namestnika predsednika in Ivan Žerjav za predsednika zbora izvajalcev.

J. PRIMC

NOVA FASADA, STARA VSEBINA

ŠENTRUPERT — Nova samoupravna organiziranost obrata ljubljanskega Agrostroja v Šentrupertu ni prinesla nič dobrega. Čeprav so delavcem pred referendumom za ukinitev tozda v Šentrupertu obetali marsikaj, tudi novo halo v Prelesju, saj zdaj delajo v povsem zastareli livarni, ki načenja zdravje delavcev, ne verjamejo, da bo res kaj s to naložbo. Poleg zelo slabih delovnih razmer livarjev pa je za vse delavce obrata v Šentrupertu moteča nepreglednost uspešnosti poslovanja. Dela imajo za sproti, precej si ga tudi sami poiščejo, delavci pa niso povsem prepričani, ali ne bi za svoje delo zaslužili za kakšnega jurja večjo plačo.

Preživetje še pred razvojem

Obiski trebanjskih občinskih mož v 21 kolektivih — Devizna zakonodaja ne daje poleta izvoznikom — Razbremenjevanje gospodarstva le na papirju

TREBNJE — Načrtovani in v resolucijah opredeljeni pogoji gospodarjenja se ne uresničujejo. Pogoste in včasih tudi nerazumljive spremembe zakonodaje povzročajo veliko administriranja. Gospodarstveniki se vse bolj ukvarjajo z vprašanji preživetja, vse manj časa in energije pa ostaja za razvojne odločitve.

To so med drugim ugotovili predstavniki občinskega izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij ter komiteja za družbeno planiranje in gospodarstva, potem ko so strnili vtise z obiskov v 21 organizacijah združenega dela. Največ nepotrebnih sivih las povzroča neustrezna devizna zakonodaja. V nekaj primerih se je pojavila slaba oskrba z repromateriali in surovinami, inflacija pa je izničila zakasnele izvozne spodbude. Dodatne težave, ne le za trebanjsko gospodarstvo, povzroča tudi dejstvo, da poslovne banke, ki zaradi vezanosti na limite niso sposobne niti približno odgovoriti zahtevam in potrebam po posojilih.

V posmeh zapisanim opredelitvam o razbremenjevanju gospodarstva je življenje samo. Praksa namreč kaže, da se obveznosti iz naslova uvoznih dajatev ter splošne, predvsem pa skupne porabe le še povečujejo, tako da se delež dohodka, ki ostaja ozdom, še zmanjšuje. Posebno poglavje o tem, kako znamo stvari po nepotrebnem zapletati, je obračunski sistem; ki ga kar naprej spreminjamo in dopolnjujemo, a še zmeraj ne zagotavlja stvarnega prikazovanja doseženih poslovnih rezultatov.

Ukrepi za zmanjšanje inflacije so trebanjskemu gospodarstvu povzročili veliko škode, zlasti, ker so se še poglobila cenovna nesorazmerja. Višje vhodne cene energije, transporta, surovin in materialov so najbolj prizadele panoge, ki so v občini. Zaradi povečanja vhodnih cen materialov in omejevanja prodajnih cen pa se je praktično izničil tudi učinek devalvacije dinarja. V Trimu in Kolinski so se odločili za opustitev nekaterih programov oziroma izdelkov, ker s cenami enostavno niso prišli »skozi«.

• Trebanjski gospodarstveniki opažajo, da je plačilna sposobnost nekaterih kupcev vse slabša. Usiha tudi akumulativna in reproduktivna sposobnost gospodarstva, v tovarnah pa so navkljub temu le končali večino načrtovanih naložb. Največ denarja je šlo za zamenjavo zastarele opreme in posodobljanje proizvodnih postopkov. Gospodarstveniki napovedujejo, da bodo letos že precej manj zaposlovali, govorijo pa tudi o tehnoloških in ekonomskih presežkih delavcev, ki se bodo pojavljali.

P. PERC

V tujino so potovali v jatah

V Krškem že dalj časa opozarjajo na slabosti v delovanju AMD

KRŠKO — Že lani so v krški občini opozarjali na napake in slabosti, do katerih je prihajalo v AMD Krško, zlasti pa v avto šoli tega društva. Slišati je bilo celo mnenje, da je ta šola med najslabšimi v Posavju, če že ni najslabša. Vendar opozorila niso prav nič pomagala in očitno je, da bo moral občinski sekretariat za notranje zadeve, ki mora bdeti nad delovanjem šole, nekaj ukreniti.

To pot se ne spuščamo v podrobno poročilo o delovanju avto šole in AMD. Navajamo samo nekaj podatkov, o katerih pa bomo zagotovo obširneje spregovorili. Znano je, da so odnosi znotraj AMD do kraja neurejeni, k temu pa prispeva prav gotovo tudi vodstvo, ki deluje že drugo leto po izteku rednega mandata. In prav to vodstvo bi moralo pripraviti vse, da bi izvolili nove vodilne ljudi. Te pa bi morali v AMD prav gotovo dobiti, da bi v delovanje avto šole vpeljali vsaj malo reda in zakonitosti. Dogaja se namreč, da v avto šoli več delajo honorarci kot redno zaposleni. Znano je tudi, da je eden izmed inštruktorjev delal za svoj žep, da so lani zažgali del svoje dokumentacije itd. Vodstvo, ki bi moralo skrbeti za red in zakonitost, pa se za vse te nepravilnosti niti ni dosti zmenilo, saj je znano, da so vodilni iz krške AMD velik del svojega delovanja opravljali v tujini, kamor so potovali kar v jatah. V krški občini so se odločili, da bodo takemu ravnanju naredili konec, čeprav seveda vedo, da bodo s tem oškodovali tudi kandidate za opravljanje šoferskih izpitov.

J. SIMČIČ

O PROBLEMIH KRAJEVNE SKUPNOSTI

KOSTANJEVICA — Preteklo nedeljo je bila v Kostanjevici programsko-volilna seja krajevne konference SZDL in temeljna kandidacijska konferenca. Na seji so poleg tega govorili tudi o problemih v krajevni skupnosti. Tako so med drugim spet opozorili na to, da krajani Prekope še vedno ne morejo priključiti svojih telefonov, ker še ni do kraja speljano telefonsko omrežje. V razpravi je bilo slišati veliko kritičnih pripomb, ker še vedno ni urejen lastninski odnos glede doma kulture. Pritoževali so se tudi mladi, ki jim njihova mladinska soba ni dostopna ob koncu tedna. Na seji pa so opozarjali tudi na ekološke probleme in na slabe prometne zveze.

Bele in črne ovce

Najbolj glasni tisti, ki najmanj delajo

BREŽICE — Do take delitve je zaposlene iz IMV pripravila stavka ob zadnjem izplačilu osebnih dohodkov. Delavce so že pred izročitvijo kuvert obvestili o napaki pri obračunavanju dopustov in jim zagotovili, da jo bodo popravili do naslednjega plačilnega dneva.

Drugo jutro se dopoldanska izmena ni zmenila za svoje delovne dolžnosti in začela se je stavka, tokrat po pravilih, saj so imeli svoj stavkovni odbor, ki pa razen zahteve po 50-odstotnem povečanju osebnih dohodkov ni prav vedel, kaj pravzaprav želi doseči. Posamezniki, tisti, ki so vedno najbolj glasni, bi najraje po lastni presoji premeščali nadrejene v proizvodnji in odpuščali režijske delavce. Tudi zaradi nadur se po izjavah starejših delavcev vedno najbolj razburjajo tisti, ki jih sploh ne delajo. Delavci, ki so zrasli s tovarno, so vajeni delati v podaljšanem delovnem času, ob nedeljah in praznikih ali pa v nočni izmeni, če jih priganjajo roki, a novim je vse odveč. Tudi red jim ne diši in se ne bi radi ravnali po pravilnikih, ki veljajo za celo delovno organizacijo, ne le za brežiško tovarno.

Starejši delavci so večinoma ogorčeni nad nergači, ki kažejo nanje kot na bele vrane, ker so, žal, v manjšini. »Prišli so na gotovo,« pravijo, »in zdaj bi radi brez velikega truda več zaslužili. To so špekulanti, ki so se pokazali zelo skrbne delavce, dokler so bili na poskusnem delu. Ko so jih sprejeli, si niso nič več prizadevali, da bi bili najboljši.«

Tudi starejša generacija zaposlenih si želi boljšo organizacijo dela, boljšo in rednejšo oskrbo z repromaterialom, vendar razume občasne težave in tudi to, da večje osebne dohodke lahko delijo šele potem, ko nekaj ustvarijo.

J. TEPPEY

Nevedneži ničesar ne cenijo

Občinska interesna skupnost sofinancira 15 raziskovalnih projektov — Za njeno dejavnost se zanimajo le v delovnih organizacijah, nič pa v KS

BREŽICE — Občinsko raziskovalno skupnost so dolgo pojmovali kot odvečen sisovski privesek, s katerim ne vedo kaj početi. Po krajevnih skupnostih očitno še zdaj tako mislijo, saj bi se sicer udeleževali njenih sej. Zaradi izostajanja delegatov iz večine od devetnajstih KS je v izobraževalni skupnosti prišlo v navado, da sklice skupščin zaradi neresnosti delegatov ali napačne sestave ponavljajo in podvajajo stroške zanje. Izobraževalna skupnost je ena tistih, ki glasno opozarja na velike izdatke, ki bi si jih ob drugačni sestavi delegatov lahko prihranili. Izračunali so, da se strošek ene seje skupščine približuje dvema milijonoma dinarjev.

Na začetku so raziskovalno skupnost podcenjevali z vseh strani in temu primerno so tudi izbirali ljudi za njene organe. Šele potem, ko so prišli na prava mesta pravi ljudje, taki, ki so doumeli njen pomen in spodbujali raziskovalno in inovativno dejavnost tudi s sofinanciranjem, je skupnost začela pridobivati ugled predvsem v delovnih organizacijah. Skupnost je s sorazmerno skromnimi sredstvi, s katerimi razpolaga, lani sofinancirala petnajst raziskovalnih projektov.

Tretjina raziskovalnih akcij je s kmetijskega področja in nekatere od teh so medobčinske. Skupna je na primer akcija za vzgojo marelic in breskev, ki jo ob posavski podpori izvajata ljubljanska biotehniška fakulteta in Kmetijski inštitut Slovenije. Poskusni nasadi so v Arnovem selu, v Volčjem in Blatnem. Druga obsežnejša naloga, ki jo skupnost financira, je proučevanje sodobne tehnologije pridobivanja jabolk, ki jo je biotehniška fakulteta prevzela v sodelovanju s Slovenija sadjem Ljubljana, Talisom Maribor in Fructalom Ajdovščina. Njen namen je boljša preskrba predelovalne industrije z jabolki iz Slovenije. Delavci Agrarie Brežice so se lotili raziskovalne naloge o vplivu komasacij in melioracij na večanje kmetijskega donosa ob Sromljici in Gabernici. Skupina brežiškega Slovina raziskuje klonsko selekcijo v vinogradništvu, Geološki zavod iz Ljubljane pa pripravlja strokovne osnove za izdelavo agrokarte brežiške občine.

• Raziskovalna skupnost je s svojim denarjem udeležena še pri razvijanju izolacijske plošče v Opekarni in pri projektu o socioloških vidikih razvoja posavske regije, ki ga izdeluje Inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani. Razen tega je lani sofinancirala raziskave dinamičnih lastnosti kompenzacijskih elastičnih sklopk v Kovinoplastu Jesenice, ki je namenjen ladjedelništvu, Na območju bodočega jezera za HE v Mokricah podpira raziskavo zalog proda ter raziskavo nahajališč pitne vode na Gorjancih za krajevni skupnosti Velika Dolina in Jesenice na Dolenjskem. To raziskavo bodo letos zaključili z 200 metrov globoko črpalno vrtnino.

J. TEPPEY

UKREPI ZA OŽIVITEV BREŽIŠKEGA GOSPODARSTVA

BREŽICE — Občinska skupščina je na zadnji seji sprejela program aktivnosti za sanacijo gospodarstva. V njem so ukrepi za povečanje dohodkovne učinkovitosti, za zmanjšanje poslovnih stroškov, za boljšo izkoriščenost proizvodnega in delovnega procesa, za učinkovitejše poslovno in drugo informiranje, za zmanjševanje zalog, za popravo likvidnosti in razmerja med osnovnimi ter obratnimi sredstvi, za izpopolnitev sistema delitve osebnih dohodkov in zagotovitev tekočega računalniškega spremljanja poslovnih rezultatov delovnih organizcij in tozdov. Ukrepe je pripravil komite za družbenoekonomski razvoj, vsakemu dodal opis in namen ter izvajalce in roke.

DOM JLA VABI RAZSTAVLJALKE

BREŽICE — Dom JLA pripravlja razstavo ročnih del v počastitev dneva žena. Izdelovalke čipk, gobelinov, prtičkov, pletenin, tapiserij, lutk, domiselno sešitih ali kako drugače narejenih ročnih del vabi, naj svoje izdelke prinesejo v DOM JLA v petek, 4. marca, ob 17.30. Ob 18. uri bo na sporedu koncert, po koncertu pa družabni večer za vse ženske. Razstavljalke ročnih del se bodo aprila ponovno srečale. Dom JLA bo takrat priredil zanje izlet v Rogaško Slatino, kjer si bodo lahko ogledale tovarno kristala.

ROKI TUDI ZA KMETIJCE

BREŽICE — Občinska konferenca SZDL in komite ZKS sta zahtevala od zborov skupščine, da od delovnih organizacij s področja kmetijstva zahtevajo uskladitev razvojnih programov in opredelitev skupne razvojne politike, kar pa naj ne bi trajalo v nedogled. Zato naj jim skupščina postavi sprejemljive, časovne roke. Pri snovanju kmetijskega razvoja je zaželeno tudi sodelovanje Vodne skupnosti Dolenjske, enote Veterinarskega zavoda, pristojnih odborov posavske gospodarske zbornice in Gozdnega gospodarstva Brežice.

KDAJ DELAVSKI AVTOBUS TUDI NA ŽIGRSKI VRH

ŽIGRSKI VRH — Vaščani Žigrskega Vrha že več let zaman moledujejo, da bi delavski avtobus iz Lončarjevega dola podaljšal delavsko progo še za okrog 2 kilometra in jim tako olajšal prihod na delo v Sevnico. Zdaj odhaja v dolino 65 delavcev in okrog 40 šolarjev, vsakdo pa mora pešačiti najmanj 2 km, če nima svojega prevoza.

OBČNI ZBOR SEVNIŠKIH GASILCEV

SEVNICA — Gasilsko društvo Sevnica vabi vse svoje redne in podporne člane, ki morebiti niso dobili osebnega vabila, na letni občni zbor, ki bo v soboto, 27. februarja, ob 17. uri v kulturni dvorani GD. Občnega zbora se bodo udeležili tudi pobratimi s Spodnje Ploskave. V kulturnem sporedu bo nastopila domača godba na pihala.

Na Libni gradijo nove ceste

V krajevni skupnosti Dolenja vas največ vlagajo v posodobitev cest

DOLENJA VAS — V krajevni skupnosti Dolenja vas se je v zadnjih desetih, petnajstih letih marsikaj spremenilo, in to na boljše. V začetku 70. let so zgradili v krajevni skupnosti vodovod, nekaj let kasneje so se lotili gradnje cest, sedaj pa so pred gradnjo omrežja kabelske TV.

»Vse to nam je uspelo v krajevni skupnosti, ker znamo vsi skupaj poprijeti za delo, kadar je potrebno. Hkrati pa smo pripravljeni seči tudi v denarnico,« pripoveduje Branko Vodopivc, predsednik sveta krajevne skupnosti. »Moram pa dodati, da smo doslej imeli en sam pravi samoprispevek, pa še tega smo potrebovali zaradi vodovoda. Sicer pa denar prispevajo vsi tisti, ki so pač zainteresirani za določeno pridobitev. Tako je bilo tudi lani, ko smo zgradili novo cesto na Libno. Asfaltiranje te 3 kilometre dolge ceste je bilo potrebno tudi zaradi tega, da smo vsaj malo olajšali položaj naših hribovskih kmetov. Za to, da smo zgradili tisto cesto, smo potrebovali 20 milijonov dinarjev. Pa to ni bila edina uspešna akcija, ki smo se je lotili lani. Asfaltirali smo cesto do Čel in seveda tu in tam postorili to in ono, kar je bilo potrebno. Poseben problem je del ceste do Črne mlake na Libni, kjer so štiri domačije, ki so pozimi dejansko odrezane od sveta. Tisti del ceste na Libni namreč ni asfaltiran, zato ga ne plužijo. Tamkajšnji kmetje so se odločili, da bodo sami prispevali svoj del k asfaltiranju. Zato so uredili spodnji ustroj ceste in bi sedaj lahko samo še položili asfalt. Tega pa ne moremo, ker ni denarja. Zato bodo asfaltiranje te ceste zapisali v srednjeročni načrt naše krajevne skupnosti. Prav zdaj pa potekajo dela pri gradnji nove ceste na Libni.

Branko Vodopivc, predsednik sveta KS Dolenja vas pri Krškem.

Dosedanjo 730 m dolgo pot bomo opustili in zgradili novo, ki bo več kot za polovico krajša.«

V krajevni skupnosti imajo še več dolgoročnih načrtov. Čez Libno, kjer bo med drugim na samem vrhu TV oddajnik in sprejemna antena za kabelsko TV oziroma za satelitske programe, bi radi speljali vinsko cesto. Tudi v dolini imajo še nekaj problemov, med njimi je najhujši ta, da ob regionalni cesti med Krškim in Brežicami nimamo pločnika za pešce. Zadovoljni niso s prometno signalizacijo itd.

J. S.

SPREJEM ZA DUHOVNIKE — Predsednika občinske skupščine Krško in občinske konference SZDL Zoran Šoln in Branko Pirc sta pretekli teden v krškem hotelu Sremič priredila tradicionalni novoletni sprejem za duhovnike iz krške občine. V razgovorih so ocenili, da so odnosi tudi v lanskem letu bili brez napetosti. So pa na skupnem srečanju vendarle menili, da bi lahko več pozornosti posvetili čuvanju tistih cerskva, ki so kulturnozgodovinski spomeniki. Hkrati je bilo slišali tudi mnenje, da bi se lahko duhovniki in predstavniki oblasti srečali večkrat v letu, in ne samo ob novem letu, saj bi tako lažje in učinkoviteje ter sproti reševali vse probleme. (Foto: J. Simčič)

Mijovičeva ponovno kandidira

V obravnavi je lista evidentiranih kandidatov za vodilne funkcije

SEVNICA — Mladinci v sevniški občini niso prodrli s pobudo, naj bo na prihodnjih volitvah več kandidatov, da bodo volilci lahko izbirali med najboljšimi. Menijo tudi, da bi bile dobrodošle tudi ocene evidentiranih kandidatov, ne oziraje se na težave, ki nastajajo pri tem.

Na slednje so na zadnji seji predsedstva OK SZDL Sevnica mladincem pojasnili, da ocene niso potrebne že pri evidentiranju. SZDL je šla v širino, kajti v bazo je poslala obsežen spisek evidentiranih možnih kandidatov. Tako so prišli še do novih imen. Pri poznejšem preverjanju pa se je izkazalo, da nekateri predlagani niso imeli niti delegatske baze, in jih je izločil že ta avtomatizem.

OK SZDL Sevnica je tako posredovala v obravnavo v temeljne kandidacijske konference listo evidentiranih možnih kandidatov za vodilne funkcije v občinski skupščini in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti občine Sevnica. Oglejmo si tokrat del liste za bodoče funkcionarje občinske skupščine. Za predsednico občine je zopet evidentirana Breda Mijovič, diplomirana ekonomistka, za predsednika družbenopolitičnega zbora ponovno Lado Močivnik, diplomirani psiholog, zaposlen kot vodja kadrovsko-socialne službe v Konfekciji Lisca, za njegovega namestnika Stojan Anzelc, gimnazijski maturant, poklicni sekretar OK ZSM Sevnica, za predsednika zbora krajevnih skupnosti ponovno Jože Imperl, višji upravni delavec, direktor tozda Trgovina M-KK Sevnica, za njegovega namestnika pa Kristijan Janc, upokojenec s Studenca, za predsednika zbora združenega dela ponovno Pavle Radišek, strojni tehnik, vodja priprave dela v STT Tovarna konstrukcij Sevnica, in za njegovega namestnika Joža Senica, višja upravna delavka, poklicna sekretarka občinske izobraževalne skupnosti in skupnosti otroškega varstva.

P. P.

NESKLEPČEN

SEVNICA — Ponedeljkova letna seja občinskega sveta Zveze sindikatov Sevnica je bila končana, še preden naj bi se bila pričela. Razlog je preprost — globoka nesklepčnost, saj je manjkalo kar 9 članov. Nekaj se jih je res opravičilo, a kaj reči o tistih, ki se jim še to ni zdelo vredno. Tistim, ki so tokrat zaman prišli v sindikalno dvorano, ni bilo vseeno in nekaj se jih je že opravičevalo za ponovljen sklic v četrtek, 25. februarja, ob 12. uri.

Zakaj molk in bolj prazne klopi delegatov?

Je tudi druga plat

SEVNICA — Medtem ko so ob slabi polovici četrtega mandata sevniške občinske skupščine v predsedstvu skupščine še kar zadovoljni z delom zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, vzbuja skrb že samo dejstvo, da ima zbor združenega dela od vseh najslabšo udeležbo (70 odst.). Poleg pričakovanja, da bo ravno ta zbor najaktivnejši in da bo s svojimi pobudami in zahtevami prispeval k odločitvam, ki bodo v prid umnemu gospodarjenju, je vendarle treba opozoriti še na drugo plat medalje. Že vrabci čivkajo, da je pri nas razkorak med normativnim in dejanskim stanjem, se pravi med predpisi in življenjem večji, kot si dolgo nismo upali priznati. Zatorej se kaže za hip zamisliti v položaj delegata, ki naj bi odločal o »življenjsko pomembnih zadevah«, v resnici pa sodeluje le pri »skupinski telovadbi«, čemur je nemalokrat podoben delegatski sistem. Ljudje pač veliko bero, poslušajo radio in gledajo televizijo, zato tudi v delegatskih klopeh ne morejo z veseljem ali posebno židane volje »odločati« o že odločenem, o tistem, kar prinašajo razni ukrepi, ki jih nemalokrat ocenjujejo kot neprijetne prebliske posameznikov z raznih vrhov...

Potemtakem se ni preveč čuditi, če so tudi sevniški delegati zbora združenega dela taki, kot so.

P. PERC

Novo v Brežicah

TU PRIHRANEK, TAM IZGUBA — Veliko jih je, ki so veseli mile zime brez snega, najbolj pa tisti, ki jim je prihranila dodatne izdatke za kurjavo. Tudi cestna služba se nima kaj pritoževati, saj plugov niti preskusiti ni utegnila, soli z posipavanje pa ji bo ostalo še za drugo zimo. Pri Brebusu so malo manj veseli, ne zaradi lepih cest, ampak zato, ker so jim naročniki odpovedali večino voženj na slovenska in druga smučišča. Planirani zimski zaslužek je tako splaval po vodi.

PODGANE ALI ŠČURKI, kaj je večja nadloga? — V Tovarni prikolic IMV so prepričani, da se je težje znebiti ščurkov, ker nikoli vnaprej ne vedo, za koliko časa se jih je higienikom posrečilo zatreti. Dobili so jih namreč v dar, s pošiljkami žimnic iz bratskih republik in ne kaže jim drugega, kot da se sprijaznijo, da jih imajo. V Turist hotelu imajo kuharice velik strah pred podganami. V kletnih prostorih se te živali obnašajo kot gospodarji in jim večkrat naženejo strah v kosti. Ne bi škodilo, če bi redili tudi kako mačko, da bi pod zemljo napravila red.

VSE NAOKOLI VODA, ZRAK JE PA ŠE VEDNO SUH — Gostje, ki niso vajeni centralnega ogrevanja v splanih prostorih, v Termah težko prenašajo suh zrak in upajo, da ne zahtevajo preveč, če bi radi imeli na radiatorjih posode za izparevanje. Tudi zrak je delček dobrega počutja, posebno še za tistega, ki pride na zdravljenje.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 12. do 20. februarja so v brežiški porodnišnici rodile: Ljudmila Stopar z Žigarskega vrha — Valentino, Jasna Valenčak iz Bijele Gorice — Marijano, Biserka Beribak iz Kostanjevca — Đurđico, Maja Pegam iz Cerkelj — Saro, Štefica Šilobod iz Cerja — Majo, Dorotеja Debelak iz Krškega — Uroša, Jasminka Mogulić iz Samobora — Lidijo, Ivka Nagy iz Šenkovca — Tomislava. Čestitamo!

Krške novice

AKTUALEN VEROUK — Olimpijske igre navdušujejo tako verne kot neverne občane, zlasti pa otroke. Da je to res, se je izkazalo tudi na tradicionalnem (malce zapoznelem) novoletnem srečanju med duhovniki in predstavniki krške občine. Eden izmed duhovnikov je namreč povedal, da je pri verouku spraševal učenca, kje je bil križan Kristus. Ker učencu ni in ni šlo, mu je skušal pomagati: na Kal, Kal... Učenec je ves vesel pograbil iztočnico in vzkliknil: Calgary. (Za vse, katerih splošna izobrazba je tako pomanjkljiva, da ne vedo prav nič o krščanstvu, naj povemo, da je bil Kristus križan na Kalvariji.)

INŠTRUKTOR MED DELOVNIM ČASOM — Res je res, pri nas so take službe, v katerih človek ne ve, kaj bi počel. Pa si nekateri krajšajo čas z branjem časopisov, drugi spet potujejo po drugih krajih, si ogledujejo trgovine ipd. Najbolje pa se je očitno znašel eden izmed delavcev termoelektrarne Brestanica, ki se je med delovnim časom začel ukvarjati s poučevanjem v avtošoli krškega AMD. Tako je prijetno združil s koristnim, strokovnjaki pa vedo celo povedati, da šteje med boljše inštruktorje v AMD.

NI ŠKANDALOV IN AFER — Na občini Krško že dolgo ni bilo nobenega škandala ali afere in vsem je že malo dolgčas, saj si od sej izvršnega sveta ali skupščine ni mogoče obetati oddiha za dušo. Fantje tudi še niso začeli igrati tenisa, tako da vam ne moremo postreči z nobenimi novicami s tega področja. So jih pa opazili nekaj, ki so nabirali regrat. Zlasti prizadeven na tem področju je menda naš bivši kolega Živko Šebek, ki regrat najraje nabira okoli cerkva, ker meni, da tam raste najslastnejši regrat.

Sevniški paberki

PREMALO ROK — Na zanimivi javni tribuni uličnih odborov Florjanske ulice, naselja Pod Vrtačo, Pečja, Glavnega trga, Drožanjske ceste in Ceste na grad, so precej govorili tudi o javni razsvetljavi. Tokovina je lani krajevno skupnost Sevnica stala okrog 12 milijonov dinarjev, zato niti ni čudno, da se v vodstvu KS kar pomalem bojijo novih uličnih svetilk, ki jih ljudje zahtevajo. Že zdaj tokovina pobere dobršen del denarja za komunalne dejavnosti. Drožanjčani se jezijo, ker so jim pred letom razsvetljavo elektrikarji kratkomalo odščipnili. Verjetno ne zato, ker je bila to dediščina gnile Jugoslavije, ampak zaradi dotrajanosti. Starši otrok, ki obiskujejo novo glasbeno šolo v stari bivši šoli pod gradom, pa se tudi bojijo za zdravje svojih nadebudnežev. Kadar morajo namreč otroci iz glasbene šole sami domov, se pred častitljivo zgradbo znajdejo v temi. In koliko rok bi moral imeti človek, če naj bi v roki nosil dragocen inštrument, svetilko in še dežnik, kadar dežuje! Problem bi rešilo le nekaj luči javne razsvetljave.

DEDEK MRAZ — Sevniški radioamaterji imajo dobre delovne navade, da pa tako uspešno krmarijo z malo denarja, se morajo znajti na različne načine. Na nedeljski skupščini radiokluba je predsedndik Tone Kranjc omenil, a je med dobrotniki tudi »tisti mož z belo brado«, in pokazal na boštanjskega obrtnika Zvoneta Krajnca, ki je z videokamero pridno snemal potek seje. Zvone, ki je tudi član kluba, tega ni komentiral, pač pa so nekateri šepnili, da po barvi brade še ne bi mogel kandidirati za dedka Mraza, po darežljivosti pa že kar.

Novosti najbolj iskane

V kočevski knjižnici največ povpraševanja po knjigah o slovenstvu

KOČEVJE — »Naša kočevska knjižnica, ki je matična, bi morala imeti po veljavnih normativih za knjižnice okoli 800 kvadratnih metrov prostorov, dejansko pa jih ima le 230. Če do leta 1990 ne bomo tem normativom zadostili, ne bomo več matična knjižnica in bo potrebno najti drugo knjižnico, ki bo skrbela za razvoj knjižničarstva v naši občini,« je povedala Ema Štrumbelj, vodja kočevske knjižnice.

Še vedno se ne ve, kje naj bi knjižnica dobila primerne prostore. Lahko bi sicer dobila še stanovanje nad sedanjimi prostori knjižnice, a je premajhno, poleg tega bi bilo potrebno okrepiti nosilnost stropa, kar pa bi bilo tako drago, da niti knjižnica niti kulturna skupnost te investicije ne bi zmogli.

V knjižnici so zaposlene tri knjižničarke. Lani so izposodile 88.232 knjig in kaset ali nekaj manj kot leto prej. Izposoja na oddelku za odrasle narašča na mladinskem oddelku pa upada.

Štrumljeva je navedla, da je največje povpraševanje po knjižnih novostih, in to ne glede na zvrst. Zaradi pomanjkanja denarja pa lahko kupijo le še po 5 izvodov posamezne nove knjige, medtem ko so jih včasih po 10. Od strokovnih knjig kupujejo le še po en izvod. »Zelo aktualne so postale knjige, ki obravnavajo slovenstvo, predvsem Kmeclove, Štihove, Zlobčeve in Vidmarjeve. Te so vedno izposojene in je treba nanje čakati tudi po mesec in več,« je poudarila vodja kočevske knjižnice Ema Štrumbelj in dodala, da je bilo včasih tudi veliko povpraševanje po Torkarjevem »Umiranju na obroke« in Hofmanovi »Noči do jutra«, vendar je zdaj zanimanje za tako literaturo močno upadlo. Izredno je poraslo zanimanje za Novo revijo, bralci pa radi prebirajo tudi Mladino in Teleks. Zaradi draginje je vedno več obiskovalcev v čitalniškem oddelku, kjer je bralcem na voljo okoli 80 časopisov in revij.

Knjižnica organizira tudi predstavitev knjig nekaterih domačih pisateljev. Ob takih priložnostih pride običajno do živahnega razgovora med pisateljem in poslušalci. Še posebno zanimivo in živahno je bilo na razgovoru z zdaj že pokojnim Bojanom Štihom (ob izidu knjige »To ni nobena pesem, to je ena sama ljubezen«) in na nedavnem razgovoru z dr. Matjažem Kmeclom (o knjigi »Slovenska postna premišljevanja«). Precejšnjega obiska je bil deležen tudi Ciril Zlobec. Za 7. marec pripravljajo razgovor z Andrejem Grabnajem (o knjigi »Človek«). Ob tem pripravlja knjižnica tudi prireditve za šolarje in za predšolske otroke (ure pravljic).

Ema Štrumbelj: »Naša knjižnica je matična tudi za potujoče knjižnice v Podpreski, Osilnici in domu starejših občanov v Kočevju.«

Knjižnica izposoja poleg tega kasete (tuji jeziki, resna glasba, pravljice, otroške pesmice). Pripravljajo pa se tudi na izposojanje video kaset, za kar nameravajo skleniti pogodbe z zasebnimi izposojevalci. To novost nameravajo vpeljati letos.

Knjižnica se bo prek računalnika vključila v slovenski informativni sistem. V začetku bodo bralci dobili le informacijo, kje si lahko izposodijo knjigo, ki je kočevska knjižnica nima.

J. PRIMC

Kako (ne)usposobljeni so učitelji

Izobraževanje učiteljev ne poteka povsem v skladu s sodobnimi pedagoškimi zahtevami — Na kaj je opozoril posvet minuli teden v Ljubljani

LJUBLJANA — Pretekli teden je posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev organizirala v Ljubljani posvet o kvalitetnejšem izobraževanju učiteljev. Že nekaj let ugotavljamo, da izobraževanje učiteljev ne poteka vedno in povsod v skladu z zahtevami sodobnega pedagoškega dela. Na tem srečanju pa se je ta kriza razgrnila z ugotovitvami, da se tem problemom napove nepopustljiv boj.

Posamezne kadrovske šole uresničujejo pedagoške programe, kot so bili sprejeti, nekatere pa jih, žal, podcenjujejo in siromašijo pedagoške vsebine. Dobro poznamo preverjeno resnico, da šola raste in pade z učiteljem. Neposredno učiteljevo delo je težko in odgovorno, saj je treba oblikovati, izobraževati in vzgajati mlade ljudi za vraščanje v življenje, za opravljanje najrazličnejših nalog in za njihovo vlogo v osebnem, družbenem in kulturnem življenju. Učitelj mora biti strokovnjak, seveda strokovnjak v stroki in na pedagoškem področju. Zato smo se v Sloveniji odločili, da bodo vzgojitelji predšolskih otrok študirali na višjih, učitelji za osnovno in seveda tudi srednjo šolo pa na visokih šolah.

Trdno smo verjeli, da je bila taka odločitev modro dejanje. Nesporazumi pa nastajajo pri uresničevanju tako zastavljenih ciljev in nalog. Podcenjevanje psiholoških, pedagoških in metodičnih sestavin programov ter praktičnega usposabljanja učiteljev ni sprejemljivo in nobenega opravičila ni, da bi takšno prakso nadaljevali. Ugovori zoper tako gledanje odpadejo, brž ko se soočimo s spoznanjem vloge učitelja od prvega dneva dalje v šoli, v razredu, med učenci na tej ali oni stopnji vzgojno-izobraževalnega procesa.

Sleherna učiteljeva priprava na organizirano vzgojno-izobraževalno delo mora odgovoriti vsaj na tele sestavine: kaj, komu, koliko in kako. Iz uvodnih misli na posvetu pa smo zvedeli, da imamo tudi tako kadrovsko šolo, ki prvi sestavini nameni kar 98% vsebin, dva odstotka časa pa sta vendarle namenjena pedagoškemu usposabljanju

• Skrajni čas je, da začnemo za učiteljski naraščaj (in za izpopolnjevanje že zaposlenih učiteljev) organizirano skrbeti. Pri tem je treba prisluhniti potrebam, ki jih narekujejo šolski programi. Še tako lepa šolska stavba namreč zaživi le z učenci ob motiviranih in usposobljenih učiteljih.

učiteljev. Nekje pa so psihološke, pedagoške in didaktične sestavine in predvsem praktično usposabljanje bodočih učiteljev proglasili kar za balast. Naj te navedbe ne prekrijejo tistih kadrovskih šol, ki odgovorno oblikujejo pedagoški profil učiteljev. Imamo jih in to je olajšanje in upanje.

Ob vsem tem pa smo vklenjeni v prepričanje, da ni dovolj, če soglašamo s šolskimi reformami, ampak je treba zanje zagotoviti tudi kadrovske in vse druge pogoje. Z bridkim občutkom ugotavljamo, da učiteljev, vsaj za nekatera področja, že danes primanjkuje. Se sploh zavedamo, kaj to pomeni za mladi rod, za našo sedanjost in prihodnost? Za notranjo, pedagoško reformo vzgojno-izobraževalnih programov pa lahko prevzemajo odgovornosti le usposobljeni učitelji. Na ta izziv bomo morali hitro odgovoriti, ne glede na ukrepe, ki prihajajo na dan.

Nenehno strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje učiteljev, kar je bilo na srečanju tudi izpostavljeno kot nujnost že današnjega dne, pa je spet odvisno od kadrovskih in finančnih možnosti. Področje vzgoje in izobraževanja se mora bolj odpreti tudi podiplomskemu izobraževanju. Brez odzivnega raziskovalnega dela na šolskem področju ne bo šlo. Teorija in praksa se morata dopolnjevati in druga drugo bogatiti.

JOŽE ŠKUFCA

KAKO ŠE NAPREDOVATI

NOVO MESTO — Tu so se minuli četrtek mudili strokovni sodelavci Zveze kulturnih organizacij Slovenije (Marko Studen, Metka Zobec in Peter Božič) ter se s člani strokovnih odborov za glasbo, gledališko in literarno dejavnost pri novomeški Zvezi kulturnih organizacij pogovarjali o tem, kako dosedanje delo dvigniti še na višjo kakovostno raven.

Obisk upada

Niti znani umetniki ne pritegnejo ljudi

RIBNICA — Na področju kulture in kulturnih prireditev je v ribniški občini doslej naredila največ kulturna skupnost, na področju zabave in zabavnih prireditev za vse občane pa uprava doma JLA. To priznavajo tudi najstrožji kritiki. Prva leta so bile prireditve kar dobro obiskane, zdaj pa iz leta v leto slabše, pa naj gre za razstave, koncerte resne ali zabavne glasbe, plese in druge prireditve. Kulturni animatorji ne vedo več, kaj naj bi občanom ponudili, da bi jih spet pritegnili na prireditve.

Zelo slabo so obiskane razstave del najbolj znanih slovenskih slikarjev in kiparjev. Obiskovalci so vedno isti: nekaj uradno vabljenih in učenci osnovne šole, ki pridejo na obisk organizirano med poukom. Gledališčniki igrajo običajno pred skoraj prazno dvorano. Nekoliko bolje pa so obiskane igre amaterskih skupin. Koncerti najkvalitetnejših jugoslovanskih in slovenskih orkestrov, ansamblov in pevcev doživljajo polom za polomom. Tudi izleti, ki jih organizira dom JLA za svoje člane — obiskujejo kulturne zanimivosti, muzeje itd. — ne uspevajo več. Plesom obiskovalci obračajo hrbet, tako da sta ostala le še dva: novoletni in ples za dan žena, vendar vedno bolj pešata.

Vse to je gotovo tudi posledica težkih kriznih razmer v gospodarstvu, politiki in kulturi. Ljudje se vedno bolj zapirajo vase. Ob vsem tem pa je treba ugotoviti, da ribniška občina gospodarsko iz leta v leto napreduje in vzrok za slabši obisk ne bi smele biti le slabe gospodarske razmere. Nekateri menijo, da je glavni vzrok za tako stanje dejstvo, da ljudje porabijo prosti čas raje za delo in zaslužek kot za kulturo in zabavo. Ocenjevalci pa pozabljajo, da je bil prejšnja leta večji obisk tudi iz drugih občin, predvsem iz kočevske, v kateri pa standard hitro nazaduje.

M. GLAVONJIĆ

kultura in izobraževanje

KAZALO DOLENJSKIH RAZGLEDOV

NOVO MESTO — V času od 21. marca 1983 do 15. oktobra 1987 je izšlo 12 številk petega snopiča Dolenjskih razgledov, literarnopublicistične priloge Dolenjskega lista. Bralcem, ki so morebiti shranili te številke, sporočamo, da smo izdelali in natisnili kazalo petega snopiča Dolenjskih razgledov; dobijo ga lahko v uredništvu, pošljemo pa jim ga tudi po pošti.

Uredništvo DL

Kocka, posoda občutij

V Črnomlju razstavlja domačin Jože Vrščaj

ČRNOMELJ — »Razmišljanje o umetniških stvaritvah Jožeta Vrščaja nas najprej usmeri h kockam. Z njimi je akademski kipar iz Črnomlja ustvarjalno povezan že poldrugo desetletje, in to tako trdno, da bi lahko postale sinonim zanj.«

Jože Vrščaj: ZEMLJA — ZEMLJA, pleksi steklo

Tako je med drugim zapisala umetnostna zgodovinarka Andreja Brancelj v zloženko, ki spremlja razstavo Vrščajevih del, odprto minuli četrtek v razstavišču črnomaljskega kulturnega doma. Razstava bo v Črnomlju na ogled do 2. marca, že dva dni kasneje, v petek, 4. marca pa jo bodo odprli v Ganglovem razstavišču v Metliki, kjer bo obiskovalcem na voljo do 27. marca.

Kot rečeno, se Vrščaj kot akademski kipar izpoveduje s kocko. Ta pravilni geometrijski predmet pa predstavlja le zunanjo obliko prostornine za umetniško dogajanje. Kocka iz pleksi stekla je znotraj vsa polna najrazličnejših barvnih zapisov in barvnih odtenkov. Zdi se, kot bi se znotraj ravnih ploskev in ostrih robov srečno ujela kipar in slikar, dve lirični duši. Kajti sporočilo, ki ga odslikavajo v kocko spojeni sloji mavričnih barv, je na moč poetično po zasnovi in namenu. Spodbuja občutja, zaznavna na višji stopnji dojemanja, ne pa tudi razumevanja. Kajti tovrstno ustvarjanje nima ničesar skupnega s suhoparnim razumarstvom.

Vrščajeva »mavrična« kocka je kot posoda, ki so jo do roba napolnila najrazličnejša, predvsem pa topla, človeška občutja ob dotiku z rodno Belo krajino.

I. Z.

PREDAVANJE O GOGI

NOVO MESTO — Kritik, literarni zgodovinar in dramaturg Lado Kralj bo danes, v četrtek, 25. februarja, ob 18. uri v čitalnici Študijske knjižnice Mirana Jarca nastopil s predavanjem »Kje stoji mesto Goga«. Kot že naslov pove, bo govor o Slavku Grumu in njegovem znamenitem delu »Dogodek v mestu Gogi« oziroma vrednotah, ki jih vsebuje ta drama.

KAJ PRIPRAVLJAJO

Koncert z novostmi

METLIKA — Godba na pihala ima v Metliki dolgo tradicijo, saj bo čez dve leti minilo 140 let od njene ustanovitve. Sedanja metliška mestna godba je eno večjih društev v tej belokranjski občini, saj šteje 40 članov. Zadnja leta godbo uspešno vodi kapelnik Stane Križ.

»Vsako leto februarja ali marca pripravimo samostojen celovečerni koncert, na katerem predstavimo nov repertoar, ki smo ga naštudirali čez zimo. Letos bomo ta koncert pripravili v soboto, 5. marca, in bo hkrati to prispevek godbe za dan žena,« je povedal Križ. Metliški godbeniki nastopajo največ na domačih prireditvah, igrali so tudi v z Metliko pobratenih mestih Wagna v Avstriji in italijanskih Ronkah, lani so gostovali v nemškem Ingersheimu. Za letos so se prijavili za tekmovanje slovenskih pihalnih orkestrov, dobili so vabilo za igranje v Ljubljani v času tekmovanj v spee-

Stane Križ

dwayu. »Večino denarja za delovanje godbe zaslužimo z nastopi in prostovoljnim delom. V lanskem letu smo imeli vsega denarja 7,5 milijona dinarjev, od tega smo od ZKO dobili 1,2 milijona dinarjev, ostalo pa smo sami zbrali. Največ težav imamo z nakupom novih inštrumentov — nekateri naši so stari že 10, 12 let — vendar si lahko na leto privoščimo le enega ali največ dva manjša nova inštrumenta. To je zelo draga stvar, saj je cena inštrumentov od 1,5 milijona dinarjev navzgor. Poleg tega so za nakup potrebne devize in za vsak inštrument uvozno dovoljenje iz Beograda.«

Križa poleg finančnih težav skrbi tudi slabša glasbena izobrazba metliških šolarjev in manjši dotok mladih članov godbe. Na nedavnem sestanku so se dogovorili, kako naj bi se to izboljšalo, godba pa pričakuje večjo pomoč od združenega dela in zlasti od občine. »Konec koncev smo mestna godba in financiranje tako zahtevne dejavnosti je stvar občine,« pravi Križ.

A. B.

Po prazniku pa spet po starem

Prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika so se v novomeški občini v glavnem iztekle — Kulturna ponudba spet pojenjuje

NOVO MESTO — V Novem mestu sta minuli teden gostovali Prešernovo gledališče iz Kranja in amatersko gledališče Vrba iz Vrbja pri Žalcu. Kranjčani so odraslim obiskovalcem predstavili Županovo Micko in Georga Dandina, Vrbenčani pa šolarjem Butalce. S tema uprizoritvama v Domu kulture pa se je tudi končal prireditveni spored, ki so ga tu pripravili v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

Če ob zaključku ponovno preletimo dogajanja, posvečena 8. februarju, lahko ugotovimo, da se je samo v Novem mestu zvrstilo devet pomembnejših prireditev z najrazličnejšo vsebino, od knjižnih in likovnih razstav do instrumentalnih in pevskih koncertov ter gledaliških predstav, pri čemer je bil dan kar precejšen poudarek na dosežke domače, novomeške kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti.

Prešernovega dne pa, kot rečeno, ni praznovalo le Novo mesto kot tako. Veliko prireditev je bilo tudi v krajevnih skupnostih, pač prilagojenih lokalnim razmeram in možnostim. Stražani, Prečenčani in Mirnopečani so npr. prav v okviru praznovanja pripravili premiere gledaliških del in s komedijskim žanrom zabavali občinstvo v domačih dvoranah in na gostovanjih. Kulturni praznik so vidneje počastili tudi v nekaterih delovnih organizacijah, predvsem v Krki, kjer so pripravili proslavo ob otvoritvi razstave del akademske slikarke Vide Slivniker — Belantič, pa v IMV, katerega mešani pevski zbor je obhajal 10-letnico ustanovitve.

Na svoj način so dan kulture praznovali v osnovnih in srednjih šolah. Na bršljinski osemletki so pripravili zanimivo razstavo od rokopisa do knjige, v goste pa povabili tudi literarne ustvarjalce iz Novega mesta. Za obiske in oglede učencev so bile odprte kulturne ustanove ipd. Ponekod so izdali 8. februarja posvečena šolska glasila.

Praznovanje se je torej v glavnem izteklo, z njimi pa tudi dnevi, ko je bilo neprimerno več kulturnih prireditev kot v ostalih obdobjih leta. Tudi kulturno življenje se zlagoma spet vtirja v stare, znane kolesnice, kar pomeni, da bo na duhovnem krožniku poslej manj duhovne hrane. Zakaj je bo manj in zakaj bo manjkrat na krožniku, sta pa vprašanji, ki presegata namen tega zapisa.

I. ZORAN

V POSAVSKEM MUZEJU 23 TISOČ OBISKOVALCEV

BREŽICE — Samo v muzeju so lani našteli blizu 14.500 obiskovalcev, od tega 868 tujcev. Veliko zanimanje je bilo tudi za razstave v galeriji pod isto streho. Muzej je v njej priredil šest likovnih razstav in eno muzejsko. Otvoritve je povezal s kulturnim sporedom, v katerem so sodelovali glasbeniki in drugi umetniki. Razstave v galeriji si je ogledalo 9350 ljudi.

VEBROVA IN TKAVC

NOVO MESTO — Z nastopom članov se je v soboto končalo prvenstvo območne kegljaške skupnosti. Pri članicah je zmagala Milena Veber (Mercator Trebnje), pri članih pa z veliko prednostjo Franci Tkavc iz istega kluba. Oba zmagovalca se bosta udeležila republiškega tekmovanja.

Rdeče številke v kulturi

Lani »pridelana« izguba v novomeški kulturni skupnosti že plačana z januarskim prilivom

NOVO MESTO — Novomeška kulturna skunost je leto 1988 zaključila s primanjkljajem 27,7 milijona dinarjev. Primanjkljaj pa je že sredi januarja v celoti pokrila z bančnim posojilom. Tudi posojilo je medtem že vrnila, in sicer iz januarskega priliva denarja. Seveda bo morala upoštevati, da bo za to vsoto dejansko manjši njen letošnji proračun.

Do primanjkljaja, ki resda ni bil velik, je prišlo, kljub temu da se je kulturna skupnost podredila najrazličnejšim omejitvam in ob tem tudi sama skrajno varčevala z denarjem. Glavni razlog za rdeče številke pa je prav gotovo dejstvo, da kulturni skupnosti ni uspelo finančno pokriti niti oklešćenega načrta. Namesto okoli 810 milijonov dinarjev prihodkov jih je zbrala dobrih 40 milijonov manj. Ta izpad je povzročil, da so tudi kulturne organizacije dobile manj, kot so pričakovale, in to od 1 do 2,4 odstotka. 100-odstotni delež je dobila samo Zveza kulturnih organizacij.

Sicer pa bo o tem, kaj se je dogajalo v letu 1987, tekla beseda v sredo, 2. marca, na prvi letošnji seji skupščine novomeške kulturne skupnosti. Razprava o uresničevanju vsebinskega in denarnega dela lanskega programa bo obenem nekakšen uvod v obravnavo osnutka programa za leto 1988 in financiranja v prvem četrtletju. Delegati pa bodo temeljito seznanjeni tudi z uresničevanjem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za naložbe v sisih družbenih dejavnosti, pri čemer jih bodo bržkone še posebej zanimale investicije na področju kulture.

I. Z.

DA NE BI POZABILI

Imeli smo Prešernov februar

Ob 35-letnici velike slikarske razstave v novomeški Križatiji

Novo mesto je šele ob svoji 600-letnici dobilo namenski in stalni prostor za likovne, kulturnozgodovinske in druge razstave. To je, kot je znano, Dolenjska galerija, ki ima dve razstavni dvorani in večjo avlo. Galerija, ki jo je že takoj ob otvoritvi dobil v upravljanje Dolenjski muzej, ni bila samo pridobitev v tem pogledu, da je bilo v njej moč organizirati kakršnekoli razstave in druge prireditve. Nič manj pomembno ni postalo dejstvo, da je šele galerija omogočila dolgoročnejše načrtovanje razstavne dejavnosti in vodenje načrtnejše kulturne politike. Če bi pregledali kronologijo dogodkov, ki so se zvrstili v Dolenjski galeriji od njene ustanovitve do danes, bi mogli brez kakšnega večjega truda ugotoviti, da je bila tako rekoč vsaka stvar v njej svojevrsten kamenček k novomeškemu in dolenjskemu kulturnemu mozaiku.

Ni pa se razstavna dejavnost z Dolenjsko galerijo šele začela. Zapisano je, da so umetniško razstavo pripravljali, ne pa tudi izvedli, že ob proslavljanju 500-letnice Novega mesta. Tako je bila prva znana in tudi najbolj odmevna razstava do zdaj tista, ki so jo pripravili leta 1920 v prostorih in na kraju, kjer je danes hotel Kandija. Razstava je bila organizirana kot nacionalna manifestacija takratne mlade generacije in je skupaj z literarnimi pa glasbenimi prireditvami ostala v spominu kot izraz prebujenja, kasneje imenovanega novomeška pomlad. (Nedavno smo na televiziji lahko videli dokumentarec Filipa Robarja o tistikratnih dogodkih v Novem mestu.) Iz prvih povojnih let pa sta znani predvsem dve razstavi: prva pregledna razstava slovenske umetnosti iz leta 1946, druga pa (ob 10-letnici ustanovitve slovenskih brigad) iz leta 1952 pod naslovom Partizanska grafika.

Tretja razstava, o kateri bi radi povedali nekaj več, je bila prirejena v prostorih Križatije v Prešernovem februarju leta 1953. Na njej so se občinstvu s svojo ustvarjalnostjo predstavili akademski slikarji, delujoči v Novem mestu: Vladimir Lamut s 167 deli, Izidor Mole z 20 in Bogdan Borčič s 23 deli. Izšel je ličen katalog z obsežnejšo spremno besedo Štefana Eržena in večjim številom reprodukcij del razstavljalcev. Eržen je to razstavo uvrstil med plodove najresnejših prizadevanj Novega mesta, da si z njimi spet utrdi sloves kulturnega središča Dolenjske, hkrati pa, da zapusti trajnejše znamenje v okviru takratnega načina proslavljanja slovenskega kulturnega praznika. Že število del posameznih razstavljalcev, ki so bila kar dosti časa na ogled v sobanah Križatije, kaže, da je osrednja pozornost obiskovalcev in strokovnega občinstva veljala Lamutu kot že uveljavljenemu slovenskemu umetniku, medtem ko je bila za Moleta in Borčiča to ena prvih širših predstavitev njunih del. Od slednjih dveh je zlasti Borčič pritegoval pozornost, še posebej z deli, ki so že nakazovali njegovo izrazito nagnjenje h grafiki.

Takratni kronisti so zapisali, da je imela ta razstava uspeh, kakršnega si je moč le želeti. Samo število v knjigo vtisov vpisanih obiskovalcev je šlo v tisoče, da o ugodnih odmevih kritike niti ne govorimo. Vse to pa omenjamo in pišemo zgolj z namenom, da bi se videlo, kako je Novo mesto pred 35 leti sprejelo prireditve in slavilo kulturni praznik. Že takrat se je praznovalo ves mesec, ne samo dan ali dva, in to v razmerah, ki se zdijo v primerjavi z današnjimi dokaj primitivne. Toda tistikrat so imeli neizmerno voljo, zraven so bili s srcem.

I. Z.

pisma in odmevi

NOVO VODSTVO TABORNIKOV

V četrtek, 18. februarja, smo se v Novem mestu zbrali predstavniki še delujočih taborniških odredov v novomeški občini: odreda Gorjanskih tabornikov iz Novega mesta, odreda Zelene Krke iz Straže in odreda Samotni hrast iz Šentjerneja. Oblikovali smo novo vodstvo občinske konference zveze tabornikov. Predsednik je Andrej Počrvina, namestnik Samo Šenica, blagajnik je še naprej Marko Rems, člani predsedstva pa so: Tomaž Dobovšek, Marko Gren in Simona Kos. Novo vodstvo si je zadalo nalogo, da se poveže delo enot v občini, s čemer se bo izboljšalo delovanje taborniške organizacije v občini.

MOJCA SINTIČ

KULTURNI DAN

V petek, 12. februarja, smo imeli na šoli kulturni dan. Učenci smo se razdelili v devetnajst skupin. Naloge delovnih skupin so bile različne, večinoma pa so bile povezane s Francetom Prešernom. V eni izmed teh skupin smo sestavili in razmnožili šolsko glasilo Rog, ki je bilo v celoti posvečeno našemu velikemu poetu. Po končanem delu v skupinah smo se zbrali v šolski telovadnici in javno predstavili delo posameznih skupin.

TANJA ŠENICA, 7. a
OŠ Baza 20
Dolenjske Toplice

Rešimo cerkvico sv. Primoža!

Pobuda za obnovo

Semič je dobil ime po Semeničih, graščakih gradu na Semeniču (nad Gabrom oz. nad Dajčbirtom). Ta grad je v Valvasorjevem času še propadal, upravljal pa ga je gospod s Smuka. O semeniškem gradu ni več nobenega sledu, stoji pa še grajska cerkvica sv. Primoža, ki je tudi v žalostnem stanju. Semiški župnik in vaščani Gabra sicer skrbijo za redno vzdrževanje in najnujnejša popravila, toda za rešitev cerkvice bi bila potrebna večja sredstva. Vaščani Gabra so pred kratkim z udarniško akcijo uredili pot do cerkvice sv. Primoža, tako da se bo lahko prišlo do nje tudi z osebnim avtom. Dana je pobuda, da bi uredili elektriko in postavili reflektor, s katerim bi bila cerkvica osvetljena celo noč in bi bila vidna daleč na Hrvaško. Če bodo naleteli na razumevanje pri KS Semič, bo reflektor kmalu osvetljeval cerkvico sv. Primoža, Semič pa bo s tem precej pridobil.

Mogoče je zanimivo še to, da so bili v Valvasorjevih časih okoli gradu Semenič bujni sadovnjaki in lepe njive, sedaj pa je vse zarasel gozd. V grajski cerkvici je maševal in pridigal zadnji luteran na Slovenskem, ki so mu nudili zavetišče in ga skrivali grajski s Semeniča. Sv. Primož je torej tudi zgodovinsko pomemben!

F. DERGANC

Vas, pozabljena od vseh

Bralec piše o brezbrižnosti do vasi Radenci

Nekje bogu za hrbtom na skrajnem jugozahodnem koncu občine Črnomelj obstaja čudovita vasica Radenci. Nad brezbrižnostjo odgovornih v Črnomlju do nje bi rad kot otrok te vasice izlil razočaranje. Za tako obnašanje bi odgovorni zaslužili ne le Bodečo nežo, kot jo je dobil črnomaljski Integralov tozd za brezbrižnost do gostinstva, ampak tudi trnje.

Neverjetno je, da je v Sloveniji toliko let po vojni vas, ki sodi po razvoju v staro Jugoslavijo. V teh letih so se nakopičile obljube, ki zakrivajo pogled na Radence. Le obljub je dovolj, zato ni čudno, da je v vasi samo še okrog 70 prebivalcev. Nekatere od obljub so stare tudi 45 let. Več kot polovica prebivalcev je starih čez 50 let. Ljudje so zgarani, vsa povojna leta, ki za kmeta niso bila rožnata, so storila svoje. Naj govorijo dejstva.

Električna napeljava, ki so jo naredili vaščani s svojim trudom in denarjem, je dotrajana in ni več za današnjo rabo. Napeljana je bila pred 30 leti, in to iz Hrvatske. O vodovodu krajani še sanjati ne morejo. Kanalizacija — kaj je to? Do pošte in trgovine imajo 5 kilometrov. Cesta, ki pelje v vas od 2 kilometra oddaljene ceste Stari trg—Vinica, se spremeni ob vsakem nalivu v kozjo stezo. Ni čudno, da si zdravnik pozimi ne upa v vas. Pismonoša pride v vas, kadar pride. Edina povezava s svetom je prebivalcem delavski kombi starotrškega Uniorja. Vaščani ne morejo uporabljati televizorja; če kdo le dobi sliko, zagrebško, je popačena. V vas bodo z veliko truda in s krepkimi denarci dobili telefon. Toda ta ne bo iz omrežne skupine 068, ampak iz 061. Najbolj človeka zapeče ob pogledu na začeto, a ne dokončano cesto. Zanjo je denar, kot pravijo, pojedla inflacija, takrat ko so se natezali okrog izvajalca del. Menda krajanom zdaj priporočajo, naj si jo zgradijo s samoprispevkom.

Če imaš stolček zagotovljen in veš, da ga boš čez nekaj let zamenjal za podobnega, te prošnje prizadetih in vsa prizadevanja novinarjev Dolenjca ne premaknejo. Posebno pa ne, če vidiš Semič, Semiško goro in Mavrlen iz svoje pisarne. — Ko bi videli iz Črnomlja še na jugozahod!

Vas s prek 260 prebivalci leta 1941, od katerih je bilo čez 60 šolarjev, je danes samo še vasica. Sumim, da je dolina od Kota do Radenc s planom in z resolucijo predvidena za rezervat. In to v indijanskem slogu.

B. P.
Izola

Milan Jazbec st.

V prezgodnji in neobičajni februarski pomladi, ko je zemlja še dehtela po snegu, smo za vedno izgubili dobrega in dragega moža in očeta, brata in strica Milana Jazbeca st. iz Sp. Pohance.

Njegova življenjska pot, ki se je pričela pred dobrimi šestimi desetletji, je bila polna trdega dela in odrekanj. V domači vasi je kot komi v nekdanji Bodinovi trgovini nabiral prva življenjska spoznanja in jih dopolnjeval s prodajanjem starojugoslovanskih časopisov. Predvojna brežiška opekarna se mu je z nočnim ‚šihtom' krepko vtisnila v spomin in v žulje, medvojno delo v videmski Celulozi in skrivno prenašanje partizanskih sporočil pa ga je v letu 1944 pripeljalo v vrste NOB.

Povojno udarništvo in članstvo v prvih delavskih svetih v krški tovarni celuloze in papirja je dokončno obeležilo njegovo proletarsko življenje, zapisano in predano papirništvu. Temu se ni odrekel tudi po upokojitvi pred štirimi leti, saj je bil izbran v izvršni odbor kluba upokojencev v svojem nekdanjem kolektivu..

Trajen spomin nanj, na dobrega človeka, priljubljenega med prijatelji, sovaščani in neštevilnimi znanci, je neomajno oprt na njegovo predanost delu. Delu, katerega sadov skoraj ni užil, saj je odšel mnogo prerano. Odšel pa je tiho in dostojanstveno, kakor je tudi živel

M. S.

SPOZNAVALI KNJIGO

Na kulturnem dnevu, s katerim smo 8. februarja počastili spomin na Franceta Prešerna, nam je o svojem življenju in delu pripovedoval pesnik in profesor slovenskega jezika Janez Kolenc. Učenci so predstavili v kratkem kulturnem programu njegove otroške pesmice, ob tem smo si ogledai še njegovo knjigo pesmi, v kateri so tudi grafike učencev naše šole.Potem nam je Ivan Zoran pripovedoval, kako napisati pesmico, in nam povedal eno svojih pesmi, ki smo jo razčlenili. Toni Vovko nam je predstavil opremljanje knjig, Janko Saje pa nam je razložil pot besedila od rokopisa do knjige. V avli smo si ogledali razstavo o tiskanju knjig in časopisov in še sami smo lahko preizkusili star ročni tiskarski stroj. Po ogledu razvoja pisav nam je tovarišica Balantova razložila namen in uporabnost leksikonov in slovarjev.

PETRA OSTANEK, 6.b
OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

MLADI DOPISNIK

ZA PUSTA JE BILO VESELO — Pustnih sprevodov in karnevalov po Dolenjski ne pripravljajo le »ta veliki« pustni veseljaki, tudi »ta male« maškare po šolah in vrtcih se poveselimo za ta dan. Letos je bilo popoldan veselo v športni dvorani, dopoldan pa v šolski telovadnici, od koder je tudi posnetek. (Foto: Uroš Pavlin, foto krožek OŠ Katja Rupena).

POMAGAJMO DRUG DRUGEMU

Rada pomagam ljudem, posebno starejšim. Dokler sem imela na Vinkovem vrhu staro mamo, sem jo vedno obiskovala. Pospravila sem ji, nanesla drv in postorila še marsikaj. Zdaj je ni več. Včasih sem žalostna ob misli, da bi ji lahko še več pomagala. Zdaj včasih ustrežem sosedi, ki ima sitnega dojenčka. Stečem v trgovino ali ji kaj pometem. Hvaležna mi je in zmeraj mi kaj da. Mislim, da je lepo občutiti zadovoljstvo, če si pomagal sočloveku in mu storil kaj dobrega. Ubogi ljudje, ki skrbijo samo zase!

MARINKA ŠTUPAR, 5. b
OŠ 7. korpusa
Žužemberk

MEDVEDI IN KRALJIČNA

Dan po kulturnem prazniku smo pripravili na šoli proslavo v spomin Francetu Prešernu. Razvedrili smo se z nekaj pesmicami in zgodbicami o medvedih. Preostali čas nam je zapolnila lutkovna skupina Tone Čufar z Jesenic z dramatizirano pravljico Kraljična na zrnu graha. S sporedom s proslave smo gostovali tudi v Jutranjki, kjer so nas toplo sprejeli.

HERMINA KADILNIK,
8. b OŠ Boštanj

KOŠARKA

12. februarja je bilo v Črnomlju občinsko prvenstvo v košarki. Udeležile so se ga ekipe Loka, Črnomelj — Župančičeva šola, Dragatuš in Semič. Slednja je dosegla 2. mesto s fanti in z dekleti. Prvo mesto je pripadlo košarkaricam Dragatuša in tekmovalcem Loke.

SONJA KRIŽAN,
8. a Semič

ZLATA POROKA V STRANSKI VASI — Prejšnji teden sta v krogu družine, sorodnikov in prijateljev proslavila petdesetletnico zakona Alojzija in Franc Hrovatič iz Stranske vasi pri Novem mestu. Franc se je rodil pred 82 leti na Gorenjih Lakovnicah, Alojzija pa pred 78 leti v Škrjančah pri Novem emstu. Po poroki sta vseskozi živela na kmetiji v Stranski vasi, ki pa jo je bil Franc, ko sta bila otroka Marjeta in Franc še čisto majhna, primoran za nekaj časa zapustiti, saj so ga Italijani odvedli na Rab, kjer je občutil vse grozote tega taborišča. Posledice čuti še danes. (Foto: T. Jakše)

NOV HOTEL V SEVNICI — Predstavniki ABC Pomurka, Mercatorja — M — KK, Jutranjke in Lisce ter LB-Temeljne posavske banke Krško so se prejšnji teden zbrali v sevniškem hotelu Ajdovec zavoljo podpisa pogodbe o gradnji HTC, kakor se glasi kratica za hotelskotrgovski center v Sevnici. Skupna vrednost naložbe brez infrastrukture in opreme je okrog 3,3 milijarde dinarjev, njen nosilec pa je ABC Pomurka—Gostinsko podjetje Sevnica. Celoten objekt bodo gradili v eni fazi, pridobili pa naj bi več kot 6100 kv. metrov površin. Hotel, ki naj bi ga začeli graditi še letos, bo imel 90 ležišč, poleg pa dobro polovico naložbe. (Foto: P. P.)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 26. II.

9.45 — 13.55 in 15.05 — 00.55 TELETEKST
MOZAIK
10.00 TEDNIK
10.55 PO SLEDEH NAPREDKA, ponovitev
11.40 SVET NA ZASLONU
12.20 LJUBIMEC VELIKEGA STILA, ameriški film
15.20 VIDEO STRANI
15.35 MOZAIK, ponovitev TEDNIKA
16.35 GRIZLI ADAMS, 4. del nanizanke
17.00 ZOI 88
19.13 TV OKNO
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.20 REZERVIRAN ČAS
20.35 ZOI 88
22.00 DNEVNIK
22.20 SEVER IN JUG, 22. del nadaljevanke
23.05 NE KROP NE VODA, ameriški film

To je film o ameriškem nogometu in o dveh simpatičnih igralcih, najboljših prijateljih, ki ljubita isto žensko, katere oče je lastnik nogometnega moštva. K privlačnosti te komedije je pripomogla tudi igralska zasedba. Tako Burt Reynolds kot Kris Kristofferson sta bila v mladih letih športnika in sta se odlično znašla v moštvih poklicnih igralcev, ki nastopajo v filmu.
00.45 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

16.10 Bratislavski september — 17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 ZOI 88 — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra slovenske filharmonije — 21.40 Samo bedaki in konji — 22.15 ZOI 88

SOBOTA, 27. II.

7.25 — 12.50 in 15.35 — 00.40 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.05 RADOVEDNI TAČEK
8.20 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
8.30 Z BESEDO IN SLIKO
8.50 ZVEZDICA ZASPANKA
9.15 ZLATO JABOLKO IN DEVET PAVINJ, ponovitev 1. dela
9.45 TA ČUDOVITI NOTNI SVET
10.45 AKTUALNO
11.25 JUBILEJNA TEVETEKA, ponovitev 5. oddaje
12.35 VIDEO STRANI
15.50 VIDEO STRANI
16.05 MODRA ČRTA, kanadski film
17.00 ZOI 88
17.30 ZVEZDICA ZASPANKA, 3. del
17.55 RISANKA
18.00 ZOI 88
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
19.59 NAŠ UTRIP
20.20 S PESMIJO IN SRCEM ZA PRIZADETE OTROKE
21.05 ŽREBANJE 3x3
21.15 ZOI 88
22.20 DNEVNIK
22.35 VRNITEV V PARADIŽ, 18. del nadaljevanke
23.20 KULTURNI CENTER ATENE, dokumentarna oddaja
00.00 ZOI 88
00.30 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

13.40 ZOI 88 — 16.20 ZOI 88 — 18.20 Ansambel Franca Miheliča — 18.50 Samo bedaki in konji — 19.20 ZOI 88 — 19.20 ZOI 88 — 20.15 Nam se to ne more zgoditi (ameriški film) — 21.45 Peter's pop show
OPOMBA: Rokomet Leipzig:Medveščak
Košarka CZ:Jugoplastika
Rokomet Nordstrand:Belinka Olimpija
Festival San Remo

NEDELJA, 28. II.

8.45 — 01.35 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 ŽIV ŽAV
10.05 GRIZLI ADAMS, 4. del nanizanke
10.30 VRNITEV V PARADIŽ, ponovitev 18. dela
11.15 DOMAČI ANSAMBLI: ZRELO KLASJE
11.45 ZOI 88
12.15 KMETIJSKA ODDAJA
13.15 OBMOČJE SLIKE: GORIČKO, dokumentarna oddaja
14.30 2x3x3, glasbena oddaja
15.05 VIDEO STRANI
15.20 REZERVIRAN ČAS
15.45 KAKO ZELENA JE BILA MOJA DOLINA, 3. del nadaljevanke
16.35 PRISLUHNIMO TIŠINI, oddaja za slušno prizadete
17.15 KONOPLJICA, poljski film
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 VREME
19.01 TV MERNIK
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
20.05 LJUBEZEN NAM JE VSEM V POGUBO, 1. del nadaljevanke

Nadaljevanka v treh delih je narejena po Tavčarjevem delu V Zali ter po motivu iz zbirke novel Slike iz loškega pogorja. Zgodba pripoveduje o lovu na divjega petelina, ki v času ljubezni spregleda sleherno nevarnost in svojo strast plača z življenjem. Vsaka od treh zgodb razkriva duševni svet junakov, ki so potisnjeni na rob sveta, zapuščeni, osamljeni, zaznamovani s tragično izločenostjo.
21.05 ZOI 88
01.15 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

7.55 Poročila — 8.00 Danes za jutri in igrani film — 10.30 ZOI 88 — 10.35 Rokomet Dukla:Metaloplastika — 12.00 Anglunipe (oddaja v romščini) — 15.45 ZOI 88 — 21.00 Kozorog ena (ameriški film)

PONEDELJEK, 29. II.

MOZAIK
10.00 ZRCALO TEDNA
10.15 NAŠ UTRIP
10.30 LOVEC, ameriški film
15.25 VIDEO STRANI
15.40 MOZAIK, ponovitev
16.10 ZLATO JABOLKO IN DEVET PAVINJ, 2. del nadaljevanke
16.40 ZOI 88
18.45 RISANKA
18.-5 VIDEO STRANI
19.00 VREME
19.01 OBZORNIK
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
20.05 BRATRANEC IZ AMERIKE, 1. del italijanske nadaljevanke

Julian, mladi inženir, živi mirno in urejeno življenje v Baltimoru, nekega dne pa se znajde pod pritiskom sicilijanskih mafijcev. Njegov oče je bil nekoč zapleten v mafijske posle. Juliana prisilijo, da odpotuje v Palermo, kjer živi njegov bratranec, sodnik, ki se uspešno bori proti trgovini z mamili... Nadaljevanka ima tri dele.
21.35 OMIZJE
23.35 VIDEO STRANI

TOREK, 1. III.

9.45 — 11.25 in 16.10 — 23.00 TELETEKST
10.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
KEMIJA
FIZIKA
11.00 TUJI JEZIKI: ANGLEŠČINA, 31. lekcija
16.25 VIDEO STRANI
16.40 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
17.45 EX LIBRIS
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 VREME
19.01 OBZORNIK
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 KMETIČ, 1. del drame TV Novi Sad
21.10 OSMI DAN, oddaja o kulturi
21.50 DNEVNIK
22.05 VIDEO GODBA
22.50 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Angleščina (1. del nadaljevalnega tečaja) — 18.30 Mostovi — 19.00 Rezerviran čas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po sledovih Slovencev v svetu: Na vseh straneh sveta — 20.35 Žrebanje lota — 20.45 Poročila — 20.50 Zabavni torek — 22.30 Dediščina za prihodnost

SREDA, 2. III.

9.45 — 12.10 in 15.30 — 23.15 TELETEKST
MOZAIK
10.00 KMETIČ, ponovitev 1. dela drame
11.00 OSMI DAN, oddaja iz kulture
11.40 MOSTOVI
15.15 VIDEO STRANI
15.50 MOZAIK, ponovitev
17.10 ANGLEŠČINA, 31. lekcija
17.25 ZBIS: SREČNI METULJ, 1. del otroške serije
17.50 CYRANO DE BERGERAC, 2. del otroške predstave
18.15 POKAŽI MI, KAKO, 3. oddaja
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 VREME
19.01 OBZORNIK
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA: ULICA ČRNIH HIŠ, francoski film

Film prihaja iz Martiniqua in obravnava problematiko, tipično za tamkajšnji svet. Gre za problem črnih prebivalcev, ki si služijo kruh na plantažah sladkornega trsa in živijo v bedi. Nedaleč od vasi je razkošno mesto, v katerem vladajo belci. Razlike med mestom in vasjo so ogromne. V ospredju zgodbe je nadarjen deček, ki se v šoli tako izkaže, da kljub svojemu poreklu dobi štipendijo in s tem možnost, da zapusti svoje okolje.

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Legende — 18.00 Izobraževalna oddaja — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Športna sreda, nogomet Bayern:Real

ČETRTEK, 3. III.

9.45 — 12.35 in 16.00 — 23.15 TELETEKST
10.00 MOZAIK — ŠOLSKA TV
GLASBENA VZGOJA
KULTURNA DEDIŠČINA
11.00 LJUBEZEN NI NIKOLI NEMA, ameriški film
16.15 VIDEO STRANI
16.30 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.30 ENAJSTA ŠOLA, 3. oddaja
18.15 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: GORENJSKA, 1. del
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 VREME
19.01 OBZORNIK
19.18 ZRNO
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 TEDNIK
21.10 NA ROBU TEME, 6., zadnji del nadaljevanke
22.10 DNEVNIK
22.25 JUBILEJNA TEVETEKA, 9. oddaja
23.05 VIDEO STRANI

KJE LAHKO SLIŠITE STUDIO D
RADIJSKA SKALA
88 90 92 94 96 98 100 102 104 106
STUDIO D
UKV 100,6 MHz
ODDAJAMO VSAK DELOVNIK OD 16. — 19. URE OB NEDELJAH OD 9. — 15. URE

STUDIO tel: 28-165 28-155

REDAKCIJA ČESTITKE OGLASI tel: 28-160

Spored Studia D

ČETRTEK, 25. februarja
16.00 Začetek, Pesem tedna, 16.30 Novice, Od A do Ž, 17.40 Čestitke naših poslušalcev, 18.00 Kronika Dolenjske, Čestitke naših poslušalcev, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

PETEK, 26. februarja
16.00 Začetek, Pesem tedna, 16.30 Novice, Tema tedna, 18.00 Kronika Dolenjske, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

SOBOTA, 27. februarja
16.00 Začetek, Izbor pesmi tedna, 16.30 Novice, Brez dnevnega reda, 18.00 Kronika Dolenjske, Nagradna uganka, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

NEDELJA, 28. februarja
9.00 Začetek, Pesem tedna, Iz vaše kuhinje, Lestvica zabavne glasbe, 10.00 Kronika Dolenjske, Repičeva draga, 10.30 Kmetijska oddaja, 11.00 Mali oglasi, 11.30 Čestitke naših poslušalcev, Studio D jutri

PONEDELJEK, 29. februarja
16.00 Začetek, Pesem tedna, 16.30 Novice, Tema dneva, 18.00 Kronika Dolenjske, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

TOREK, 1. marca
16.00 Začetek, Pesem tedna, 16.30 Novice, Odgovarjamo na vprašanja poslušalcev, 17.40 Čestitke naših poslušalcev, 18.00 Kronika Dolenjske, Čestitke naših poslušalcev, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

SREDA, 2. marca
16.00 Začetek, Pesem tedna, 16.30 Novice, Tema dneva, 18.00 Kronika Dolenjske, Lestvica narodno-zabavne glasbe, Biba leze — biba gre, Studio D jutri

ŠPORT NA MALIH ZASLONIH

PETEK, 26. FEBRUAR — 1. program: 17.10 do 19.15 olimpijski studio, Pod drobnogledom (moški veleslalom), dnevni pregled, slalom ženske, 1. tek (18.20), 20.40 do 22.00 olimpijski studio, slalom ženske, 2. tek (20.55); **2. program:** 19.15 do 20.40 olimpijski studio, 22.15 do 01.15 olimpijski studio, hokej na ledu, dnevni pregled.

SOBOTA, 27. FEBRUAR — 1. program: 17.00 do 17.30 dnevni pregled, 18.05 do 19.20 olimpijski studio, slalom moški, 1. tek (18.20), 21.20 do 22.20 olimpijski studio, slalom moški, 2. tek (21.28), 00.00 do 00.30 dnevni pregled; **2. program:** 13.40 do 15.00 olimpijski studio, Pod drobnogledom (ženski slalom), hokej na ledu, 16.20 do 18.20 olimpijski studio, tek moških na 50 kilometrov (16.25), 19.20 do 20.15 olimpijski studio, tek na 50 km; vmes so mogoči prenosi rokometnih tekem med Nordstrandom in Belinko-Olimpijo, Leipzigom in Medveščakom ter košarke med Crveno zvezdo in Jugoplastiko.

NEDELJA, 28. FEBRUAR — 1. program: 11.45 do 12.15 dnevni pregled ZOI, 21.05 do 01.15 olimpijski studio, Zdravo, hokej na ledu, dnevni pregled: **2. program:** 10.30 do 10.35 olimpijski studio, 10.35 do 11.45 rokomet: Dukla-Metaloplastika, 13.55 do 15.45 nogomet: Priština — Velež, 15.45 do 21.00 olimpijski studio, Pod drobnogledom (moški slalom), umetnostno drsanje žensk, hokej na ledu, bob itd.

PONEDELJEK, 29. FEBRUAR — 1. program: 16.40 do 18.45 olimpijski studio posnetek zaključne prireditve ZOI 88 (17.10).

OPOMBA: posnetek revije v umetnostnem drsanju bo predvajan kasneje.

Stadion, ki je živel dve uri in pol

Bržkone je v Novem mestu na pomolu nova afera, če seveda lahko tako imenujemo neraščiščene račune in domnevne druge nepravilnosti ob lanskem poskusu obnove stadiona, na katerem se je potem z velikim pompom vršil zlet bratstva in enotnosti. Zadevo je javno prvi pojasnil oziroma skušal pojasniti Jože Pečnik, sekretar zleta, nakar se nam je zdelo potrebno, da bi o stadionu in zadevah okoli njega rekli besedo ali dve tudi tisti, ki naj bi ga najbolj uporabljali, torej atleti. Naš sogovornik je bil Janez Penca, nekdanji atlet, večkratni državni reprezentant in prvak sedaj trener AK Iskra Novo mesto.

Penca je poudaril, da je stadion osrednji objekt vsakega atletskega kluba. V AK Iskra je 69 aktivnih atletov, vendar novomeški stadion, ki zdaj to ni, ni namenjen samo atletom, tu je še okoli 7000 osnovnošolcev in srednješolcev, ki bi objekt s pridom uporabljali, saj je telesna vzgoja v Jugoslaviji na srečo še vedno del rednega pouka. V letih 1978 in 1979 smo se obnovljenemu stadionu približali tako rekoč na doseg roke, vendar je zadeva padla v vodo zaradi interventnega ukrepa o ustavitvi negospodarskih investicij oziroma pomanjkanja korajže,« pravi Penca. Pa je stadionu že tako lepo kazalo, še zlasti zato, ker so drugi (prednostni) športi dobili svoje z novo športno dvorano. Drugič se je zelena luč za stadion prižgala lani, ko je bilo Novo mesto spet na vrsti za organizacijo zleta bratstva in enotnosti. Janez Penca pravi, da niso imeli atleti in tudi večina drugih športnikov in občanov zoper zlet nobene pripombe. Zakaj ne bi sicer nekajdnevne oziroma nekajurne politične manifestacije izkoristili tudi v trajno korist — v dokončno ureditev stadiona v Novem mestu? Ta bi se kazala v popravilu elipse steze, položitvi za atletiko kot kruh potrebnega tartana ali druge ustrezne mase in ureditvi garderob s sanitarijami. Potem pa so se nekaterim, je rekel Penca, začele prikazovati sanjske slike.

Tedanji nogometni teren je v enem vogalu res zamakal, sicer pa je bila trava na njem silno trpežna, čeprav so novomeški nogometaši in drugi uporabniki z njo ravnali slabše kot mačeha. Ne glede na večinoma več kot solidno travo, se je nekdo domislil, je treba teren, velik 100 krat 60 metrov, posneti, izkopati, položiti drenažo in posejati novo travo. Samo trava je, kot je povedal že Jože Pečnik, pobrala 230 milijonov dinarjev. Za ta denar bi po predračunu dobili ves prepotrebni tartan.

Sanjske podobe pa so se vrstile naprej. Na vrsti so bile tribune, o čemer še danes pričajo nastavki za streho, ki čaka boljše ali drugačne čase. Urediti je bilo treba tudi veleparkirišče, na katerem se zdaj pomotoma kdaj pa kdaj ustavi kakšen tovornjak, takrat pa so govorili, da bo tam puščalo avtomobile pol Novega mesta. Pa bi res radi videli Podgorca, ki bi želel parkirati kje drugje kot tik pod rotovžem! Skratka, videlo se je, da tisti, ki spreminjajo stadion, sploh ne mislijo na njegovo funkcionalnost v daljšem obdobju, ampak samo na to, kakšen bo videti na dan Zleta bratstva in enotnosti. Vse je bilo optimistično, čeprav se je že vedelo, da denarja ni in ne bo dovolj.

Penca pripominja, da je bil v DDR in Angliji — obe drzavi sta nedvomno atletski velesili — vendar v eni kot drugi deželi prevladujejo stadioni, ki so predvsem funkcionalni. V Angliji je to največkrat kos travnika, na katerem so uredili tartansko stezo. Nobenih tribun, samo tisto, kar atlet potrebuje za trening. Stadion je prvotno projektiral dipl. ing. Aljančič iz Ljubljane, priznani strokovnjak za športne objekte. Ko so načrte videli Avstrijci, ki so se potegovali za polaganje tartana, so rekli: Aha, Aljančič, vse je v redu. Kljub temu je nekdo dal projekt popraviti, za kar je šlo dodatnih 28 milijonov dinarjev. Za molžo se je našlo še eno vime.

Temeljni očitek Janeza Penca je, da ni šlo nikomur, ki je odločal o stadionu, za to, da bi s čim manj denarja naredili čim več. Razlika med načrtovano popolnostjo novomeškega stadiona in njegovo sedanjo totalno neuporabnostjo za atletsko in šolsko vadbo pa je samo v tistem nesrečnem tartanu. Novomeški atleti in šolarji, ki so sedaj praktično brez stadiona, bi predvsem radi vedeli, kaj je vzrok sedanje vroče krvi. Se ljudje razburjajo, ker je nekdo preveč razsipno in nespametno trošil denar ali pa je njihove nedvomne jeze krivo dejstvo, da so se v Novem mestu v teh časih lotili rekonstrukcije stadiona? Je torej bilo škoda denarja za šport ali pa se očitki nanašajo samo na negospodarnost rekonstrukcije? To bi mi, atleti in šolarji, morali vedeti že zaradi osnovne orientacije pri načrtovanju našega dela. Stadion bi bilo treba predstaviti, povedati, da to ni samo objekt za pol stotnije zanesenjakov, ki nekaj tekajo in skačejo naokoli in mečejo čudne reči. Javnost bi morala vedeti, da služi stadion tudi 7000 novomeškim šolarjem in dijakom, njihovemu telesnemu razvoju.

»Če sem prav razumel Jožeta Pečnika,« pravi Janez Penca, »nam očita, da nismo atleti za stadion praktično nič naredili. Reči moram, da smo atleti povedali svoje, samo poslušal nas ni nihče. Zanima me, recimo, kdo je odločil, da se 230 milijonov porabi za tisto nesrečno travo oziroma za novomeški šestorazredni nogomet? Nogometaši so novo travo zbili v zemljo, na stadionu danes niso luže samo v enem kotu, ampak v več kotih. Zbita zemlja kljub silni drenaži pač ne more požirati vode. Na stadionu ni danes nobenega reda, nihče se več ne sprašuje, v kakšne namene bo služil stadion naslednjih 30 let. Takrat pa je bilo tako važno, komu ali čemu bo služil dve uri in pol. Novomeški atleti so imeli v državnem merilu veliko uspehov, vendar noben rezultat ni bil dosežen doma, na domačem stadionu. Lani Darko Cujnik na novi travi ni smel metati kopja, zdaj pa trave praktično ni več, v blatu igrajo nogomet na male gole. Ni ga kraja v Sloveniji, kjer bi glede stadiona ostali na polovici poti, tartan je uspelo položiti celo v Tolminu in Kočevju. Počasi bo treba razumeti, da je tartan za atletiko tak pogoj kot asfalt za ceste. V Franciji so z maso pokriti celo šolski stadioni. Novomeški stadion ima eno najlepših leg v Jugoslaviji. Za vadbo na njem so se zanimali celo tujci, stanovali bi v Šmarjeških ali Dolenjskih Toplicah. Pogovori pa so bili končani v trenutku, ko so na svoje neizmerno začudenje zvedeli, da stadion nima tartana. Morda bi bilo s stadionom vse drugače, če bi imela novomeška atletika svoje strice. Tako kot nekateri drugi športi. Kdo bo rekel, da smo atleti kljub rezultatom v jugoslovanskem merilu in v svetu ter pri nas nedvomno vzhajajočem imageu atletike sami krivi za to. Morda je res. Toda to ne spremeni dejstva, da sta novomeška atletika in njen tartan skoraj zadnje, na kar pomislijo novomeški športni delavci. Celo več, tartan bo najbrž samo odličen razlog za nekatere druge in drugačne obračune.«

MARJAN BAUER

DOSEŽKI NOVOMEŠKE ATLETIKE V ZADNJIH 10 LETIH

Mladinska prvenstva Evrope: po eno 8., 9. in 12. mesto.

Mediteranske igre: eno 2. in eno 7. mesto.

Balkanske igre od leta 1975 naprej: eno 1. mesto, dve 2. mesti, šest 3. mest.

Državna prvenstva: 36 prvakov, 41 srebrnih medalj, 44 bronastih, skupaj 121 uvrstitev med prve tri na DP.

Republiška prvenstva: 261 prvakov, 277 srebrnih medalj, 256 bronastih, skupaj 794 uvrstitev med prve tri v republiki.

Nastopi v republiški reprezentanci: 77 atletov je 192-krat nastopilo v republiških reprezentancah.

Nastopi v državni reprezentanci: 23 atletov je 76-krat nastopilo v reprezentanci SFRJ.

Doseženi rekordi: 44 republiških rekordov in 15 rekordov Jugoslavije.

V neobvezen premislek

ŠOLSKI CENTER ZA ČAROVNIŠTVO?

Kaže, da se Slovenija in z njo tudi Jugoslavija vrača v čas čarovnic in okultnih ved. V Ljubljani namreč nastopa poljski psihoenergoterapevt Roman Janiszewsky, z umetniškim imenom Rom Rojanii. Ko je iz Calgaryja prispela novica o Križajevem srečanju z lesenim rastočim objektom, je svoj lonček pristavil tudi Rojanii. Ker se z našim smučarskim veteranom ni mogel slišati po telefonu, je izbral drugačno pot. V roke je vzel Delo s sliko Križaja v bolniški sobi, položil roko nanj in na daljavo usmerjal kozmično energijo in silnice nad poškodovanim smučarjevim kolenom. Po Poljakovih besedah naj bi bilo šampionovo koleno pred začetkom delovanja neznanih sil na pol fuč, po buljenju v sliko in drugih čirečarah pa naj bi kolenu do nekdanje gibčnosti manjkala samo še dva drobna odstotka.

V manj čarovniških zdravniških krogih našega tabora v Calgaryju pa niso takšni optimisti, Bojanovo nekoliko boljše počutje pripisujejo precejšnjim dozam analgetikov, ko so jih zmanjšali, so se bolečine spet pojavile, možnosti za Križajev nastop so menda komaj omembe vredne.

Toda Poljak pred uradno znanostjo ni počepnil, iz paraznanstvenega tabora so sporočili, da bo slovenski ljudski junak kljub vsemu nastopil, okultna veda pa bo v podobi že omenjenega Rojaniija skušala vnaprej napovedati njegovo uvrstitev. Delo je vzelo zadevo tako resno, da je njegov sodelavec Stane Trbovc, sicer nekdanji urednik revije Teleks, izjavil, da bodo morebitno Poljakovo napoved uvrstitve kuvertirali in odprli po končanem sobotnem slalomu. S tem zgodbe o čarovniških sposobnostih pri nas udomačenega Romana oziroma Roma še ni končana. Trdi namreč, da Bojanova nesreča ni bila naključna. Neznani sovražnik da ga je poslal s proge z metodami, s katerimi ga on (Roman) zdaj zdravi. Vendar Križaju ne grozi nobena nesreča več, Poljak je s pomočjo otipavanja tiste slike okoli Bojana napravil nekakšen oklep, ki ga bojda ne more prebiti še tako močan zoprnikov paraposeg!

Predlagam, da bi Romanovo čarovniško moč koristno uporabili tudi na nekaterih drugih področjih. Poljak bi se lahko malo pozabaval tudi z Miho Ravnikom, vodjo naše olimpijske odprave, v prostem času pa predsednikom slovenskih sindikatov. Morda bo Poljaku uspelo, da v času Ravnikove odsotnosti v Sloveniji ne bo nobenega štrajka. Nekoliko pomoči bi morda potreboval tudi v Kanadi bivajoči Andrej Marinc, čeprav ta poseg ni ravno nujen, saj je vnaprej znano, da bo zagrizeni alpinist in ljubitelj smučarskih skokov zagotovo predsednik predsedstva SR Slovenije. Kljub četici konkurentov, ki niso ravno brez teže. Taki in podobni posegi so menda popolnoma mogoči, saj skrivnostni Roman razlaga, da parapsihologi po svetu redno bde nad državniškimi obiski in zasedanji političnih in gospodarskih forumov. Od bdenja do direktnega vpliva na politiko pa ni tako dolga pot. Sicer pa nič novega pod soncem. V vedeževanje sta trdno verjela tudi Napoleon in dobro znani avstrijski kaplar in vsaj začasno osvojila pol sveta.

Če Poljaku zadeva s Križajem uspe, bo imel v gostoljubni Jugoslaviji še veliko dela. Tako bi lahko, recimo, z dobro mislijo vplival na Mednarodni denarni sklad, ki nam ni posebno naklonjen, za premiera Branka Mikulića bi lahko izsledil tiste mračne posameznike in sile, ki naši vladi ne dajo pravično in udobno vladati, prebivalce Vevčanov bi pretental, da imajo udarci s policijskimi električnimi palicami zdravilen vpliv na revmatizem in putiko (pri starcih), dojenčki pa so po šoku bolj odporni na ošpice in oslovski kašelj. Skratka, nalog ne bi kmalu zmanjkalo.

Vendar bi se morali Rojaniiju v doglednem času zahvaliti za neprecenljivo pomoč in mu podeliti kakšno visoko jugoslovansko odlikovanje. Mi Jugoslovani smo namreč nasprotniki tujih licenc, najraje se opiramo na lastne sile. Moj konkreten donesek v tej smeri je, da v najkrajšem času poiščemo morebitne potomce v 15., 16. in 17. stoletju zažganih, utopljenih, zadavljenih ali razčetverjenih slovenskih čarovnic in čarovnikov. Prepričan sem, da je v genih še toliko moči, da bi zlahka nadaljevali častitljivo obrt svojih prapraprababic in dedkov. Naslednji korak bi bila ustanovitev usmerjenega šolskega centra za čarovništvo in okultne vede. Jaz bi ga zgradil na Kleku, gradbeni material bi na to goro na metlah znosili zanosni pripadniki čarovniške mladinske delovne brigade. Šviganje na metlah bi bilo seveda vsezveznega značaja.

MARJAN BAUER

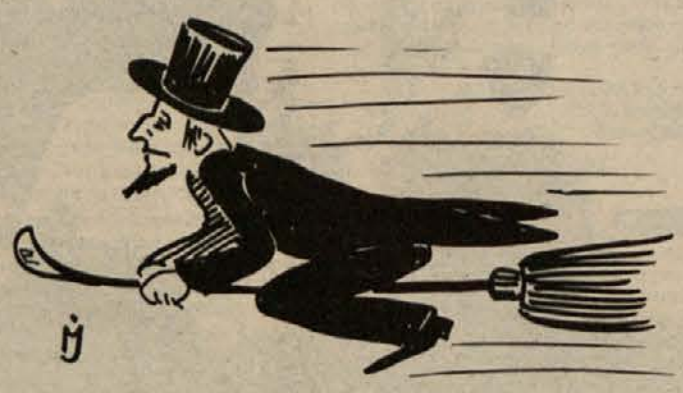

mala enciklopedija neverjetnosti

John Walker Carlson, izumitelj kserografije, in Albert Einstein, oče relativnostne teorije, sta kot diplomirana fizika delala v patentnih uradih. Vendar je med njima precejšnja razlika: Carlson je bil direktor ameriškega urada za patente, Einstein pa le droben uradniček v istovrstni švicarski ustanovi. Razlika med njunima dosežkoma na polju znanosti pa je vsekakor večja, kot je bila med njunima položajema.

●

Od 264 papežev, kolikor jih je Cerkev uradno imela do danes, je najmanj časa vladal Štefan II. Umrl je dan zatem, ko so ga davnega leta 752 izvolili za papeža. Kar 40 papežev je vladalo manj kot leto dni. Od aprila 896 do januarja 897 se je na svetem sedežu zvrstilo kar 6 papežev. Najmlajši papež je bil Benedikt IX: ko so ga 1032 izbrali za papeža, je imel 12 let. Potem so ga še dvakrat ponovno izvolili oziroma potrdili njegovo prvo izvolitev. Kljub temu ni dočakal velike starosti, na boljši svet je odšel s 26 leti.

Najmlajši kardinal v zgodovini katoliške Cerkve je bil Luis Antonio de Bourbon, sin bourbonskega kralja Neaplja. Ko so ga leta 1727 postavili za kardinala, je imel natanko 8 let in 147 dni. Njegov sin istega imena je postal kardinal šele pri 23 letih.

●

Pred dvema letoma so na veliko globo obsodili državljana Malezije, z imenom Lebai Omar Bin Datuk Panghima. Kazen ga je doletela, ker je trmasto vztrajal pri življenju na koruzi. Zanimivo je, da je bilo obsojenemu v času izreka kazni 117, njegovi ljubici oziroma ženi pa 77 let.

●

Ameriški arhitekt R. Buckminster Fuller, izumitelj geodetske kupole in znanstveni mislec, je nekoč za stavo poslal svojemu prijatelju na Japonsko telegram, v katerem je do potankosti razložil Einsteinovo relativnostno teorjo. Telegram je imel samo 249 besed, napisan je bil v posebnem telegrafskem žargonu. Kljub temu je treba priznati, da pametnim ni treba veliko besed. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko besed bi Fuller potreboval za vsaj približen opis nove jugoslovanske ustave.

●

Kar 6 milijonov prebivalcev Južne Koreje se imenuje Kim. To pomeni, da vsak šesti državljan te države verjame, da izvira iz legendarnega kralja Kim Su Roa, ki se je izlegel iz zlatega jajca in pri sedmih letih otroštva zrasel v odraslega moškega.

●

Ni res, da je Jugoslavija dežela, v kateri najlaže doktoriraš. Za to je precej obljubjena dežela tudi Amerika. V Utahu je na primer neki Arnold Blake, psiholog, doktoriral iz teme o grizenju nohtov. Ugotovil je, da ima to grdo navado 17 odstotkov Američanov, starejših od 21 let.

Za srečo sta potrebna dva

KDAJ POROKA?

Peter iz Bele krajine nam je poslal pismo, ki je precej dolgo, pa smo ga nekoliko skrajšali. Med drugim piše: »...zanima me, kdaj se je najbolj primerno poročiti. Čimprej ali čim kasneje? Večkrat slišim starejše može, ki pravijo, da je dovolj kmalu, če to storiš tri dni pred smrtjo. Drugi spet pravijo, da je najbolj, če imaš mlad otroke. Sam sem star šele 21 let. Doma pravijo, da bi se lahko že pričel ozirati za deketi in misliti na družino. Jaz pa ne vem...«

Odgovor: Predpisati za vse fante ali dekleta starost, ki naj bi bila primerna za poroko in oblikovanje družine, bi bilo nasilno, saj gre za zelo neenake ljudi. Sam veš, da smo si zelo različni. Nekdo je fizično razvit pri šestnajstih letih tako kot drugi pri dvajetih in obratno. Poleg vidnega je tu še duševni razvoj človeka. V tem pogledu pa so razlike še večje in včasih ta razvoj ne gre vštric s telesnim. Največkrat se najprej razvijemo telesno, duhovna zrelost pa pride šele precej kasneje.

Praksa kaže, da bi bilo za fante smotrno, če bi se poročali šele po petindvajsetem letu starosti, dekleta pa po enaindvajsetem, ne prej. Takrat eni kot drugi telesno dozorijo pa tudi duševno so že bolj zreli. Vsekakor pa se je potrebno poročiti s primernim dekletom. V tem oziru se vsakdo sicer zanaša na svoje občutke in čustva, večkrat so ta tudi zmotna. Ko mine zaljubljenost, je to najbolj opazno. Takrat potem ne ostane nič, kar bi partnerja še vezalo. Kaj pa naj bi to bilo? Predvsem skupni cilji, pričakovanja in podobnost v stališčih do sveta in okolja. Če tega ni, so samo razlike in prepadi. Pravzaprav bi bilo zelo dobro, če bi koherenco in komplemetarnost, kakor s tujko imenujemo sklop takih lastnosti, mogli izmeriti, preden se dva odločata za zakon. Toda to bi le redko kdo dovolil, Ko smo zaljubljeni, smo slepi in takrat se nam zdi, da vemo vse in to najbolje. Žal pa število razvez kaže, da ni tako.

Kljub vsemu pa ti svetujemo, da se z dekletom, s katerim se boš morda trajneje vezal, pogovoriš prav o vsem. Pri tem je potrebno reči, da ne sme biti prepovedanih tem, kot so morda še marsikje spolnost ali vernost ali najbolj intimna doživetja. Le na tak način boš spoznaval tudi sebe. Če pa se o svojih čustvenih doživetjih in tudi najbolj osebnih vprašanjih ne upaš ali ne moreš pogovoriti z nekom, ki naj bi ti bil v prihodnosti najbližji, potem je kaj malo verjetno, da bo zakon z njim uspešen.

Glede starosti in otrok je pač tako, da moraš biti zrel tudi za to. Imeti moraš svojo ekonomsko neodvisnost, da jih boš preživljal, t.j. služba, in toliko prostora, da se bodo lahko razvijali. Morda je res dobro, da imamo otroke, ko smo mlajši, vendar ni nobenih zadržkov, da ne bi imeli otrok tudi v t.i. srednjih letih, ko smo ekonomsko povsem samostojni. Veliko zakoncev se šele takrat odloči za tretjega ali četrtega otroka. Res pa je, da je dobro za žensko, če rodi prvega otroka pred svojim tridesetim letom. Tako pravijo ginekologi. Skratka, težko je podati merila in predpise, kdaj naj bi se kdo poročil, kdaj naj bi imel otroke in koliko. To je svoboda posameznika pa tudi para. In prav je tako.

BORUT POGAČNIK

Glasba

BORGHESIA

Ljubljanska skupina Borghesia je podobno kot skupina Laibach postala uspešna udeleženka sodobne mednarodne glasbene in umetniške scene. Borghesia pripada tako imenovanemu dark trendu. Sodeluje na mnogih video festivalih, prireja predstave in izdaja plošče v Evropi in Ameriki ter je tako ob Laibachu še en uspešen izvozni predstavnik sicer okostenele domače pop scene. Z deli, ki so nastala v zadnjih nekaj letih, je imela vrsto odlično obiskanih koncertov v Švici, Italiji in Franciji, pridobila pa si je tudi naklonjenost mlade postrock generacije v Jugoslaviji.

Svojo samosvojo dark glasbeno pot je Borghesia pričela s svojo prvo kaseto, izdano leta 1983 pri ljubljanskem ŠKUC v 200 izvodih. Po tej kaseti se je skupina preizkušala v izdelavi glasbene predloge za video Secret Affairs, istega leta pa je bil njen video The Enemy prikazan na festivalu v Montrealu. Leta 1984 je Borghesia, ki je vseskozi skrbela za celovitost svojega koncepta, tudi za vizualno osmišljenost, predstavila publiki nekaj projektov, ŠKUC pa je objavil njeno drugo glasbeno delo Clones. S predstavami in video produkcijo pa s predstavitivjo na Productions Juvenils de l'Europa Mediterrania-Tendencias v Barceloni je Borghesia najavila izrazito angažiranost svojega dela z razglabljanjem o družbenih odnosih, o ujetosti v konvencionalne, intimne kroge itd.

Leta 1985 je Borghesia predstavila video kaseto Tako mladi in prvo ploščo Ljubav je hladnija od smrti, oboje je izšlo pri založbi FV. V tem letu je imela vrsto nastopov na mnogih video festivalih in manifestacijah predvsem po svetu, uspešno leto pa je zaključila s predstavama na festivalih na Dunaju in v Ljubljani. Naslednje leto se je predstavila na Film festu v Berlinu, pa na festivalih v Sarajevu, Gorici v Italiji, Beogradu, Torinu, Bologni in na Dunaju. Vključevala se je tudi v razprave na okroglih mizah, posvečenih kritiki nove umetnosti. S projektom Bodočniki se je predstavila publika v Ljubljani in Beogradu, s promocijo plošče Njihovi zakoni, naši životi z že standardno kakovostjo glasbenega izraza pa je zaokrožila s konceptom 133. Z mnogimi nastopi doma in v tujini je Borghesia predstavila glasbeni del projekta. Na prvem Video-mixu, festivalu video spotov v Zagrebu, je skupina prejela prvo nagrado za spot Vanceremos (video Bodočniki). Ob tej priložnosti je imela skupina tudi odmeven koncert.

Z izdajo male LP No Hope No Fear za belgijsko tvrdko Play It Again je Borghesia začela resno osvajati tuje glasbeno tržišče. Cel oktober so imeli turnejo po Evropi z 11 koncerti v Nemčiji, s po dvema v Avstriji in na Nizozemskem ter z enim v Belgiji. Na festivalu Futurama je Borghesia nastopala s skupinami Zodiac Mindwarp, Wire, Yung Gods in se priključila trenutno najbolj zanimivemu delu evropske neodvisne scene. Z drugo ploščo za belgijskega izajatelja se bo Borghesia verjetno pojavila letos, v pripravi je tudi kompilacijski compact-disc z nekaj novimi temami, jugoslovanska izdaja plošče in belgijski LP. Lani je Borghesia izdala tudi kompilacijsko ploščo v ZDA, kot rečeno pa njeni domači privrženci ne bodo pozabljeni. Tudi letos Borghesia predvideva precej nastopov v jugoslovanskih mestih.

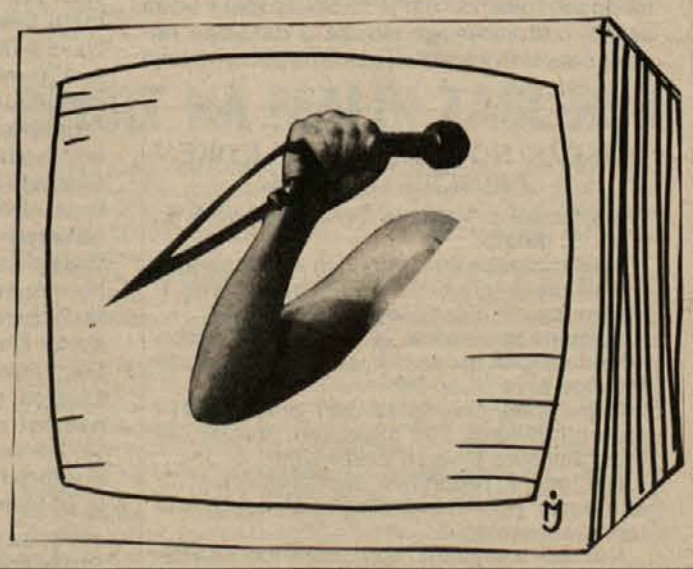

Živinoreja

ZADRUGA NIKOLI NIČ NE TVEGA

Zdravko Cajnar iz Križevske vasi pri Metliki je že 25 let kooperant metliške kmetijske zadruge. Vendar Cajnar ni tak na pol kooperant, ampak tisti pravi, tak, kakršnega si želi vsaka zadruga. Vse tržne presežke daje zadruge, pšenico, krompir in vse drugo. Zadnje čase pa se največ ukvarja z živinorejo. Danes ima v hlevu 20 glav živine, od tega 14 zadružnih pitancev. V hlev dobi 130- ali 220-kilogramska teleta, ki jih potem s svojo krmo spita na 500 do 600 kilogramov. »Lani sem zadrugi dal 12 glav živine, vsak bik ali telica je imel nad 500 kg,« je povedal Cajnar. Pred kratkim pa se mu je metliška zadruga, katero sicer ceni in z njo dobro sodeluje, precej zamerila.

»Pred petimi meseci sem dobil od zadruge v pitanje 14 pitancev, štiri 220-kilogramske in 10 130-kilogramskih. Po štirih mesecih si je eden v hlevu zlomil nogo, tako da sem ga moral odpeljati v klavnico. Za te štiri mesece pitanja z mojo krmo, v mojem hlevu in moje delo so mi v zadrugi dali natančno 10.335 dinarjev. Tako sem bil jezen, da tega denarja sploh nisem šel iskat na zadrugo. V štirih mesecih je pitanec v hlevu dobil gotovo 80 kg in to je vredno le stari milijon!« je prizadeto pripovedoval Cajnar. Zadruga oziroma klavnica plača kooperantu prirast glede na 56-odst. klavnost. »Iz čistih polovic, brez nog do kolena in brez glave, morajo dobiti 56 odst. mesa, iz tega izračunajo živo težo in to potem kooperantu plačajo. Če ima pitanec 500 in več kilogramov, to še nekako gre, nikakor pa ne v takem primeru, kot se je zgodil meni, ko je imel okoli 300 kg. Tu bi mi morali obračunati po dejanski živi vagi, saj sem ga tudi jaz v hlev dobil po živi vagi. Jaz pri pitancih ob koncu turnusa dosežem tudi več kot 56 odst. klavnosti. V nobenem primeru pa zadruga pri tem nič ne tvega, ona zmeraj dobi svoj delež, kooperant pa ne. Slišal sem, da se je nekaj podobnega in še hujšega zgodilo lani kmetu iz Radovičev. Pitanec je zbolel in odredili so prisilni zakol, pri obračunu pa se je pokazalo, da bi moral še kmet zadrugi plačati 7 starih milijonov. Če bi se to meni zgodilo prej, gotovo ne bi več vzel zadružnih pitancev, raje bi svoje redil in jih potem prodal na sejmu.« Pa vendar je Cajnar to rekel bolj v jezi kot zares, čeprav danes kmet zna in tudi mora znati dobro računati. V kmetijstvu pa račun marsikaj pokaže.

»Pred kratkim sem dal v klavnico svojega vola, imel je 587 kg. Zanj sem dobil 87 starih milijonov. Če bi ga mimo zadruge peljal na sejem, bi dobil najmanj 20 milijonov več. Za kilogram žive teže sem dobil 148 jurjev, na sejmu ga ne dobiš pod 200 jurjev. To razliko dam zadrugi. Res imamo kooperanti ugodnosti, a brez skrbi nam nič ne dajo zastonj, pa drugje in na druge načine plačamo. Meni tudi ni do tega, da bi delal mimo zadruge, samo ti odnosi bi morali biti boljši. Saj ne rečem, da je vsega kriva zadruga, v kmetijstvu nasploh se kaže kakšen je odnos te družbe do kmeta. Slab!«

Cajnarju je danes žal, da se je vrnil domov na kmetijo. Je izučen mizar in kot fant je imel dobro službo v Ljubljani, a nanešlo je tako, da je moral vse pustiti in začeti gospodariti na kmetiji. »Kmetija meri okoli 12 hektarjev, od tega je kake 4,5 ha obdelovalne zemlje. Celo leto pripravljamo samo krmo za živino, v hlevu je vedno 18 do 20 glav in vse to krmimo samo v hlevu. Silažno koruzo posejem na hektaru do hektaru in pol. Če bi prodal koruzo v zrnju, bi zanjo dobil več, kot če jo pokrmim živini, in še z živino se mi ne bi bilo treba ubadati. 50 do 60 kubikov je silaže, poleg tega 35 do 40 ton suhe krme, najbrž bi tudi za to dobil več, če bi jo prodal, kot pokrmil. Poleti, ko pokladamo zeleno, vsak dan vstanem ob štirih zjutraj, da nakosim. Kmet pa poceni ne more nič kupiti. Pšenico smo dali po 15 jurjev, otrobe smo pa potem kupovali po 20 jurjev, namesto da bi doma pšenico zmlel in bi tako ceneje krmil živino. Ja, tudi v kmetijstvu bi potrebovali še kakšne inšpektorje, in to take, ki bi kontrolirali, če cene za naše proizvode niso prenizke. Še nikjer nisem zasledil, da bi bil kdo kaznovan, ker od kmeta odkupuje po prenizkih cenah. Pa bi bil lahko!«

Cajnar pravi, da se je v letih od 1970 do 1980 še nekako dalo kmetovati. »Takrat je še kakšen dinar ostal, zadnja leta pa gremo samo nazaj in dinar ne lovi več dinarja. Jaz sem mislil tako po kmečko, gospodarno najprej bom naredil hlev, ko bo živina notri, mi bo to prinašalo denar in bom delal hišo. Boš danes figo delal! Če bi bil pameten, bi se takrat zadolžil, kolikor se je le dalo. Tri traktorje bi si bil lahko kupil in bi bil danes bogataš. Samo če bi tudi kmetje tako delali, kot je precej drugih, bi bilo danes pri nas še slabše, kot je.«

A. BARTELJ

Hribovci

NE SVOBODNI IN NE TLAČANI

Za Libenškove z Libne velja, vsaj tako pravi starodavno izročilo, da so potomci nekdanjih svobodnih kmetov. Zakaj so bili svobodni kmetje, izročilo ne govori. Zgodovinsko izpričano dejstvo pa je, da so bili svobodni kmetje oproščeni nekaterih dajatev fevdalnim gospodom, medtem ko so bili tlačani dolžni plačevati desetino. Danes Libenški niso ne svobodni ne tlačani. Živijo pač v nekem vmesnem času in tudi njihov status je nekaj vmesnega. V celoti so zavezani starodavnim kmečkim opravilom, ki se bistveno niso spremenila, hkrati pa morajo ravnati po zdravi gospodarski pameti, kolikor jim pač dopuščajo razmere in čas.

Libna je 359 metrov visok hrib in naselje, ki sta le za streljaj oddaljena od Krškega. Kljub temu da Libenškovi žive tako rekoč na obrobju mesta, pa ima njihova kmetija vse značilnosti višinske kmetije. Na takšni višini se pač ni mogoče ukvarjati z ničemer drugim kot z živinorejo, s to kmetijsko panogo pa tako vemo, kako je. Nekaj časa je v krizi, nekaj časa pa v težavah, svetlih trenutkov je bore malo.

In ko sedimo v kuhinji starodavne hiše, ki naj bi bila stara vsaj že 200 let, njeni temelji pa 1200 let (tako je povedal oče Jakob), seveda govorimo samo o kmetijstvu. V pogovoru pa sodeluje tako rekoč vsa družina; poleg očeta Jakoba in matere Štefke ima največ besede mladi gospodar Branko, tu je še njegova žena Jožica, pa brat Rafko in Jakobov brat Vinko, ki je prišel iz Krškega, da bi pomagal v gozdu. V pogovor se tu in tam vključi tudi Branko Vodopivec, predsednik sveta krajevne skupnosti Dolenja vas, kamor šteje tudi Libna.

Libenškovi obdelujejo 9 hektarov zemlje, poleg tega imajo nekaj zemlje v najemu, ostalo pa je gozd ipd. V glavnem pridelujejo koruzo, s katero posadijo najmanj štiri hektare njiv. Na ostalih površinah pridelujejo ostalo krmo za živino, nekaj njiv pa je seveda namenjenih tistim poljščinam, ki jih potrebujejo zase. V hlevu je 22 glav živine, od tega samo dve kravi mlekarici. Večina živine je pri Libenškovih samo v reji. »Tu gori je že tako, da se drugačnega načina kmetovanja niti ne moremo iti,« pripoveduje Branko. »Za pašno-košni sistem imamo premalo zemlje in krme za vseh 22 glav živine, kolikor je je v hlevu, tudi nimamo dovolj. Zato krmo za bike še pridelamo na svoji zemlji, za teleta pa jo moramo že kupovati.« Ker samo od živinoreje na kmetiji niso mogli živeti, saj je treba na dohodek od nje čakati celi dve leti in se torej denar obrača zelo počasi, so se kot dopolnilne dejavnosti lotili še prašičereje. Pred nekako osmimi leti so v sodelovanju s krškim Agrokombinatom začeli rediti pujske tako imenovane B faze. Prašiče zredijo do 25 kilogramov. Pravijo, da ta dejavnost nikoli ni bila posebej cvetoča, v zadnjem času pa so se nanjo zvrnile vse tegobe našega kmetijstva. »V našem hlevu, kjer imamo prostora za 280 do 300 pujskov, že nekaj časa nimamo niti enega svinjskega repka. Ker je prašičereja zašla v krizo, vanjo pa je zašla zaradi cen, tudi ni več malih pujskov iz faze A. Slišal sem celo, da imajo na prašičji farmi na Pristavi že blizu milijardo dinarjev izgub, zato seveda ni čudno, da se tudi v zasebnem sektorju nekaj dogaja,« pripoveduje Branko. In k temu grenko doda, da imajo sicer z Agrokombinatom podpisano dolgoročno pogodbo, pri nas pa je že tako in tako v navadi, da se pogodbe nihče ne drži. Trpi lahko samo kmet, ki vloži veliko denarja v gradnjo hleva, potem pa čaka, kaj se bo v naši tržni anarhiji zgodilo. »Jaz bom zaradi tega imel izpad dohodka, česar mi nikoli nihče ne bo povrnil. Jasno pa je, da nisem jaz kriv, ker letos ne bom zredil 2500 prašičev, kolikor sem jih recimo lani.«.

Pa nimajo težav samo s prašičerejo. Tudi v živinoreji jim ne gre vse po načrtih. Že tako in tako morajo na denar od bikov čakati po mesec dni, zdaj pa se je zgodilo še to, da tudi biki ne gredo v promet. Temu pa je vzrok zmanjšano povpraševanje po mesu. In tako se je menda že zgodilo, da so biki čakali mesec dni dalj v hlevu, kakor bi bilo potrebno.

Na nek način je že kar malo dolgčas poslušati ene in iste zgodbe o težavah kmetov. Tega se zavedajo tudi sami kmetje, pa kaj, mimo težav ni mogoče iti. Po svoje pa so Libenškovi optimisti. In to jim priznava tudi predsednik sveta krajevne skupnosti Branko Vodopivec, ki meni, da pri hiši, kjer se sušijo plenice, ni potrebno biti črnogled zaradi prihodnosti. Mala Petra, stara komaj dve leti, je namreč na kmetijo prinesla novega duha. In vse tako kaže, da njena mamica, ki je zaposlena v krškem Agrokombinatu in pozna težave kmetov še z druge plati, ne bo dopustila, da bi bila sama.

Tega se zagotovo veselita tudi mama Štefka in oče Jakob, ki sta bila vse življenje samo kmeta, pa priznavata, da je bilo poprej življenje vendarle veliko trše. Obema je še v spominu tudi nošnja košev, zdaj pa se da precej dela opraviti s traktorji in drugimi stroji. Pa vendar kljub izboljšanju v življenju kmetov tudi sama ne razumeta nekaterih stvari. Mama Štefka, ki je vsa leta vojne delala za partizane in bila celo v lagerju, ni dobila kmečke pokojnine, ker je pač zamudila nekakšen rok, ki so si ga izmislili birokrati. Branko pa se je moral iz četrtega zavarovalnega razreda prepisati prvega, ker so dajatve za invalidsko pokojninsko zavarovanje narasle za 120 odst. V tem razredu leta sicer tečejo, kmet pa ni zavarovan invalidsko in tudi bolniškega dopusta nima priznanega. Kot pravi Jožica, ki dela na tem področju v Agrokombinatu, se sedaj mnogo kmetov prepisuje v nižje razrede, ker pač nimajo več denarja. Take kmetijske politike ne razume tudi Brankov brat Rafko, ki je sicer zaposlen v TCP Djuro Salaj. Meni celo, da bi kmetijstvo že zdavnaj vzel hudič, če bi kmetijam ne pomagali zaposleni, tako kot sam pomaga svojemu bratu in očetu.

In ko se začudiš, zakaj vendar Branko naroča kabelsko TV, ko pa je v težavah, ti pove: »Ko enkrat zaostaneš, potem je s tabo konec. Mi le še upamo, da se bo kaj spremenilo na boljše, in na tisti čas moramo biti pripravljeni.« V teh besedah pa ni optimizma, je samo upanje, da kriza ne more trajati večno.

J. SIMČIČ

Obramba

NAJVEČJI PREIZKUS JE VSAKDANJE ŽIVLJENJE

22. februarja letos je neznani napadalec skušal zavzeti del planinsko-gorskega območja Pokljuke. Teren naj bi pripravili vojaki, ki jih je napadalec vrinil na omenjeno območje z zračnim desantom. Tem enotam, ki so napredovale po bojišču s pomočjo helikopterjev in artilerije, usposobljenost za težke razmere v zasneženem gorskem svetu in taktično znanje nista zadostovala za dosego prvotne namere, kajti njihov napad iz smeri Srednje vasi in Rudnega polja so uspešno zaustavili pripadniki teritorialne obrambe skupaj z rednimi enotami JLA. — Vaja je uspela.

Tako je že jasno, da je šlo za vojaško vajo. Glede na strokovno pojasnilo je bila to kombinirana vaja, v kateri naj bi starešine preverili zase in prikazali za druge klasičen napad z razpoložljivo opremo, in sicer s standardno vojaško in z improvizirano. Razen tega so dali sebi in drugim v presojo pridobljeno znanje enot o evakuaciji žive sile in transportu raznovrstnega materiala, kar vse je med drugim vključilo tudi vajo helikopterjev. Za preizkus niso izbrali februarja naključno. Skoraj kot moto umišljene pokljuške bitke so načrtovalci vaje namreč izrekli bodrilno misel, da zima ni nepremagljiva.

Kot se je dalo zvedeti, je tak zlasti v vojnih razmerah nadvse spodbuden optimizem dragocen življenjski sok vsega dogajanja v enotah JLA, ki se usposabljajo v tem predelu Gorenjske. In kljub idiliki zasnežene Pokljuke ga potrebujejo mladi fantje najbrže vsakodnevno kar največ. Pogled na skupino vojakov, ki je prismučala z dopoldanske vaje oborožena, vsa v opremi in pripravljena pojesti goro pasulja, to potrjuje, a tudi žive besede tega ne zanikajo. Življenje v enoti zahteva posebno psihične napore. Potrebna je sicer telesna kondicija, a je treba vedeti, da zahteva urjenje v izredno zahtevnem gorskem svetu zlasti veliko psihično pripravljenost, je ocenil način dela v planinskih enotah eden od starešin na Pokljuki. Kot vodja ponedeljkove vaje ga je v uvodnem nagovoru pred »spopadom« povezal z generacijami vojakov zadnjih let. »Vojaki so mladi in niso pripravljeni za psihične napore«, je dejal in potem omenil iz mladosti vojakov izhajajoče pomanjkanje »strokovnih sodelavcev«. Gre za to, da mladi fantje pred prihodom v planinske enote skoraj niso izkušeni alpinisti ipd., medtem ko so starejši lahko veliko pomagali z izkušnjami iz svojega »civilnega« hribolastva. Če se doda k temu še dejstvo, da domačini po pravilu ne služijo vojakov doma in da tako namesto Gorenjcev pridejo v pokljuške enote npr. Prekmurci, so več kot verjetne besede starešin, da je urjenje planinskih enot pozimi zahtevna in celovita dejavnost.

Toda zate enote je po besedah Slobodana Lončarja zima le dodaten izziv za potrditev. »Kljub slabostim ima prednosti. Pozimi človek odločneje pokaže, kako bi bil pripravljen preživeti,« je dejal. Brez opreme kajpak ne more. Po nekaterih podatkih je precej opreme tuje izdelave, a so na drugi strani zagotovila, da so se tudi domači proizvajalci že izkazali. Da ne bi, tuja ali domača, prihajala v planinske enote, se ne dogaja, saj po Lončarjevih besedah ni težav s pridobivanjem soglasja za nabavo.

Nič manj kot klini, zaponke in vrvi ter sodelovanje s strokovnimi organizacijami, npr. planinci, niso pomembni stiki s prebivalstvom. Pokljuška enota se je, zavedajoč se tega, povezala z domačimi prav po Titovih besedah, ki jih je izrekel ob 20-letnici JLA. »Ta enotnost vojske in ljudstva se je v vsem povojnem razvoju neprestano razvijala, nenehna krepitev te enotnosti pa je še zdaj izredno pomembna ne samo z vidika značaja naše vojske, temveč tudi z vidika ljudske obrambe. Mi moramo namreč čedalje bolj graditi tak sistem ljudske obrambe ki bo združeval v sebi prizadevanja vsega ljudstva v boju proti morebitnemu agresorju,« je dejal vrhovni poveljnik jugoslovanskih oboroženih sil leta 1961. Kako je videti to preneseno v konkretno gorenjsko vas v okolici Pokljuke, pove Slobodan Lončar, ki med drugim pravi: »Vsakdo je pripravljen pomagati. Naša enota pa pomaga domačinom, na pomoč priskoči npr. pri pripravi drv.« O sožitju se lahko prepriča tudi obiskovalec zimske Pokljuke, ko vidi planince v sivozeleni uniformi in gorenjskega očanca skupaj potovati s traktorjem. In gotovo s tem ni rečeno vse o sožitju. Kajti sodelovanje prerašča tudi v medsebojne pogovore lovcev in vojakov ter dogovarjanje vodstva enote z gozdarji, da povezovanja pripadnikov JLA s Pokljuke s planinsko organizacijo, z gorskimi reševalci in s smučarsko zvezo niti posebej ne omenjamo. Po Lončarjevih besedah namreč planinska vojaška enota prav zaradi tesnega stika z nekaterimi civilnimi organizacijami lažje spremlja novosti v opremi, kakršno rabi za svoje urjenje in sploh za dejavnost.

Tako je pokljuška planinska enota, ki nadaljuje tradicije 7. SNOUB France Prešeren, hkrati ves čas na poti iskanja odgovora navprašanje generalmajorja Iva Tominca: »In kako hitreje posodabljati obrambno in samozaščitno zasnovo?«

M. LUZAR

Turizem

ZDRAVJE IN DOMAČNOST ZA EVROPO

Terme Čatež so te dni poslale v svet novico, da bo v juliju nared novo počitniško naselje visoke B kategorije, v katerem bo prostora za 864 gostov, željenih oddiha v hišicah z veliko domačnosti. Naselje bo s kampom vred zraslo na desetih hektarih površine in bo imelo 42 enostanovanjskih in 77 dvostanovanjskih hiš, enojčkov in dvojčkov, ki jih bo obdajalo veliko zelenja. Načrte zanje je projektant Regiona Brežice dipl. inž. Karl Filipčič prilagodil pokrajini. Zgledoval se je po kmečki arhitekturi in barvni podobi hiš iz bližnjega okoliša ter vse to spojil z zahtevami sodobnega turista po udobju. V hiše bo napeljana termalna voda, gostom pa bosta na voljo tudi telefon in televizija.

Terme želijo v to naselje privabiti goste, ki tudi na počitnicah uživajo v zasebnosti in se radi počutijo kot doma. K temu bodo veliko pripomogli v vrtove podaljšani bivalni prostori, zamiki med hišicami in dekoraktivni zidci, ki jih bodo ločevali. Naselje bo dobilo še vabljivejšo podobo čez nekaj let, ko bo zraslo drevje. Pogozdili ga bodo zaradi sence in tudi zaradi bližine drugega pasu avtomobilske ceste Ljubljana — Zagreb, s katero se bodo graditelji približali zdraviliškemu kompleksu. Zelenje bo vsrkalo hrup in pline in tako omogočilo gostom miren oddih.

»Novo naselje gradimo za Evropo,« poudarja direktor dipl. inž. Borut Mokrovič, njegov pomočnik za zdravstvo dr. Anton Franović pa dodaja še razlog: »Zato, da zdravi ne zbolijo in da se bolni pozdravijo.« Terme Čatež snujejo svojo prihodnost kot zdravstveno, športno in rekreativno središče. Možnosti za rekreacijo širijo zato, ker imajo ljudje v Evropi vedno več prostega časa in si ga želijo zapolniti z najraznovrstnejšimi dejavnostmi, med katerimi je kopanje v termalni vodi za mnoge zelo privlačno. Zdravilišče Čateške Toplice želi to prednost bolje izkoristiti, z obetajočo ponudbo novih zmogljivosti privabiti nove goste ter tako nadomestili posledice zmanjšane kupne moči v domovini.

PREDNOST KAKOVOSTI

V zadnjih letih opažajo, da se število nočitev v kampu in v dosedanjem naselju s počitniškimi hišicami skokovito povečuje. Turisti se zelo radi ustavljajo v Termah in veliko tujcev prebije tam še zadnje dni počitnic na poti z morja. Natrpanost kampa in druge pomanjkljivosti odvračajo zahtevnejše goste, zato naj bi poslej imeli tudi zanje vzorno urejene in mirne kotičke sredi zelenja. Bodoči razvoj počitniškega turizma temelji na večjem spoštovanju zasebnosti in daje kakovosti prednost pred množičnostjo. Množičnost vedno siromaši kvaliteto, zato novo naselje ne bo tako natrpano kot staro, v katerem se zdaj 136 hišic stiska na sorazmerno majhnem prostoru. Tudi kamp je pregost in del prikolic bodo verjetno že letos preselili drugam ter poskrbeli za vestnejšo košnjo trave in boljše vzdrževanje celotne okolice, da zapuščenost in zanemarjenost ne bosta več bili v oči. S temi posegi se bo čateški kamp že letos lahko uvrstil v najvišjo kategorijo v Jugoslaviji.

Naložba v novo naselje bo veljala 10 milijard dinarjev, postavilo pa ga bo gradbeno podjetje Pionir Novo mesto. Pri gradnji hotelov in turističnih naselij ima že veliko izkušenj, zato tudi tokrat obeta izgradnjo v rekordnem času. Počitniške hiše skupaj s Termami ponuja v zakup ali odkup. Interesenti jih lahko najamejo tudi za nekaj mesecev v letu ali pa za obdobje desetih, dvajsetih in tridesetih let.

Zanimanje za dopuste v zdraviliščih narašča, zato novih hišic ne bo težko oddati. Prihaja čas, ko ljudje dajejo prednost kopanju v termalnih vodah, ki si ga lahko privoščijo tudi v slabem vremenu, bodisi v zunanjih, bodisi v notranjih bazenih.

V Termah na Čatežu že to poletje pričakujejo podvojeno število tujih gostov prav zaradi novega naselja, čeprav Pionir do danes še ni zasadil prve lopate. Z gradnjo pričenja 1. marca in jo bo zaključil julija. Časa je izredno malo, vendar izvajalec kljub temu zagotavlja brezhibno kakovost prevzetih del.

VARNI PRED STOLETNIMI VODAMI

Pozidava je zarisana ob loku savskega nasipa. Hiše bodo stale na peščenem otoku. Postavili jih bodo na umetno nasut teren, da bi jih zavarovali pred morebitnimi poplavami. Sedanji savski nasip na prodnatem svetu čateškega polja namreč ni vodotesen, zato morajo graditelji računati s tem, da bo ob povodnjih voda pronicala skozenj. Na zemljišče za pozidavo bo Pionir pred začetkom gradnje navozil 140 tisoč kubičnih metrov nasipnega materiala in s tem zavaroval hišice pred vsako povodnijo, tudi pred katastrofalnimi stoletnimi vodami.

Ob naselju in novem kampu bo tudi jezero. Vanj nameravajo speljati prek čistilne naprave vso vodo s čateškega polja, vodo iz bazenov za kopanje pa bodo zaradi vebnosti klora odvedli drugam. Jezero bo polepšalo okolico. Na njem predvidevajo otoček s trgovino in gostiščem, da bodo gostje lahko deskali in čolnarili. Za kopanje voda ne bo primerna,

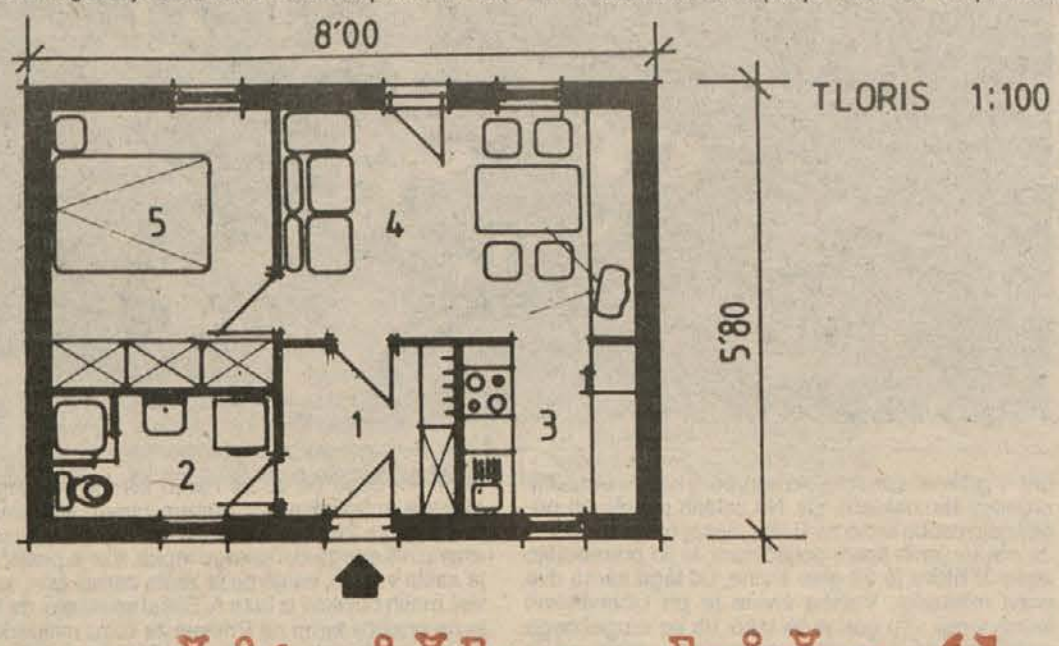

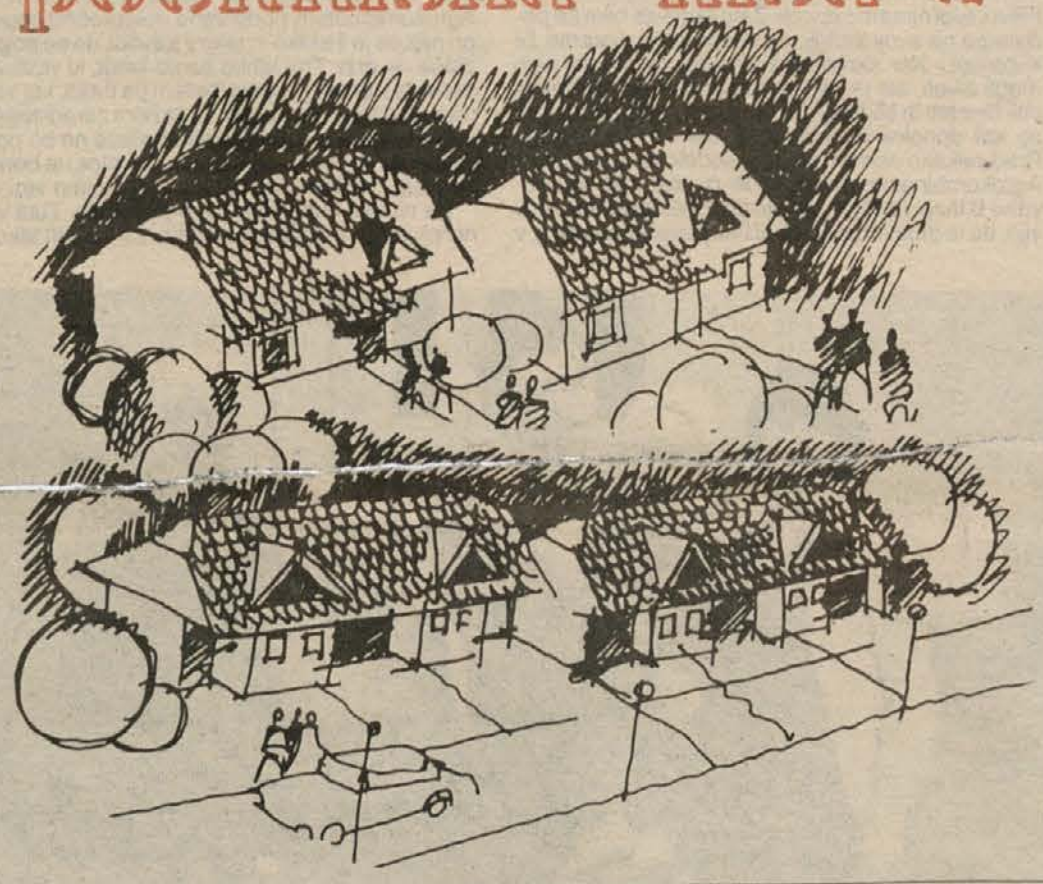

čeprav bo jezero pretočno. Vanj nameravajo spelja ti potok iz Dvorc. Voda bo verjetno precej topla, v soke temperature pa pospešujejo razpadanje o ganskih snovi, kar izključuje možnost kopanja.

Ves promet v Toplice bodo preusmerili in tak omogočili gostom mirno okolico za zaokroženi pro gram Term. Ob cesti zunaj zdraviliškega komplek sa bo zraslo veliko nakupovalno središče, ki pome ni za turizem dodatno pridobitev. Sčasoma bod pogozdili tudi površine za objekti na severozahod da bi tako z vseh strani zadržali vdor hrupa in plino z avtoceste.

ZASTONJKARJI S SENDVIČI

Izgradnji naselja bo morala čimprej slediti gradn ja štirih ali petih bazenov. Vsak hotel bi moral ime svoj prostor za kopalce, kar je v svetu nekaj običaj nega. Obstoječi zunanji bazeni so zrasli zarad ogromnega števila kopalcev iz Zagreba, venda obisk zadnje čase upada in ni več take gneče ko pred leti. Pozna se, da imajo ljudje manj denarja i da so del obiskovalcev prevzeli na novo zgrajen zdraviliški in rekreativni kompleksi onstran Sotle Lanski obisk kopalcev je bil za dve petini manjši ko leto dni poprej. Za kamp in naselje je to prednost, z Toplice pa tudi, saj od kopalcev, ki plezajo sko ograjo in prinašajo s seboj vso hrano, nimajo nobe ne koristi. Ob vročih sončnih nedeljah, ko je bil na val največji, so se mnogi zrinili na kopališča bre vstopnine in jemali prostor na soncu tistim, ki so z kopanje odšteli predpisano vstopnino. Vse bazen bodo letos obnovili in dogradili čistilne naprave, že leta niso več normalno delovale.

V zdravilišču se zavedajo, da je letošnja gradnj zanje velik zalogaj in da se bodo morali od vseg začetka uveljaviti s kvaliteto. Povečan turistič promet je po njihovem mnenju tudi izziv za razvo nekaterih dejavnosti v občini in regiji. Obeta se pre cej novih zaposlitev, kmetijstvu in vrtnarstvu pa pr ložnost za prodajo večjih količin pridelkov v domač občini in s tem za posreden izvoz.

Terme Čatež nudijo gostom bogat izbor rekrea tivnih dejavnosti. Imajo šest zunanjih bazenov termalno vodo, od katerih je olimpijski odprt vso z mo, dva notranja bazena, kabine za kopanje, šes teniških igrišč, igrišče za rokomet in odbojko, dv trim kabineta, savno, balinišče, in sedemstezn kegljišče. V Mokricah so gostom na voljo tudi kon za ježo.

Kot zdravilišče se usmerjajo Terme predvsem zdravljenje revmatičnih obolenj in zdravljenje po škodb lokomotornega sistema. Vzporedno gojij več zdravstvenih in preventivnih programov športno rekreativnih dejavnosti vključno s šolo hu jšanja in kozmetičnimi programi. V hotelih B katego rije imajo Terme 561 ležišč, v avtokampu 650 šotorišč in zraven počitniško naselje s 136 hišicami.

JOŽICA TEPPE

Glasba

IZTRGANE ZOBU ČASA

Kaj vse ne naplavi reka časa na bregove sedanjosti: barke, barčiče, čolne in čolničke, naložene s spomini, kričavimi in tihimi, privali neprijetna trupla minulih, skoraj že pozabljenih dogodkov, katerih smrad nam ne pusti, da bi jih prepustili blaženi pozabi; včasih prinese reka časa tudi kakšno drobno, malo stvarco, bolj ali manj od zoba časa načeto starino. Od pozornosti posameznika, ki na tako časovno naplavino naleti, in od njegove široke razgledanosti je potem odvisno, ali bo »naplavino« rešil ali jo bo prepustil reki, da jo odnese naprej na bregove prihodnjih časov, morda prijaznejših za zglodane starine, morda še bolj brezbrižne kot so današnji.

Tako nekako bi lahko s prispodobo zarisali trenutek, ko se je župnik novomeške frančiškanske cerkve pater Peter Lavrin srečal z izredno zanimivo starino v podružnični cerkvi Marije Vnebovzete v Smolenji vasi. Med skoraj povsem uničenimi in ne več uporabnimi stvarmi so bile tudi male hišne orgle, ki jim strokovnjaki pravijo pozitiv.

V večstoletni zgodovini orgel se je s tem inštrumentom marsikaj zanimivega dogajalo in nikakor ni imel le tiste velike, najbolj poznane oblike s cerkvenih korov. Zgodovina orgel se začenja v 2. stoletju v starem Rimu, kjer so nastale prve male orgle, v katere piščali je vodni tlak poganjal zrak, nadaljuje pa se vse v 13. stol., ko so imele že vse večje zahodne cerkve orgle z več registri, nekatere tudi s pedalom. V tem času so nastali tudi prvi pozitivi, manjše hišne orgle z eno klaviaturo, brez pedala in z manjšim številom registrov.

Tak pozitiv so bile tudi orgle iz Smolenje vasi. Žal so naš čas dočakale skoraj povsem uničene in v silno žalostnem stanju. Ohranjenih je bilo vsega nekaj piščali, bolj za vzorec kot za kaj drugega, obdržale so se sapnica in piščalne deske, delno klaviatura, registrska traktura in izmenična mehova.

To podrtijo je dal župnik lani prepeljati v frančiškansko cerkev, nato pa je pozitiv izročl v prenovo znanemu zagrebškemu restavratorju orgel Filipu Antoliču, ki je delo dokončal letos.

Zdaj obnovljeni pozitiv, ki najbrž ne bi preživel že desetletje brezbrižnosti, stoji ob glavnem oltarju frančiškanske cerkve, obnovljen in blagoglasen, kot nova priča iz preteklosti, ki govori o našem kulturnem bogastvu, o tistem raznolikem bogastvu, na katerega pozabljamo in se potem zaradi lastne nevednosti imamo povsem brez potrebe za kulturne siromake.

Restavrator Antolič, ki je prevzel generalno obnovo pozitiva in je v prenovo vložil osem mesecev dela, je za naš tednik povedal: »Naša delavnica deluje v Zagrebu že od 1939. leta. Popravljamo in restavriramo samo orgle. Pri tem se zvesto držimo starih tehnologij in kar se da tudi obdelave materialov. Tako orgelske piščali samo vlivamo, kot so to nekdaj počeli izdelovalci orgel, ko so še hodili okoli in po gradovih in cerkvah postavljali večje in manjše orgle. Lahko jih še danes občudujemo, s kakšno predanostjo, natančnostjo so opravljali svoj posel... Pozitiv, ki sem ga dobil v prenovo iz Novega mesta, je bil zares v slabem stanju. Vendar za nas, restavratorje, ne sme biti nič nemogočega. Lotil sem se obdelave, izdelal vse manjkajoče dele znova, rešil, kar se je od starega rešiti dalo. Iz tega, kar sem dobil v roke, sklepam, da je orgle izdelal velik mojste poznavalec svoje stroke in natančen človek.«

Restavrator pove, da je bila notranjost ohišja i nekaterih drugih lesenih delov izredno lepo ohran jena, kot »od včeraj«, vse drugo pa je bilo re žalostno.

»S svojim delom sem zares zadovoljen šele zda ko sem slišal, kako orgle zvenijo pod rokami prave ga glasbenika,« se je sicer skromni restavrator poh valil po končanem koncertu v frančiškanski cerkv na katerem je organistka Angela Tomanič iz Ljub jane na obnovljenih orglah izvedla več skladb star mojstrov.

Na vprašanje, kdo je izdelal pozitiv, zaenkrat n mogoče z zanesljivostjo odgovoriti. Že restavrato je po izdelavi posameznih delov sklepal, da so rogle delo pravega mojstra. Naš strokovnjak za zgodovi no orgelstva dr. Edo Škulj pa meni, da je mogoče avtorstvo pripisati kar znamenitemu ljubljanskemu izdelovalcu orgel Janezu Juriju Eislu. Nanj spomin jajo tako oblika registrske trakture kot mere piščal na nosilni deski. V prid teoriji, da je obnovljeni pozitiv Eislov izdelek, pa govore tudi nekatera zgodovin ska dejstva.

Janez Eisel je leta 1764 naredil velike cerkven orgle za novomeško frančiškansko cekev. To potr juje mojstrov lastnoročni podpis v orgelski sapnic Orgle so igrale ob cerkvenih pobožnostih v cerkv sv. Lenarta vse do leta 1891, ko so frančiškani dobil nove orgle (izdelal jih je prav tako znamenit izdelo valec orgel Franc Goršič, za katerega dr. Škulj me ni, da je bil zadnji veliki orglarski mojster na Sloven skem,), stare orgle pa so prenesli in postavili na kor župnijske cerkve Povišanja sv. križa v Brusnicah kjer so še sedaj.

Eisel je torej nekaj časa bival v Novem mestu i prav možno je, da je tisti čas dobil naročilo, da izdel tudi kakšne manjše orgle. Še nepreverjeno je, da je izdelal pozitiv po naročilu Mordaxov, lastnikov gra benske graščine. Orgle so bile, tako kot pozitiv sploh, namenjene za muziciranje na gradu. Njihov nadaljnja pot je peljala v bližnjo cerkev sv. Ane kateri so Mordaxi pozitiv podarili leta 1897. Tu so s orgle nahajale vse do leta 1952, ko so cerkev po rušili. Male in stare orgle, ki so bile tisti čas že mo no poškodovane in razdejane, so razstavili in j shranili v cerkvi v Smolenji vasi.

Od tu pa je namesto v ropotlo zanimiv instrum našel pot nazaj v svoje drugo življenje.

M. MARKE

Po južni Italiji (3)

STROMBOLI NI TRDINOV VRH

»Iz dimne megle, ki ovija vrh, se prikažejo mule. Stopicajo za poganjači, ki jih vodijo za konopce in hrabré s kriki. Presneto, v teh žveplenih in klorovih oblakih se res ne kaže obotavljati! V diru se spuste še po tistih nekaj metrih, ki jih ločijo od naše dolinice. Na vrhu pa se pojavi še ena mula, ki stopa počasi in zibaje se. Nihče je ne vleče, a nosi jezdeca. Polagoma se bliža. Zaradi silne svetlobe pripiramo veke in začudeno opazujemo nenavadnega jahača. v drži moža je nekaj, kar dela vtis, da ni vse v redu. Vsi se dvignemo in mu tečemo naproti.

Pade nam dobesedno v roke. General Muratori je, režiserjev pomočnik. Smrtno bled utegne komaj zašepetati: »Dim...Zrak!«

Hrope. Gonjači mul, ki nas obkrožajo, razlagajo: Comendatore je hotel sam videti tisto, o čemer smo mu pravili. Toda zajel jih je plinski oblak. Oni so pritisnili robec na usta in tekli, on pa je verjetno globoko dihal...

Strašno je, kadar nimaš moči, da bi človeku pomagal. Poskušamo ga položiti v ležečo lego pa spet v sedečo, vlivamo mu čaja v usta. Vse zaman... Minute minevajo, ne da bi prinesle kak znak izboljšanja. Nasprotno, kaže, da se duši bolj in bolj. Naprej! Moramo ga odnesti v dolino, in to kar se da naglo.

Šest nas ga dvigne in kar moremo hitro zadiramo pete v črni pesek. Krenemo po pobočju, ki se spušča proti vasi.

Nad nami se vzpenja sinje nebo brez oblačka in neizmerno, še bolj sinje morje pod nami se iskri. Svet je čudno velik in resen.

Dve sto metrov niže je general Muratori umrl na mojih rokah: plini so ga počasi zadušili.«

Taka je bila žalostna usoda Bergmanovega sodelavca, kakor jo je popisal v svoji knjigi slavni raziskovalec vulkanov Haroun Tazieff. Z Igorjem je na srečo nisva doživela na lastni koži. Toda visoko v strmem pobočju nad vasico San Vincenzo na otoku Stromboli sva nevede stopila na Muratorijevo pot. Mogoče sva imela življenjsko srečo, da nisva šla naprej v hrib. In da je nenaden močan jugozahodnik odnesel oblak zadušljivega žveplastega dima po prežgani lavni drči na drugo stran hriba!

MALCE ČUDEN SPREHOD

Vendar sva se z ognjenikom srečala pravzaprav že takoj ob prihodu na otok Vulcano. Cel ta otok je smrdel, da sem, Podgorec, pomislil, da se sprehajam ob leskovškem smetišču, a sem se dal prepričati zemljepiscu Igorju, ki je zavohal žveplo. Hip zatem sva se namakala; najprej v toplem vulkanskem blatu, mlakuži-hrepenenju za mnoge poletne turiste, nato v vročem, ampak res takem morju. Potem sva na dobesedno razbeljenem obalnem pesku in na kadečih se kamnih lovila žarke toplega sicilijanskega sonca.

Uživanje. Drugače so se stvari zasukale popoldne.

Odločila sva se za sprehod okrog žrela ugaslega ogjenika Gran Cratere, ki je le potuhnjen, kajti iz njegovih pobočij se še nenehoma kadi iz neštetih solfatar. Šla sva prav mednje, med te špranje, iz katerih dan in noč pihajo na dan celo do 800 Celzijevih stopinj segreti plini in vodna para. Preskakovala sva vulkanske bombe, drobila razbeljene kamečke in kar tako, brez prave potrebe nabirala živo rumeno, pravkar izbruhano žveplo. Igor, geograf, je skrbno opazoval drobne solfatare in kajvem kaj meril. Nenadoma naju je zajel gost oblak zadušljivega dima. Vonj po žveplu se nama je zajedal v oči, polnil nama je grli kot zgnetena vata. Oči dobesedno tonejo v navalu pekočih solza. Sivo-rumena koprena pa pritiska k tlom, da ni videti sonca, in ubija vsak šum, ki ni tisočletno sikanje zloveščičh Zemljinih strupnic. Kje je pot rešitve?! Na levi je oblak še gostejši, spredaj hrope za skok široka fumarola. Sploh pa — kje je v tem peklu spredaj, zadaj? Svet je postal čudno grd in v njem je ostalo od dveh odločnih raziskovalcev vulkanov le še dvoje medlih hlipajočih senc, ki bi ju osrečil požirek hladnega čistega zraka.

Enkrat v tej večnosti sta se človečka po nekem pradavnem nagonu pognala nekam vstran. Iz kristalne jasnine neba ju je pozdravljalo sonce.

SREČA IN RAZOČARANJE V ENEM SAMEM POGLEDU

Po tem malce čudnem sprehodu sva se vzpela naslednji dan na že omenjeni Stromboli. Po nepreglednih bambusovih poljih in zaplatah bodičevja sva se znašla na povsem neporaslih skalah. Steza prek njih je spominjala na kakšno gorenjsko planinsko potko. Z urno hojo sva prav hitro dospela na čez in čez prežgan ozek greben, ki se je končeval v strmi steni. Hodeč malce spredaj sem se obrnil za Igorjem. Dovolj zadaj je, da imam še čas za fotografijo. Pogledam skozi fotoaparat — megla. Tudi prostemu očesu zastira pogled v dolino sivkasta koprena, ki že draži nos in sili na bruhanje. Zgrabil sem se za počrnelo skalo, a sem hip zatem odskočil od nje. Streljaj stran je namreč zamolklo počilo in zagrčalo, kakor bi se oglasil velikanski pes. Sledilo je mogočno puhanje, kot bi kraljica čarovnica odkrivala velikanski Zemljin lonec. Vrh gore so ovili novi sivkastobeli oblaki. Tedaj je zapihal tisti jugozahodnik. »Ne grem naprej navzgor v plinsko celico,« sem dejal Igorju. Trenutek po tistem sva se težkim nahrbtnikom navkljub skokoma poganjala po strmem skalnatem pobočju v dolino. Za nama se je še vedno oglašalo čudno sopihanje in renčanje, ki je tisočkrat grozljivejše ali bi bilo za koga morda tisočkrat mogočnejše od vseh gromov Trdinovega vrha.

Potem, ko sva se že v mraku spustila tik po robu počrnele vulkanske brazgotine La Sciara del Fuoco skoraj na morsko obalo, sva se še enkrat obrnila proti vrhu vulkana. V nočni temini je žarel ognjenikov vrh, razbeljen rdeče-rumen steber se je dvigoval visoko v nebo. Prav od vrha se je proti morju valilo razžarjeno kamenje. Le še za posnetek je bilo časa, potem je ognjenik onemel za slabe četrt ure. Opazujoč vulkanski izbruh z razdalje kake štiri kilometre, sva bila zadovoljna in razočarana, kajti sprva sva hotela prav na rob kraterja, kjer se je zadušil general Muratori in kjer se v noči žareči steber tisočkrat bolj blešči.

MORJE IN GORA SE JEZITA SKUPAJ

Vendar sem po vsem tem lažje verjel Umbertu. Ta je namreč ob našem srečanju na pomolu dejal, da so vulkanologi malo tako, in pri tem z roko opletal okoli glave, kar bi kje v naših krajih ponazarjalo pamet dvomljive razsodnosti. Umberto je še svetoval, preden sva z Igorjem zakoračila v hrib, naj si dava na obraz moker robec, če bi bilo kaj plinov. Nasvet se mi je zdel v dolini neumen, medtem ko sem se ga na vrhu spomnil z vso hvaležnostjo.

Po spustu z vulkana sem dal prav tudi staremu ribiču Giovanniju. Zroč v goro »s kapo«, je rekel: »Fumare, danes je nevarno. Zrak tišči pline v tla. To je smrt.«

To je rekel tistega dne, ko je bilo morje silno razburkano, tako da so najpogumenjši ribiči ždeli doma. Legenda pa pravi, da je tudi Stromboli hudoben, kadar je jezno morje ob njegovem vznožju.

M. LUZAR

Dolenjska v etru

STUDIO D JE ZLEZEL IZ PLENIC

Že več kot dva meseca se redno oglaša regionalna radijska postaja Dolenjske in Bele krajine ali krajše: Studio D. Redki so Dolenjci, ki ne bi vedeli za frekvenco 100,6 MHz, vedno več jih je, ki popoldne med 16. in 19. uro ne poslušajo več priljubljenega Vala 202. Studo D je med pozabljene ljudi po dolenjskih gričih in dolinah prinesel kanček vedrine, skrajšal jim je turobne zimske popoldneve. S prihajajočo pomladjo, ko bo povsod več dela, se bodo nekateri kar težko ločili od novega prijatelja. Dolenjci smo prav ponosni, da o nas kaj več slišijo tudi drugi, radijski valovi namreč ne poznajo meja. Program Studia D je mogoče loviti tja do Jesenic in Kranjske gore, do Ptuja in Pirana, oddajnik na Trdinovem vrhu zmore pokriti tudi precejšen del Hrvaške. Poleg tega naš radio ni več nebogljen dojenček, krepko je že zlezel iz plenic in koraka proti puberteti. Z njim so se sprijaznili tudi tisti nergači, ki so mu ob rojstvu 20. decembra lani napovedovali kratko življenje.

Studio D je še vedno radio v ustanavljanju, ima le tri redno zaposlene delavce in četico honorarnih sodelavcev iz vse Dolenjske. Brez Sandija Pirša, urednika in prekaljenega radijskega mačka, Studio D najbrž ne bi imel toliko poslušalcev. Sandi je za mikrofonom že od 1978 leta, ko je vodil oddajo na radiu Glas Ljubljane, mnogi se ga spominjajo z Vala 202, pred prihodom v Novo mesto pa je bil urednik radijskega dopisništva za Slovenijo. Od takrat, ko se je Studio D prvič oglasil iz prostorov nad gasilskim domom v Novem mestu, živi in dela le za dolenjski radio. Seveda brez tehnikov, ki s pomočjo zapletenih aparatur pošiljajo glas do naših sprejemnikov, ne bi šlo. Novomeščani Rasto Božič, Tomaž Zorko in Tomaž Maras so že dolgo vešči dela s takšnimi napravami in kot dobri povezovalci glasbe so delo na radiu z veseljem sprejeli. Prav v [illegible] se za mešalno mizo vadita še Robert Rodi[illegible] in [illegible] Gorišek. Pomembno osebje vsakega radi[illegible] so vodilni in prav teh med sodelavci močno pr[illegible]jkuje. Minulo soboto so na avdicijo za napovedovalce poklicali dvajset Dolenjcev, ki so se čutili sposobne nastopiti pred rdečo lučjo. Najbrž bomo že v kratkem na radiu slišali več novih glasov. Do sedaj pa radijske popoldneve vodijo Darja Zupančič iz Bučne vasi, Silvo Polak, Lea Šobar in Božena Petrov iz Novega mesta ter Vera Marušič z Lokev pri Črnomlju. Od nedelje pa se kot voditeljica poiskuša tudi Tatjana Malarič, učiteljica iz Šentjerneja. Kroniko in novice pripravlja honorarna novinarska ekipa, v kateri je najbolj zagnan novinar Jože Splichal, veliko sodelujeta tudi radijska dopisnika Irena Majce in Rihard Šoper. Med mladimi sodelavci kar precej prispevkov pripravita tudi študentki FSPN Ilinka Todorovski iz Črnomlja in Jasna Rastoder iz Novega mesta. Pogosti prinašalci novic in drugih prispevkov so tudi Lidija Jež, Melita Vukovič, Miloš Jakopec in še nekateri. Ekonomska sporočila in čestitke so v življenju radia pomemben del programa. Sestavljata in vodita jih tajnica radia Darja Damjanovič in vsestranski Slavko Podboj iz Trebnjega. Na koncu velja med sodelavci omeniti še Tonija Gašperiča, voditelja nedeljskih kmetijskih oddaj Janeza Bratkoviča in ne nazadnje Uroša Dularja, direktorja radia v ustanavljanju, ki v tem času prav zaradi radia skorajda nima več prostega časa.

»Sodelavcev nam še vedno manjka, potrebovali bi jih vsaj še trikrat toliko, kot jih imamo danes. Vem, da je po Dolenjski še velko ljudi, ki bi z nami lahko sodelovali in tako prispevali k popestritvi programa, žal bodo mnogi ostali neodkriti. Brez novih moči pa radio ne bo mogel misliti na razširitev programa«, razmišlja Sandi Pirš, ki s sedanjim programom še ni zadovoljen. Dolenjci smo pri takšnih ocenah manj zahtevni, kar je pokazalo tudi 1500 anketnih lističev, ki so jih radijci pred nekaj tedni poslali v vse štiri občine ustanoviteljice. Vrnila se je večina vprašalnikov in razbrati se da, da so anketirani s programom Studia D več kot samo zadovoljni. Večina si želi, da bi program podaljšali. Med tistimi oddajami, ki jih poslušalci dajejo na prvo mesto, je torkova oddaja z odgovori na vprašanja poslušalcev, všeč so jim tudi pogovori s strokovnjaki. Ti se čestokrat izza mikrofona preselijo k telefonu in še dolgo potem, ko je oddaja že končana, odgovarjajo na vprašanja posameznih poslušalcev. Nekaterim so všeč čestitke, drugi, predvsem mladi, navijajo za popularno glasbo. Ljudje so v vprašalnik zapisali, da bi radi radijske uganke, več humorja, pogovore z zanimivimi Dolenjci in še kaj.

Sandi je še bolj kritičen: »V tem času je več skorajda nemogoče narediti, saj nam vedno manjka časa in radijske opreme za delo na terenu. Do nedavnega smo imeli le en magnetofon, pa še ta je bil sposojen. Studio 2, kjer bi že med oddajo lahko pripravljali in snemali nove oddaje, še ni dokončan. Radi bi šli na teden, med kmete in delavce, pripravili kakšno javno radijsko oddajo, pobrali to in ono zanimivost, ki jih po Dolenjski ne manjka. Mislim, da nam bo uspelo tisto, česar ni nihče pričakoval, saj nameravamo že kmalu močno razširiti program, in potem bo več prostora za naše in poslušalčeve želje. Že sedaj občasno pokukamo tudi v Posavje, kjer imajo dve svoji radijski postaji, kaj delajo sosedi, pa zanima tudi naše poslušalce. Tudi v Ribnico in Kočevje bomo šli, že sedaj pa dobro sodelujemo z radiom Ljubljana.«

Studio D bo živel in se širil ob znatni pomoči vseh štirih dolenjskih občin, ki so podpisale akt o sofinanciranju. Za uresničevanje programa naj bi radio letos porabil 145 milijonov dinarjev. Šestdeset odstotkov naj bi (glede na število prebivalcev) prispevale občine, preostalo pa naj bi kril radio s svojo dejavnostjo; z nabiranjem oglasov, posredovanjem čestitk, ekonomskih sporočil in drugega. Računajo, da se bo nateklo precej več denarja, to pa pomeni, da širitev programa ne bo več utopija.

»Med osemnajstimi lokalnimi radijskimi postajami, kolikor jih v tem času deluje po Sloveniji, bomo mi edini imeli urejene vse potrebne akte in dokumentacijo. Takrat bomo postali tudi samostojna delovna organizacija«, za konec optimistično in radijsko zagnano tudi direktor Uroš Dular.

J. PAVLIN

ŠOLA, KI JO PRIZNA VES SVET

»Ne obstajajo ne šole, ne šolske reforme, ne sistemi izobraževanja, obstajajo samo učenci in učitelji. Učenci se učijo samo od učiteljev, ki jih ljubijo in spoštujejo. Učenje je skrivnost lepega in dobrega ... Na koncu, če se bo zgodovina dobro končala, bo šolanje zgolj zanimiv pogovor z zanimivimi ljudmi v različnih zanimivih okoljih« (B. M. Zupančič »O šolanju« v Novi reviji)

Teh besed mednarodno uveljavljenega univerzitetnega profesorja sem se spomnil, ko sem hodil po Devinu, si ogledoval in poslušal zgodbo o Mednarodni srednji šoli, pripravljalnici za univerzitetni študij in šoli strpnosti in razumevanja med ljudmi. Spomnil sem se številnih in pološčenih smotrov usmerjenega izobraževanja in majhnega števila besed, s katerimi je ravnatelj devinske mednarodne srednje šole gospod Sutcliffe opisal smotra svoje ustanove: znanje za študij na katerikoli univerzi na svetu in mednarodno razumevanje.

Za nekatere se je zgodovina res dobro končala. Njim reforme ne tlačijo vedno več učencev v že tako prepolne razrede in si ne izmišljajo novih šolskih predmetov. Učitelje in učence nas moti še posebej, da so rešitelji vedno eni in isti, kar vsakemu, ki ima vsaj malo soli v glavi, zbuja dvom v zdravilo, ki ga ponujajo, in slabo voljo.

Da, res ni šole ne šolskih sistemov ne šolske reforme — so samo učenci in učitelji. To se je kuhalo v meni, ko sem hodil po devinskih ulicah, kjer so po starih hišah slovensko-italijanske vasi razkropili Mednarodno srednjo šolo na Jadranu. Poznojesensko vreme s toplim, vlažnim vetrom v listju zimzelenih rastlin, ki poganjajo vsepovsod med starimi zidovi, in mladi obrazi, ki so v skupinah hodili od zgradbe do zgradbe, so prispevali k podobi šole, kakršna mora biti: umirjena, resna, brez šolskih zvoncev in zvočnikov, zanimiv pogovor z zanimivimi ljudmi v zanimivem okolju.

Izvirno ime mednarodne srednje šole v Devinu je United World College of the Adriatic. Na svetu je šest takih srednjih šol. Prva je bila ustanovljena v Walesu, druga pa so v Singaporu, Kanadi, Swaziju, v državi New Mexico v ZDA, pripravljajo pa se na ustanovitev sedme v Venezueli, ki se bo imenovala po Simonu Bolivaru in bo izobraževala za gospodarjenje v kmetijstvu. United World College je mednarodna srednja šola, ki daje dobrim učencem vseh ras in prepričanj možnost, da razvijajo svoje umske zmožnosti in strpnost do razlik med ljudmi. Smotre uresničujejo s programom, ki združuje kakovostno šolanje z dejavnostmi, ki oblikujejo občutek za odgovornost družbi. Ta družba pa je velika, zato se v medsebojnih stikih brusijo v državljane sveta.

Mednarodna srednja šola ima 54 nacionalnih komitejev po vsem svetu. Ti tesno sodelujejo z zunanjimi ministrstvi in ministrstvi za izobraževanje in so odgovorni za štipendijske sklade in za izbiro učencev. Predsedniki nacionalnih komitejev so člani Sveta mednarodne šole. Politiko Mednarodne srednje šole razvija in izvaja upravni odbor šol, ki se sestaja dvakrat na leto.

ČVRSTE OSEBNE VEZI

Nekdanji učenci nikoli ne pozabijo svoje šole. Združeni so v organizaciji, ki se imenuje »Mreža nekdanjih učencev« in je aktivna v vseh deželah, kjer delujejo mednarodne srednje šole. Imajo tudi svojega poklicnega tajnika, ki trenutno dela v Veliki Britaniji. Nekdanji učenci imajo svojega predstavnika v Upravnem odboru šol in v mednarodnem svetu. Pri tem seveda ne smemo pozabiti neformalne oblike, ki ji v angleščini pravijo »the old boy network«, čvrsto osebno povezavo med nekdanjimi sošolci, zdaj uglednimi ljudmi s pomembnimi zvezami v znanosti, kulturi in gospodarstvu.

Italijani so za šolo v Devinu napravili prvi korak že v zgodnjih sedemdesetih letih. Pokrajinska vlada Furlanije, Benečije in Julijske krajine je dala pobudo za ustanovitev šole. Pregledali so jo na mednarodni konferenci o izobraževanju leta 1974.

Devin so izbrali za domovanje šole zato, ker je stičišče treh kultur, latinske, slovanske in germanske. To je bila prva priložnost, da mednarodna srednja šola zaživi tudi izven angleško govorečega sveta. Naravna lepota devinske okolice s celo vrsto možnosti za kulturne in rekreativne dejavnosti ter prijazen sprejem krajanov in oblasti sta šoli zagotovila uspešen začetek. V Devinu je 200 učencev iz več kot 50 različnih držav. Stari so od 16 do 19 let. Ravnatelj Sutcliffe je utemeljil, zakaj nočejo mlajših ali starejših učencev. Šola, ki želi razvijati mednarodno razumevanje in strpnost do razlik, hoče imeti učence, ki so se že vrasli v svoje domače kulturno okolje, in želi, da ga prinesejo s seboj in posredujejo vrstnikom. Zato ne smejo biti premladi; ne smejo pa biti prestari, kajti šola jim želi pomagati pri izbiri življenjske poti, univerzitetnega študija. Šolanje traja dve leti, ker menijo, da se v tem času lahko zaokroži znanje, ki ga bodo učenci uporabili za vstop na univerzo, in ker jih tako ne odtrgajo od družine in domače dežele. Vsi učenci morajo prestati stroge izbirne postopke v matičnih deželah.

ŠOLARJI AMBASADORJI

V Devinu so na nek način ambasadorji svojih dežel v šolski skupnosti. Pripravljajo se na mednarodno maturo in po njej za študij na univerzah v domovini ali tujini. Šola je v vasi, kjer živita dve kulturi, slovenska in italijanska. Okrog 60 učencev prebiva v starem krilu za goste devinskega gradu. Prostor je dal šoli v upravo princ Raimondo Torre e Tasso. Krajevna oblast je ta del gradu prenovila, prav tako pa tudi nekdanjo vaško osnovno šolo, kjer so zdaj laboratoriji in učilnice za naravoslovne predmete. Nekdanji štab carinske policije je postal domovanje šolske knjižnice, čitalnice, zbornice in ostalih prostorov, kjer poteka tudi šolsko življenje. V vasi si je šola pridobila še nekaj zgradb, v katerih so uredili bivališča za ostalih 140 učencev.

Medtem ko se je naše usmerjeno izobraževanje odločilo svoje visoke smotre doseči s približno 15 predmeti v vsakem letniku v razredih s 36 ali več učenci, je mednarodna srednja šola skromnejša za pripravljanje učencev na mednarodno maturo, s katero se je moč vpisati in uspešno študirati, kakor potrjujejo izkušnje, na katerokoli univerzo na svetu, je predpisala le 6 predmetov. In ker izobraževalci vedo, da so njihovi — čeprav izbrani — učenci vendarle le ljudje, so teh 6 predmetov razdelili na 3 glavne in 3 stranske. Ker so učenci ljudje in ne številke, s katerimi se igračkajo šolski reformatorji, jih je v razredih le po 6 do 15. Tako je mogoče dobiti diplomo za ustrezno raven dosežkov v šestih šolskih predmetih. Ti so:

1. jezik 1, to je učenčev materin jezik, ki vključuje tudi študij svetovne književnosti — prevodne — z najmanj dveh celin in dveh jezikovnih področij;
2. jezik 2, to je moderen tuj jezik oziroma drugi jezik na zahtevnostni stopnji maternega;
3. študij družboslovja, kjer je obvezno izbrati enega od naslednjih predmetov: zgodovino, ekonomijo ali filozofijo;
4. eksperimentalne vede, kjer je obvezen eden od naslednjih predmetov: biologija, kemija ali fizika;
5. matematika;
6. šesti predmet je lahko latinščina, umetnost, drugi jezik B, dodaten predmet iz skupine 3 ali 4 in nadaljevalna matematika.

Vsi učenci morajo poslušati interdisciplinarni tečaj Teorija znanja. To ni šolski predmet niti filozofija znanosti, spoznavna teorija in logika ali nauk o človekovem spoznanju. To je prodiranje in razčlenjevanje pojava, ki ga imenujemo znanje, iskanje tistega, kar je skupnega matematiki in jeziku, zgodovini in fiziki, itd., poskus razumevanja načina, kako se znanje plodi in ostaja človekova trajna osebna vrednota.

V drugem letu šolanja morajo učenci opraviti krajše raziskovalno delo (poročilo iz 5000 besed) in eksperimentalnih ali drugih ved oz. enega od šestih predmetov. Za mnoge je to sila nadležna stvar, včasih pa se komu posreči, da preko šolskih okvirov seže celo v znanost. Poleg tega se morajo ukvarjati z ustvarjalno ali poustvarjalno estetsko dejavnostjo in socialnim delom.

Učni jezik je angleščina, vsi pa se učijo tudi italijanščine. S tem jih spodbujajo, da se vključujejo v krajevno skupnost. Vsi učenci imajo mentorsko pomoč v maternem jeziku. Poskrbeli so za 24 različnih jezikov. Tudi učenec iz Kitajske se uči materinščine. Pouk ima organiziran tako, da ga od časa do časa obiskuje profesor z najbližje univerze, in takrat se nekaj dni intenzivno ukvarjata samo s tem predmetom. Učenci dobijo tudi osnovno izobrazbo iz računalništva. Mnogi pri svojih posamičnih projektih tudi v tej vedi dosežejo zelo visoko raven. Sodelujejo tudi pri dejavnosti, ki se imenuje »Mednarodne zadeve«. To je pouk v majhnih skupinah in čitalnici. Vodijo ga sami, obravnavajo pa mednarodne dogodke in pojave, kot so npr. AIDS, Amnesty International itd.

MEDNARODNA MATURA

Sedež Mednarodne mature je v Ženevi, regijska središča pa so v Londonu, New Yorku, v Latinski Ameriki in v jugovzhodni Aziji. To je od vlad neodvisna organizacija, ki ima položaj svetovalnega telesa pri UNESCO, denarno pa jo podpirajo vlade s šolninami. Svet Mednarodne mature se sestaja vsako leto. V njem so izvoljeni predstavniki sodelujočih vlad, stalna konferenca mednarodne mature in posamezniki, ki se odlikujejo na področju mednarodnega izobraževanja. V stalni konferenci pri Mednarodni maturi sodelujejo ministri za izobraževanje dvajsetih držav. Konferenca se sestaja v rednih presledkih in vodi ter pregleduje svoj projekt šolanja.

Z opravljeno mednarodno maturo se učenec lahko vpiše na katerokoli univerzo na svetu. Ravnatelj devinske šole je povedal, da zagotavljajo standard znanja na vseh šestih mednarodnih srednjih šolah tako, da so izpiti ob prehodu iz prvega v drugo leto šolanja in ob koncu šolanja »zunanji«. To pomeni, da učitelji, ki poučujejo na šoli, svojih učencev ne morejo ocenjevati. Objektivnost in veljavnost ocene pridobljenega znanja zagotovijo z izpitnimi vprašanji, ki jih sestavijo komisije na sedežu Mednarodne mature. Učenca ne more preverjati njegov lastni učitelj, čeprav ga med šolanjem oceni za sodelovanje z ocenami od A—E. Sprotnega ocenjevanja znanja, kakršno poznamo v naših šolah, ni, vendar učenci od časa do časa pišejo preskuse, ki pa so zgolj ocena, kako uspešno učitelj in učenec napredujeta v svojem skupnem delu. »Zunanje« ocenjevanje z izpiti ob koncu šolskega leta ni le preverjanje učenčevega znanja, ampak tudi uspešnosti učiteljevega dela, zato je poučevanje in učenje njuno skupno potovanje k skupnemu cilju.

Pri nas bi bilo vredno premisliti, če se tako imenovano sprotno ocenjevanje, ki naj bi zagotavljalo sprotno učenje, ni sprevrglo v nekaj, česar si pač ne želimo: v učenje za oceno na kratek rok (od ene ocenjevalne konference do druge) za podpiranje povprečnosti, ki se boji preverjanja sinteze znanja, za tiste, ki v glavah lahko hranijo »znanje« le mesec ali dva, nato pa jih spraznijo in pripravijo prostor za novo epizodo. S tem se tudi zabriše razlika med zrnjem in plevelom in vsi smo lepo enaki, skratka, vse je tako, kot pri nas mora biti.

Ravnatelj devinske šole pravi, da zgolj v učilnici ni mogoče prebuditi in negovati mednarodnega razumevanja in stališč, ki jih odlikuje predvsem strpnost do razlik. Zato je poskrbljeno tudi za take dejavnosti, ki razvijajo lastnosti, kot sta vzajemno razumevanje med ljudmi in sočustvovanje. Devinska šola poudarja pomembnost svojega programa socialnega dela, v katerem učenci z učitelji sodelujejo enkrat na teden. To je delo s starostniki in takimi, ki si ne morejo pomagati sami, telesno in duševno prizadetimi, z reveži. Delujejo skupaj z okrog 36 krajevnimi organizacijami, bolnišnicami, domovi in drugimi ustanovami, pa tudi s posamezniki in družinami. Seveda učenci pri tem delu doživljajo tudi razočaranja, a razočaranja so del vsakdanjosti. Tako mora biti in spoznati morajo, da ima tudi razviti svet svoje trpeče.

Učenci s svojimi dejavnostmi tudi drugače neposredno koristijo krajevni skupnosti. Tako na primer tisti, ki se posebej usposabljajo v biologiji in podvodnih dejavnostih, v povezavi s svetovnim skladom za ohranitev divjih živali pomagajo ustanavljati podvodni morski park.

KULTURNE IN REKREATIVNE DEJAVNOSTI

Področje okrog Devina daje lepe možnosti za kulturnovzgojo in rekreativne dejavnosti. Šola prireja skupinske izlete v središča umetnosti, kot so Benetke, Oglej, Rimini, San Marino, Rim, Urbino in Ravenna, in spodbuja učence, da se udeležujejo še dodatnih izletov posamič ali v majhnih skupinah. Prirejajo tudi tečaje planinarjenja, jamarstva, smučanja, tenisa, nogometa, košarke in rokometa. Uporabljajo lahko vsa devinska športna igrišča.

Na šoli so od leta 1982, ko je bila ustanovljena, poučevali učitelji iz Velike Britanije, Avstrije, Čila, Egipta, ZRN, Indije, Švice, Irske, Italije, Nove Zelandije, Južne Afrike, Ugande in Jugoslavije. Vsi so izkušeni učitelji zadnjih dveh letnikov srednjih šol in podobno kot učenci izbrani zaradi goreče privrženosti ideji mednarodnega razumevanja in sodelovanja in v dejavnostih skupnosti delujejo tako kot njihovi učenci. Mnoge so na šolo poslale za določen čas njihove vlade.

Učenci imajo štipendije, s katerimi plačujejo šolanje. To pomeni, da šola lahko izbira učence ne glede na socialno ali denarno ozadje, raso, politiko ali religijo. Koliko stane tako šolanje, ravnatelj ni želel povedati, zagotovil pa je, da je zelo drago. Italijansko ministrstvo za zunanje zadeve štipendira 20 učencev iz nerazvitih držav. Ostale štipendije preskrbijo italijanske pokrajinske vlade, industrija in trgovina, nacionalni komiteji Mednarodnih srednjih šol in Evropska skupnost. Učence izbirajo nacionalni komiteji Mednar. šol, ministrstva za izobraževanje in druge agencije, na primer komisija Mednarodnih srednjih šol za begunce, ki že dela v njihovem imenu. Primeren prosilec je živahen učenec, ki je v šoli zelo dober in se zanima za različna področja življenja. Pomembno je, da se je sposoben vključevati v skupine, kjer imajo posamezniki v temeljih različna mnenja in stališča. Izkušnje so pokazale, da so uspešni tisti, ki se jasno zavedajo smotrov, ki jih šola podpira in ki se jim osebno močno posvetijo in si jih prizadevajo uresničevati. Več kot 90 odstotkov učencev šolo uspešno konča, kar je približno 20 odstotkov več kot v običajnih srednjih šolah po svetu. Seveda pa ne smemo pozabiti, da so to neprivedeni učenci, taki, ki so si s svojim odlikovanjem šele priborili prostor v tej elitni ustanovi. Učenci in učitelji v svojo šolo ne »hodijo«, ampak jo dobesedno živijo, od jutra do večera. Ravnatelj devinske šole je spretno, čeprav ga ni tega nihče vprašal, spregovoril tudi o plačah svojih učiteljev. Takole je dejal: »Nikar me ne sprašujte, kolikšne so plače naših učiteljev. Ne bom povedal, ker bi vas s tem preveč podžgal...

NA STOTINE PONUDB

O izbiranju učiteljev je dejal, da vsako leto dobi na stotine ponudb iz vsega sveta, predvsem iz angleško govorečih dežel, ker je učni jezik pač angleščina. Sam pa ima, je dejal, še en, malce zloben način. Če kateri od ravnateljev ene od Mednarodnih srednjih šol zapušča svoje delovno mesto, ga poprosi, naj mu zaupa, kdo so njegovi najboljši učitelji. In ker vsak direktor, ki odhaja, privošči svojemu nasledniku zadrego, mu prijatelji priporočijo svoje dobre učitelje in jih poskušajo navdušiti, naj zamenjajo šolo!

Glavna vrednota devinske šole je človeška prvina. Njena oprema ni bleščeča, a ustreza standardu, zgradbe pa sploh niso nič posebnega. Obiskovalcu je kar takoj jasno, da je videz tu drugotnega pomena, pomembna pa je človeška snov, tisto, kar se za temi zidovi dogaja med mladimi, znanja žejnimi glavami in njihovimi učitelji. Šola je razmetana po vasi. Niti ena nova zgradba ni zrasla zaradi nje. Rastejo pa korenine in povezujejo ljudi, ki so se tu srečali z namenom, da bi dosegli skupen cilj da bi se počutili Zemljane in se nasrkali dragocenega znanja.

JANEZ PENCA

knjižna obzorja

O USTVARJALNOSTI

Poleg besed delati, bratstvo in enotnost, zajedništvo, da besede kriza in nji podobne temne pojme preskočimo, je ta čas mogoče najpogosteje slišati besedo ustvarjalnost v vseh njenih izvedbah. Toliko se o ustvarjalnosti, inovativnosti, kreativnosti ni v naši državi še nikoli govorilo — bati se je, da nam tistega, o čemer najglasneje pojejo naši petelini, vedno najbolj manjka — pa je zato razumljivo, da mora knjiga, ki ima kar v naslovu samem zapisano to besedo, pritegniti pozornost bralcev, še posebno, ker gre za knjigo, ki jo je napisal znani slovenski znanstvenik in raziskovalec Vid Pečjak, pisec številnih strokovnih in poljudnih razprav, člankov in knjig, ki so izšli v domačem in tujem tisku.

Knjiga Misliti, delati in živeti ustvarjalno (izdala jo je Državna založba Slovenije) je plod avtorjevega »skoka v stran« kot se je na predstavitvi slikovito izrazil pisec sam. Na pobudo slovenske televizijje se je pred štirimi leti namreč lotil pisanja scenarija za televizijsko serijo o ustvarjalnosti, pri tem pa se mu je nabralo toliko zanimivega in pomembnega gradiva, toliko teorij, podatkov in drugega je zbral, da se mu je zdelo škoda, ko bi jih ne zaokrožil v knjigi. Delo je namenil strokovni in širši javnosti, prepričan, da »bi taka knjiga zanimala strokovnjake psihologiji sorodnih strok, npr. pedagoge in sociologe, a tudi vse druge, ki imajo vsaj srednješolsko izobrazbo. Pri pisanju je tako ohranjal strokovnost, hkrati pa snov obravnaval na dovolj poljuden način, da je knjiga razumljiva in zanimiva tudi za nestrokovnjaka.

Posebnost knjige je nedvomno ta, da je tudi nekakšen test bralčeve ustvarjalnosti, saj bralec lahko primerja svoje ustvarjalne sposobnosti z drugimi, podanimi v številnih poročilih o opravljenih testih in anketah, poskusi pa se lahko tudi v nekaterih nalogah.

Vsebinsko je avtor knjigo razdelil na devet obsežnih poglavij, ki imajo več podpoglavij, problematiko pa obravnava tako, da najprej pojasnjuje, kaj je ustvarjalnost, kako človek ustvarja, kakšen in kdo je ustvarjalec ter kako merimo ustvarjalnost, nato pa razčlenjuje družbeno pogojenost ustvarjalnosti, njen izvor in razvoj ter knjigo zaključuje z razmišljanji o oblikovanju in spodbujanju ustvarjalnosti. Vsebino dopolnjujejo številni diagrami, preglednice in drugo slikovno ter znanstveno gradivo.

M. MARKELJ

HVALNICA TRAJANJU

Nemško-francoski Evropejec, Korošec in Salzburžan, kraševski in jezikovni popotnik. Tako predstavljajo pisatelja Petra Handkeja, ki je doma iz Grebinja, s severnih etničnih in kulturnih obrobkov slovenskega sveta, in »je po telesnih in duhovnih zasnovah vsaj polslovenec«. Ta besedovalni molčečnik, kot ga imenuje dr. Matjaž Kmecl, drugačen od ostalih, ki sučejo pero, je onstran Karavank, še posebej med slovenskimi izobraženci in slovenskimi pisatelji, znan še posebej po tem, da je v Avstriji že nič kolikokrat zastavil besedo za slovenstvo, slovensko bit in slovensko kulturo, ter da je literarni besedi Florjana Lipuša in Gustava Januša, dveh najprodornejših slovenskih piscev na Koroškem, pomagal do evropske pozornosti.

Marca leta 1986 je Handke v Salzburgu dokončal pesnitev oziroma hvalnico trajanju z naslovom Pesem trajanju, ki je potem izšla najprej v nemškem izvirniku, zdaj pa jo lahko beremo tudi v slovenskem prevodu. To dolgo pesnitev je prevedel Handkejev slovenski sorojak Andrej Kokot. Knjigo je izdala Založba Drava v Celovcu, natisnili pa so jo leta 1987 v Tiskarni Ljudske pravice v Ljubljani.

Dejstvo, da se je Handke odločil napisati slavospev nečemu, kar je nasprotno minevanju, nikakor ni že samo po sebi umevno, če vemo, da človeštvo že od nekdaj vznemirja prav minevanje in izginevanje. Če minevanje vznemirja, pa zavest o trajanju — tisoč drobnih stvari okrog nas — pomirja in se oglaša v hvalnico življenju. Ko dr. Matjaž Kmecl v svoji spremni besedi povzema temeljno sporočilo te Handkejeve nenavadne hvalnice, zapiše: »Handke je v svojem poetičnem tekstu sicer še zmeraj zaznamovan z značilno zamotano enostavnostjo in jezikovno raziskovalnostjo, vendar je v nekakšnem lirskem zanosu zdaj manj misleč, pa opazneje melanholičen, nostalgičen, za spoznanje celo sentimentalen in zato človeško neposrednejši.«

Knjigo vsekakor velja prebrati, saj govori o vprašanjih življenja, o tem našem in edinem življenju, tudi kot o nečem, kar je večno, o trajanju, ne samo minevanju. O avtorju pa le še podatek, da so mu lani podelili nagrado Vilenice, slovensko nagrado za evropske dosežke na področju besedne umetnosti.

I. ZORAN

OB SAMORASTNIŠKI PRELOMNICI

Samorastniška beseda, vznikla predvsem zato, da so imeli kje objavljati literati iz trebanjske občine, je že po nekaj številkah odprla svoje strani tudi pišočim širše Dolenjske, kasneje pa pritegnila sodelavce še iz drugih slovenskih pokrajin. Čeprav prispevkov, ne literarnih ne likovnih, ni honorirala, ji je uspelo vezati nase na desetine avtorjev od vsepovsod, začetnike pa uveljavljajoče se in že uveljavljene. Ko je obhajala 10-letnico izhajanja, ki jo je obeležila z zbirko poezije in proze »Življenje ve za pot«, s knjigo, v kateri so se z obsežnim izborom predstavili njeni najzvestejši sodelavci — domačini, je imela v svoji bogati bilanci poleg rednih tudi več posebnih številk oziroma je kot samostojne publikacije izdala pesniške zbirke »Drobci sonca« Franceta Režuna, »Pesek in zelenice« Severina Šalija in »To mora biti onkraj« Ivana Zorana, vse tri seveda z likovno opremo dolenjskih slikarjev.

Če je do jubileja izhajanje Samorastniške besede teklo še kolikor toliko nemoteno, pa stvari potem kot da ne morejo več naprej. Prišlo je kar do nekajletnega zastoja, ki pa je bil, kot se je dalo kasneje presoditi, nekako upravičen. Že tedaj so začela nadaljnjo usodo revije krojiti spoznanja, da se je Samorastniška beseda kot formalno občinska revija že precej utrudila in izpela, da bi ji bilo treba zavoljo tega poiskati drugačno pot, seveda z novim konceptom, in zagotoviti večji prostor, kamor naj se plasira. Tega preskoka pa ni bilo moč narediti čez noč, saj se je bilo najprej treba pogovoriti in videti, ali sploh obstaja možnost, da bi revija npr. prerasla v pokrajinsko publikacijo, in kdo naj bi jo v tem primeru izdajal in zalagal. Razprave o tem teko že kar precej časa, intenzivneje pa predvsem zadnje mesece, ko se je v obrisih že izoblikoval nov koncept, imenovan pa je tudi nov uredniški odbor. Toda še preden bi se Samorastniška beseda dokončno izrisala v luči novih hotenj in potreb, je morala skleniti obdobje kot občinska, trebanjska revija, to pa seveda z izidom nove in obenem zadnje številke iz »občinskega mandata«.

Samorastniška beseda je medtem res spet izšla in prekinila nekajletno mrtvilo. Uredniški odbor pod vodstvom Jožeta Zupana se je potrudil in pripravil eno najzajetnejših in vsebinsko najbogatejših številk. Vanjo je uvrstil literarne prispevke kar 35 sodelavcev, strani pa popestril z likovnimi reprodukcijami šestih likovnih ustvarjalcev iz trebanjske občine. Med avtorji je veliko znanih pa tudi novih imen, kar daje številki poseben mik. In kdo so literarni ustvarjalci? To so: Alenka Camloh, Borut Cerkovnik, Julijana Čeh, Francka Dular, Lidija Gačnik, Benjamin Gracer, Avgust Gregorčič, Ivan Gregorčič, Slavko Klančičar, Janez Kolenc, Sonja Koranter, Armando Kovačič, Rade Krstić, Asta Malavašič, Alenka Mežnaršič, Alenka Mirt, Matjaž Mirt, Valerija Perger, Andreja Perpar, Ana Porenta-Rigler, Igor Primožič, Lojzka Puhek, Peter Rozman, Maša Roth, Tomaž Slana, Jasna Strel, Frnac Šali, Ivan Škofljanec, David Terčon, Vesna Tripkovič, Ivo Umek, Milan Vincetič, Jožica Vogrinec, Tamara Vonta in Mario Zec. Avtorji likovnih del pa so: Mitja Berce, Bogdan Breznik, Olga Kolar, Sandi Leskovec, Stane Novak in Lucijan Reščič, ki je tudi likovno uredil številko. Posebej je treba pojasniti, da predstavlja dobro tretjino strani tokratne Samorastniške besede izbor prispevkov, poslanih na lansko in predlansko srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov v belokranjski Vinici. V prvem delu so s svojo besedno ustvarjalnostjo predstavljeni literati iz dolenjske regije.

V reviji sta še dva zapisa, ki ju moramo omeniti. S prvim, uvodnim, opozarja dosedanji urednik Jože Zupan na dejstvo, da bo Samorastniška beseda že s prvo naslednjo številko prišla med bralce kot osrednja dolejska literarna revija, izhajala pa bo v okviru založbe pri Dolenjskem muzeju. Dobrodošlico reviji pri tej založbi je izrekel Franci Šali in v zapis vpletel, kaj je ta založba že izdala in kaj še pripravlja.

I. ZORAN

iz izložbe

RESNICA NA KRATKO IN IZMIŠLJENO

Prejšnji teden, prav na dan, ko bi pokojni slovenski razumnik Bojan Štih praznoval svoj 65. rojstni dan, je Cankarjeva založba predstavila knjigo njegovih Kratkih in izmišljenih zgodb iz let 1941 — 1945. V knjigi je zbranih 68 kratkih zgodbic, anekdot, ki jih je pokojni Štih, kot povedo njegovi znanci in prijatelji, pogosto pripovedoval, in 5 izbranih odlomkov iz partizanskih pisem. Dodan je tudi faksimile zdaj že slovite Štihove Politične oporoke. Delo je Bronislav Fajon opremil z grafikami iz partizanskega ciklusa slikarja Ive Šubica.

Kratke in izmišljene zgodbe so nastale leta 1984, ko je moral Bojan Štih v bolnišnico. Spremljal ga je delovni zvezek, v katerega je običajno zapisoval svoja razmišljanja. In tako je v bolniški postelji zarisal te, lahko bi rekli, literarne skice, ki se, anekdotične in obrobne kot so videti na prvi pogled, le stapljajo v osebno sicer, a pretresljivo in človeško prepričljivo videnje za Slovence nedvomno izjemno pomembnega zgodovinskega dogodka, katerega sodelavec in priča je bil Štih sam.

Videnj narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem imamo zelo veliko, umetniška in znanstvena, a čutiti je, kot da vsa resnica še ni povedana. Predolgo je ideologija krojila barve, v katerih se je moglo in smelo gledati minule dogodke. Štih pa se je odločil, da izriše skice iz tistih časov, osvobojene vsakršnega glorificiranja, čisto vsakdanje, preproste človeške skice o partizanskem in revolucionarnem vsakdanjiku.

V njih prihajajo na dan ideološka zaslepljenost posameznikov, vizionarska videnja, skepsa, modrost, človeška veličina in ozkost, zanos in bolečina, junaki pripovedi so ljudje iz krvi in mesa, z vrlinami in slabostmi, ne pa božanska bitja. Bojan Štih je sicer zgodbe načrtoval kot humoreske, marsikatera je tudi zares taka, a ko jih je dopisoval in dodelaval, je uvidel, da je v tem humorju zažete preveč bolečine in razočaranja nad sesutjem velike vere, nad bledenjem sijaja velikega dogodka. Zato jih je preimenoval v kratke zgodbe. Le kako je bilo pisatelju pri srcu, ko je štiri desetletja kasneje zapisoval besede iz partizanskega dnevnika, ki so ga našli v nahrbtniku nekega partizana. Takole je pisalo: »Zgodovinski dogodek najprej zažari v čudoviti lepoti, potem sije s svojo novo pravico, nato zbledi v večnem dvomu ljudi in končno ugasne kot čisti nesmisel in greh.«?

Zadnja od zgodbic je izpoved »resnice, ki jo danes nekateri že dobro poznajo: zaman smo se bojevali, zaman bomo živeli, tisoči so zaman padli in umrli. Toa kakšen naj bi bil v blodnjaku zgodovine drugačen konec slovenskega narodnoosvobodilnega in revolucionarnega happeninga, kot pa spoznanje, ki se začne z besedami: Ali nismo zaman... Sicer pa poznamo zgodbo o grškem očetu in sinu, ki sta poletela proti Soncu...«

Na koncu se seveda moramo vprašati, zakaj je Štih zgodbe imenoval izmišljene. Vsa imena in vse, kar bi pomagalo pri identifikaciji opisanih oseb, je zabrisal. V uvodni besedi je celo zapisal, da zgodbe niso spominski zapis, da se v stvarnosti »ni zgodilo nič takega, o čemer pripoveduje ta rokopis«, da so se mu utrinjale pod vplivom močnih zdravil in da bodo morebiti zategadelj »zanimive tudi za psihiatre in ne le za politike, zgodovinarje in stražnike«.

Ni verjel v objektivno resnico, ki nas je doslej vodila pri razumevanju zgodovinskega dogodka, in se ji je s poudarjanjem, da so zgodbe »izmišljene«, odrekel v korist umetnosti, ki ni zavezana objektivnosti in merilom zgodovinske in še kakšne druge znanosti, pač pa nastaja iz resnice človeškega srca? Toda zakaj je potem zapisal, da zgodbe tudi leposlovje niso?

Odgovorov na ta vprašanja ne bo lahko poiskati, kot jih ne bo mogoče hitro najti še na marsikatero skrito Štihovo vprašanje, ki se nam postavlja ob branju teh zanimivih in presenetljivih kratkih in izmišljenih zgodb..

M. MARKEL.

ZAMETKI ŠVEJKA

Politična in socialna zgodovina stranke zmernega napredka v mejah zakona. Ob tako dolgo(časno) naslovljeni knjigi bi kaj lahko imeli pomisleke, ali se je sploh splača brati, morebitni dvom pa brž premaga dejstvo, da knjige ni spisal nihče drug ko Jaroslav Hašek, oče nesmrtnega vojaka Švejka. Potemtakem se ni bati, da v roke jemljemo suhoparno učenjaško razglabljanje, ampak gre za prvovrstno humoristično knjigo, polno resne politične satire na češke veljake tik pred prvo svetovno vojno.

Odtod razlog, da imamo opraviti s knjigo, ki je v prvotni obliki izšla šele pred šestimi leti; po nastanku 1912 je bilo med obema vojnama objavljenih le nekaj poglavij v časopisih, prvo knjižno izdajo pa je to Haškovo delo doživelo leta 1963. Slovenski prevod Hermana Vogla prinaša celotno besedilo, dopolnjeno z risbami Miroslava Váše, za izid pa je poskrbela založba Obzorja.

V času nastajanja pričujočega besedila je bil Hašek že razvpit praški bobem in humorist, pohvalil pa se je lahko z več potepuškimi dogodivščinami kot literarnimi stvaritvami. Sredi srditega volilnega boja za člane državnega sveta je Haškova bohemska druščina ustanovila stranko, katere program je slonel na domoljubju in napredku, za govornika in volilnega kandidata pa je bil izbran Hašek. Strankarsko-volilno podjetje je bilo najprej humoristično, satirično izživljanje bohemskih veseljakov, še zdaleč pa ne resno politično dejanje, zato so Haškovi govori, s katerimi je sestavljal mozaik izmišljene zgodovine svoje stranke, privabljali veliko poslušalcev, želnih zabavljanja nad oblastjo. Prikupno kabaretno nastopanje kajpak ni vrglo političnega dobička, za to druščini sploh ni šlo, Hašek pa je slednjič spravil skupaj knjigo, ki je hkrati zgodovina praškega bohemstva in satiričen obračun s takratnimi političnimi veljaki in nepravilnostmi.

D. R.

KONFUCIJEVI POGOVORI

Med 5. in 4. stoletjem pred našim štetjem je prišlo do izjemnega pojava v kulturnem razvoju človeštva. V med seboj oddaljenih kulturnih središčih so se tako rekoč istočasno pojavila velika filozofska in religiozna gibanja: v Grčiji Sokrat s svojo filozofijo, v Indiji Buddha, na Bližnjem vzhodu je ta čas nastajal zapis stare zaveze Biblije, na Kitajskem pa se pojavi sloviti mislec, v zahodni civilizaciji poznan pod imenom Konfucij. Njegova misel in nauki so močno vplivali na vsa vzhodna ljudstva, medtem ko je za

Kitajce dolga stoletja veljal za največjega učitelja. V vihri kulturne revolucije so Konfucija in njegove nauke močno napadali ter skušali popolnoma razvrednotiti njegov pomen, vendar se je ideološko preganjanje končalo. Danes nedvomno sodi Konfucijevo učenje med temeljne duhovne vrednote ne samo v kulturni zakladnici kitajskih ljudstev, temveč vsega človeštva.

Pri nas se s poznavanjem tega misleca ne moremo pohvaliti, preprosto zato ne, ker nam njegova misel ni dostopna, ne samo zaradi težjega razumevanja specifičnosti razmer, v katerih je nastala in katerih obeležje nosi, pač pa zaradi tega, ker smo doslej imeli zelo malo prevedenega.

To belo liso v slovenski prevodni literaturi zapolnjuje nedolgo tega izdana knjiga Konfucijevih Pogovorov, ki je izšla v knjižni zbirki Misel in čas pri Cankarjevi založbi. Poudariti velja, da so Pogovori prevedeni iz kitajščine, torej iz izvirnika. Gre za delo klasične kitajske filozofije, ki v izvirniku nosi naslov Lunyu, kar bi lahko pomenilo tudi izbrane reke. Dela sicer ni napisal Konfucij sam, marveč gre za kasnejše zapise Konfucijevih učencev in še kasnejših prirejevalcev rekov velikega misleca. Knjiga vsebuje dvajset kratkih poglavij, iz njih pa je moč razbrati Konfucijev nauk, katerega glavni poudarek je, povedano s sodobnim izrazom, na procesu, kako postati moder, kako se uresničiti kot človek. Za razliko od ostalih znanih vzhodnih mislecev Konfucij razume človekovo samooblikovanje v socialnem kontekstu. Delovanje v svetu razume kot notranjo aktivnost, potrebno za samouresničitev.

Pomembno prevajalsko delo je opravila mlada slovenska sinologinja Maja Milčinski, ki je več let študirala na Kitajskem jezik in kulturo te velike države. Poleg prevoda je pripravila tudi temeljito študijo Konfucijeva zapuščina človeštvu, v kateri razčlejuje in pojasnjuje Konfucijevo misel, njeno uveljavitev in razmerje do ostalih velikih miselnih sistemov klasične kitajske filozofije.

M. MARKELJ

S ŠOLO OD ZAČETKA

Letos praznuje ribniška nižja glasbena šola četrtstoletnico obstoja in delovanja, jubilej, na katerega so pedagoški sodelavci šole lahko ponosni, saj so dosegli odmevne uspehe v občini in v širšem slovenskem prostoru. Tisti, ki je s šolo živel najdlje in ob požrtvovalnem delu v nji dočakal tudi upokojitev, pa je nekdanji ravnatelj Andrej Puhar.

Puhar se dobro spominja, kako se je vse pravzaprav začelo s slučajnim srečanjem na ljubljanskem Tromostovju leta 1962. Takrat se je bil pripravljal, da prevzame mesto ravnatelja na glasbeni šoli v Velenju, a mu je ribniški znanec, takratni funkcionar, predlagal, naj pride raje v Ribnico in zastavi svoje moči pri organiziranju tamkajšnje nove nižje glasbene šole. Nekaj časa je tehtal, potem pa se je odločil za Ribnico. 15. maja 1963 je že sodeloval na sestanku občinskega vodstva, na katerem je odločno postavil zahteve po urejenem financiranju šole, nakupu instrumentov in zagotovitvi ustreznih prostorov.

Poleti so stekle predpriprave na prvo šolsko leto nove nižje glasbene šole, septembra pa je bilo, kljub problemom in težavam, skromni izbiri kadra in instrumentov, vse nared za prvi vpis.

Nekaj let kasneje je na šoli že delovalo 6 instrumentalnih oddelkov in samostojen oddelek za teorijo. Vzgoja učencev za nadaljnji študij glasbe in za prosvetno-kulturno delo na terenu je bila osnovna usmeritev šole, ob nji pa je dobro potekalo tudi ustanavljanje ansamblov, ki so postali stalni spremljevalci kulturnih dejavnosti na terenu. Učenci so imeli vsako leto povprečno po 32 nastopov. Sodelovali so ali kot solisti ali v ansamblih, bili redni udeleženci revij mladih glasbenikov, nastopili na ljubljanskem radiu s samostojnim programom itd. Že nekaj let po ustanovitvi šole so postali redni gostje na nastopih učencev tudi prizadevni slovenski umetniki, kar je bilo svojevrstno priznanje uspešnemu delu šole.

Andrej Puhar je za svoje družbeno delo prejel kar lepo število priznanj, gotovo pa so mu najlepša priznanja uspehi njegovih učencev in zavest, da je kot začetnik organiziranega glasbenega izobraževanja veliko pripomogel, da je glasbena kultura v teh krajih živa.

F. ŽELEZNIK

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolenjsko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošteno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

OČE SE JE POČASI SESEDEL

Tiste noči okoli 1. ure je 23-letni Marjan prijokal domov. Na sebi je imel okrvavljeno obleko, v rokah je držal s krvijo oblit nož. Mati je takoj zaslutila, da se je zgodilo nekaj strašnega. »Očeta sem, z nožem sem ga,« je skozi solze zahlipal sin. Pet je bila ura zjutraj, ko sta skupaj z materjo in sosedom vstopila skozi vrata postaje milice. Miličnikom je Marjan pojasnil, da je ponoči nekaj pred polnočjo z nožem ubil očeta. Možje postave so nekaj časa nejeverno gledali, ko pa jim je prišlec povedal še točen kraj dogodka in da ima doma spravljeno krvavo obleko in okrvavljen nož, o zločinu skoraj ni bilo več dvoma. Marjana so pridržali na postaji, miličniki pa so odšli preverit njegovo zgodbo. V mestu onkraj brvi čez potok, ki se izliva v Savo, so res našli krvavo truplo, noge so visele v potok. Že prvi pogled je pojasnil, da je bila žrtev večkrat zabodena. Na truplu umorjenega strojevodje so našli kar štirinajst vbodnih ran, kasnejša obdukcija je pokazala, da je bil usoden sunek, s katerim je bila prerezana vratna dovodnica.

Marjana so vaščani poznali kot pridnega in treznega fanta, ki je bil v okolici zelo priljubljen, vselej vsakomur pripravljen priskočiti na pomoč, nikoli se tudi ni prepiral, še najmanj pa s kom v družini. Oče je vzorno skrbel za družino in gospodarstvo, z ženo sta bila poročena že 24 let, med njima je le tu pa tam prišlo do kakšnega prepira, ki pa se je kmalu pomiril. S svojimi tremi otroki je bil strog in dosleden, ni jih preveč pretepal. Marjan je imel svojega očeta izredno rad, bil je zelo navezan nanj. Kaj je torej mladeniča navedlo na takšno grozodejstvo, ki ga sodna praksa obravnava kot posebej hudo kaznivo dejanje?

Kakšni dve leti pred tragičnim dogodkom je v vselej složni družini pričelo prihajati do resnejših sporov. Oče se je soznal z neko mestno družino, gospa mu je bila baje že na prvi pogled všeč. Ni docela pojasnjeno, kakšno razmerje se je pletlo med njima, a vse očitneje je postajalo, da očeta ta ženska hudo zanima. Doma je bilo vse več prepirov, še posebej takrat, ko je žena v njegovi denarnici našla fotografije mestne gospe v kopalnem kostimu. Poslej mož ni niti kaj dosti več zanikal. Enkrat je priznal celo, da ima z novo znanko odnose in da bo pri njih vztrajal. Ob teh priložnostih je vselej pretepal ženo. Otroci so seveda opazili, da je doma nekaj hudo narobe. Hčerka se je zategadelj odselila drugam, Marjana pa je vse to žrlo. Videl je, da je oče vse slabši tudi do njih, otrok, videl je, da mater pretepa in zmerja, videl je vse te prepire in sočustvoval je z materjo.

Tistega usodnega dne — bilo je to 27. julija — je mož pred odhodom v službo ponovno obračunal z ženo, pretepel jo je po rokah in nogah in takšno, vso objokano, je ob prihodu s posla našel sin, ko je krmila prašiče. Potožila mu je, da je bila vnovič tepena, pokazala mu je tudi podpludbe, rekoč, da jih je dobila zaradi »tiste babe«. Tudi Marjana so oblile solze. Tega večera je hotel priti do konca vsej zadevi, zvedeti resnico, pa naj bo takšna ali drugačna. Mati mu je za večerjo spekla tri jajca, nato pa se je okoli 22. ure odpravil v mesto.

»Šel sem do hiše, kjer je stanovala tista, h kateri naj bi oče hodil. Že ob prihodu mi je bilo veliko tega jasno. Na ograji sem namreč našel nataknjeni dve papirnati vrečki, za kateri sem še danes prepričan, da sta bili dogovorjeno znamenje, da je hiša prosta ali zasedena. Sklenil sem, da počakam. Šel sem do potoka in preko ozke brvi do grmovja, v katerega sem se skril. Čakal sem kakšno uro, ko se je oče res prikazal. Na poti iz službe ali v službo nima po tej poti kaj početi, očitno je bilo, da je do hiše prišel z določenim namenom. Ob prihodu je pogledal na vrečki in odložil kolo, stopil korak bliže grmovju, v katerega sem bil skrit. Takrat sem ga napadel. Zgrabil sem ga od zadaj, in ga z drugo roko večkrat zabodel. Le nekajkrat je tiho izustil, naj ga spustim. Počasi se je sesedel in šele takrat sem se zavedel, kaj sem storil. Pričel sem teči, ne čez brv, pač pa kar čez potok, domov sem pritekel objokan. Mati je takoj vedela, da se je zgodilo nekaj strašnega.«

Tako je senatu novomeškega okrožnega sodišča vidno prizadet skesano pripovedoval Marjan. »Videl sem, da se mi ljudje posmehujejo, ker ima moj oče drugo žensko. To me je peklo in bolelo. Navajen sem bil sloge v družini, navajen očetovske ljubezni. Letos sem prišel od vojakov, videl, da oče mame ne mara več, da se vsak dan z njo prepira in jo pretepa. Tolkel jo je z roko, včasih tudi z litrom, oče je namreč tudi veliko pil. Mamo je stalno preganjal, celo z nožem je tekal za njo, hotel jo je počasi ugonobiti. Mama bi se že ločila, a tega ni storila, ker je bila starejša in bolna.«

Na novomeškem okrožnem sodišču je bil Marjan obsojen na 6 let zapora. Zoper kazen se je pritožil na vrhovno sodišče Slovenije. To je pritožbo zavrnilo in kazen novomeških sodnikov potrdilo. Pomagala ni niti kasnejša prošnja matere za izredno omilitev kazni, tudi to je vrhovno sodišče SRS zavrnilo. 7. julija 1967 pa je bil Marjan vendarle predčasno pogojno spuščen s prestajanja kazni v KPD Dob.

B. BUDJA

OBRAZI

KOT BI PRIŠLA NA DRUGI SVET

Pustni torek je. Čas mask. Popoldansko sonce pošilja poševne žarke skoz okno v izbo Jožefe Šenica z Dolejih Sušic. Pozlatijo nočno omarico z rumenimi pustnimi krofi na njej, zarežejo se v obraz in v gube starke, sedeče na postelji, in zdrsnejo na tla po palici, na katere opira svojih petindevetdeet let. Starkin obraz je kot maska, izklesana v veletoku časa. Pogovor narahlo odstranjuje gubo za gubo in za njimi prihaja na dan druga podoba, obraz se spreminja, iz starčevskih potez dobiva mehkobo mladosti in brezskrbni lik zgodnjega otroštva. Čas je včasih tako relativna stvar.

»Počutim se tako, kot bi prišla na drugi svet,« pravi starka, rojena daljnega decembra leta 1892. »Vas se od mojih otroških let ni razširila, se je pa čisto spremenila. Včasih je bilo vse bolj razdrapano, razkopano. Tudi zanemarjeno. Kmetije so bile tukaj kar lepe, vendar od njih ni bilo pravega uspeha. Sedaj je vse drugače. Mladi delajo v Dolenjskih Toplicah, Straži, Novem mestu, potem pa še doma na kmetijah. Večinoma s stroji. Zgradili so si lepe hiše, hleve, gospodarska poslopja. O stari vasi skoraj ni več sledu. Precej je pospravil tudi požar leta 1955. Zajel je skoraj pol vasi. Tudi nam je uničil gospodarska poslopja. Komaj smo rešili hišo. Vhodna vrata so se že vžgala. Bilo je to ravno na prvega maja. Požar so zanetili otroci, ki so se igrali z ognjem.«

Počasi raste pred menoj podoba stare vasi in v njej mlada Kobetova Jožica, po domače Kumetova. Na pusta si je dekletce nadelo masko za doma pa za sosede. Kakih večjih pustnih zabav v tistem času v vasi niso poznali. Imeli pa so druge običaje. Na starega leta večer je bilo treba paziti na okna in vrata. Če so bila odprta, je mimogrede priletel skoz odprtino star lončeni lonec ali latvica in se raztreščil, da so črepinje letele po celi hiši. Zunaj pa je oznanil neznan glas: »Staro leto je padlo«.

Bil je to čas številnega otroškega vrišča. Vsaka hiša je bila polna tega bogastva. Hiše in gospodarska poslopja so bila krita v glavnem s slamo. Dela z vzdrževanjem je bilo dovolj. Vaščani so sami popravljali ostrešja, saj so bili Šičani, kot jim pravijo, že od nekdaj znani kot dobri »cimermani«. Še sedaj je v vasi ta obrt. Na slamo pa se niso kaj dobro spoznali. Napravljali so sicer škopnike, pokrivat pa so prišli ljubenski mojstri. Jožica se spominja, kako težko je bilo zajetne škopnike spraviti na streho. Tudi druga dela so bila naporna, saj je bilo večina stvari treba opraviti na roke. Žetev v sončni pripeki, ko se žanjice niso mogle nikoli odžejati s plehko kapnico, ki je bila vaščanom edino na voljo za lastno žejo in za živino. No, imeli so tudi bolj žlahtno tekočino iz vinogradov v Rebri, na Riglju in z Ljubna, vendar je prišla na vrsto šele za »likof«. Kot nalašč pa je hudourniški potok Sušica, po kateri je vas dobila tudi ime, poleti vedno presahnil. Mlatili so tudi vse na roke. Pšenico so po štiri ženske iz vasi omlatile v treh do štirih dneh. Delale so seveda s cepci, skoraj neprestano, dan in noč. Ko so opravile pri enem gospodarju, so se preselile k drugemu.

»Časa za velika dela je bilo vedno malo,« pripoveduje Jožefa. »Veliko del smo tako opravljali tudi ponoči. Mlatili smo ajdo, meli proso, ličkali koruzo. Bilo je naporno, pa tudi zabavno, saj se nas je zbralo kar precej, pa smo katero zapeli in si pripovedovali šale in razne zgodbice. Pomislite, včasih je bila taka vročina, da si z volmi nismo upali podnevi na njivo. Zato smo orali kar ponoči, tja v zgodnje jutro.«

To so spomini Kumetove Jožice, ko je bila še dekle in je rada prepevala, celo pri cerkvenem zboru v Dolenjskih Toplicah. Poročila se je šele po prvi svetovni vojni, ko ji je bilo že dvaintrideset let. »Takrat se nismo poročali kar tja v en dan. Treba je bilo živeti, prva svetovna vojna je marsikateri nevesti prekrižala račune.«

Po poroki je Jožefa postala gospodinja pri Jožetu Šenici, po domače pri Mekinovih, in pesmi je bilo konec. Kmetija je bila velika, dela je bilo še več, na svet pa so privekali tudi otroci. Osem jih je bilo, sedaj pa jih je živih še šest, kajti eden je umrl še v zibki, drugega pa je odnesel vrtinec druge svetovne vojne.

»Z možem sva živela složno in nikoli mi ni rekel žal besede,« se spominja Jožefa svojega moža, ki jo je zapustil pred devetnajstimi leti. Potem pa se poskuša spomniti vseh vnukov in pravnukov. Pri petindevetdesetih letih je preštevanje kar težavno. Spomin na mladost je še kar svež, sedanjost pa rada uide in se zdrobi kot krhko steklo. Pa le prideva do prvih številk: vnukov je petnajst, pravnukov pa dvanajst. No, pri tem izračunavanju pomaga tudi snaha Jožica, ki tudi sicer, kot pravi starka, zelo vzorno skrbi zanjo. »Nič mi ne manjka. Še vedno lahko berem, seveda z očali, veliki ‚druk' pa tudi brez očal. Včasih sem brala veliko knjig, sedaj pa le časopise: Dolejca, Nedeljca in Družino. Lepo bi mi bilo, če bi lažje hodila. Noge pa so me izdale. Komaj pridem od postelje do mize. Najraje bi umrla,« lakonično zaključi pogovor Jožefa. Ta presenetljivi konec razblini mladostne podobe in spreminjajoče se poteze sogovorničinega obraza. Zopet pade nanj maska, težka petindevetdeset let. Še bo ostala tam, saj upajmo, da je za Jožefo Šenica pepelnična sreda še daleč.

TONE JAKŠE

NAGRADA V NOVO MESTO

Izmed reševalcev naše 6. nagradne križanke je pri zadnjem žrebanju žreb izbral JOŽETA ŠOBARJA iz Novega mesta in mu za nagrado dodelil knjigo enega najbolj poznanih in uveljavljenih sodobnih jugoslovanskih pisateljev, dobitnika številnih nagrad Borislava Pekića. Nagrajencu smo poslali v slovenščino preveden roman Kako pomeriti vampirja?, silovito pripoved o zločinu, vojni, pozabi ipd.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev nakasneje do 7. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 8.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 6

Pravilna rešitev 6. nagradne križanke, brano vodoravno, je taka. PSINA, AJA, OTROK, PAL, SREBRENKA, TEN, IDEAL, PALESTINCI, VEJA, VILE, KRSTA, MEČ, CIK, RATA, PATNA, LR, ORAKELJ, ORALO, POJ, VID, SELEN, AGA, ANA, TATRA.

MISLI

Usoda je le ena izmed možnosti izbire.

V. ŠKLOVSKI

Lastnemu jeziku smo ubili dušo.

L. JEVTOVIČ

NAGRADNA KRIŽANKA 8

TRETJA NEZNANKA V MATEMATIKI — ČEŠKI KRALJ — NAŠ PEVEC ZAB. GLASBE (RAFKO) — SESTAVIL J. UDIR — IGLASTO DREVO — ALEŠ VALIČ — ANGL. PISATELJ (THOMAS, ČISTA ŽENA) — STEPSKA LILJEVKA — VREDNOSTNI PAPIR — SRB. M. IME

BAHAVA ŽENSKA/MAKED. MESTO

KDOR SE S TRGOVANJEM UKVARJA

MADŽAR — DEL TELESA/JEZIKOVNA POSEBNOST IRANŠČINE

KOVAŠKO DELO/KOLUMBIJSKO MESTO — IGRALKA KRAVANJA/ROMUNSKO MESTO — LIJAK — DEL POSODE

LUKA DOLENC/MIRUJOČI DEL EL. STROJA

DL — ENOZLOŽNE BESEDE BREZ NAGLASA — ŽIVLJENJSKA POT/IZDELOVALEC ETUJEV — POTOMEC/OMLAČENO ŽITO

PERGAMSKI KRALJ — FORMALNA PRIPADNOST ORGANIZACIJI/NAŠ SKLADATELJ (UROŠ)

KREPILNA PIJAČA — MIRNO SOŽITJE/TUR. VELIKAŠ — HRV. PETROL — AFR. DRAŽILNO NASLADILO

PRITOK VOLGE — EDEN/LJUBLJANSKA BANKA — ZAMAŠEK

BREME, TEŽAVA — RIM. LJUBLJANA

PREBIVALKA ARABIJE — DL — EDEN VODIJ FR. REVOLUCIJE

Nuklearne ščuke ali krapi?

V tihotah oceanov potekajo zagrizeni tehnološki spopadi — Bojne jedrske podmornice vse sposobnejše — Dvomi o novi super podmornici

Medtem ko tečejo pogovori o razoroževanju in je napetost med obema svetovnima velesilama nekoliko popustila, pa se med vojaki tekmovalni duh v oboroževanju ne zmanjšuje. Tako Vzhod kot Zahod pripravljata nova orožja in hkrati, ko zmanjšujeta število težkih medcelinskih raket, premeščata izstrelke v na videz varnejše daljave, izdelujeta in načrtujeta nova, najsodobnejša orožja.

Poznavalci pravijo, da bi v morebitnem vojaškem spopadu obeh svetovnih velesil izredno pomembno vlogo odigrale ladje, nosilke atomskih izstrelkov, in podmornice, slednje kot podvodna izstrelišča in uničevalke nasprotnikovih plovečih izstrelišč in njegovih bojnih podmornic. Prav okoli podmornic se zadnje čase pletejo zanimive reči.

Znano je, da je sovjetom uspelo priti do zahodne računalniško krmiljene tehnologije obdelave velikih kovinskih površin, s katero so si omogočili izdelavo brezšumnih podmorničnih vijakov in so tako ne samo ujeli, marveč po prepričanju nekaterih celo prehiteli Američane, ki so bili dolgo prepričani, da jim v podmornicah nihče še zdaleč ne more konkurirati. Nove sovjetske atomske podmornice je zdaj veliko težje izslediti kot prej, ko so bile dokaj hrupne, kar seveda pomeni, da jim je zdaj precej lažje pritihotapiti se do kritičnih točk v zahodni obrambi.

Do pravega šoka je prišlo oktobra 1986. leta, kot je ameriška udarna podmornica Augusta med plovbo v vodah blizu Gibraltarja trčila s sovjetsko podmornico. Do tega dne so bili Američani prepričani, da povsem obvladujejo nadzor nad gibanjem sovjetskih podmornic. Zbijali sošale nad »cingljanjem« sovjetskih podmornic, ki da ga je slišati po vsem Atlantiku. Potem pa trčijo v podmornico, ker je niso pravi čas zaznali! Jasno, da ne: šlo je za nov tip podmornice s tako imenovanim brezšumnim vijakom.

Vojaške strokovnjake so sovjeti neprijetno presenetili. Njihova podmorniška tehnologija naj bi se po njihovih predvidevanjih razvijala precej počasneje, kot pa se je zares. Tako pa so sovjeti dosegli že zdaj tisto stopnjo, kot so jo zahodni eksperti predvidevali šele za obdobje po letu 1990.

Britanski poznavalec razmerja sil v mornaricah obeh velesil, lani upokojeni kapitan John Moore, trdi, da so sovjeti v kratkem času splovili kar štiri nove tipe udarnih jedrskih podmornic, ki se lahko potope globlje kot ameriške in imajo predvsem mnogo bolj učinkovite jedske reaktorje. Ob teh prednostih so postale še izrazito tišje in tako izničile izrazito ameriško tehnološko prednost. Moore pravi, da so ta hip po vsej verjetnosti tudi nekaj boljše od ameriških v določenih zmogljivostih, zaostajajo pa še vedno v elektronski opremljenosti. Ob vsem tem nikakor ne gre pozabiti, da imajo sovjeti izrazito številčno premoč. Razmerje v številu podmornic naj bi znašalo 3 proti 1 v korist vzhodnega vojaškega bloka.

Američani imajo odgovor na takšne izzive sicer že nekaj časa pripravljen. Na mizah načrtovalcev nastaja udarna super podmornica, ki nosi naziv »morski volk«. Vprašanje pa je, ali je odgovor pravi. Okoli načrtovane gigantske kovinske ribe, ki naj bi splavala v morje do leta 1995, ni vse jasno.

Ta čas se zaradi nje kar precej prepirajo. Medtem ko mornarica bodočo super podmornico hvali in jo opisuje kot izredno orožje, s katerim naj bi uspešno zasledili in uničili najsodobnejše sovražne podmornice, predno bi lahko odložile svoj smrtni tovor ali potopile plovila za lansiranje težjih izstrelkov, pa nasprotniki tega nedvomno dragega vojaškega projekta menijo, da »morski volk« ne bo super podmornica, marveč super polomija, ki ne bo kos nastajajočim sovjetskim podmornicam. Mornarica naj bi se odpovedala načrtu, da zgradi in splovi 30 »morskih volkov«. Omenimo mimogrede, da naj bi po sedanjih izračunih stala izgradnja ene take super podmornice 1.8 milijarde dolarjev.

Poglejmo si na kratko, kakšno naj bi bilo to kovinsko čudo.

Podmornica ima načrtovano dolžino 107,5 metra, na najdebelejšem delu pa naj bi imela premer 17 m. Največja hitrost naj bi bila 35 vozlov, sposobna pa naj bi bila plovbe na več kot 300 metrih globine. Njeno poglavitno orožje bodo akustična torpeda za uničevanje sovražnih podmornic in ladij, možno pa naj bi bilo tudi izstreljevanje konvencionalnih in nuklearnih izstrelkov ter odlaganje min iz globine 30 metrov. Kovinski plašč podmornice naj bi bil sposoben prenesti velike pritiske, kar pomeni dovolj globoko potapljanje, da se podmornica lahko skrije pred sovražnikovimi sonarji. Hkrati naj bi bila zgradba podmornice dovolj trdna, da bi lahko prebila tudi površino zaledenelega morja.

Sploh je podmornica prilagojena na polarne razmere, kar dovolj jasno kaže, da vojni strategi vidijo polarna morja kot vleiko podmorniško bojišče. Prebijanju ledenega oklepa je prilagojen tudi podmorniški stolp. Večlistni vijak so načrtovalci opremili s posebnim kovinskim omotom, ki še dodatno duši šum, ki nastaja pri delovanju pogona. »Morski volk« naj bi bil tako daleč najtišja podmornica na svetu.

Vse to pa ne odtehta zelo visoke cene, ki naj bi jo plačali za izdelavo novih super podmornic. In tako zaenkrat nič ne kaže da bo »morski volk« splaval s papirja v pravo morje.

MiM
(Vir: Time)

Koledar za pozabljive

Pozabljivost lahko spravi človeka v nemajhno zadrego; pozabi na pomembno srečanje, na obletnico, na rojstni dan prijatelja, sorodnika, da niti ne govorimo o pozabljivosti pri poravnavanju računov (tudi tistih iz vojnih let, ki jih, kot smo ta čas priče, nekateri popolnoma pozabijo). Potem pa so zamere z leve in desne. A je tako, da ima dandanes vsakdo toliko skrbi v glavi, da mu preprosto zmanjka spomina za pomembne datume. No, najhujšim pozabljivcem prihaja na pomoč najnovejša domislica, ki bo marsikoga za nekaj let rešila teh skrbi.

Na voljo je lep stenski koledar, ki ima to posebnost, da hrani v sebi spomin na 2000 pomembnih datumov, ki jih vstavite v njegov elektronski spomin, če želite, kar za 60 let vnaprej. Ko se približuje pomemben datum, začne na odrejenem dnevu utripati lučka, od potrebe in želje uporabnika je odvisno, ali en dan, dva ali tri dni prej. Tako elektronski koledar redno, leto za letom, opozarja na rojstne dneve, obletnice in druge pomembne datume, ki jih vnesete vanj.

Koledar se vsako leto sam preuredi tako, da je točen in da razpored dnevov in datumov ustreza. Nekatere obletnice in pomembne dneve vnesete za stalno, denimo rojstne dneve, obletnice porok ipd., druge pa po želji vsako leto posebej. Na koledarju je tudi ura. Skratka, prava stvar za razmišljene! V Evropi bo koledar na voljo že letos.

Najden svetnik

Odkrili okostje in kri mučenca Valentina

Pred pustom, 14. februarja, so se poznavalci in ljubitelji starožitnosti spomnili na svetnika, o katerem naš narod pravi, da je »prvi spomladin«. Ker njegov dan pride proti koncu zime, je najbolj poznan pregovor, da ima Valentin ključ do korenin. Nekdaj so na ta dan rezali trte in se lotili prvih vrtnih opravil. Sicer pa ta svetnik v zahodni Evropi in Ameriki slovi predvsem kot zavetnik mladih ljudi in zaljubljencev. Pri nas se obdarovanje za Valentina ni uveljavilo, imamo pa zato v nekaterih predelih prepričanje, da se na Valentina ptički ženijo, podobno torej kot drugod za Gregorjevo.

Naj je bilo vmes naključje ali smisel za učinek, dejstvo je, da se je le nekaj dni pred praznovanjem sv. Valentina izvedelo, da so v cerkvi Sv. Antona v Madridu ponovno našli dolgo pogrešane posmrtne ostanke svetnika in mučenca Valentina.

Odkrili so krsto, na kateri je napis »corpus s. Valentini mr.«, torej »telo svetega Valentina, mučenca«, v nji pa skoraj popolno človeško okostje. Hkrati naj bi našli tudi posodo, v kateri je domnevno shranjena svetnikova kri.

Sled za relikvijo se je izgubila med špansko državljansko vojno.

Zora zahodnih verstev

Arheologi so na Cipru našli 5000 let stare figurice — Ostanek davnega organiziranega kulta

Kmetje v zahodnem delu Cipra so pri svojih poljedelskih opravilih pogosto naleteli na nenavadne sadove zemlje — male kipe, nedvomno zelo stare. Vendar te občasne najdbe niso zvabile arheologov, da bi se lotili izkopavanj v tem delu otoka. Vztrajali so na severu Cipra, ker so domnevali, da se pač tam skriva večje arheološko bogastvo. Šele arheolog Edgar Peltenburg z edinburške univerze se je lotil izkopavanj na zahodu otoka, predvsem zaradi političnih razmer, ki vladajo na Cipru. Toda izkazalo se je, da je zasadil lopato na pravem mestu.

Pri izkopavanju neke starejše zgradbe je njegova arheološka ekipa v vogalu stavbe naletela na skrivališče, v njem pa so našli dvajset kamnitih in lončenih figuric. Ko so določili približo starost najdb, so bili presenečeni. Figurice so bile namreč stare okrog 5000 let. S to najdbo se je začetek organiziranega verstva na sredozemskih otokih pomaknil za celo tisočletje globlje v preteklost.

Figurice so namreč ostanki starega kulta, kot sklepajo najditelji. Vse figurice, razen ene same, so upodobitve žensk. Med liki je nedvomno najbolj zanimiva upodobitev rojevajoče ženske. To je ena od najstarejših upodobitev poroda, kar jih poznamo. Ženska ima okoli vratu rdečo ogrlico z obeskom, ki ima obliko nje same, s čimer je ta mala plastika, visoka vsega 8 centimetrov, najstarejši znani primerek podobe s podobo.

Peltenburg meni, da so kipci ostanek predzgodovinskega kulta, v katerem so častili ženske. Starodavni prebivalci Cipra so verjetno s tem kultom hoteli spodbuditi rodnost svoje skupnosti in plodnost polj, možno pa je tudi, da so posamezne boginje imele že tudi bolj dognane vloge. Figurica rojevajoče ženske pa po Peltenburgovem mnenju nakazuje vmesni člen med obredom rojstva in religijo.

O ljudeh, ki so ustvarili te zanimive figurice, je zelo malo znanega. Pripadali so kulturi Erimi, ki je cvetela na Cipru v obdobju od 4. do 2. tisočletja pred našim štetjem. Poznali so že kovine, znani pa so tudi kot rudarji dragega kamenja.

MiM
(Vir: Newsweek)

Za orlovski vid

Ljubitelj ptic izumil super lahek daljnogled

Na nekatere stvari smo že tako navajeni in jih jemljemo tako za samoumevne, da nekako ne uvidimo njihovih napak, ki bi se jih dalo odpraviti. Direktorja Akademije znanosti v Chicagu dr. Williama Beecherja, sicer navdušenega opazovalca ptic, je tri desetletja motilo, da se daljnogled, osnovno orodje ornitologov, v bistvu ni spremenil dobrih 150 let, vse odkar je Ignazio Porro izumil osnovno sestavino daljnogleda, pravokotno prizmo. Zaradi nespremenjene zasnove daljnogleda, po kateri so potrebne štiri takšne prizme, so tudi moderni daljnogledi ostali razmeroma nerodne, dolge in težke naprave. To predobro vedo ornitologi, opazovalci ptic, ljubitelji nekaterih športov in tudi obiskovalci gledališč in oper. Poslej pa na več tako.

Dr. Beecher je po dolgoletnem izumljanju in ob lepem kupu zapravljenega denarja končno le iznašel super lahek in majhen daljnogled, ki se ga uporablja tako preprosto kot naočnike. Namesto pravokotnih prizm je uporabil milimeter tenka in kot peresce lahka ogledalca z izjemno odbojnostjo ter leče, prevlečene s posebnimi premazi za večjo prepustnost svetlobe. Njegov mali daljnogled, ki meri v dolžino 4 centimetre in tehta 8 dekagramov, ima veliko svetlobno jakost, saj se skozi zapleten sistem ogledal in 14 leč izgubi zgolj odstotek svetlobe.

Skalni grebeni, sokovi travnika, toplota konja in človeka — vsi so ena družina.

Poglavar SEATHL

Govoriti je treba univerzalni jezik, ki se govori povsod, ki ne rabi besede, ki je razumljiv v vseh starostnih obdobjih in se imenuje ljubezen.

F. LEBOYER

»Bela smrt« v Trstu

Tržaški prodajalci heroina so za zapahi

Da mednarodni tokovi narkomanije ne tečejo daleč od nas, temveč pogosto tudi skozi našo državo in seveda tudi vplivajo na širjenje tega nevarnega pojava med Jugoslovani, dokazujejo vsakoletne zaplembe večjih količin mamil na naših mejah, občasne aretacije naših preprodajalcev, odkrivanja jugoslovanskih narkomanskih zvez s tujimi in odkrivanje domačih mamilarskih »tovarnic« za predelavo in pripravo nekaterih mamil. Zgovorni pa so tudi podatki, ki jih dobimo o stanju v nam najbližjih mestih, kot je predvsem Trst.

Italijansko časopisje se je pred kratkim razpisalo o velikem uspehu borcev proti narkomaniji. Kriminalistom je uspelo pretrgati razpečevalsko verigo, ki je oskrbovala Trst s čistim heroinom, torej zelo nevarnim mamilom. Samo lani je zajeta tolpa oskrbela Trst (kdo ve, koliko od tega je šlo za naše kupce?) s 14 kilogrami čistega heroina.

Policija je najprej ujela v mrežo male ribe, narkomane, ki so za šefe prodajali heroin, da so si tako prislužili potrebni dnevni odmerek mamila. Male ribe pa po aretaciji niso molčale in so si reševale lastno kožo tako, da so pomagale kriminalistom ujeti v mrežo tudi velike ribe izmed »prodajalcev bele smrti«.

V Trstu so aretirali trojico, nato pa še šesterico v Torinu. Čeprav za zdaj še ni podatkov, pa je slišati, da je policija na sledi še sami glavi mamilarske tolpe v severni Italiji.

Anica Zidar: BRAZDE V SRCU 23

Pograbila je burkle in zamahnila proti njemu.

»Hudič prekleti!«

Divje je zamahovala, zadela ga je v čelo. Pocedila se mu je kri. Zamajal se je, pograbil je škaf vode in jo butnil proti njej. Takrat pa... Stresla se je, obraz je bil ves sivkast, dihanje je bilo še bolj sunkovito, spet je hotela zamahniti. Voda se ji je pocejala po obleki in po obrazu. Podoba hudobne prikazni iz starih pravljic. Zagrčala je, kot bi potegnila po hrastovi skorji. Vsa njena moč je šla v nič. Zlezla je skupaj. Zadušljivo, težko dihanje, drgetajoči prsti, vse bolj je polzela k tlom, zgrudila se je. Kap.

Začel se je tresti, tokrat ne od jeze, zaradi tesnobe in strahu. »Mat! Mati! Pogovorila se bova!« Ni ga slišala, ležala je pred ognjiščem, burkle je še stiskala v rokah.

»Mati!« Vsa čustva zadnjega časa so se umikala. Ostala je le bolečina, ki mu je silila v odrevenelo dušo.

Ostal je sam. Zdelo se mu je, da drsi nekam navzdol, da se bo ves razdrobil. Oči so bile izgubljene od groze.

»Mati!«

Spomin se mu je zamajal, marsikaj je izginilo iz njega, še Maruške ni mogel priklicati. Počutil se je, kot bi ga neznana sila v hipu potisnila v močan veter, noče ga izpustiti. Ves je bil na prepihu.

»Mati!«

Še nekaj časa po pogrebu je bil čudno izgubljen; hladil in močil si je čelo, kakor bi si izpiral rano. Oči je imel rdeče obrobljene.

»Freni, žalovanje bo mimo. Oženi se! Katero boš vzel? Maruško?« Sosedom radovesnot ni dala miru.

»Nobene. V tej bajti je vse posvinjano. Iz vseh kotov še gledajo materine oči, oglaša se njen glas. Nobene ne bom vzel.«

Ostal je sam. Stric, stric Freni, večni ženin.

Oči so mu vse bolj pešale. Invalidsko so ga upokojili. Za silo je obdelal njivo, krpal je bajto in životaril. Vse bolj je bil podoben ognju, ki dogoreva. Dogoreva počasi, a vztrajno. Žalost je pogosto zavrtala vanj, da ga je kar zmrazilo. Potlej se ga je spet polastil trenutni izbruh veselja. Ljudje so vrtali vanj. Kako radi bredejo po tuji nesreči. Sebičnost, sebičnost vedno dobro plenja. A divji pogled iz oči, ki jih je obrobljala nezdrava rdečica, jih je pripravil k molku. V njem je ostajal občutek večnega hrepenenja, neprestane lakote, kar je vplivalo tudi na njegov značaj. Zaprl se je vase. Med ljudmi je šel glas, da se je v njem nekaj premaknilo, da ne čuti samega sebe.

Še bolj se je ugnezdil v hribovskem svetu, z upognjenimi rameni se je potikal po njem. Krivda je glodala v njem. Zakaj krivda, pa ni mogel dojeti. Bili so trenutki, ko je bil pravzaprav srečen, čudno srečen, čeprav ga je nekje na dnu peklil občutek, da je izgubil samega sebe.

»Vidiš, pobič, tako je to«, je končal svojo pot v preteklost. Ko se ustaviš, spoznaš, da ti nekaj manjka. Nekaj si izgubil. Hudimana, kaj? Glavo še imaš. Res je puhla in siva. Srce ti še tolče, čeprav bolj neenakomerno, zaostaja. Roke in noge še imaš, le slabotne so... Nekaj je zašepalo tu pri nas. Vse je neubrano. Čudna ura nam tu kaže čas. Ura brez kazalcev. Čas drsi v smrt.«

Tomaža je njegova pripoved razvodjila. Vsega ni razumel. Tisto o uri brez kazalcev je bilo zanj čisto nekaj novega. Ura brez kazalcev. Smešno. Taka ura ne more meriti časa, kaže pa nekaj drugega: samoto, pozabo. Kaj vse spravijo odrasli skupaj. Ded je rekel, da imajo otroci in starci mehke možgane. Tudi stricu Freniju so se menda že zmehčali.

Odgnati je hotel utesnjenost okoli njiju. »Vsega ne razumem,« je izjecljal.

»Vem. Saj še jaz ne. Vem le to, da sem stric, da bom moral odtod.« zamaknjenost je bila v njegovih očeh.

Tomaž je stopil na sonce, pretegnil se je, moč je začutil v žilah. Potlej mu je z nasmehom in otroško naivno svetoval: »Pa bi še kakšno vprašali. Ded vedno pravi, da beseda ni konj.«

»Poglej ga no! Ti bi me rad stlačil še v zakon. Odgovor sem dobro poznal, zato jih nisem spraševal.«

»Odgovor? Kakšen pa je ta odgovor?« Deček se je zavihtel na vejo, zagugal se je, kot bi hotel odgnati vse tisto, kar je težkega in temnega stkal Freni s svojo pripovedjo.

»Odgovor? Da je bolje z mladim praprot žet, kakor s starim cekine štet.«

Tomaž se je zasmejal: »Cekinov je bolj malo. Pa bi rad imel kakšnega.«

Še sta premlela nekaj besed, potlej se je poslovil. V Frenijevem glasu je bilo čutiti rahlo zagrenjenost.

Hitel je v dolino. Kaj vse se je obračalo po njem.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

VLOM V AVTOMOBIL — Neznan storilec je v noči na 17. februar vlomil v osebni avtomobil Golf, last 30-letnega Stanislava Lebana z Mirne. Predrznež je iz vozila odmontiral radiokasetofon znamke Sonny in ga odnesel, tako da je Leban oškodovan za okoli 800 tisočakov. Novega lastnika glasbene napravice še iščejo.

RAZGRAJAL, RAZBIJAL, GROZIL — Vse to si je 17. februarja privoščil 33-letni Izet Mamić iz Radatovićev. Mladenič v poznih letih je dokaj okajen kalil javni red in mir v gostilni Stop v Metliki. Miličniki so zapisali, da je razgrajal, ker ni dobil pijače, razbijal je kozarce, grozil pa tudi gostom. Koliko ga bo stalo to početje, bo presodil in razsodil sodnik za prekrške, za katerega Mamić že ima napotnico, glavo pa so možakarju tistega dne ohladili metliški miličniki, ki so mu delali družbo do iztreznitve.

RAZGRAJAL NA DEKLETOVEM DOMU — Miličniki so 17. februarja pridržali do iztreznitve Rudija M. iz Mokronoga, ki je na domu svojega dekleta razgrajal in se prepiral z njenimi starši. Zakaj, bo pojasnil sodniku za prekrške.

V nesreči ostal brez družine

Sodni epilog ene najhujših prometnih nezgod, ko je umrlo 8 ljudi — Na zatožni klopi Ilija Stailković, ki je v nesreči ostal brez žene in otrok

NOVO MESTO — Lanskega 15. junija je bila nedelja. Ura je kazala 6.30, ko je jutranjo tišino pretrgal zlovešč pok. Ena najhujših nesreč doslej na dolenjski magistrali je na delu ceste pri Kronovem, označenim s 163. kilometrom, pobrala kar osem življenj. Krivec je bil znan, ne pa tudi vzrok. Docela ga ni mogla odkriti niti obravnava, ki je te dni potekala pred senatom novomeškega temeljnega sodišča. Na zatožni klopi je sedel 35-letni Smederevčan Ilija Stailković, svojčas na začasnem delu v Franciji, danes pa zaradi posledic omenjene nesreče invalidsko upokojen.

»Spominjam se, da je v avtomobilu igral radio, prav tako se spominjam, da sem se med vožnjo pogovarjal z ženo in otrokoma, nadaljevanje je zavito v temo. Osvestil sem se šele v novomeški bolnišnici«, je nekaj dni po nesreči novomeškim preiskovalcem govoril Ilija Stailković. Sedaj, na obravnavi, je trdil drugače. Pravi, da se spominja, kako mu je izpustila zračnica na prednjem desnem kolesu, da ga je pri tem zaneslo v desno, a da je nato zavil na levo, kjer pa trčenja ni mogel več preprečiti. Sodišče zagovoru ni moglo verjeti, saj podobna analiza zračnice, ki so jo opravili strokovnjaki republiškega sekretariata za notranje zadeve, ni potrdila Stailkovićevega izgovora. Tako je pač ostalo dejstvo, da je Stailković tisto jutro s svojo osemnajstico ob dnevni vidljivosti in za vožnjo ugodnih vremenskih pogojih — resda je bila cesta mokra — v levem in nepreglednem ovinku, koder sredi ceste poteka bela nepretrgana črta, nenadoma zavil v levo. Prvi je takrat proti njemu iz nasprotne smeri pripeljal peugeot, za krmilom katerega je sedel Novomeščan Franc Rangus. Slednjemu je uspelo izogniti se trčenju: zapeljal je v desno na bankino, po kakih sto metrih vožnje trčil v drevo in nato še v vsek. Na srečo je bila poškodovana le pločevina. Zato pa je do tragedije prišlo nekaj sekund kasneje. Kakih 30 do 40 metrov za Rangusom se je namreč v beemveju peljal Dražen Mišković, ki je sicer prebival na Nizozemskem. Posledice silovitega čelnega trčenja so bile strašne: gasilci so iz zmečkane pločevine izvlekli mrtvega voznika Miškovića, prav tako so bili na mestu mrtvi njegova 24-letna žena Miljana in starši, 52-letni Mato ter 47-letna Mateja Mišković. V Stailkovićevem avtu je bila na mestu trčenja mrtva voznikova 36-letna žena Milka, medtem ko sta otroka, 11-letna Jasmina in 7-letni Goran, umrla med prevozom v novomeško bolnišnico. Poleg štiričlanske družine Stailkovićevih sta bila v osemnajstici še zakonca Dragan in Liljana Mitković. Slednja je hudim poškodbam podlegla 27. junija v novomeški bolnišnici, edini živi priči tragedije sta ostala voznik Ilija Stailković in Dragan Mitković.

Oba sta bila, kot že rečeno, zaslišana na obravnavi pred sodiščem, vidno prizadeta. Stailković je celo povedal, da od tistega dne nima miru ne podnevi ne ponoči, preganja ga mora. Sodišče je tudi v takšnih okoliščinah moralo opraviti svoje delo. Jasno je bilo, da je nesrečo zakrivil Stailković, najverjetneje zaradi utrujenosti, čeprav tudi tega vzroka ni mogoče dokončno potrditi. Kajti oba zaslišana sta skladno pojasnila, da so med polnočjo in peto uro zjutraj počivali na parkirišču blizu Zagreba in šele potem nadaljevali vožnjo. Žal samo do Kronovega. Senat sodišča je Stailkovića, ki je v nesreči ostal brez žene in obeh otrok, obsodil na 1 leto in 6 mesecev zapora, hkrati pa mu je izrekel prepoved vožnje motornega vozila B kategorije in prepoved uporabe tujega vozniškega dovoljenja na jugoslovanskem ozemlju.

Sodba še ni pravnomočna.

B. BUDJA

UKRADENO ŽELEZO ŽE NAŠLI

KRŠKO — Na gradbišču Pionirja v Krškem je bil 13. februarja zmikavt. Odnesel je namreč okoli 100 kilogramov rebrastega železa, preiskava pa je pokazala, naj bi bil dejanje storil 24-letni Jože P. iz Krškega. Pri osumljencu so železo tudi našli in ga že vrnili Pionirju. Zoper Jožeta P. bo podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilcu.

RAZSTAVA O ŠOLI ZA MILIČNIKE — V avli delavskega kulturnega doma Edvarda Kardelja v Krškem so pretekli teden odprli razstavo o 20-letnici šole za miličnike, ki sta jo organizirala izobraževalni center republiškega sekretariata za notranje zadeve in uprava za notranje zadeve Krško. Po pozdravnih besedah načelnika UNZ Krško Maksa Unetiča so si lahko udeleženci otvoritve pod strokovnim vodstvom ogledali eksponate. V programu so sodelovali tudi kadeti miličniške šole, ki so za to priložnost pripravili krajši kulturni program. (Foto: J. Simčič)

PO DOLENJSKI DEŽELI

• V noči na minulo nedeljo je nekdo vlomil v lokal na Prešernovem trgu v Novem mestu, last Toma Bartlja. Storilec je v bifeju našel denarnico, v njej pa 45 tisočakov in jih seveda odnesel. Tomu ostaja v tolažbo, da se ime njegovega sicer povsem spodobnega lokala brez tega dogodka verjetno še lep čas ne bi našlo v časopisnih stolpcih, če pa bi se že odločil za reklamo v velikosti teh nekaj vrstic, ga po ceniku Dolenjskega lista ne bi prišla kaj dosti ceneje od zneska, ki si ga je sposodil neznanec.

• Prejšnji petek zjutraj so se pričele z novomeške avtobusne postaje proti mestu širiti govorice, da natakarice v Metropolu štrajkajo. Razlog za takšno razmišljanje je bil preprost: vrata ekspress bifeja so bila zaprta še precej po uri, ko bi že moral biti na voljo gostom. Na srečo je bil vzrok domnevnega štrajka kmalu pojasnjen. Ena od natakaric je imela očitno prelepe sanje, da bi se pravi čas zbudila in odšla na delo, druga pa sama si vrat bifeja ni upala odpreti, saj jutranji gneči ne bi bila kos.

• Miličniki so prejšnji teden pridržali do iztreznitve 50-letnega Franja P. iz Sečjega sela. Možakar je na silo vstopil v stanovanje Viničanke F. K. Človek bi pričakoval kakšno konkretnejše dejanje, a je možakar od lastnice zahteval le pijače. Za njegove grožnje so izvedeli miličniki in možakarju ponudili hladne vode.

Gradbena afera se je preselila v Ljubljano

S sklepom višjega javnega tožilca so novomeškemu tožilcu minuli teden spis o gradbeni aferi odvzeli

NOVO MESTO — Nobena skrivnost ni bila v Novem mestu, da se razvpita gradbena afera vendarle bliža svojemu koncu.

Takšnemu ali drugačnemu. Znano je bilo — in to smo lahko prebrali celo v časopisju — da se je temeljni javni tožilec Niko Bricelj z zajetnim spisom po končani preiskavi umaknil v tišino in mir svojega doma ter kakih deset dni analiziral zbrane dokaze. Za javnost bi bila vsekakor zanimiva novica, kdaj bo znana odločitev o tem, ali bo obtožnica zoper osumljene udeležence v aferi vložena ali ne. Žal, odgovora na to vprašanje ni bilo moč dobiti.

Zakaj?

Niko Bricelj, temeljni javni tožilec iz Novega mesta, z novomeško gradbeno afero, ki se vleče že od lanskega maja, nima več nič opraviti. Iz Ljubljane naj bi bil prišel sklep, po katerem so mu spis prejšnji teden odvzeli in za njegovo obdelavo določili drugega tožilca. Niko Bricelj te odločitve ni hotel komentirati, pojasnilo smo skušali najti pri republiškem javnem tožilcu Pavlu Caru. Da gre za z zakonom dovoljeni poseg, s katerim so spremenili lokacijo tožilca, je pojasnil, sicer pa da je vse podrobneje zapisano v sklepu, ki ga je izdal višji javni tožilec Jože Peterca in da bo lahko on podrobneje pojasnil vso zadevo. Jože Peterca odgovora ni odrekel:

»Postopek je v skladu z zakonom o delu javnega tožilstva. Kot je zagotovo znano, je preiskovalni sodnik iz Novega mesta z dvema sklepoma, enim lanskega 29. aprila in enim 12. maja 1987, uvedel priskavo zoper sedem oseb, osumljenih kaznivega dejanja grabeža, napeljevanja h grabežu in sklenitve škodljive pogodbe, med njimi tudi zoper takratnega predsednika občinske skupščine Boštjana Kovačiča in Božidarja Zajca, direktorja Iskre Tenel. O vsem tem je obsežno poročal tisk, ne le slovenski, v nekaterih sestavkih je bilo opaziti precej tendencioznosti; v nekaterih so bili očitni namigi, da sta Božidar Zajc in Boštjan Kovačič žrtvi političnega obračuna, prebrati je bilo moč celo, da gre za montiran proces in da za uvedbo postopka niti ni bilo stvarne razlage. Prav to pa so bili glavni razlogi za sklep, da se ves nadaljnji postopek po končani preiskavi iz tistega okolja prenese na drugo stvarno pristojno tožilstvo. V tem primeru je spis v roke prevzel ljubljanski temljni javni tožilec.«

Še vprašanje: kako to, da do tega sklepa ni prišlo poprej, saj se zadeva vleče že dovolj dolgo? Znano pa je tudi, da je novomeški tožilec na spisu delal že vsaj deset dni.

Jože Peterca o tem takole: »Preiskava je bila končana januarja in brž ko smo to ugotovili, smo se odločili za tak korak.«

B. BUDJA

Dekletce našli mrtvo v potoku

Tragedija v Metliki

METLIKA — Prejšnji teden, 16. februarja, je prišlo v Metliki do tragičnega dogodka, v katerem je bila ob življenje komaj dveletna Mišel Kabur.

Zakonca Kabur sta bila tisti torek z otrokoma na obisku pri moževih starših v Metliki, ulica Na Obrh 17. Mala Mišel se je okoli 12. ure igrala pred mlinom v bližini potoka, ob njej je bila tudi mati Slavka. Slednja je po kakih petnajstih minutah odšla nahranit drugega otroka, to pa je bilo za Mišel usodno. Ko se je namreč Slavka vrnila iz hiše, hčerke ni več našla. V iskanje dekletca so se vključili sosedje, miličniki, gasilci PGD Metlika in celo novomeški poklicni gasilci. Mučno iskanje je bilo prekinjeno z žalostno novico, da so Mišel našli mrtvo v potoku Obrh, ki teče ob mlinu.

GOLJUFAL RIBNIČANE

RIBNICA — Ribničani so znani po tem, da prej speljejo oni druge na led kot pa obratno. Vendar ni pravila brez izjeme in to se je zgodilo tudi minuli teden, ko je 34-letni Marin M. iz Kosova kupoval les v ribniški občini. Les je naložil na tovornjak in zagotovil prodajalcema (eden je bil iz Rakitnice, drugi iz Zamosteca), da jima bo plačal naslednji dan, ko bo denar dvignil na banki. Miličniki so Kosovarja prijavili sodniku.

VLOMLJENO V TRI VIKENDE

CEROVEC PRI DEČNIH SELIH — Med 1. in 15. februarjem je neznani storilec obiskal tri vikende v zaselku Cerovec pri Dečnih selih. Zagrebčanu Slavku Tomišiću je zmaknil kasetofon, vreden okoli 300 tisočakov, medtem ko je v vikendih Brežičana Franca Zorka in Jožeta Kukavice iz Dečnih sel povzročil le manjšo škodo. Storilca še iščejo.

So imeli miličniki v rokah vlomilca?

Serija vlomov v Krškem — Storilec Sarajevčan

LESKOVEC, KRŠKO — Minuli petek, 19. februarja, je vnovič potrdil, kako dobro je imeti denar, devize in zlatnino doma dobro spravljeno. Kaj se lahko pripeti v nasprotnem, sta najbolje občutili Vili Zorko in Marija Volčanjšek iz Leskovca pri Krškem, ki sta bila petkovega večera ob pravi premoženji.

Nekdo je namreč tisti večer najprej vlomil v stanovanjsko hišo Vilija Zorka in iz nje odnesel 470.000 din, 200 nameških mark, poleg denarja pa še žensko zlato zapestnico in zlato verižico, dva ženska zlata prstana in moško ročno uro, tako da je skupne škode za blizu milijon din. Še na slabšem je bila Volčanjškova. V približno istem času je bilo vlomljeno tudi v njeno hišo, storilec pa je odnesel 600 nemških mark, 290 tisoč dinarjev, devizno knjižico, 20 gramov zlata, 3 ženske zlate verižice, zlat moški prstan, 2 zlata ženska prstana in zlato moško uro, tako da naj bi bilo škode za okoli 1,100.000 din.

Nekako v istem času je nekdo poskusil vlomiti še v hiši Marije Špohar in Olafa Lavrenčiča v Krškem, verjetno istega večera pa je nekdo skušal obiskati še hiši Martina Podgorška na Kidričevi ulici in Jožeta Lenarta na Sremiški ulici v Krškem. Storilec je Podgoršku zmaknil pištolo znamke beretta, kalibra 6,35.

Po nekaterih pokazateljih naj bi bil vsa opisana dejanja opravil 36-letni Sarajevčan S. S., ki pa se je ob legitimiranju tisti večer miličnikom izmuznil.

OB RADIOKASETOFON

BREŽICE — V noči na 21. februar je nekdo vlomil v osebni avto, ki je stal na parkirišču pred stanovanjskim blokom v Trnju pri Brežicah. Neznanec je z vozila Brežičana Josipa Osine odmontiral radiokasetofon, vreden okoli 500 tisočakov, in ga seveda odnesel s seboj.

Posavje res brez prestopkov?

Čemu pripisati podatek, da je tožilec iz Posavja prejel le 3 ovadbe za gospodarske prestopke? — Grabeža osumljenih 22 storilcev

DOLENJSKA, POSAVJE — Čemu pripisati ugotovitev, da je bilo lani na Dolenjskem in v Beli krajini temeljnemu javnemu tožilcu prijavljenih več storilcev kot leto prej, medtem ko je bilo v Posavju ravno obratno? Pametnega odgovora brez analize verjetno ni moč dati, dejstvo pa je, da je, denimo, povečano število prijav gospodarskih prestopkov na Dolenjskem posledica uspešnega dela Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto, ki je podala kar 34 ovadb več kot leto poprej. Za primerjavo navedimo, da je Medobčinski inšpektorat Krško v vsem minulem letu podal vsega 3 ovadbe! Skoroda zanesljivo bi si upali trditi, da v Posavju tovrstnega kriminala zagotovo ni nič manj kot v Beli krajini ali na Dolenjskem in da so torej vzroki za vsega tri lanske ovadbe očitno nekje drugje.

Toliko za uvodni razmislek, dodajmo pa, da je tožilec, ki pri svojem delu »pokriva« istih sedem občin, kot jih tudi naš tednik, v minulem letu obravnaval 2247 polnoletnih znanih in 1533 neznanih storilcev, 213 mladoletnih prestopnikov, poleg tega pa še 145 gospodarskih prestopkov in 130 drugih kršitev. Posebno poglavje si v tem pregledu lanskoletnega dela zagotovo zaslužita gospodarska kriminaliteta in gospodarski prestopki. Pri prvi je tožilec lani prejel prijave zoper 22 oseb, osumljenih grabeža, vendar kakšne natančnejše primerjave s prejšnjimi obdobji zaradi skokovite inflacije niso mogoče, saj je za kvalifikacijo tega kaznivega dejanja do letošnjega 1. januarja zadoščalo že 500.000 din protipravno pridobljene premoženjske koristi. Zapišimo, da je bilo zaradi poneverbe prijavljenih 18 storilcev, 11 zaradi nevestnega gospodarjenja, 8 zaradi davčne utaje, prav toliko zaradi neupravičene uporabe družbenih sredstev, da ne naštevamo dalje.

Med gospodarskimi prestopki pa na vrhu lestvice najdemo ovadbe zaradi kršitve zakona o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe. Gre največ za najdbe živil s pretečenim rokom uporabe, ki jih je po dolenjskih trgovinah očitno ogromno, inšpektorji pa so se na tem področju odločili napraviti red.

Povsem na koncu svojega poročila je Niko Bricelj, temeljni javni tožilec iz Novega mesta, še dodal: »Temeljno javno tožilstvo je bilo v letu 1987 pogost predmet pisanja ali poročanja sredstev javnega obveščanja. Razloga sta bila dva: kazenski postopek zoper direktorja Mihaela Jalovca in soobdolžence (zadeva je v javnosti znana kot gradbena afera) in kazenski postopek zoper novinarja Kuljaja. To pisanje ali obveščanje je bilo toliko pogosto in angažirano, da pomeni svojevrsten pritisk vsaj na delo temeljnega javnega tožilstva in je prišlo tudi do oviranja normalnega dela.«

B. B.

OSKRUNJENI KAPELICI

PODVRŠJE, PODLIPA — Neznani storilci so se med 18. in 20. frebruarjem polotili dveh kapelic. V tisti v Površju pri Raki so izmaknili dva kipca Jezusa Kristusa, eden je bil last župnijskega urada Raka, drugi pa Marije Pirc z Vrha. V približno istem času je bil v drugi kapeli ukraden kip Jezusa Kristusa, last Vilija Novaka iz Podlipe pri Raki. V obeh primerih povzročena škoda še ni ocenjena, zagotovo pa ni majhna.

Dva požara v dveh dneh

Hude posledice ognja, ki je upepelil kozolec v Zagradu — Kriva otroška igra z vžigalicami

ŽELEBEJ, ZAGRAD — V vsega dveh dneh je prišlo v Beli krajini do dveh večjih požarov. Posebno velike so bile posledice tistega v Zagradu, oba pa imata skupen imenovalec: kot vzrok za nastanek požara je obakrat navedena otroška igra z vžigalicami.

Najprej je v soboto, 20. februarja, okoli 10. ure zagorelo na gospodarskem poslopju 42-letnega Martina Nemaniča v Želebeju. Ogenj je uničil ostrešje poslopja, v njem pa tudi okoli 4 tone sena. Z ognjem so opravili prostovoljni gasilci iz Božakovega in iz Metlike, po prvih grobih ocenah pa je škode za okoli 2 milijona dinarjev.

Kot že rečeno, je bil požar v Zagradu še precej hujši, do njega pa je prišlo v nedeljo, 21. februarja. Otroška igra z vžigalicami je zanetila ogenj na kozolcu 53-letnega Franca Lužarja. Ognjeni zublji so bili neprizaneslivi, saj je 12 krat 6 metrov velik kozolec pogorel do tal, v njem pa je bilo uničenih še okoli 250 kilogramov apna, 500 komadov opeke, tona koruze, zraven pa še obračalnik in sejalnik. Pri gašenju požara so pomagali prostovoljni gasilci iz okoliških vsi, pridno so gasili tudi vaščani, vendar jim posledic ni uspelo kaj prida ublažiti. Prve nestrokovne ocene pravijo, da je škode vsaj za 20 milijonov dinarjev.

Naj bosta navedena primera dovolj resno opozorilo pred pomladansko sezono kurjenja in požiganja suhe trave in grmovja, saj sta meseca pred nami, po vseh dosedanjih statistikah sodeč, povsem na vrhu seznama požarno najbolj nevarnih obdobij.

Dela jim nikoli ne zmanjka

V tehnično-turistični bazi AMZ Slovenije na Otočcu opravijo vsako leto okoli 2000 intervencij

OTOČEC — V Tehnično-turistični bazi AMZ Slovenije na Otočcu so lani najmanj za petino presegli svoje načrte. Kako bodo poslovali letos, pa je za sedaj še povsem negotovo, ker sta tudi nje prizadela inervencijska zakonodaja in nedoločena cenovna politika.

»Kljub takim in podobnim težavam, na katere pa smo že kar navajeni, se tudi letos ne bojimo, da bi ne imeli dovolj dela. Lani smo namreč opravili vleko 1661 vozil, in to z območja vse Jugoslavije, vozili pa smo jih domala po vsej Evropi. Služba pomoč-informacije, ki je tudi ena izmed naših pomembnih dejavnosti, pa je opravila na cestah domala 2000 manjših intervencij. Če k temu prištejemo še skoraj 18000 opravljenih tehničnih pregledov,

Martin Ivanetič, vodja TTB AMZ Slovenije na Otočcu

posle z registracijo in z vsem ostalim, potem je bilo dela za 24 zaposlenih več kot dovolj,« je povedal Martin Ivanetič, vodja baze AMZS na Otočcu. Od 1. julija lani dalje imajo tudi nočno dežurno službo za pomoč na cesti, tako da je delá sedaj precej več. Zlasti poleti je pet ali še več intervencij na noč, sedaj, pozimi, pa jih je nekoliko manj. Lahko pa se pohvalijo, da je sedaj delo na cesti nekoliko lažje, saj imajo za potrebe službe pomoč — informacije ter za vleko vozil na voljo pet vozil, ki so večinoma nova. Opremili se bodo z novimi stroji za montažo gum, v kratkem pa bodo dobili računalniško opremo, s katero se bodo povezali z občinskimi sekretariati za notranje zadeve. Izmenjavali naj bi predvsem podatke o tehničnih pregledih.

Ker so mehaniki na Otočcu v nenehnem stiku s prometom na dolenjski magistralni cesti, bi lahko marsikaj povedali tudi o varnosti prometa na tej cesti. Zlasti pa bi vedeli povedati veliko vozniki, ki se večkrat ustavijo v bazi, češ da je nekaj narobe z vozilom, pa jim po pregledu mehaniki lahko povedo le to, da so take občutke dobili zaradi slabega cestišča, kakršnega je težko najti na drugih cestah v Jugoslaviji, v Evropi pa sploh ne.

J. S.

PREHITRO V OVINEK — 18. februarja ob 23.45 se je 21-letni zahodnonemški državljan Manfred Dgerl peljal z osebnim avtom iz Bistrice proti Hrastovici. Tu je v levi pregledni ovinek zapeljal s preveliko hitrostjo, še posebej, ker je vozil po klancu navzdol, tako da ga je zaneslo na desno bankino. V nezgodi sta se poškodovala sopotnika, 22-letni Marjan Hočevar s Puščave in Mateja Šobar iz Mokronoga. Oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialneškode pa je za 2 milijona dinarjev.

PREVRNIL SE JE NA STREHO — 37-letni Ivan Darovec iz Straže se je 17. februarja peljal z osebnim avtomobilom iz Šentjerneja proti Novemu mestu. Ko je pripeljal do Petelinjeka, je zaradi prevelike hitrosti pri odcepu za transformator zapeljal na neutrjeno bankino, nato pa še na levo stran ceste, kjer je avtomobil trčil v kup zemlje in se prevrnil na streho. Voznik in sopotnik, 53-letni Jože Rijavec iz Straže, sta se poškodovala in ju zdravijo v novomeški bolnišnici, na pločevini pa je za poldrugi milijon dinarjev škode.

VOZIL V PREKRATKI RAZDALJI — 17. februarja ob 7.45 je 32-letni Ahmo Delić iz Nove Gorice peljal tovornjak po cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Blizu Drnovega je dohitel tovornjak s prikolico in ga pričel prehitevati. Takrat je nasproti pripeljal osebni avto, zato je Delić naglo zavil nazaj na svoj vozni pas, zaradi prekratke razdalje pa trčil v priklopnik pred seboj. Zaradi nezgode je bil promet zaprt v obe smeri skupaj kar poldrugo uro, materialne škode pa je za 21.150.000 din.

ATRAKTIVNO IN ZANIMIVO — Vse je na nedeljskem državnem prvenstvu v ciklokrosu potekalo, kot se za takšno tekmovanje spodobi. Manjkalo ni tudi užitkov za gledalce, posebna mikavnost zanje je bil nastop žensk, ki jih vidimo med premagovanjem ovir s kolesi na gornjem posnetku. Na spodnjem je svečana proglasitev zmagovalcev med člani, na najvišji stopnici se je že drugič zapored znašel Ratežan Sandi Papež, ki je imel tudi tokrat izdatno podporo svojih navijačev. Povsem na desni je četrtouvrščeni Bogdan Ravbar. (Foto: B. Budja)

Kar dva naslova ostala doma

Izredno uspelo državno prvenstvo v ciklokrosu — Zlati medalji Petru Judežu in Sandiju Papežu — Na startu blizu 200 kolesarjev v štirih disciplinah

NOVO MESTO — Vse je šlo na roko organizatorjem nedeljskega državnega prvenstva v ciklokrosu, ki je bilo na novomeškem stadionu Bratstva in enotnosti: lepo vreme, številna udeležba vseh najboljših kolesarjev iz vseh koncev države, odlično speljana proga in za takšno prireditev res nenavadno število gledalcev. Če pa k temu prištejemo še bogato bero uspehov domačih kolesarjev, saj sta kar dva naslova prvakov ostala v Novem mestu, je vsakomur verjetno jasno, kakšno je bilo nedeljsko vzdušje v Portovaldu.

Prvi so se na startu poldrugi kilometer dolge proge zbrali mlajši mladinci. Med favoriti so bili največkrat omenjeni Krčan Kranjec ter Novomeščana Fink in Štangelj. Tisti, ki so napovedovali takšen razplet, se niso veliko ušteli. Igor Kranjec, izredno obetavni mladi kolesar KD Matija Gubec, je pobegnil že kmalu po startu, nekaj časa je vozil in tekel ob njem še Bogdan Fink, ki pa takšnega tempa ni vzdržal do konca. Med oba se je nato vrinil rogovec Poljanec, to pa so bili tudi dobitniki medalj. Veliko zanimanja kakih 2 tisoč gledalcev je veljalo dirki članic, ki so se tokrat drugič pomerile za naslove v ciklokrosu. Zmaga je po zaslugi Trebižanove odšla v Kobarid, med dekleti pa je bila na startu tudi Novomeščanka Marija Krnc. Njen prvi uradni nastop ji je prinesel dobro osmo mesto.

Zadnji dve preizkušnji sta bili vrhunec prireditve, še posebej za domače gledalce, saj sta potekali v obračunih novomeških kolesarjev. Peter Judež in Milan Eržen sta bila v tekmi starejših mladincev razred zase, prepričljivo sta vodila od starta do cilja, nekaj časa pa je celo kazalo, da bo njuno zmagoslavje s tretjim mestom dopolnil še Roman Judež. Slednji se je moral na koncu zadovoljiti s četrtim mestom. In sedaj k vožnji članov. Na startu jih je bilo kar okoli 70, že po prvih metrih pa je skupini pobegnil največji favorit, lanskoletni državni prvak v ciklokrosu Sandi Papež. Takoj za njim so bili ostali člani novomeške ekipe: Branko Bojanc, Bogdan Ravbar in Janez Božič, medtem ko je Jože Smole na startu nekoliko zaostal in te izgube ni bilo več moč nadoknaditi. Po dveh krogih je že kazalo, da bosta o naslovu odločala Papež in Bojanc, a je slednji v tretjem krogu padel in zlomil krmilo, tako da je moral odstopiti. Papeža je zatem pričel slediti Beograjčan Radiša Čubrić, ki pa se ni mogel enakovredno kosati z najboljšim Novomeščanom, tako da je v cilju zaostal za cele tri minute. Smolo je imel tudi Bogdan Ravbar, ki se je do zadnjega kroga enakovredno boril z rogovcem Jakominom za bron, a je na blatni stezi padel in tako ostal na nehvaležnem četrtem mestu. Omenimo ob tem, da sta se med člani preizkusila tudi vojaka, sicer člana KD Krka, Srečko Glivar in Marko Kruljac. Poznalo se jima je, da za tako težko dirko nimata dovolj moči, zato pa je Glivar po svojih močeh veliko pomagal sotovarišem iz kluba h končnemu uspehu. Verjetno je odveč pripomniti, da so bili novomeški kolesarji najuspešnejši udeleženci letošnjega državnega prvenstva v ciklokrosu.

Rezultati — mlajši mladinci: 1. Kranjec (Matija Gubec, Krško), 2. Poljanec (Rog), 3. Fink (Krka), 4. Milosavljević (Radnički, Kragujevac), 5. Bizjak (Astra); starejši mladinci: 1. Eržen, 2. Peter Judež (oba Krka), 3. Petek (Rog), 4. Roman Judež (Krka), 5. Dolinar (Astra); članice: 1. Trebižan (Soča, Kobarid), 2. Bregar (Sava), 3. Hatala (Mladost, Novi Sad), 4. Nikolić (Radnički), 5. Uršič (Partizan dol); člani: 1. Sandi Papež (Krka), 2. Čubrić (Čukarički), 3. Jakomin (Rog), 4. Ravbar, 5. Božič (oba Krka).

B. BUDJA

• Na nedeljskem tekmovanju je bilo videti več znanih imen jugoslovanskega kolesarskega športa. Poleg vodilnih mož jugoslovanske in republiške zveze še Cvitka Bilića, sedanjega trenerja in zveznega kapetana državne reprezentance, ob njem pa tudi njegovega predhodnika, sedaj vaditelja najboljših avstrijskih kolesarjev Franca Hvastija. Oba sta v en glas pohvalila prireditev, hkrati pa zatrdila, da je to ta čas zagotovo najboljša proga za ciklokros v Jugoslaviji.

NOVA ZMAGA UNITEHNE

TREBNJE — Košarkarji trebanjske Unitehne so v 2. kolu play offa najboljših ekip II. SKL za vstop v najboljšo republiško ligo prvič zaigrali pred domačimi gledalci in visoko porazili ekipo Radovljice s 110:95 (60:44). Trebanjci so v prvem polčasu vodili že za 24 točk, tako da so priložnost za igranje dobili prav vsi igralci. Najboljši v domači vrsti je bil tudi tokrat A. Grandovec, ki je dosegel 30 točk, Erčulj 25, M. Grandovec, ki je bil nadvse uspešen tudi v obrambi, pa 21. Naslednjo tekmo igrajo Trebanjci v soboto, 27. februarja, vnovič v domači dvorani osnovne šole ob 18. uri proti močni ekipi ajdovskega Fructala.

UTRUJEN, A ZADOVOLJEN — Tak je bil takoj po dirki Milan Eržen. Izmučen, a zadovoljen spričo zmage med strejšimi mladinci. Novomeščani so potrdili, da imajo v tej kategoriji letos izredno močno vrsto.

V IZREDNI FORMI — Krčan Igor Kranjec je novi državni prvak med mlajšimi mladinci, potrdil je, da je v izredni formi in eden novih upov dolenjskega kolesarstva.

odbojka

II. ZVEZNA LIGA — zahod, moški, 14. KOLO: BOROVO — PIONIR 1:3 (—4, —10, 13, —6)

Pionir: Vernig, Brulec, Prah, Povšić, Kosmina, Peašinović, Berger. LESTVICA: 1. Jedinstvo Interplet 28... 6. Pionir 12 itd. V soboto igrajo Novomeščani doma z Reko.

SOL, moški, 14. KOLO: LIK KOČEVJE — BREZOVICA 3:2 (—5, —10, 9, 13, 11). LIK Kočevje: Bradač, Miklič, Obranović, Polovič, Levstik, Marinč, Planinc, Papež, Turk.

LESTVICA: 1. Titan Kamnik 22... 7. LIK Kočevje 16 točk. V naslednjem kolu gostujejo Kočevci pri Fužinarju.

SOL, ŽENSKE, 14. KOLO: LIK KOČEVJE — TOPOLŠICA 3:1 (5, —12, 10, 10). LIK Kočevje: Hočevar, Uran, Levstik, Škufca, Turk, Gornik, Ibrahimović, Kočevar, Ahac.

LESTVICA: 1. LIK Kočevje 20, 2. Rogoza 18, 3. Partizan Tabor 18 itd. V naslednjem kolu igrajo Kočevke v gosteh z Ljubnim.

košarka

SKL, moški, 16. KOLO: ISKRA NOVA GORICA — NOVOLES 80:85 (36:44) Novoles: Vučković 19, Cerkovnik 6, Bajc 27, Lučev 14, Plantan 19.

LESTVICA: 1. Maribor 31... 10. Novoles 18 itd.

V prihodnjem kolu igrajo Novomeščani doma z ekipo Maribora 87.

SKL, ženske, 16. KOLO: ISKRA DELTA JEŽICA — LABOD 82:67 (42:34) Labod: Srebrnjak 21, D. Verstovšek 2, Bratož 27, Čavlović 3, Dragman 10, J. Verstovšek 4.

LESTVICA: 1. Slovan 31 ... 10. Metalservis Pomurje 19, 11. Cerknica 19, 12. Labod 19.

Novomeščanke igrajo v soboto doma z vrsto Induplatov iz Mengša.

Točki tokrat tudi iz gostovanja

Pričakovan uspeh novomeških odbojkarjev v nadaljevanju prvenstva II. ZOL — V soboto doma z Reko — Poln izkupiček za oba kočevska ligaša

Pričakovanja in napovedi so se uresničile. Odbojkarji novomeškega Pionirja so v nadaljevanju prvenstva II. zvezne lige zabeležili drugo zaporedno zmago in v gosteh opravili z zadnjeuvrščeno ekipo Borova. S tema točkama so Pionirjevi igralci ušli z repa lestvice in se vsaj začasno učvrstili med ekipami, ki se jim ni treba bati za drugoligaški status.

Srečanje v Borovu je bilo dokaj nezanimivo, saj je bila med nasprotnikoma očitna razlika v kvaliteti. Le v tretjem nizu, ko so Novomeščani popustili, so gostitelji izkoristili priložnost in osvojili deveti niz na prvenstvu, to pa je bilo tudi vse. Gostje so se v nadaljevanju vnovič razigrali in predvsem po zaslugi Verniga in Brulca dosegli prepričljivo in pričakovano zmago. Pionirjevi igralci so z dvema zaporednima uspehoma ušli ekipam, ki so vsaj zaenkrat pri dnu lestvice, z nekaj sreče pa se lahko v nadaljevanju ponovno vključijo v boj za mesta pri vrhu lestvice. Ali so Novomeščani tega sposobni, bodo lahko dokazali že v soboto, ko jim prihaja v goste močna ekipe Reke, ki tačas z vsega dvema porazoma zaseda tretje mesto na lestvici. Srečanje bo ob 19. uri v športni dvorani pod Marofom.

Tokrat sta v polno zadeli tudi obe kočevski vrsti v prvih republiških ligah. Fantje so po ogorčeni borbi v petih nizih le ugnali žilave Brezovčane, ki so vodili že z 2:0 v setih. Kočevci so se s to zmago priključili ekipam, ki si s 16 točkami delijo četrto do sedmo mesto in lahko v nadaljevanju prvenstva igrajo sproščeno ter rešeni vsakršnih skrbi. Precej drugače pa je s Kočevkami, ki so si za letošnje prvenstvo zastavile ponovitev lanskega uspeha, ta pa je vnovična osvojitev naslova prvakinj. Po dvanajstih odigranih kolih so deklęta še na vrhu lestvice, a z vsega dvema točkama naskoka pred zasledovalcema Rogozo in Partizanom Tabor. Še bolj kot to pa skrbi dejstvo, da igra Kočevk ni več tako prepričljiva, kar se je pokazalo tudi v soboto. Resda tokrat zaradi poškodbe ni igrala njihova najboljša igralka Drobničeva in je upanje, da bo nared že do naslednjega srečanja z Ljubnim, ki ga Kočevke igrajo v gosteh. V primeru uspeha je potem že na dlani, da bo o naslovu prvaka odločalo srečanje dveh prvouvrščenih ekip v Kočevju.

B. B.

VNOVIČ PLESNI TEČAJI

NOVO MESTO — V nedeljo, 28. februarja, se pričnejo v konferenčni dvorani novomeškega hotela Metropol plesni tečaji za odrasle. Začetni bo ob 16., nadaljevalni ob 18. in izpopolnjevalni ob 20. uri. Prijaviti se je moč na dan pričetka tečajev.

TEČAJ

TREBNJE — Karate klub v Trebnjem deluje od leta 1984 in je vzgojil že lepo število članov. Predsednik kluba Jože Rebolj je tudi k novemu začetnemu tečaju karateja sankukai pritegnil mentorja Vlada Paradižnika iz Ljubljane, ki ima 8. dan. Prijave za 60-urni začetni tečaj bodo sprejemali vsak torek in četrtek od 19.30 do 20. ure, vse do 1. marca, v telovadnici osnovne šole v Trebnjem. Vpisani tečajniki bodo pozneje lahko sodelovali tudi v nadaljevalnem tečaju.

Zmaga ob pravem trenutku

Uspeh novomeških košarkarjev v Novi Gorici — Iskra—Novoles 80:85 (36:44) — Močan odpor labodovk

Košarkarjem Novolesa je le uspelo uiti z začelja lestvice prve republiške lige, medtem ko Labodova dekleta za kaj takega čaka še ogorčen boj. Fantje so se v soboto v Novi Gorici oddolžili gostiteljem za jesenski nenadejani poraz v novomeški športni dvorani, uspeh pa je prišel v pravem trenutku.

Novomeščani, za katere je vnovič zaigral Bajc, so izkoristili lagoden začetek domače petorke in si že v prvih minutah srečanja priigrali pomembno prednost. Nihče ni takrat pomislil, da bodo te minute tudi odločile srečanje. A novolesovci so v nadaljevanju igrali izredno pametno in disciplinirano ter vseskozi imeli prednost. Tudi drugi polčas ni prinesel prav nikakršne spremembe, gostitelji so se sicer na vso moč trudili obrniti rezultat sebi v prid, vendar jim taktično dobra igra gostov tega ni dopustila. S to zmago so se Novomeščani dokončno odlepili z dna lestvice, korak bliže h končnemu cilju — ta je po izredno klavrni jesenski beri le obstanek v ligi — pa lahko narede že v soboto, ko jim pride v goste najslabša ekipa letošnjega prvenstva, Maribor 87.

Igralke Laboda, ki se prav tako bore za obstanek v I. SKL, so tudi v soboto potrdile dobro formo. Resda so v Ljubljani ostale praznih rok, kar pa je bilo pričakovati, saj gre za drugouvrščeno ekipo prvenstva, ki ima doslej vsega tri poraze. A navzlic temu so gostje večji del tekme držale korak z močnejšimi nasprotnicami, v 32. minuti srečanja je bilo, denimo, 63:62, in šele nato se je tekma odločila. Novomeščanke so v preostalih osmih minutah dosegle vsega 5 košev, gostiteljice pa kar 19. Labodovke igrajo v soboto doma, v goste pa jim prihaja nov močan nasprotnik, gre za vrsto Induplatov iz Mengša, ki krepko drži tretje mesto na lestvici. Vendar po zadnjih dobrih igrah Novomeščank presenečenje ni izključeno.

VELESLALOM

GAČE — Novomeška ZTKO organizira v nedeljo, 6. marca, dopoldne veleslalom v okviru letošnjih delavskih športnih iger. Zainteresirani se lahko prijavijo na ZTKO do 4. marca, starostne kategorije pa so naslednje: moški do 30 let, od 30 do 40 let, od 40 do 50 let in nad 50 let, pri ženskah pa do 30 let, od 30 do 40 let in nad 40 let. Veleslalom bo potekal na smučišču na Gačah nad Črmošnjicami.

STARTA REKREACIJSKA LIGA

NOVO MESTO — V ponedeljek, 29. februarja, bo 20. uri starta letošnja rekreacijska liga v namiznem tenisu. Vsi, ki želijo sodelovati in se še niso prijavili, lahko to store še pol ure pred pričetkom tekmovanja, za katerega znaša prijavnina 10.000 din. Liga se bo igrala ob ponedeljkih, sredah in petkih.

NOVI KARATE MOJSTRI

NOVO MESTO — Minuli petek je novomeški Karate klub v športni dvorani predstavil novo generacijo karate mojstrov. Mladinci in pionirji so uspešno prestali vse preizkušnje, med pionirji je vrstni red takšen: Djeladini, Grcić, Seruga, pri mlajših mladincih pa: Božić, Plevnik ter Stojanović in Rožanc na tretjem mestu. Omenimo ob tem, da se bodo člani društva udeležili velikega mednarodnega turnirja v semmi in full contactu ter katah v Milanu, medtem ko je njihov vaditelj Šemso Šehić povabljen v zahodnonemški Freiburg na demonstracijski nastop v full contactu, prav tako pa je uvrščen v reprezentanco Evrope, ki se bo oktobra letos v Teksasu pomerila s selekcijo ZDA.

ŠAH ZA OBČINSKI PRAZNIK

STARI TRG, ČRNOMELJ — TVD Partizan Stari trg in TKS Črnomelj sta v počastitev občinskega praznika pripravila trodnevno šahovsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 82 tekmovalcev iz šestih občin. V petek in soboto so v Starem trgu igrali v pospešenem šahu, v nedeljo v Črnomlju v hitropoteznem, zmagovalci pa so — pionirke: Golobar (Stari trg), članice: Kolarič (ŠK Kočevje), mladinci: U. Kobe (Stari trg), medtem ko je bil pri pionirjih in članih najboljši mojstrski kandidat Jurkovič iz Ravne gore.

Dve medalji atletov Iskre na DP

Velika uspeha Lapanjeta in Župančiča v dvorani

NOVI SAD, CELJE — Z državnega prvenstva v atletiki v dvorani sta se vrnila z medaljama Andrej Lapanje in Matjaž Župančič. Lapanje je zmagi z 216 cm na izbirnem tekmovanju za državno reprezentanco pred štirinajstimi dnevi dodal še drugo mesto z 214 cm na DP v Novem Sadu. Novomeščane je prizadela brezbrižnost in nedoslednost vodje jugoslovanske reprezentance, ki je za dvoboj z Avstrijo in NDR na Dunaju izbral tekmovalca, ki na izbirnem tekovanju ni nastopil in je pozneje v reprezentančnem nastopu skočil manj kot Lapanje na izbirni tekmi.

Matjaž Župančič je v teku na 60 m z ovirami v polfinalnem teku celo premagal državnega prvaka Kolarja in pri tem dosegel nov dolenjski rekord prvenstev, ki ga je Kolar v finalu izenačil. Čas 7,9 s je za tri desetinke boljši od doslej najboljšega dolenjskega dosežka na 60 m z ovirami v dvorani. V finalu je Župančič na tretji oviri naredil napako, zaradi katere je bil na koncu tretji. Dosegel je čas 8,2 s.

J. P.

Nezakonito v obnovo stadiona

Večurna razprava na seji predsedstva OK SZDL Novo mesto o samovoljah in nepravilnostih pri obnovi novomeškega stadiona in pripravi zleta

NOVO MESTO — Novomeški stadion, z njim pa tudi zlet bosta še nekaj časa razburjala in pretresala novomeško in ostalo dolenjsko javnost. To je moč trditi ne le po vse številnejših pripombah in očitkih na delo pri obnovi stadiona za lansko zletno srečanje, pač pa tudi po seji predsedstva OK SZDL Novo mesto prejšnji teden. Dolgo v noč se je zavleklo besedovanje o krivdi in odgovornosti za nastali položaj, ki ga verjetno ni potrebno posebej predstavljati. Dejstvi sta pač, da stadion ni dokončan in da na njem ni pogojev za domala nikakršen kolikor toliko kvaliteten trening ter da še tista dela, ki so bila opravljena, danes niso plačana. Gre za nepokritih 16 starih milijard, za katere na novomeško ZTKO, ki se je po sili razmer znašla v vlogi investitorja objekta, že prihajajo mandatne tožbe. Na ZTKO denarja za plačilo tega zneska nimajo, če ga bodo prisiljeni plačati, bo novomeški šport zabredel v rdeče številke.

»Ljudem moramo povedati resnico, videti in povedati moramo tudi, kdo je za vse to odgovoren,« je za uvod v navedeno sejo dejal Boris Dular, predsednik OK SZDL. Bilo je precej vročih besed in očitkov, tudi povsem konkretnih. Poglejmo nekaj izjav.

Bojan Avbar, predsednik skupščine TKS: »Novomeški stadion je bil dalj časa v planih telesne kulture občine, a je vselej prišlo kaj vmes, da cilj ni bil uresničen. Zato smo pričeli namensko zbirati sredstva za obnovo stadiona s tartansko stezo, res pa, da si zavoljo negotovih gospodarskih pogojev nismo jasno začrtali, kdaj bo do obnove prišlo. No, potem je naenkrat prišla zahteva, da mora biti stadion zaradi zleta nared do lanskega maja. Odločitev o tem so sprejeli krogi izven telesne kulture. Šlo je za poslovodstvo brez naročila, kot jaz temu pravim. Kajti kdor je delo prevzel, bi ga moral tudi speljati do konca. In to tako, kot je v naših planskih dokumentih začrtano — s tartansko prevleko. Športniki, žal, v organih zleta nismo imeli nobene besede, opozarjali smo, da je potrebno spoštovati zakonodajo, da mora biti investicija krita, in še na kaj. Toda odgovor je bil, da se gre vseeno naprej, da zakonodaja ni ovira.«

Peter Henčič, predsednik predsedstva ZTKO: »Lanskega 10. februarja je bila ZTKO obveščena, da bo investitor obnove, ker je pač lastnik objekta. Sklep našega predsedstva je bil, da mora biti za vse to najprej zagotovljen denar, a smo bili na razgovoru pri takratnem predsedniku občine (Boštjanu Kovačiču — op.p.) grobo zavrnjeni. Takoj po zletu je bil gradbeni odbor za obnovo stadiona razpuščen. Mi smo zahtevali, naj vendar nadaljuje z delom, ki še ni končano, a smo dobili odgovor, da za to pač ni potrebe, saj je zlet že končan. Če je ves nastali položaj sedaj morebiti posledica afere z bivšim županom in nekaterimi iz Pionirja, boste morali tudi nekateri, ki ste tukaj, prevzeti svoj del odgovornosti. Kajti dejstvo je, da je ZTKO organizacijski odbor zleta, na čelu katerega je bil bivši župan, pustil na cedilu.«

Franc Zaman, sekretar ZTKO: »Prišel sem v ZTKO, da bi naredili red v telesni kulturi, a ga na tak način še dolgo ne bo. Le od kod denar? 5 starih milijard smo dolžni Pionirju, 11 pa Iskri Tenel, ki nam je dala posojilo.«

Nace Štamcar, predsednik občinskega sindikalnega sveta: »Opozarjali smo, da gre za nerealno finančno konstrukcijo, prav tako, da odnos organizacijskega odbora zleta in investitorja (ZTKO) ni urejen. Republiški izvršni svet za to investicijo ni dal soglasja, a smo zavestno šli v goljufanje.«

Franc Šali, predsednik SO Novo mesto: »Le kako se je bilo mogoče spustiti v dejanje, ko še sploh ni bilo odgovora s pristojnih mest?«

Boris Gabrič, član IS Novo mesto: »Dejstvo je, da Novo mesto potrebuje vsaj eno ravno zeleno površino za vso mladež. In vsa zadeva zagotovo ne bi imela takšnega obeležja, če ne bi bilo tistega opozorila družbene pravobranilke samoupravljanja. Direktorji so se poslej bali dati denar, čeprav je bil ta z njimi že dogovorjen.«

NA OBZORJU NOVA AFERA?

Peter Henčič: »Ne morem se strinjati s takšno ugotovitvijo, pismo pravobranilke je bilo na mestu, opozorila je na nezakonitosti pri zbiranju denarja. Ali naj to pomeni, da na zakonit način nismo sposobni priti do denarja, da pošteno ne znamo več delati?«

Lojze Padovan, predsednik družbenopolitičnega zbora SO Novo mesto: »Izvirna napaka je nastala takrat, ko je nekdo, navzlic temu da republiški izvršni svet ni dal soglasja, odločil, da gre z glavo skozi zid in da stadion bo. Greh pa je navsezadnje tudi na strani firme, ki je delala brez finančnega pokritja.«

Jože Florjančič, sekretar OK ZKS Novo mesto: »Skupina ljudi za dosego cilja ni izbirala sredstev, šlo se je mimo vseh opozoril in zakonitosti. Odločitev za obnovo in dograditev stadiona je bila sprejeta v zaprtih in neformalnih skupinah, telesna kultura je bila pri tem odrinjena in grobo zavrnjena s svojimi nasveti in opozorili. Spomnim se izjave predsednika organizacijskega odbora zleta (Boštjana Kovačiča — op.p.), ki je dobesedno rekel: ‚Vsi se vozite na mojem vlaku, kdor bo skušal izskočiti, si bo polomil noge.' Odločitev o obnovi je bila sprejeta mimo zborov skupščine, tak sklep je sprejelo predsedstvo občine. Zahtevam, da se stadion dokončno uredi.«

Preveč prostora bi bilo potrebno, ako bi našteli še vse ostale razprave, od Francija Cvelbarja, ki je potrdil, da je bila odločitev o obnovi sprejeta na nepristojnem mestu in v neformalni grupi, Dušana Jarca, ki je zahteval, da se takšno početje odločno obsodi, podobnih zahtev je bilo še nekaj.

Poglejmo stališča predsedstva po triurni gostobesedni obravnavi: prvi sklep je bil, da se z informacijo seznanijo delegati občinske skupščne, drugi, da zadevo obravnava tudi komisija za družbeni nadzor SO Novo mesto, tretji, da skušajo ZTKO, občinski izvršni svet in finančna komisija zleta najti rešitev za plačilo nekritih šestnajstih starih milijard dinarjev, medtem ko bo dokončne in konkretnejše sklepe o vsej zadevi predsedstvo sprejelo na svoji naslednji seji. Komentar k vsemu zapisanemu gotovo ni potreben.

B. BUDJA

belinka JUGOTANIN

kemična industrija, r. o., ljubljana

DO BELINKA
TOZD JUGOTANIN
SEVNICA

vabi
k sodelovanju

1. ELEKTROTEHNIKA ZA ŠIBKI TOK
2. KLJUČAVNIČARJA ALI ELEKTRIKARJA

Pogoji:
pod 1: elektrotehnik za šibki tok ali elektrotehnik merilnih in regulacijskih sistemov oz. elektronik — stopnja V, 3 — 4 leta delovnih izkušenj, pasivno znanje tujega jezika, izpit za vzdrževanje »S« naprav
pod 2: ključavničar ali elektrikar — stopnja IV, 2 leti delovnih izkušenj na energetskih napravah, izpit za strojnika kotla

Prijave pošljite v 15 dneh na naslov:
DO BELINKA-TOZD JUGOTANIN SEVNICA, Hermanova 1, 68290 SEVNICA.
Prijavljene kandidate bomo povabili na razgovor.

98/8

Gorjanci

DO Avtopromet,
gostinstvo in turizem GORJANCI
Vavta vas

Komisija za delovna razmerja
TOZD Gostinstvo Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

vodja gostinske dejavnosti — namestnik direktorja TOZD

Poleg splošnih mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da ima višjo izobrazbo (VI. stopnja) gostinske, turistične, ekonomske ali komercialne smeri oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti in 5 let delovnih izkušenj s področja gostinstva in turizma,
— da izpolnjuje pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki.

Kandidat bo izbran za dobo štirih let.

Ponudbe z dokazili naslovite: DO GORJANCI Vavta vas, p. Straža — za komisijo za delovna razmerja.

Ponudbe bomo sprejemali 8 dni po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

104/8

TUDI ČASOPISOV VEČKRAT ZMANJKA

toda **NIKDAR** v kiosku DELO

na Glavnem trgu v NOVEM MESTU

DELO in vse edicije ČGP Delo boste tu vedno našli!

NR, JANA, TELEKS, STOP, KIH, DR. ROMAN, AVTO MAGAZIN, ZDRAVJE, RADAR, MOJ MIKRO

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
SR SLOVENIJE

objavlja
prosta dela in naloge
za nedoločen čas v Upravi za notranje zadeve Novo mesto:

SNAŽILKE

a) v oddelku skupnih služb s polnim delovnim časom
b) v oddelku milice Šentjernej s 3-urnim delovnim časom
c) v oddelku milice Mokronog s 4-urnim delovnim časom

Pogoja:
— končana osnovna šola
— poskusno delo

Poleg splošnih pogojev po zakonu o delovnih razmerjih morajo kandidati izpolnjevati še pogoje po 84. členu zakona o notranjih zadevah.
Pisne vloge z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi Upravi za notranje zadeve Novo mesto, Jerebova 1, Novo mesto.
O izidu objave bodo kandidati pisno obveščeni v 15 dneh po izbiri kandidata.

98/8

BRODOKOMERC
RO EXPORT — IMPORT
Filiala Ljubljana
Tavčarjeva 4

objavlja prosta dela in naloge:

PRODAJALEC
v PCP Šmarješke Toplice

Pogoji:
— srednja strokovna izobrazba ekonomske ali trgovske smeri
— dve leti delovnih izkušenj
— aktivno znanje enega svetovnih jezikov

Pisne prijave pošljite na gornji naslov v osmih dneh po objavi.

101/8

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE LJUBLJANA

K sodelovanju vabimo delavke, ki bi opravljale delo po pogodbi v manjšem

počitniškem domu v Piranu:

1. kuharice
za vodenje dela v kuhinji, kuhanje in delitev hrane
2. kuhinjske pomočnice — servirke
za pomoč pri delu v kuhinji, prodajo pijač in serviranje hrane
3. pomožne delavke
za opravljanje pomožnih kuharskih del, pranje in pospravljanje sob in drugih prostorov

Prednost pri sklenitvi pogodbe imajo delavke z izkušnjami pri podobnih delih in nalogah.

Delo traja od 1. junija do 15. septembra 1988.

Pisne prijave z opisom delovnih izkušenj sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, kadrovski oddelek, Ljubljana, Mestni trg 26.

102/8

MERCATOR

Agromehanika

SAMO V AGROMEHANIKI PSC KRANJ in MARIBOR

— brezobrestni kredit za traktorje TV 430
traktorje TV 523
in za lastno proizvodnjo (škropilnice, atomizerji, predsetveniki, planirna deska)
— ali 15% popusta za gotovinsko plačilo le pri lastni proizvodnji
— servisiranje traktorjev v roku 7 dni, zakonito opravljen nulti servis, ki je pogoj za enoletno garancijo — smo edini pooblaščeni servis za področje Slovenije
— kvalitetna oskrba z rezervnimi deli — pošiljamo tudi po pošti
— prodaja ostale kmetijske mehanizacije (IMT Beograd, itd.)

AGROMEHANIKA KRANJ — generalni zastopnik tovarne traktorjev Tomo Vinković Bjelovar za področje Slovenije
AGROMEHANIKA Kranj — tel. št. 064 — 34-032, 34-033, 34-034, 34-035
AGROMEHANIKA Maribor — tel. št. 062 — 38-980, 38-861

Republiški sekretariat
za pravosodje in upravo
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM
DOB PRI MIRNI

razpisuje dela in naloge:

1. POMOČNIKA UPRAVNIKA — KOORDINATORJA PREVZGOJNEGA DELA
2. VODJA ODDELKA OBSOJENCEV

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
Pod 1
— da imajo visoko izobrazbo pedagoške ali druge ustrezne družboslovne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, sposobnost za organiziranje in vodenje dela ter 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Pod 2
— da imajo visoko izobrazbo pedagoške, psihološke, sociološke ali druge ustrezne smeri, program za usposabljanje in izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti in 5 let ustreznih delovnih izkušenj
Izbrana kandidata bosta imenovana za 4 leta.

Od kandidatov pričakujemo zavzetost in družbeno aktivnost pri uveljavljanju socialističnega samoupravnega sistema ter ustrezne moralne lastnosti, znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in intervjujem.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za razpisana dela in naloge je povečana zavarovalna doba 12/16 mesecev. Kandidatom nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje.

ter objavlja dela in naloge:

1. **psihologa**
2. **vzgojitelja I**
3. **vzgojitelja II**
4. **POU — vodje izmene v zavodu**
5. **vodje konstrukcije — glavni konstrukter — inštruktor**
6. **samostojnega razvijalca izdelkov — inštruktorja**
7. **glavnega terminerja — inštruktorja**
8. **vodje obrata livarne**
9. **tehničnega referenta komerciale**
10. **referenta prodaje**
11. **skupinovodje v kuhinji — inštruktorja**
12. **pooblaščene uradne osebe**
13. **skupinovodje kmetijske proizvodnje — inštruktorja**
14. **strugarja**
15. **rezkalca**
16. **orodjarja**
17. **livarja — 5 izvajalcev**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1
— da imajo visoko izobrazbo psihološke smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Zaželen je tečaj iz psihoterapije in dodatna znanja iz alkohologije.

Pod 2
— da imajo visoko izobrazbo penološke, defektološke, pedagoške — smer domska vzgoja ali MVO ali druge ustrezne pedagoške ali socialne smeri in program za usposabljanje ali izpopolnjevanje ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3
— da imajo višjo izobrazbo penološke, defektološke, pedagoške — smer domska vzgoja ali MVO ali druge ustrezne pedagoške ali socialne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 4
— da imajo višjo izobrazbo penološke ali pravne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti, moški, odslužen vojaški rok in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 5 in 6
— da imajo visoko izobrazbo strojne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, znanje tujega jezika (nemški, angleški) in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 7
— da imajo višjo izobrazbo proizvodno-organizacijske ali ustrezne tehnične smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 8
— da imajo višjo izobrazbo tehnične ali proizvodno-organizacijske smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti, znanje tujega jezika in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 9
— da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, znanje tujega jezika in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 10
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo ekonomske ali ustrezne tehnične smeri ter 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 11
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo gostinske smeri (kuhar), izpit iz higienskega minimuma in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 12
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke smeri ali druge ustrezne ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški, z odsluženim vojaškim rokom in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 13
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo kmetijske smeri in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 14
— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo — smer strugar in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 15
— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo — smer rezkalec in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 16
— da imajo srednjo (triletno) izobrazbo — smer orodjar in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 17
— da imajo osnovnošolsko izobrazbo ter program za usposabljanje in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Za objavljena dela in naloge od 1 do 8 in od 11 do 13 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev. Za objavljena dela in naloge pod 17 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/15 mesecev.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, zavzetost in družbeno aktivnost pri uveljavljanju socialističnega samoupravnega sistema, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidatom nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

100/8

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 18/84) in 8. člena odloka o oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 6/86)

OBJAVLJA

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto po sklepu komisije za oddajo stavbnega zemljišča, sprejetem na seji dne 16. 2. 1988,

JAVNI RAZPIS

I. za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš v zazidalni soseski Regrške košenice, in sicer:

— lokacija št. 102, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/72 v izmeri 681 m²
— lokacija št. 103, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/73 v izmeri 1006 m²
— lokacija št. 104, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/74 v izmeri 647 m²
— lokacija št. 105, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/75 v izmeri 685 m²
— lokacija št. 106, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/76 v izmeri 761 m²
— lokacija št. 107, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/77 v izmeri 967 m²
— lokacija št. 108, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/78 v izmeri 780 m²
— lokacija št. 109, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/79 v izmeri 852 m²
— lokacija št. 110, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/80 v izmeri 890 m²
— lokacija št. 111, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/81 v izmeri 817 m²
— lokacija št. 112, ki leži na zemljišču parc. št. 995/1 v izmeri 731 m²
— lokacija št. 113, ki leži na zemljišču parc. št. 995/2 v izmeri 983 m²
— lokacija št. 114, ki leži na zemljišču parc. št. 995/3 v izmeri 885 m²
— lokacija št. 115, ki leži na zemljišču parc. št. 995/4 v izmeri 615 m²
— lokacija št. 116, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/82 v izmeri 500 m²
— lokacija št. 117, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/83 v izmeri 621 m²
— lokacija št. 118, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/84 v izmeri 664 m²
— lokacija št. 119, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/85 v izmeri 675 m²
— lokacija št. 120, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/86 v izmeri 577 m²
— lokacija št. 121, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/87 v izmeri 609 m²
— lokacija št. 122, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/88 v izmeri 628 m²
— lokacija št. 123, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/89 v izmeri 513 m²
— lokacija št. 124, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/90 v izmeri 582 m²
— lokacija št. 125, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/91 v izmeri 725 m²
— lokacija št. 126, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/92 v izmeri 544 m²
— lokacija št. 127, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/93 v izmeri 616 m²
— lokacija št. 128, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/94 v izmeri 982 m²
— lokacija št. 129, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/95 v izmeri 828 m²
— lokacija št. 130, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/96 v izmeri 855 m²
— lokacija št. 131, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/97 v izmeri 563 m²
— lokacija št. 132, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/98 v izmeri 545 m²
— lokacija št. 133, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/99 v izmeri 440 m²
— lokacija št. 134, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/100 v izmeri 588 m²
— lokacija št. 135, ki leži na zemljišču parc. št. 995/5 v izmeri 777 m²
— lokacija št. 136, ki leži na zemljišču parc. št. 995/6 v izmeri 533 m²
— lokacija št. 137, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/101 v izmeri 677 m²
— lokacija št. 138, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/102 v izmeri 843 m²
— lokacija št. 139, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/103 v izmeri 562 m²
— lokacija št. 140, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/104 v izmeri 651 m²
— lokacija št. 141, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/105 v izmeri 588 m²
— lokacija št. 142, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/106 v izmeri 448 m²
— lokacija št. 143, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/107 v izmeri 723 m²
— lokacija št. 144, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/108 v izmeri 409 m²
— lokacija št. 145, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/109 v izmeri 552 m²
— lokacija št. 146, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/110 v izmeri 568 m²
— lokacija št. 147, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/111 v izmeri 816 m²
— lokacija št. 148, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/112 v izmeri 679 m²
— lokacija št. 149, ki leži na zemljišču parc. št. 995/7 v izmeri 386 m²
— lokacija št. 150, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/113 v izmeri 1104 m²
— lokacija št. 151, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/114 v izmeri 758 m²
— lokacija št. 152, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/115 v izmeri 541 m²
— lokacija št. 153, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/116 v izmeri 576 m²

vse k. o. Gotna vas.

— Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 3.595 din za m²
— Prispevek k stroškom priprave stavbnega zemljišča znaša 4.329 din za m² stavbnega zemljišča.
— Prispevek k stroškom delne komunalne opreme znaša 12.161.087 din na lokacijo, razen za lokacije št. 104, 105, 106 in 107, za katere znaša 11.901.087 din, kar imajo investitorji obvezo v njih vgraditi hidroforno napravo.

Stroški priprave in delne komunalne opreme in vrednost nepovratnih vlaganj veljajo na dan 31. 12. 1987 in se valorizirajo do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom podražitev, ki veljajo za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo.

Pod delno komunalno opremo je zajeta izgradnja kanalizacije, vodovoda, nizkonapetostnega električnega omrežja, javna razsvetljava (brez kandelabrov), ceste brez pločnikov v asfaltni izvedbi, vodovodni in kanalizacijski priključek za vsako lokacijo in strošek izgradnje telefonskega omrežja do soseske. Za lokacije so že pridobljena lokacijska dovoljenja za graditev objektov. Investitorji bodo morali še posebej financirati oziroma plačati: prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v stavbno — za lastno parcelo; elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodnih varovalk; prispevek za priključek na telefon; na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (vodovod, kanalizacijo, telefon, cesto, elektriko); pridobiti tehnično dokumentacijo za lastni objekt; priključke za zunanjo ureditev ter zanj gradbeno dovoljenje; zgraditi objekt, priključke in urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem; sofinancirati izgradnjo manjkajočih komunalnih napravm, ki so še pootrebne tej soseski (dograditev pločnikov v asfaltni izvedbi, javno razsvetljavo, telefonsko omrežje, peš poti, igrišča in javne zelenice, v skladu s sprejetim zazidalnim načrtom ter zgraditi zaklonišče v lastnem objektu).

Če OZD, v kateri investitor dela, ne združuje sredstev za urejanje stavbnih zemljišč po posebnem samoupravnem sporazumu, bo dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj za komunalno opremo soseske v znesku 1.766.096 din za lokacijo.

II. za oddajo stavbnega zemljišča za gradnjo stanovanjske hiše in obrtne delavnice za šiviljstvo v zazidalni soseski Cikava — sprememba in razširitev obrtno industrijske cone, in sicer gre za
lokacijo št. 20, ki leži na zemljišču parc. št. 2127/4 v izmeri 1396 m², k.o. Smolenja vas.

— Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 3595 din za m² stavbnega zemljišča, to je skupaj 5,054.570 din.
— Prispevek k stroškom priprave stavbnega zemljišča znaša 3283 din za m² zemljišča, skupaj 4,583.068 din.
— Prispevek k stroškom delne komunalne opreme znaša 42.025 din za m² uporabne površine, to je 18,196.825 din za lokacijo.

Odškodnina za stavbno zemljišče, stroški priprave in delne komunalne opreme znašajo skupaj 27.834.463 din za lokacijo.

Stroški priprave in delne komunalne opreme veljajo na dan 31. 12. 1987 in se valorizirajo do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom podražitev, ki veljajo za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo.

Pod delno komunalno opremo je zajeta izgradnja vodovoda, kanalizacije, n.n. električno omrežje do trafo postaje brez javne razsvetljave, ceste (v asfaltni izvedbi brez pločnikov). Za lokacijo je že pridobljeno lokacijsko dovoljenje za gradnjo stanovanjske hiše in obrtno delavnico za šiviljstvo. Investitor bo moral še posebej financirati oziroma plačati: prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v stavbno za lokacijo; elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodnih varovalk; prispevek za priključitev na vodovod, kanalizacijo, telefon; na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (vodovod, kanalizacijo, telefon, cesto, elektriko od trafo postaje do objekta), vključno z gradbiščnim priključkom; pridobiti tehnično dokumentacijo za lastni objekt, priključke in zunanjo ureditev ter gradbeno dovoljenje; zgraditi objekt, priključke in urediti okolico v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem; sofinancirati izgradnjo manjkajočih komunalnih naprav in objektov, ki so potrebni tej lokaciji v skladu s sprejetim zazidalnim načrtom.

Prednost pri nakupu obrtne lokacije imajo obrtniki, ki se že ukvarjajo z obrtno dejavnostjo šiviljstvo ali pa je v teku postopek za pridobitev tovrstnega obrtnega dovoljenja.

Ostali pogoji:

1. Rok za vzložitev prijav je vključno 15. dan po objavi v Dolenjskem listu.
   Javni razpis za oddajo obrtne lokacije v ZN Cikava je ponovljen in velja do oddaje zemljišča.
2. Prijave morajo biti v zapečatenih ovojnicah z oznako »javni razpis ZN Regrške košenice« oz. z oznako »javni razpis Cikava« naslovljene na naslov:
   SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE NOVO MESTO, Ljubljanska cesta št. 2, Novo mesto.
3. Varščina za lokacije pod I. znaša 500.000 din, za lokacijo pod II. pa 1,000.000 din in jo mora udeleženec javnega razpisa plačati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Novo mesto, št. 52100-654-65118 in izkazilo o vplačilu priložiti prijavi.
4. Prijavi je potrebno priložiti tudi potrdilo o višini osebnega dohodka oziroma drugih prejemkov za zadnjih šest mesecev za vse zaposlene družinske člane.
5. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od udeležencev dodatno dokumentacijo, če bo to potrebno za ugotovitev najugodnejšega udeleženca po tem razpisu.
6. Najugodnejši udeleženec javnega razpisa mora najkasneje v 15 dneh po prejemu obvestila, da najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, skleniti pogodbo o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča. Varščina se všteje brezobrestno v kupnino in obračuna. Udeležencu, ki bo izbran, pa bo sam odstopil od sklenitve pogodbe, se varščina ne vrača. Udeležencu, ki ne bo izbran, se varščina brezobrestno vrne v 15 dneh po prejemu obvestila o izbiri najugodnejšega ponudnika.
7. Odškodnino za zemljišče, stroške priprave in delne komunalne opreme zemljišča plača najugodnejši udeleženec v 15 dneh po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča. V primeru zamude s plačilom pa tečejo zakonite zamudne obresti.
8. Najugodnejši udeleženec javnega razpisa mora zgraditi stanovanjsko hišo do III. gradbene faze najkasneje v petih letih po sklenitvi pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.
9. Vsa dokumentacija in informacije so interesentom na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, Novo mesto.

Številka: S-465-017/86-9
Datum: 16. 2. 1988

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE NOVO MESTO

PETROL, TOZD TRGOVINA BREŽICE

objavlja
prosta dela in naloge

prodajalca na bencinskem servisu Semič in Metlika (kombinirano)

Pogoji:
— KV delavec — III. ali IV. stopnja strokovne usposobljenosti
— odslužen vojaški rok
Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja dva meseca.
Lastnoročno napisane vloge s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: PETROL, TOZD Trgovina, Brežice, Tovarniška 2, Komisiji za delovna razmerja.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po izteku razpisnega roka.

97/8

ZAHVALA

Ob smrti dragih staršev

MARIJE IN ŠTEFANA PERŠETA

Brezovica št. 14 pri Šmarjeških Toplicah

se iskreno zahvaljujemo dr. Vodniku za požrtvovalno nego in dolgoletno zdravljenje, družini Troha, Podjetju IMV Novo mesto za tolažilne besede, Tončki Redek in Marički Perše.

Hčerka Marija in vnuki

Spomin na vas, mama, še živi,
čeprav vas več med nami ni.

V SPOMIN

Minili sta dve žalostni leti, odkar nas je za vedno zapustila naša draga

ZAGORČEVA MAMA

Hvala vsem, ki se je spominjate.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki, a hudi bolezni nas je v 57. letu starosti zapustil naš oče, tast in mož

LUDVIK JELONJIČ

Najlepše se zahvaljujemo sosedom v Meniški vasi in Novolesu Soteska za podarjene vence ter Gozdnemu gospodarstvu Straža za podarjeni venec in poslovilni govor.

Žalujoči: družina Frkat in Jelonjić

Kako hudo si bil bolan, tega nisi vedel sam,
po gozdu v snegu taval si; smrt ti je
nasprot prišla, roko ti podajala,
vzela pa te je s seboj,
večni mir naj bo ti in pokoj.
(njegova mama)

V SPOMIN

22. februarja bo minilo dve leti žalosti, kar nas je zapustil naš dragi sin, brat in stric

IVAN STARE

iz Črmošnjic 25 pri Semiču

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je nepričakovano zapustil mož, oče in stari oče

SILVO SINRAJH

Cesta herojev 58

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sostanovalcem s C. herojev št. 58 za podarjene vence in cvetje, za izraze sožalja, vsem, ki so nam stali ob strani in kakorkoli pomagali. Najtopleje se zahvaljujemo sosedu tov. KIRNU za prvo pomoč. Posebna hvala TOZD ŽITO iz Novega mesta, Industriji obutve, Novotehni, Novoteksu in Krki-TOZD Izolacije za podarjene vence in denarno pomoč ter proštu Lapu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Terezija, sinovi Ivan, Marjan, Štefan ter hčere Danica, Silva in Vera z družinami

---

ZAHVALA

V 78. letu nas je za vedno zapustila naša mama in stara mama

EMA LAKNER

iz Zagozdaca 5

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za vso pomoč, darovano cvetje ter spremstvo pokojne na zadnji poti, govornikom, pevkam, ZB Stari trg in Predgrad ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sin, vnukinja, pravnukinja in drugi sorodniki

tedenski koledar

Četrtek, 25. februarja — Aleksander
Petek, 26. februarja — Matilda
Sobota, 27. februarja — Gabrijel
Nedelja, 28. februarja — Romana
Ponedeljek, 29. februarja — Breda
Torek, 1. marca — Albin
Sreda, 2. marca — Janja

LUNINE MENE
3. marca ob 17.01 — ščip

kino

BREŽICE: 25. in 26. 2. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Boter — II. del. 27. 2. (18. in 20. uri: in 26. do 29. 2. (ob 20. uri) ameriški vojni film Platoon — vod smrti.

ČRNOMELJ: 25. 2. (ob 17. uri) jugoslovanski film Oficir z vrtnico. 25. (ob 20. uri) in 26. 2. (ob 17. uri). 26. (ob 19. uri) in 28. 2. (ob 20. uri ameriška komedija Dirka Kenonbal — II. del. 28. 2. (ob 17. uri) ameriški risani film Skrivnost čudodelnega grma. 1. 3. (ob 20. uri) francoska komedija Žandarji in žandarke. 3. 3. (ob 20. uri) nemški kriminalni film Pištola in ljubezen.

KRŠKO: 25. 2. (ob 18. uri) in 26. 2. (ob 20. uri) ameriški vojni film Platoon. 25. 2. (ob 20.uri) ameriški film Maščevanje v Ulici brestov. 26. in 27. 2. (ob 18. uri) italijanski film Bud in Terence — močna fanta. 26. 2. (ob 22. uri) ameriška erotična komedija Dvigni sidro. 28. 2. (ob 18. uri) kanadski akcijski film Bokser. 1. 3. (ob 17. uri) risanka. 2. 3. (ob 18. uri) ameriški film Super agenta. 3. 3. (ob 20. uri) italijanska grozljivka Svet demonov.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 26. do 28. 2. erotični film Zaljubljena Melody.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 25. 2. (ob 18. in 20. uri) filmsko gledališče — ameriška grozljivka Ljudje mačke. 26. in 27. 2. (ob 16. uri) jugoslovanska-ameriška risanka Čudežni gozd. Od 26. do 28. 2. (ob 18. in 20.uri) ameriški akcijski film Maščevalec iz Miamia. 28. in 29. 2. ter 1. 3. (ob 16. uri) nemška komedija Težave z dvojnikom. 29. 2. ter 1. in 2. 3. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Rush. 3. 3. (ob 16. uri) francoska komedija Žandar iz Sant Tropeza. 3. 3. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Plava laguna.

SEVNICA: 25. in 26. 2. (ob 19. uri) ameriški erotični film Strasti. 27. in 28. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Terminator. 3. 3. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Dan ubijalca.

TREBNJE: 27. in 28. 2. nemška ljubezenska drama Dekle z regratom.

službo dobi

HONORARNO DELO nudimo komunikativnim osebam. Tel. (061) 784-013, kličite od 17. do 21. ure. Lasten prevoz ni obvezen! (P1-8MO)

stanovanja

PRODAM večje stanovanje v Krškem. Informacije na telefon 72-091 ali v večernih urah Jože Sajovec, CKŽ 9, Krško. (pol-ST-8)

MLADA DRUŽINA išče enosobno stanovanje v Novem mestu ali okolici. Šifra: »PREDPLAČILO«. (1097-ST-8)

V LITIJI prodam dvoinpolsobno stanovanje za 70% kredita in 30% gotovine. Tel. (063) 783-188. (P8-36MO)

motorna vozila

Prodam R 4, letnik 85, tel.: 51-638.

Prodam R 4 letnik 1984 (november) Bašelj, Šmarješke Toplice 62, (popoldan). (3-54MO)

Prodam R 4 TL december 1983. Tel. 27-791 (popoldan). (P8-54MO)

Z 750, letnik 1984, ali lado 1200 S, letnik 1987, prodam. Jože Ravbar, Karteljevo 30, Novo mesto. (1135-MV-8)

Z 101 GTL, september 1986, garažirana, ugodno prodam. Tel. 76-067. (1136-MV-8)

PO DELIH PRODAM 126 P, letnik 1981, in Z 650, letnik 1979, ter škodo LS po delih. Tel. 23-529. (1133-MV-8)

VW karavan 1600, letnik 1968, registriran, vozen, ugodno prodam. Tel. 79-147. (1132-MV-8)

ZASTAVIN kombi 435 K, poškodovan, poceni prodam. Srečko Štangelj, 21. oktobra 17 B, Črnomelj. (1140-MV-8)

JAWO 350 z MF opremo prodam ali menjam. Šmarješke Toplice 28. (1137-MV-8)

Z 101 GT 55, letnik avgust 1985, prodam za 540 SM. Informacije po telefonu (068) 45-081, vsak dan po 15. uri. (P8-39MO)

JUGO 45, letnik 1985, prodam. Šterk (nad Barve laki), Novo mesto. (1127-MV-8)

PRODAM citroen GS, letnik 1976, ali menjam za manjše vozilo, ter APN 6. Tel. 49-188, po 16. uri. (1091-MV-8)

126 PGL, star dva meseca, prodam. Telefon popoldne (068) 43-776. (1090-MV-8)

PRODAM obnovljen R 4, letnik 1975, registriran do 25. maja 1988. Kumelj, Gor. Straža 160. (1054-MV-8)

MITSUBISHI COLT, star 2,5 leta, prodam. Tel. (063) 751-082. (1092-MV-8)

LADO 1500 SL, letnik 1979, zelo dobro ohranjena, po ugodni ceni prodam. Novo mesto, Gubčeva 5, tel. (068) 22-922 med 14. in 16. uro. (1093-MV-8)

R 4, letnik 1974, prodam. Interesenti, pokličite na telefon 25-730. (1094-MV-8)

LADO KARAVAN, letnik 1982, prodam ali zamenjam. Tel. 84-923. (1130-MV-8)

LADO 1600, letnik 1979, prodam ali menjam za govedo. Jaklič, Telčice, Škocjan. (1129-MV-8)

a **LADO KARAVAN,** letnik 1986/september, 14.000 km, prodam. Tel. 58-787. (P8-35MO)

R 4, letnik 1981, prodam. Tel. (068) 47-107. (1108-MV-8)

126 P, letnik 1978, in R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Novo mesto. (1109-MV-8)

R 14, letnik 1979, prodam. Plesković, G. Gomila 4, Šentjernej, tel. 42-375. (1110-MV-8)

GOLF JGL, letnik 1981, ohranjen, prodam. Ogled pri Žugić, Dobe 22, Kostanjevica na Krki. (1113-MV-8)

GOLF, letnik 1982, in karamboliran BMW 320, letnik 1978, prodam. Tel. 42-020, int. 299, dopoldne. (1116-MV-8)

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, prodam. Klemenčič, Dolšce 2 B, Kostanjevica. (1117-MV-8)

APN 7, star dve leti, prodam. Ogled na Drski 46, v popoldanskem času. (1118-MV-8)

FIAT 750 LE, letnik 1982, registriran do februarja 1989, prodam. Dol. Kamence 27, Novo mesto. (1128-MV-8)

R 12, dobro ohranjen, prodam. Tel. 44-863, od 18. do 19. ure. (1119-MV-8)

ZASTAVO 850 AK kombi, zaprt tip, letnik 1982, in golf, letnik 1982, vse dobro ohranjeno, prodam. Martin Kocjan, Mihovica 16, Šentjernej. (1112-MV-8)

Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Brulc, Brusnice 60. (1124-MV-8)

JUGO 45, letnik 1982, in ETZ 250, letnik 1987, prodam. Tel. 24-596. (1126-MV-8)

Z 750, prva registracija 12/76, odlično ohranjen, prodam. Šterk, Ob Težki vodi 84. (1095-MV-8)

R 4 TLJ, letnik 1984, prodam. Novak, Dol. Karteljevo 6. (1099-MV-8)

R 4 GTL, letnik 1981, prodam. Franko Srečko, Gor. Vrhpolje 17. (1102-MV-8)

SAMARO 10/87 prodam. Telefon 27-767, popoldne. (1103-MV-8)

GOLF diesel, letnik 1983, prodam. Telefon 24-974, popoldne. (1103-MV-8)

MOTOR APN 6 prodam za 45 SM. Vlado Kodrič, Gabrje 10 a, Krmelj. (P8-30MO)

126 P, letnik 1979, prodam. Andrej Divjak, Dol. Prekopa 19 a, Kostanjevica. (P8-42MO)

DIANO L, letnik 1979, vozno, prodam. Cena po dogovoru. Bukovec, Ljubljanska 15, Novo mesto. (1104-MV-8)

ZASTAVO 101 GTL, letnik november 1985, prevoženih 20.000 km, prodam. Telefon 25-040. (1105-MV-8)

Z 128, letnik 1984, registrirano do 9. 2. 1989, prodam. Franc Zakšek, Stolovnik 15, Brestanica, tel. 79-711, od 19. do 21. ure. (P8-31MO)

ZASTAVO 750 LUXE, letnik 1980, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 24-790, od 18. do 20. ure. (P8-32MO)

Z 101, letnik 1978, prodam. Sirk, tel. 42-534, Dobravica 21, Šentjernej. (P8-33MO)

Z 101, letnik 1985, prodam. Stane Špec, tel. 44-013, od 7. do 15. ure. (1150-MV-8)

LADO 1200 karavan, letnik 1981, karambolirano, prodam. Tel. 72-657. (P8-48MO)

JUGO 55 A, letnik 1986, 17.000 km, prodam. Tel. 23-971. (1125-MV-8)

ŠKODO COUPE, letnik 1981, dobro ohranjeno, malo voženo, prodam. Registrirana do februarja 1989. Tel. 47-492. (P8-40MO)

GOLF, letnik 1977, odlično ohranjen, dodatna oprema, radio, prodam za 4 M. Informacije na tel. (068) 81-806, popoldne. (P8-47MO)

NUJNO prodam motor tomos elektronik, 90 kub. Informacije na telefon (068) 56-615. (1142-MV-8)

126 P, letnik 1980, prodam. Magda Lekše, Groblje 13, Šentjernej. (1147-MV-8)

TAM 5000 prodam. Božo Kos, Mokronog 69, ali telefon 49-276. (p8-44MO)

Z 101 GRL, letnik 1985, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Tel. (068) 71-767. (P8-49MO)

JAWO 350, dodatno opremljeno, prodam. Tel. 60-094. (P8-53MO)

Z 128, letnik november 84, registrirano do novembra 88, prodam. Tel. (068) 21-790. (1058-MV-8)

R-4 GTL, letnik 86, dobro ohranjen, garažiran, zaščiten, registracija feb. 89, radiokasetofon, prodam za 6,3 M. Tel. (068) 21-012, popoldan. (ček-8)

Z 750 LE, letnik 1981, prodam. Korasa, Lobetova 15, Novo mesto. (1080-MV-8)

R-4 GTL, nov, še neregistriran, in citroen GS 1,3, registriran do 2/89, prodam. Tel. 52-000. (1079-MV-8)

MOPED APN 6, letnik 1987, ugodno prodam. Robert Zagorc, Gornja Prekopa 19, Kostanjevica na Krki. (1036-MV-8)

R-4 TLS, letnik 79, prodam. Tel. 26-726. (1042-MV-8)

Z 101 comfort, letnik 1982, prodam. Tel. 21-836, od 15. ure dalje. (P8-18MO)

APN-6 prodam. Tel. 21-575. (1064-MV-8)

LADO 1600, letnik 80, dobro ohranjeno, prodam. Košir, Dol. Straža 36. (1066-MV-8)

JUGO 45 AX, nov, prodam. Tel. 25-242. (1068-MV-8)

Z 101 super, december 78, prodam. Tel. 23-228. (1085-MV-8)

R-4 GTL, kot nov, prodam. Tel. 20-374. (P8-27MO)

KOMBI IMV 1600, letnik 1979, in zastavo 750, letnik 1978, prodam. Tel. 23-770, popoldan. (1072-MV-8)

Z 750, letnik 75, otroški voziček in posteljo prodam. Tel. 23-204. (1073-MV-8)

Z 101, letnik 1986, prodam. Slak, Tomšičeva 7, Trebnje, tel. (068) 44-595, popoldan. (P8-20MO)

CITROEN GS, letnik 1974, in diatonično harmoniko, štirivrstno CFBS, ugodno prodam. Poglajen, Drganja sela 19, Straža. (1045-MV-8)

NUJNO PRODAM Z 101 mediteran, letnik 81, in Z 750, letnik 82. Damjan Mlekuž, Šentviška pot 14, Čatež pri Brežicah. (P8-20MO)

VISO SUPER 11, letnik 1982, prodam. Tel. 49-721 in 49-609. (1046-MV-8)

TOMOS BT 50, nov, prodam. Tel. 85-173. (1048-MV-8)

FIAT 750, letnik 1974, prodam. Pavlin, Polhovica 12, Šentjernej. (1051-MV-8)

R 4 TL, letnik 1984, dobro ohranjen, ugodno prodam. Stanko Hodnik, Mali Kamen 31, Senovo, tel. (068) 79-760, popoldan. (Pol-MV-8)

Z 750, letnik 1978, prodam. Roman Vidmar, Petane 10, Novo mesto. (1060-MV-8)

JAWO 350, letnik 87, dodatno opremljeno, prodam ali menjam za osebni avto z doplačilom. Tel. 51-371. (P8-24MO)

ŠPORTNO ŠKODO, letnik 1976, vozno, neregistrirano, prodam. Tel. 61-104, Brežice. (pol-MV-8)

Z 750 S, letnik 79, prodam. Tel. 25-528. (1028-MV-8)

126 P, let. 1978, NSU 1200, let. 1973, Simco 1301 special., let. 1973, in MZ 250, let. 1982, prodam. Simca in MZ nista registrirana. Jerič, Dol. Straža 94, tel. 21-826 int. 438, dopoldan. (1071-MV-8)

OPEL Kadett, tip C, letnik 1977, prodam. Tel. (068) 75-642, po 19. uri. (1075-MV-8)

Z 101 prodam. Marjan Furman, Karteljevo 8. (1077-MV-8)

ŠKODO 105, letnik 1982, in klavirsko harmoniko prodam. Bartolj, tel. 23-145. (1078-MV-8)

Z 750, letnik 1970, prodam. Pavković, Otočec 80. (970-MV-8)

DIANO 6, letnik 1978, spredaj karambolirano, in AUSTIN 1300, letnik 1976, neregistriran, prodam. Turk, Ratež 24, 68321 Brusnice. (978-MV-8)

ŠKODO Sport coupé, 1976, in GOLF, 1978, prodam. Milan Bevec, Gor. Karteljevo 27 a, Novo mesto. (995-MV-8)

DKW 175 poceni prodam. Tel. 22-793, Novak, C. herojev 29 a. (997-MV-8)

ETZ, letnik 1983, prodam zaradi odhoda v JLA. Pavle Turk, Sela 6. (998-MV-8)

MERCEDES 14-13 kiper, generalno obnovljen, prodam. Telefon (068) 56-275. (1003-MV-8)

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Hajiz Smailović, Cesta herojev 26, Novo mesto, tel. 25-330. (982-MV-8)

OPEL KADET 72, registriran, prodam. Informacije ob večernih urah na tel. 33-646. (P8-10MO)

ZASTAVO 750 prodam. Štrbenk, Korita 9, 68211 Dobrnič. (1026-MV-8)

prodam

Prodam čoln Maestral, ter motor Tomos 4 (kratka os). Informacije 26-416.

SOBNA VRATA, malo rabljena, prodam. Tel. 22-349. (1134-PR-8)

VARILNI APARAT gorenje 160/190 ter stroj za šrotiranje in ruženje koruze, vse v dobrem stanju, prodam. Marija Potočar, Trška gora 75, Novo mesto (nad gostilno Pugelj). (1138-PR-8)

ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH (380 l) prodam. Tel. 24-937. (1029-PR-8

MONTAŽNO kovinsko garažo prodam. Medle, Žabja vas 47, Novo mesto. (1112-PR-8)

MIZARSKO kombinirko prodam. Groblje 38, Šentjernej. (P8-38MO)

VIBRACIJSKO MIZO velikosti (150 x 1107, pripravno za več vrst cementnih izdelkov, 20 kalupov za umetni kamen prodam. Milan Hari, Ljubljana, tel. 226-864. (P8-41MO)

ŽAGO STYHL 045 prodam. Okoren, Straža 24, Šentrupert. (1141-PR-8)

KORUZO v strokih prodam. Tel. (068) 84-938. (1040-PR-8)

CB POSTAJO z dokumenti in dve anteni, pralni stroj za posodo »Sloboda Bisch«, malo rabljen in tri leta staro peč TAM stadler 45 ocal prodam. Tel. 84-633. (1057-PR-8)

SPALNICO, črno beli TV gorenje in čelado nolan prodam. Tel. 26-297. (1098-PR-8)

10 T SENA in 1 t koruze v strokih prodam. Naslov v upravi lista. (1100-PR-8)

PEČ za centralno ogrevanje, etažno (15000 kal), prodam. Boris Sajevic, Žužemberk 26. (1106-PR-8)

KOZOLEC prodam. Vida Turk, Vinji vrh 2, 68220 Šmarješke Toplice. (1111-PR-8)

ŠEST NOVIH STOLOV in mizo (stilno—Novoles) ugodno prodam. Biček, Mestne njive 11, Novo mesto. (1115-PR-8)

BARVNI TV kolor elektronik gorenje, star 6 let, prodam. Franc Bevc, Dolenje Kronovo 33, Šmarješke Toplice. (P8-37MO)

RABLJEN TV gorenje in nov kasetofon kamasonic prodam. Radovan Damjanović, Slavka Gruma 15, (Drska), Novo mesto. (1123-PR-8)

ALUMINIJASTA KOLESA za tračno žago, premer 62 cm, stružena, prodam, po 6 SM. Jup Androjna, Šentjernej.

TV, črnobeli, star dve leti, prodam. Naslov: Niko Špendal, Dolnje Prapreče 9, Velika Loka. (P8-43MO)

MOTORNO ŽAGO doplina ugodno prodam. Franc Žibert, Lukovec 25 a, Boštanj, tel. 82-226. (P8-45MO)

PRODAM regal, star eno leto, cena 35 SM, in novo bundo, moško, podloženo s krznom, cena 12 SM. Informacij na tel. 74-927, Krško. (P8-46MO)

SENO, večjo količino, prodam. Per, Čadraže 10, Šentjernej. (1157-PR-9)

HARMONIKO, štirivrstno, električno kitaro, oljni gorilec, nov, prodam. Tel. 72-658. (1148-PR-8)

PRODAM lovski karabin »Sava Kranj«. Mirko Flajnik, tel. 51-400, dopoldne. (1152-PR-9)

PRODAM TECHNICS SU — Z 250 integrirani stereo ojačevalec 190 W (2 x 80). Telefon 71-572, popoldne. (1154-PR-8)

PRODAM barako-drvarnico (5 x 3 m) dvokapnico in zastavo 101 TL, letnik 1984. Zore, Staro sejmišče 52, Šentjernej. (1087—PR-88)

DVA PRAŠIČA (120 KG) prodam. Zupančič, Strelac 5, Šmarješke Toplice. (1074-PR-8)

PRODAM liti platišči. Telefon 27-304. (1061-PR-8)

PRODAM moško dirkalno kolo (50-odst. cena novega), 5 brzin. Tel. 26-737. (1076-PR-8)

VIDEOREKORDER prodam. Tel. 84-994. (1070-PR-8)

HLADILNO SKRINJO prodam. Lipar, Vrbovce 5, Šentjernej. (1067-PR-8)

PRODAM manjšo avtomobilsko prikolico. Marjan Vovk, Čelevec 1, Šmarješke Toplice. (108-PR-8)

PRODAM rabljeno kombinirano peč, banjo, lijak in dve zastekljeni okni. Telefon 85-381, zvečer. (1047-PR-8)

PRODAM kobilo, staro 9 let, z žrebetom. Miro Verbič, K Roku 72, Novo mesto, tel. 26-191. (1052-PR-8)

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem prodam. Grimšič, Trdinova 6, Novo mesto. (1098-PR-8)

TV COLOR EI 6615 v garanciji prodam za 1 M, in otroško posteljico z jogijem. Tel. (068) 24-433. (105-PR-7)

PRODAM barvni televizor Gorenje, star 8 let, pse volčjake, stare dva meseca. Tel. 51-834. (845-PR-7)

PRODAM motorno žago Stihl 050. Mirko Zupančič, Trška gora, Otočec. (1056-PR-8)

PRODAM dve leti starega junca. Tel. 23-606, popoldne. (P8-11MO)

PRODAM videorekorder Nordmende z deklaracijo. Tel. 23-164, popoldne. (981-PR-8)

SENO in otavo (5 t) prodam. Lavrič, Loke 14, tel. 84-775. (984-PR-8)

MOTORNO ŽAGO Husqvarna, tip 444, malo rabljeno, prodam. Franc Kunšek, Dol. Orle 2, Studenec pri Sevnici. (P8-1MO)

OTROŠKI VOZIČEK, športni, prodam. Tel. 27-449. (1000-PR-8)

KOBILO, staro 4 leta (je tudi pripuščena), prodam. Jože Turk, Mali Orehek 6, Stopiče. (1006-PR-8)

PRODAM, zaradi nabave večje, zamrzovalno skrinjo (220 l), staro dve leti, pralni stroj z manjšo okvaro in hladilnik. Telefon 84-873. (1008-PR-8)

KOMPLET streho ali betonske strešnike 160 m², komplet oken in vrat za hišo, rabljeno, ugodno prodam. Robert Ručigaj, Sr. Jarše 84, 61230 Domžale. (P8-4MO)

GUMI VOZ (15 col) prodam. Jožefa Lokar, Gor. Karteljevo 7. (1016-PR-8)

SEDEŽNO GARNITURO (raztegljiv trosed, dvosed, kotni element in fotelj), ugodno prodam. Tel. 25-382. (1011-PR-8)

PRODAM 2 gobelina: Zadnja večerja za 50 SM, Vodice za 40 SM. Oba sta uokvirjena. Slavica Sintič, Cankarjeva 1 a, Krško. (1013-PR-8)

PRODAM cca 50 kg pocinkane žice, primerne za vinograd, debelina 3 mil. (malo jeklena). Tel. 85-049. (1020-PR-8)

PRODAM rabljeno tridelno omaro in komodo. Marija Bulič, Muhaber 12 a, Novo mesto. (1022-PR-8)

KOSTANJEVE STEBRIČKE prodam. Tel. 23-355. (1025-PR-8)

PRODAM traktorski plug Slavonac, kosilnico BCS Diesel s cirkularjem za drva ter leseno hišo (možna prestavitev za vikend) 3,5 x 5 m. Tel. 57-796. (1024-PR-8)

PRODAM gume za al. platišči 185/70-14 in nov kombiniran bojler. Lukman, Šmarješke Toplice 64. (P8-15MO)

TRAČNO ŽAGO prodam. Telefon (068) 82-281. (P8-13MO)

PO UGODNI CENI prodam dobro ohranjeno sedežno garnituro. Ogled možen vsak dan v popoldanskem času: Naselje heroja Maroka 23, št. stanovanja 17, Sevnica. (P8-14MO)

kmetijski stroji

NOV TRAKTOR torpedo 48 s kabino prodam 10% ceneje. Telefon 88-882. (1121-KS-8)

TRAKTOR štore 402, 1100 obr. ur, prodam. Jože Rajšel, Mali vrh 16, Mirna peč. (1089-KS-8)

TRAKTOR IMT 542, star 7 mesecev, 120 ur, prodam. Stane Korelc, Gorenja vas 4, 68211 Dobrnič. (1096-KS-8)

FREZO, priključek za motokultivator labin progres 14 KS, novo, nerabljeno, ugodno prodam. Tel. 58-405. (P8-34MO)

NOV polavtomatski sadilec krompirja ugodno prodam. Željko, Račje selo 10, tel. 44-863. Ogled popoldne. (1119-KS-8)

BCS mala odlično ohranjena, prodam, za 1 M. Informacije na tel. (068) 82-111, popoldne. (P8-50MO)

TRAKTOR FEND trubomatik 55 KM, motorno kolo honda VF 750 F, ugodno prodam. Tel. (061) 653-121. (1151-KS-8)

TRAKTOR deutz — eicher (22 KM) prodam. Telefon 74-954. (1153-KS-8)

TRAKTOR Zetor 5718 in silokombajn SK 80 prodam. Martin Kastelic, Žabja vas 39, Novo mesto. (1086-KS-8)

TRAKTOR Zetor 5011 prodam. Tel. 72-767, dopoldan. (P8-28 MO)

KOSILNICO BCS prodam. Jože Škrbec, Dol. Suhadol 16, Brusnice. (1063-KS-8)

TRAKTOR IMT 542, letnik 82, prodam. Pirh, Podgora 43, Straža. (1083-KS-8)

TRAKTOR IMT 560, nov, ugodno prodam ali zamenjam. Tel: 26-501. (1044-KS-8)

GRABLJE Sonce (4-delne) za traktor ali vprežno vleko in molzno napravo Vinkovci, prevozno, za eno kravo, prodam. Darovec, Gor. Straža 26, tel. 84-565, popoldan. (1049-KS-8)

KOSILNICO BCS (petrolej, 110 cm), dobro ohranjeno, prodam. Murgelj, Jablan 30, Mirna peč. (1053-KS-8)

TRAKTOR Zetor 6711,65 KM, z originalno kabino, prodam. Jože Šerbec, Gor. Lenart 27, Brežice, tel. 62-365. (1031-KS-8)

TRAKTOR Deutz TD-60 KM, 1000 delovnih ur, letnik 1985, s kabino, prodam oziroma zamenjam za manjšega ali za osebni avto. Jože Kostrevc, Podgorje 34, Pišece. (1038-KS-8)

KOSILNICO BCS-Akme z vozičkom, ugodno prodam. Miran Dvoršak, Blatno 33, Pišece. (1039-KS-8)

TV 730 z 1200 urami ter prikolico in plug prodam. Jože Kastelic, Dol. Težka voda 23. (983-KS-8)

URSUS (60 KM) s kabino, star dve leti, prodam. Hočevar, Grmovlje 21, 68275 Škocjan. (985-KS-8)

TRAKTOR TV 523 (40 obratovalnih ur) prodam. Tel.65-725. (993-KS-8)

TRAKTOR UNIVERZAL 340 DT (250 delovnih ur) s kabino in koso prodam. Nikola Mihelić, Jarčeva 3, Metlika, tel. (068) 58-714. (1014-KS-8)

TRAKTOR Tomo Vinkovič (18 KM) v dobrem stanju prodam. Tel. (068) 88-403. (P8-7MO)

PRODAM dobro ohranjeno traktorsko prikolico. Ivan Konajzler, Zavratec 30, 68293 Studenec. (P8-8MO)

PRODAM traktor Torpedo Deutz 6206 44 KW 1985. Ciril Flajs, Sp. Vodale 18, Tržišče. (P8-12MO)

kupim

KUPIM hrastove in smrekove plohe (5 in 8 cm). Splošno mizarstvo Kapele, tel. (068) 68-347. (pol-KU-8)

KUPIM motor za škodo 110 L, ohranjen. Tel. 25-115. (1027-KU-8)

KOLJE, kostanjevo, rabljeno, po možnosti z dostavo, kupim. Ponudbe na telefon 84-325, po 20. uri. (1107-KU-8)

KUPIM kosilnico BCS. Navedite ceno. Pišite na naslov Anton Vlašič, Dolenjci 10, 68341 Adlešiči. (1007-KU-8)

VOZIČEK za dvojčke, športni, kupim. Nevenka Davidovič, Majde Šilc 5, telefon 20-380. (999-KU-8)

posest

Ob asfaltirani cesti v Ponikvah pri Trebnjem prodam parcelo — njivo 2800 m². Informacije na tel. (061) 343-468. (1050-PO-8)

VINOGRAD, star 8 let, z vikendom prodam (Javnovec pri Sromljah). Franc Petan, Cvetna pot 8, 68273 Leskovec pri Krškem. (P8-21MO)

PRODAM veliko kmečko hišo, vseljivo, in nekaj zemlje v bližini Sevnice. Informacije na telefon (041) 155-205, Zagreb. (P8-22MO)

VINOGRAD, sadovnjak in njivo v izmeri 30 a v okolici Šentjerneja prodam. Šifra: »DM«. (1062-PO-8)

PARCELO (6 a) ob asfaltni poti, za vinograd, zidanico, prodam v Malem Vinjem vrhu. Jambrek, Drašovec 31, Šentjernej. (1081-PO-8)

PRODAM vinograd na Mavrlenu pri Črnomlju. Velikost parcele 1,5 a (150 trt). Piškurič, Jankoviči 3, 68341 Adlešiči. (P8-23MO)

NJIVO v Hrastovici pri Mokronogu (lepa lega), pri glavni cesti, prodam. Telefon 47-619. (P8-25MO)

VINOGRAD z zidanico, elektriko in vodo prodam. Dostop z avtomobilom. Vovk, Ždinja vas 15. (1055-PO8)

VINOGRAD (20 arov) na Trški gori zelo ugodno dam v najem. Informacije po telefonu (061) 217-992. (P8-19MO)

VINOGRAD s hramom v Vitni vasi na Bizeljskem ugodno prodam. Stanko Rožman, Podgorje 14, 68255 Pišece. (1039-PO-8)

HIŠO 10 x 12 v Brežicah, novo, z dovoljenjem za lokal, prodam. Stanko Rožman, Meškova 2, Trnje, 68250 Brežice. (1039-PO-8)

HIŠO, starejšo, z nekaj zemlje, prodam. Naslov v upravi lista. (1041-PO-8)

NJIVO ob Vinski cesti Šentrupert — Okrog, primerno za vikend, vinograd, prodam. Savšek, tel. 49-596. (1084-PO-8)

ZEMLJIŠČE za vinograd na Vinjem vrhu prodam. Tel. 76-027. (1101-PO-8)

PRODAM vinograd (9 a s hramom, asfalt, elektrika, vodovod, slab gozd (1 ha) in njivo 30 arov (vse Potov vrh) ali zamenjam za primerno zemljišče v Smolenji vasi. Tel. 24-584, popoldne od 18. do 20. ure. (ček-PO-8)

PRODAM starejšo hišo v Novem mestu. Telefon (061) 442-615. (P8-51MO)

MANJŠI VINOGRAD z vikendom do IV. faze v Beli krajini prodam ali zamenjam za garsonjero v Ljubljani ali na morju. Tel. (061) 271-430. (P8-52MO)

VIKEND v bližini Trebnjega in avto Zastava TL 55, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. 47-237, od 18. do 20. ure. (972-PO-8)

PARCELO za vikend (8 a), 1.5 km od Kolpe, prodam. Telefon 57-715. (992-PO-8)

GOZD (1 ha 11 arov) v Žalovičah prodam. Cena po dogovoru. Tel. 25-369. (1012-PO-8)

V LJUBLJANI prodam dvosobno stanovanje in kupim hišo v Kočevju ali okolici. Možna tudi zamenjava. Ponudbe na telefon (061) 372-528, popoldne. (P8-16MO)

razno

GOSTINSKI LOKAL v Ljubljani ali na Dolenjskem najamem. Naslov v upravi lista. (1005-RA-8)

UPOKOJENEC išče starejšo upokojenko, da bi mu gospodinjila. Šifra: »DOLENJSKA«. (P8-17MO)

čestitke

Dobri in ljubljeni mami FRANCKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo vse najboljše za dvojni praznik, mnogo zdravja in dobrega počutja ter še mnogo let otroci z družinami. Čestitki se pridružujejo tudi sosede. Dvanajst vnučkov in dvanajst pravnučkov pa ji pošilja 85 poljubčkov. (832-ČE-7)

Dragemu vnuku IGORJU PEČJAKU iz Ingolstadta za 20. pomlad in srečno vrnitev iz armije želiva vse najboljše babica in dedek. Ostalim pa lep pozdrav. (996-ČE-8)

27. februarja bosta praznovala 50-letnico skupnega življenja FRANC in ALOJZIJA VENE iz Dul pri Bučki. Za ta jubilej vama iskreno čestitam in želim še veliko zdravnih skupnih let, družbi pa veselo praznovanje — brat Jože z družino. (1139-ČE-8)

obvestila

OBVEŠČAM stranke, da sprejemam naročila za štiritedenske piščance, bele, rjave, grahaste. Jablan 23, Mirna peč. (1043-OB-8)

VISOKOTLAČNE ČRPALKE KROBATH — za pranje strojne, kmetijske, gradbene mehanizacije od 100 — 200 atmosfer delovnega pritiska — do 150° C (para). Cena od 730 — 3400 DM. Dipl. Kfm. F. BOGATAJ, Export — Import, Villacher — Ring 59, Celovec. Tel. 9943-463-514549. Ponedeljek, sreda od 8. do 17. ure, sobota od 8. do 12. ure. Govorimo slovensko. (pol-OB-8)

TESNJENJE OKEN in vrat MARJAN ČUČNIK. Cenjene stranke obveščamo, da montiramo GUMIJASTA TESNILA NA VSE VRSTE OKEN IN VRAT. V klasična okna vgrajujemo tudi termopan stekla. Informacije in naročila sprejemamo na telefon (068) 20-408. (P8-29MO)

NESNICE — MLADE JARKICE pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso domačo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčk, dobi še eno zastonj. Naročila sprejemamo in dajemo vse informacije: gostilna »HUMEK«, Jože Prosenik, Bratov Gerjevič 32, 68257 Dobova, tel. (068) 67-607. (840-OB-7)

NESNICE — MLADE JARKICE pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso domačo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, kdor kupi 10 jarčk, dobi še eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije Bife Marta Kelhar, Stara vas 62 a, Bizeljsko, tel. (068) 68-212. (841-OB-7)

PRODAJAL bom rjave jarčice od 5. do 10. marca. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, tel. 44-389. (1084-OB-8)

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovo in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
IZDAJA ob četrtkih. Posamezna številka 500 din, naročnina za 1. polletje 10.000 din; za delovne in družbene organizacije 40.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 5 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 7.500 din, na prvi ali zadnji strani 15.000 din; za razpise, licitacije ipd. 8.000 din. Mali oglas do deset besed 5.000 din, vsaka nadaljnja beseda 500 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mali oglasi in naročniški oddelek 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Trpljenje si prestala, v grobu zdaj boš mirno spala.
Nikdar te ne bomo pozabili, ker smo te zares ljubili.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, tete in tašče

MARIJE MIRTIČ

roj. Blatnik

iz Gradenca 5

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo obiskovali, nam izreki sožalje, darovali cvetje ter jo pospremili k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo sosedom za nesebično pomoč, Francu Škufci za poslovilni govor ob odprtem grobu, gospodu župniku iz hinjske fare in g. župniku iz Žužemberka za lep cerkveni obred ter besede slovesa od pokojne.

Žalujoči: sinova Jože in Tone z ženo, hčerki Minka in Slavka z družinami in ostalo sorodstvo

---

Ljubezen, delo, skrb, trpljenje, dragi oče, Tvoje je bilo življenje. Zdaj v grobu Ti boš mirno spal, a spomin na Tebe živel bo, čeprav Te med nami več ne bo.

ZAHVALA

V 76. letu se je za vedno poslovil od nas dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ BARBO

z Malega Kala pri Mirni peči

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali vence in cvetje in se v tako velikem številu poklonili njegovemu spominu. Posebna zahvala internemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, kolektivom CP-TOZD Gradnje, Gorjancem Novo mesto, OŠ Mirna peč, DO Iskra ter članom ansambla Spomin, govornikoma Martinu Barbu in Lojzetu Slaku za občutene besede slovesa, pevskemu zboru in g. proštu Lapu za ganljive besede in lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Fani, sinova Lojze in Jože in hčerki Anica in Nada z družinami ter sin Marjan in ostalo sorodstvo

---

Skrb, delo in trpljenje, dragi oče, bilo tvoje je življenje.
Bolečine si prestajal tiho in z njimi odšel, ne da bi jih razkril.

ZAHVALA

V 47. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in stric

MIHAEL FIFOLT

iz Podhoste 37 pri Dolenjskih Toplicah

Nimamo besed, da bi se z njimi lahko zahvalili vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovo prerano zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo osebju pljučnega oddelka bolnice v Novem mestu, sorodnikom in prijateljem, sovaščanom, DO Gorjanci Straža, ZŠAM Gorjanci Novo mesto-Straža, GD Soteska, DO Novoles TVP iz Straže, Mercatorju Novo mesto, pevcem in gospodu župniku ter kaplanu za tako lepo opravljen obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnjo pot.

Žalujoči: žena Anica, sinova Jože in Mirko, hčerka Mihaela z možem Dušanom in vnučkom Lukcem ter ostalo sorodstvo

---

Skrb, delo in trpljenje, dragi oče, bilo tvoje je življenje. Bolečine si prestal, zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON ERLAH

iz Stopič 22

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Najlepša hvala darovalcem cvetja, vsem, ki so nam ustno in pisno izrazili sožalje, ter sodelavcem IMV, Novolesa-TOZD TPP, TOZD Žaga, GD Stopiče, Dolž in vsem govornikom. Zahvaljujemo se tudi pevcem ter duhovnikoma za spremstvo na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

V domu našem je praznina, v srcih naših bolečina, spomin na Tebe pa živi, čeprav Te več med nami ni.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše drage hčerkice in sestrice

MIŠEL KABUR

z Glavnega trga 1, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje ter darovano cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo miličnikom in gasilcem za iskanje, SŠGT za denarno pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: očka, mamica, bratec, dedek in babica ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

V 84. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

ANA IVANIČ

iz Šipka pri Dragatušu

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO GOK-TOZD Obrt, pevcem ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Zapustila nas je naša draga

MARIJA PETEH

iz Bednja v Beli krajini

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nudili pomoč, izrekli sožalje in darovali cvetje, govorniku Jankoviču za izrečene poslovilne besede ter župniku in pevkam za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mož Tone, hčerka Vera, sin Jože z družinama in ostali

---

Za teboj ostala je praznina, v srcih naših bolečina.

V SPOMIN

26. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

RUDOLF FLIS

iz Velikega Lipovca 8

Za vsak lep spomin nanj vsakomur iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je nepričakovano in za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast, stric in svak

TOMAŽ SOKOLOVIČ

Gorjanska cesta 14
Kostanjevica na Krki

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter za tako številno spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Posebna hvala kolektivu Labod-tozd Libna Krško za podarjene vence, Tomažu in Rudiju Sokoloviču in družinama Repar in Colarič za nesebično pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

Recite mi zbogom, bratje moji, odpravljam se na pot.

Tagore

ZAHVALA

Zapustila nas je naša draga mamica in žena

MARTINA ZUPANČIČ

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence ter spremstvo na zadnji poti. Hvala kolektivom TOZD Upori Šentjernej in IMV Novo mesto, godbi Iskre, otrokom in tovarišicam iz orehovške šole ter Kovinarskemu centru Novo mesto. Prisrčna hvala tudi g. kaplanu za opravljeni obred.

Sinova Tonček in Igor ter mož Tone

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je za vedno zapustila skrbna žena, mama, stara mama in prababica

ANA BERIBAK

z Gore pri Krškem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnico tako številno spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo GD Gora, TOZD Labod Libna, TOZD Bor, družinam Mavsar, Levičar, in Retelj za nesebično pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, prodam 30% ceneje. Tel. (061) 213-244. (1035-OB-8)

OBVEŠČAM cenjene stranke, da je delavnica na Prešernovem trgu 16, Novo mesto, za vzdrževanje vodovodnih instalacij, popravilo dežnikov, čiščenje bojlerjev ter brušenje nožev in škarij odprta od 7. do 12. ure in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Tel. 27-196. (1005-OB-8)

STRANKE obveščamo, da imamo na zalogi vse vrste zračnic in pnevmatik SAVA. Vse ostale dimenzije gum, kot za traktor, dobavljamo po naročilu. Tel. (068) 71-407. Vulkanizerstvo Unetič, Rostoharjeva 62, 68270 Krško. (986-OB-8)

VSE KRAJANE obveščam, da sem v Trebnjem odprl novo obratovalnico, kjer popravljam radijske aparate, gramofone, pisalne stroje, šivalne stroje. Splošna fi-nomehanika in elektronika Leopold Pungerčar, Ulica heroja Slaka 13, Trebnje, tel. 44-940, doma 84-329. (897-OB-7)

GOSPODINJE! Hitro ter učinkovito popravim vaše kuhinjske aparate (zamrzovalnike, skrinje, pralne stroje, likalnike, sesalce, itd). Servis gospodinjskih aparatov Alojz KASTELIC, Ulica heroja Slaka 13, Trebnje, tel. 44-940. (896-OB-7)

SERVIS IZOLACIJ se priporoča! Zamrzovalno skrinjo presušimo in obnovimo izolacijo. Delo in material sta pod garancijo. Vaše zadovoljstvo je naš uspeh! B. Figelj, tel. (062) 301-893. (P7-8MO)

GOSPODINJE! Tri leta garancije za menjavo izolacije na zamrzovalnikih, ki točijo, rosijo, od zunaj ledenijo. Telefon (062) 413-606, Viktor PAJEK. (247-OB-3)

preklici

JOŽE KRAŠEVEC, Brusnice 20, opozarjam vse, posebno Juleta KIRNA, Ano SREBERNJAK in Slavca LENARČIČA, naj ne delajo škode in pasejo kokoši na parceli št. 945. Če tega ne bodo upoštevali, jih bom sodno preganjal. (1131-PK-8)

JOŽE VRŠČAJ, Goriška vas 5, 68275 Škocjan, opozarjam DARKA TRŠINARJA, naj ne govori lažnivih in žaljivih besed, v nasprotnem primeru ga bom sodno preganjal. (994-PR-8)

BREZ ZLOMA

Letos je SK Trimo Trebnje prvič organiziral zimovanje v Bohinjski Bistrici. Udeležilo se ga je 96 učencev z vseh osnovnih šol v občini. Ker smo smučali na Voglu, smo odhajali z doma že zgodaj. Medtem ko smo dan prebili na smučeh, smo si večere lepšali z družabnimi igrami, zadnji večer pa smo pripravili bogat kulturni program. Smučarskega tekmovanja zaradi slabega vremena nismo izvedli. Domov smo se vrnili zadovoljni in brez poškodb.

IGOR KOŠTAL, 6.c
OŠ Trebnje

IZ DOMA JLA

RIBNICA — V teh dneh je bilo ali pa še bo v domu JLA v Ribnici več kulturnih in zabavnih prireditev. Tu je bila tudi osrednja prireditev ob kulturnem prazniku. Za šolske in predšolske otroke so vrteli filme. Pod pokrovitejstvom Rika so odprli razstavo akademskih slikarjev Poldeta Oblaka in Tatjane Verbinc. Za konec meseca pa organizira dom za svoje člane še enodnevni izlet v Zagreb, kjer si bodo ogledali Mimarov muzej in objekte Univerziade. Zelo živahno bo v domu okoli dneva žena. Od 1. do 8. marca bosta tu pripravila prodajno razstavo kočevska butika »Vestalka« in »Medo«. Beograjska dramska skupina pa se bo predstavila z gledališkim delom Ženski razgovor.

M. G-ć

V SPOMIN

24. februarja bo minilo pet let, odkar nas je zapustil dragi mož, ata in dedek

VINKO MAJCEN

z Malkovca

Hvala vsem, ki jim spomin nanj ni ugasnil.

VSI NJEGOVI

Portret tega tedna

VLADKA LOPATIČ

V šport je vložila že toliko truda, da pri izbiri študija ni imela več kaj razmišljati. Zdaj je študentka prvega letnika fakultete za telesno kulturo, ker si tako najlaže privošči po tri do štiri ure treninga na dan. Tekmuje v mnogoboju in obvladuje sedem lahkoatletskih disciplin. Pred seboj ima zahtevne cilje, toda zdaj je tako daleč, da so uresničljivi. Doslej je Vladka dvakrat sodelovala na Balkanskih igrah, v Grčiji in Turčiji, in se obakrat prebila na tretje mesto. Njeno najlepše športno doživetje je bila univerziada v Zagrebu, kamor je odšla z ekipo Slovenije in se med tridesetimi udeleženkami mnogoboja uvrstila na enajsto mesto. Tekmovanja, kjer občinstvo spodbuja nastopajoče, so zanjo najlepša.

Vladka je s srcem še vedno Brežičanka, čeprav so jo ob prihodu v Ljubljano vabili v druge klube. Zelo ceni profesorja Poldeta Rovana, ki je začetnik in steber brežiške atletike, vendar ji je žal, da kraljica športov v tej občini ni kraljica, ampak pastorka. Volja in kadri so premalo, če ni drugih pogojev. Brežiški stadion je zelo slab, razen tega jim povzročajo težave še nogometaši. Na tartanske preproge na stezi atleti še pomisliti ne upajo, čeprav je drugod to nekaj običajnega. Tudi zaprte dvorane nimajo in tista v gimnaziji je le izhod v sili. Zaradi tega tekmovalce iz atletike občasno peljejo na treninge drugam, predvsem v obmorske kraje, kjer so zime toplejše. Na mitingih, na katere prihajajo državni prvaki iz vse Jugoslavije, se gostje ne morejo načuditi, da lahko v tako skromnih razmerah vzgojijo toliko vrhunskih tekmovalcev.

Po študiju se bo Lopatičeva vrnila v domački kraj. Delati namerava v športni rekreaciji, kakršno razvijajo Terme na Čatežu. Do takrat bo vse svoje telesne in duhovne moči osredotočila na vadbo. Veseli jo, da ima že dve leti svojega trenerja, profesorja Henrika Omerzuja, ki prihaja enkrat tedensko tudi v Ljubljano. Vladka ne pozna počitka, tudi ob koncu tedna ne, ko se njeni vrstniki zabavajo v disku. Ob petkih se vrača domov v velike Malence na obrežje reke Krke in se že isti dan odpelje v Brežice na trening. Tako je tudi v soboto in nedeljo. Za sprostitev ima najraje odbojko, uživa pa tudi na smučanju in poleti na morju. Krko pozna kot svoj žep.

Preveslala jo je podolgem in počez, obžaluje pa, da je najlepša dolenjska reka tako umazana, da o čistilnih napravah samo govorijo, naredijo pa vse napol. Ljudje ob Krki so zaradi tega zelo prizadeti in v turizmu ne vidijo prve prihodnosti, čeprav vsak dan poslušajo, da je v občini to prednostna panoga. Vladka upa, da bo to nekoč res. Sama si za zdaj še ne dela skrbi in si s tem ne namerava greniti življenja. Gnala se bo za športnimi uspehi in njen najvišji cilj, ki bi ga v življenju rada dosegla, je sodelovanje na olimpiadi. Upajmo, da se ji bo želja uresničila. Vztrajna je dovolj in sodeč po medaljah, ki si jih je prislužila doslej, to ni tako daleč. Več kot sto jih ima, večinoma zlatih in vse stene v njeni sobi so prekrite z njimi.

JOŽICA TEPPEY

Komac četrtič športnik leta

Minuli petek so v Kočevju proglasili najboljše športnike v minulem letu

KOČEVJE — Minulo leto je kočevskemu športu veliko prineslo, ob dobrih rezultatih tudi dva nova objekta: smučišče v Dolgi vasi in balinišče. K temu dodajmo še gradnjo nove kajak in kanu steze na Kolpi, kjer so vsakoletna mednarodna tekmovanja ob pričetku sezone. Vse to dovolj govori o velikem zanesenjaštvu in pridnosti kočevskih telesnokulturnih delavcev in športnikov. Med tovrstne inventure nekega obdobja pa sodi tudi tradicionalna izbira najboljših športnikov Kočevja in ta je bila opravljena minuli petek.

Naziv športnice leta v mestu ob Rinži je za minulo tekmovalno sezono pripadel igralki odbojkarskega kluba Sandri Turk, eni najmlajših, a hkrati najboljših igralk v ekipi LIK Kočevja, ki se tudi letos bori za naslov prvakinj v prvi republiški ligi. Turkova je med najzaslužnejšimi, da je Kočevkam ta podvig uspel že lani, žal pa so klonile na zadnji stopnici do toliko željene II. zvezne lige. Pri moških je bila izbira lažja. Že četrtič zapored je naziv najboljšega pripadel Greborju Komcu, članu nemiznoteniškega kluba Kočevje, ki je ta čas zagotovo eden najobetavnejših mladih igralcev in to ne le v Sloveniji.

Petkova zaključna slovesnost pa je bila tudi priložnost za podelitev ostalih priznanj najzaslužnejšim telesnokulturnim delavcem v Kočevju. Zlato značko kočevske ZTKO je dobilo 25 športnikov, srebrno pet, podeljenih pa je bilo še deset bronastih značk in 14 občinskih

ŠPORTNICA LETA — Sandra Turk, odbojkarica Kočevja, je lani najuspešnejša športnica mesta ob Rinži.

plaket. Prav tako so v petek podelili še najvišja športna priznaja, gre za Bloudkove značke, ki jih je prejelo osem posameznikov. Bronasto so dobili Mirko Košir, Dušan Cebin, Jože Letnar, Božidar Drobnikar in Brane Dekleva, srebrno Marija Zalar, zlato pa Tone Prelesnik in Roman Rovan.

M. GLAVONJIĆ

Takšne hiše nima nihče

Tone Šušteršič iz Šmarjete je mojster za vse

ŠMARJETA — 62-letni Tone Šušteršič na Dolenjskem najbrž nima primere. Rekli boste, da ni nič posebnega, če je sam od A do Ž, kot se temu reče, postavil domačo hišo z gospodarskim poslopjem, vendar ko bi hišo videli, bi težko verjeli lastnim očem. Vsak delček fasade na hiši je ročno izdelan, vse je izrezljano in mozaično, hiša še najbolj spominja na cukreno hišico iz pravljice o Janku in Metki. »Želel sem si narediti takšno hišo, ki je nima še nihče. Nikoli ne bo do kraja narejena, čeprav jo delam že petnajst let. Žilica mi ne da miru. Vedno se kaj novega spomnim, kaj popravim, prebarvam ali naredim znova. Ljudje pridejo in gledajo, rad jim pokažem tudi notranjost hiše, tudi tam je kaj videti«, je povedal Tone.

Domača hiša je le ena, Tonetu pa idej ne zmanjka, zato se je lotil izdelave miniaturnih hišic. Te stavbe iz lesa, velike približno kubični meter, so natančen posnetek pravih velikih hiš. Na zunaj jim nič ne manjka. Odpirajo se okna in vrata, v prostorih gori luč, žlebovi odvajajo vodo s slamnatih streh, ne manjka ograj in stopnišč, skratka, na njih je vse, kar mora biti v resnici. S takšno leseno mojstrovino se Tone zamudi dobre tri mesece v svoji delavnici. Med orodji za obdelavo lesa in železa pa je tudi veliko takšnih naprav, ki jih je naredil sam s svojo iznajdljivostjo. »Najbolj hudo mi je, ko pride naročnik in hišico odpelje. Vsaka hišica je drugačna, v vsaki je del mene. Moja pokojnina je majhna, zato vsak dinar prav pride, da se človek lažje prebije iz meseca v mesec,« pristavi Tone in doda, da jih je mogoče videti tudi po Dolenjskem.

J. PAVLIN

HIŠICI NIČ NE MANJKA — Tone Šušteršič je preprost možakar, vendar sila iznajdljiv. Njegovi izdelki so v veselje njemu in še mnogim lastnikom njegovih hišic.

NOV ZAPLET V BOJU S ŠČURKI

TREBNJE — Ko so v ponedeljek komunalci hoteli nadaljevati z urejanjem smetišča v Trebnjem, jih je na poti, ki so jo utrdili z gramozom, zaustavila lesena zapreka. Čez dva vkopana močna stebra je lastnik parcele ob smetišču Božo Kavšek, zabil še krajnik in na njem pustil obvestilo, da je prehod prepovedan, ker je to pač privatno zemljišče. Komunalci si v ponedeljek na lastno pest niso upali ukrepati in delo je zastalo. V štabu za uničevanje insektov so nam povedali, da ne bodo dovolili, da bi jih onemogočali pri dokončni ureditvi sanitarne deponije. Kavšek pravi, da so služnostno pravico do uporabe sporne poti res imeli lastniki parcel, da pa so zdaj brez njegovega soglasja pot razširili v cesto. Posebej ga je razkurilo, ko je v petek na 4 mestih smetišča izpod nasute zemlje pridrl zadušljiv plin.

PRIREDITEV V KORIST DUŠEVNO PRIZADETIH

ČRNOMELJ — Črnomaljčan Karlo Sajovic, mednarodno priznani čarovnik, je doslej že dvakrat pomagal črnomaljski delavnici pod posebnimi pogoji, v kateri je dobilo sebi primerno delo 12 duševno prizadetih ljudi. Pred dvema letoma je pripravil prireditev, denar od vstopnine pa namenil za odprtje te delavnice, lani je imel predstavi na črnomaljski in semiški osnovni šoli, z denarjem pa so v delavnici kupili škarje za razrez papirja. Tudi od prireditve, ki bo 16. marca v Črnomlju in 17. marca v Metliki, bo šel ves izkupiček za to delavnico. Poleg Sajovica bodo na tej dobrodelni prireditvi nastopili še Silvo Mihelčič ml., Toni Gašperič, igral bo ansambel Kors, pripravljajo modno revijo Beti, žrebanje vstopnic in še kaj.

BANKOVEC NI PONAREJEN

KOČEVJE — Nekateri bralci domnevajo, da je bankovec za 20.000 din z napako, ki ga — kot smo pisali prejšnji teden — ima numizmatik Jože Ožbolt iz Kočevja, ponarejen. Vendar to ne drži. Je pravi, kar so ugotovili tudi pri Numizmatičnem društvu Ljubljana.

ŠAH ZA KULTURNI PRAZNIK

TREBNJE — V okviru praznovanja ob republiškem kulturnem prazniku je ŠK Trebnje organiziral dva šahovska turnirja. Na hitropoteznem merjenju moči je med 18 šahisti zmagal Brcar nad Hočevarjem in Hrovatom, na ekipnem pionirskem turnirju pa vrsta OŠ Mokronog I nad OŠ Mirna peč in OŠ Mokronog II.

J. HOČEVAR

Zima je letos prizanašala akumulatorjem

Mojster Blažo Tasev iz Novega mesta svetuje

NOVO MESTO — Letošnja zima sicer ni bila hudo nevarna za akumulatorje, kar pa je bila tudi neke vrste sreča. Prav to zimo namreč primanjkuje akumulatorjev na našem trgu. Ker avto brez akumulatorja ne more naprej, so seveda vsi tisti, ki jim je akumulator odpovedal, iskali le-te tako rekoč po vsej Sloveniji.

Iskanje v Ljubljani, Zagrebu in še kje pa bi bilo povsem odveč, če bi ljudje vedeli, da mojster Blažo Tasev iz Novega mesta že 14 let izdeluje, popravlja in nabavlja akumulatorje za vse vrste avtomobilov, ki vozijo po naših cestah. V akumulatorski delavnici na Partizanski cesti v Novem mestu daje nasvete o vzdrževanju akumulatorjev, opravi kontrolo akumulatorja, regulatorja, pa tudi brezplačno montažo in demontažo akumulatorjev. Sicer pa v delavnici opravljajo servis za akumulatorje mariborske tovarne Vesna in zagrebške Munje. Med strankami je največ zasebnikov, med družbenimi organizacijami pa prevladujejo tiste iz drugih krajev in celo regij.

»Ljudje na splošno posvečajo zelo malo pozornosti vzdrževanju akumulatorjev. Poleg tega pogosto ravnajo napak, ker mislijo, da o akumulatorjih vse vedo. Dejstvo pa je, da akumulator normalno dela, če je vozilo tehnično neoporečno. Če elektro zaganjač ni v redu, potem za slabo delovanje ni treba kriviti akumulatorja. Ljudje grešijo

Blažo Tasev

tudi, ker vanje nalivajo namesto destilirane vode bencin, celo olje, elektrolit itd. Zato naj se vsi tisti, ki imajo težave z akumulatorjem, oglasijo pri nas in radi jim bomo pomagali,« je povedal Blažo Tasev.

J. S.

POPESTRENA METROPOLOVA PONUDBA

NOVO MESTO — V novomeškem hotelu Metropol so za svoje goste pripravili nekaj novosti. Na prvem mestu je vsekakor živa glasba, ki je na sporedu vsak večer, z izjemo ponedeljka, med 18. in 22. uro, izvajalec pa je Robert Podkrižnik. Prav tako sprejemajo v Metropolu naročila za svatbe pod ugodnimi plačilnimi pogoji, nadalje za proslavo raznih jubilejev, kot so šolske obletnice, v modri dvorani pa je idealen prostor za organizacijo vsakovrstnih sestankov in srečanj.

Nevidni, a prodorni valovi

Sevniški radioamaterji premorejo 16 osebnih in 40 klubskih operaterjev

SEVNICA — Sevniški radioamaterji so med najuspešnejšimi v Sloveniji. O tem pričajo številna priznanja za dosežke na različnih tekmovanjih, kjer so Sevničani dostikrat v samem vrhu. A ker skromni fantje in (bolj redka) dekleta vsega tega ne obešajo na veliki zvon, je za slehernega, ki obišče klubske prostore pod sevniškim gradom, prav prijetno presenečenje, kaj vse zmore marljiv in dobro uglašen kolektiv.

Ravno zato so nekateri razpravljalci na nedeljski skupščini sevniškega radiokluba YU 3 DHP poudarjali, kako vse premalo skrbijo za javnost dela, ker to pač ni neka dejavnost, ki bi imela mnogo občinstva. Morda so zato radioamaterji toliko bolj veseli obiskovalcev, ki jih zanima, kaj se dogaja v nekdanji grajski konjušnici, ki so jo z udarniškim delom od temeljev prenovili.

Radioamaterji so pač na moč znajdljivi in vsak dinar trikrat obrnejo. Njihov lanski »proračun« je znašal le 3,9 milijona dinarjev (v ponazoritev povejmo, da postaja za delo na UKV stane okrog 3000 zahodnonemških mark!), zato so ob raznih akcijah prisiljeni preživeti ob sendvičih in čajih ter na skromnem prenočišču v spalni vreči. Zavoljo vsega tega se niti ne pritožujejo, čeprav včasih nekateri radi primerjajo asketstvo radioamaterjev in potratnost nekaterih športnikov. Bolj gre radioamaterjem za to, da nepoznavalci njihovega dela tako vsaj malo pokukajo za njihov hrbet, da si približno predstavljajo, kaj pomeni sodelovanje samo na glavnih akcijah, ki jih je bilo lani za 27 vikendov, kot je povedal predsednik YU 3 DHP Tone Kranjc.

V sevniškem radioklubu skrbijo za podmladek, saj na osnovni šoli poteka tečaj za operaterje C razreda in tečaj ARG (amaterske radiogoniometrije), ki mu pravijo tudi lov na lisico. Obiskuje ga 30 članov. Povečali so tudi število primopredajnih sekcij, in sicer imajo zdaj svojo bazo tudi v okviru hidrometeorološkega zavoda na Lisci ter v Loki. Tam se je udomil eden najprizadevnejših članov kluba Bojan Dremelj, ki so mu na nedeljski skupščini zaupali vodstvo primopredajnih sekcij. Sekcija je dobila prostor v loškem prosvetnem domu.

P. PERC

• Pod vodstvom dolgoletnega bivšega predsednika Janka Kuslja so mladi sevniški radioamaterji na dveh republiških tekmovanjih lani osvojili kar po tri 1., 2. in 3. mesta ter dve 4. Na državnem prvenstvu v Bihaću, kjer je slovensko ekipo spet vodil Kuselj, so se pionirji uvrstili na 10., 11. in 17. mesto, mladinca pa na 2. oz. 3. mesto. »Nevidno« delo sevniških radioamaterjev pa le odmeva po ožji in širši domovini v gorici Morsove abecede in drugače.

V Essnu odprli nove prostore društva Ljubljana

Slovensko-nemško prijateljsko društvo na nemški televiziji

ESSEN — Slovensko-nemško prijateljsko društvo Ljubljana iz Essna, nad katerim je ob lanski 10-letnici prevzela patronat sevniška občina, je bogatejše za lepe, nove društvene prostore. Predsednik društva Alojz Jazbec ni le uspešen podjetnik, marveč tudi spreten organizator, zato mu je uspelo, da so mestne oblasti v Essnu dale društvu brezplačno v najem stanovanje, zastonj je tudi elektrika in drugo.

Otvoritve prostorov (7 sob s skupno površino 250 kv. metrov) se je udeležil tudi konzul Beno Kirbiš iz Düsseldorfa, ki ga cenijo zlasti naši rojaki, ki delajo na Bavarskem, saj je bil Kirbiš tamkaj našim ljudem v oporo kot človek in diplomat.

Za novi naslov društva, ki krepi prijateljske vezi med dvema narodoma, kajti člani so tudi številni Nemci, je kmalu zvedela novinarka zahodnonemške televizije. Ekipa ZDF se je oglasila v Essenkrayu na Bonifaziusstrasse 196 in tamkaj posnela nove društvene prostore, kjer ob torkih vadi otroški orkester, ob petkih pa odrasla in otroška folklora. V 8-minutni televizijski oddaji so nemški gledalci lahko videli tudi nastop folklore SNPD Ljubljana v Dortmundu, kako naše žene šivajo naradno nošo, itd.

Pa še to: Slovensko-nemško prijateljsko društvo Ljubljana s svojo folkorno skupino in orkestrom vabi 5. marca zvečer na proslavo dneva žena. Prireditev v novih prostorih bo potekala zvečine v slovenščini.

P. P.

SLOVAR, KI GA ŠE NI

RIBNICA — Oni dan je predstavnica neke ljubljanske založbe ponujala po Ribnici v nakup slovensko-angleške slovarje. Oglasila se je tudi pri samem ribniškem županu Francetu Lapajnetu, za katerega je znano, da mu ribniške duhovitosti ne manjka. Na njeno ponudbo je odgovoril tako:

»Slovensko-angleškega ne potrebujem, seveda pa bi zelo rad kupil ribniško-kočevski slovar.«

P-c

»BAZAR« V ČRNOMLJU — Zabavnoglasbena skupina Bazar, ki prihaja s slovenske obale, se bo predstavila v diskoteki Belokranjska klet s programom lastnih in tujih skladb. Glede na veliko popularnost ansambla v Beli krajini se obeta v grajski kleti izjemno vzdušje. Sicer naj bi se skupina jutri popoldne predstavila s svojo zadnjo ploščo na Studiu D. Bazar, znan po hitih Sabina, Portorož, Dober dan in Amerika, je doslej posnel 3 velike plošče. (Foto: J. D.)

TOP LESTVICA DOL LISTA

DISKOTEKA OTOČEC — TOP LESTVICA DOL LISTA — DISKET NAJBOLJŠIH

Kaseto s posnetki hitov z naše in vaše lestvice je žreb ta teden podelil POLDKI KUK iz Kočevja kot nagrado za sodelovanje pri izbiranju novih in starih hitov za letvico. Lestvica je tudi z njeno pomočjo za ta teden takšna:

1. Bala bala — FRANCESCO NAPOLI
2. Always on my mind — PET SHOP
3. Twisting the night away — ROD STEWART
4. Money money — AMAZULU
5. Body next to body — FALCO & NIELSEN
6. City lights — WILLIAM PITT
7. Body rockin — ERROL BROWN
8. Faith — G. MICHAEL
9. Sorry little Sarah — BLUE SYSTEM
10. Whenever you need somebody — RICK ATLEY

Predloge za lestvico pošiljajte na naslov: KRKA — Zdravilišča, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec, s pripisom LESTVICA.

kozerija

POHVALITI JIH, NE PA GRAJATI

Repičani so dvignili krik in vik, ko je Zapozneli glas objavil seznam vidnih repiških buč, ki so dobile skozi stranska vrata avtomobile za dinarje.

— To je svinjarija! je tulila Mara Repiška Pri razbiti buči, glasno preklinjajoč tovariša Župana.

— Zase znajo poskrbeti, da. Sama goljufija jih drži pokoncu! je bentil Jožič Repič, ko je zagledal na seznamu tovariša Izvršnika.

— Daleč smo prišli. Celo tovariš Rdečnik je vplačal dinarčke za sicer izvozno blago. Na sestankih pa nam soli pamet, kako moramo biti pošteni! Vedno sem trdil: riba smrdi pri glavi, je penil tovariš Komolčič in si je v jezi naročil encijan.

— Glejte, no, glejte! Mamljivi goljufiji se ni mogel izogniti niti tovariš Sezedelejevič. Najširši frontnik. Na seznamu je petindvajseti, se je ustil tovariš Predalnik.

— Puškič! Celo tovariš Puškič. Zanj sem pa le mislil, da je pošten. Vse življenje se je boril za poštenost. Glej ga, zlomka, zdaj pa na seznamu! je bil ihtav tovariš Foteljčič.

— Smetana na kupu. Nihče drug kot tovariš Sindikalič. Pa še njegova žena povrhu. Le kaj ona potrebuje avto? Res se slika po sestankih, a tja jo menda vozijo s službenim avtomobilom. Kap me bo! je bila resničo presenečena Klotilda Zračnikova.

— Samo Mladič še manjka. Direktorji so tu, od številke trideset dalje: direktor Hitrotkala, direktor Hitrošiva, direktor Hitrozida, direktor zdravstvenega doma, direktor osnovne šole, direktor komunale, direktor muzeja... Sami velmožje, sami preverjeni ljudje, ki izgorevajo za to družbo in delavski razred, je zaneslo v ostre obsodbe Strojnikovo.

— Kaj pa, če delamo krivico tem ljudem? je začel kolebati Jožič Repič ravno takrat, ko se je približevala razprava vreliščni točki.

— Ne trapari, ga je zabila Klotilda Zračnikova, to so navadni prevaranti, ki sodijo za zapahe skupaj s tistimi, ki so jim sleparijo omogočili.

— Motiš se, draga moja. Tovariše s spiska bi bilo treba javno pohvaliti. Avtomobile so kupili z dinarji. Je tako? Je. Vidite: s tem so dokazali, da ne prekupčujejo z devizami tako kot mi, navadni smrtniki.

TONI GAŠPERIČ